

Obsah

I Uznesenia, odporúčania a stanoviská

ODPORÚČANIA

Rada

2021/C 304/01	Odporúčanie Rady z 18. júna 2021, ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Belgicka na rok 2021	1
2021/C 304/02	Odporúčanie Rady z 18. júna 2021, ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Bulharska na rok 2021	6
2021/C 304/03	Odporúčanie Rady z 18. júna 2021, ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Česka na rok 2021	10
2021/C 304/04	Odporúčanie Rady, z 18. júna 2021, ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Dánska na rok 2021	14
2021/C 304/05	Odporúčanie Rady, z 18. júna 2021, ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Nemecka na rok 2021	18
2021/C 304/06	Odporúčanie Rady, z 18. júna 2021, ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Estónska na rok 2021	23
2021/C 304/07	Odporúčanie Rady z 18. júna 2021, ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Írska na rok 2021	28
2021/C 304/08	Odporúčanie Rady z 18. júna 2021, ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Grécka na rok 2021	33
2021/C 304/09	Odporúčanie Rady z 18. júna 2021, ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Španielska na rok 2021	38

2021/C 304/10	Odporúčanie Rady, z 18. júna 2021, ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Francúzska na rok 2021	43
2021/C 304/11	Odporúčanie Rady z 18. júna 2021, ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Chorvátska na rok 2021	48
2021/C 304/12	Odporúčanie Rady z 18. júna 2021, ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Talianska na rok 2021	53
2021/C 304/13	Odporúčanie Rady z 18. júna 2021, ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Cypru na rok 2021	58
2021/C 304/14	Odporúčanie Rady z 18. júna 2021, ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Lotyšska na rok 2021	63
2021/C 304/15	Odporúčanie Rady z 18. júna 2021, ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Litvy na rok 2021	68
2021/C 304/16	Odporúčanie Rady z 18. júna 2021, ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Luxemburska na rok 2021	73
2021/C 304/17	Odporúčanie Rady z 18. júna 2021, ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Maďarska na rok 2021	78
2021/C 304/18	Odporúčanie Rady z 18. júna 2021, ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Malty na rok 2021	83
2021/C 304/19	Odporúčanie Rady z 18. júna 2021, ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Holandska na rok 2021	88
2021/C 304/20	Odporúčanie Rady z 18. júna 2021, ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Rakúska na rok 2021	93
2021/C 304/21	Odporúčanie Rady z 18. júna 2021, ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Poľska na rok 2021	98
2021/C 304/22	Odporúčanie Rady z 18. júna 2021, ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Portugalska na rok 2021	102
2021/C 304/23	Odporúčanie Rady z 18. júna 2021, ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Rumunska na rok 2021	107
2021/C 304/24	Odporúčanie Rady z 18. júna 2021 s cieľom odstrániť nadmerný deficit verejných financií v Rumunsku	111
2021/C 304/25	Odporúčanie Rady z 18. júna 2021, ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Slovinska na rok 2021	116
2021/C 304/26	Odporúčanie Rady z 18. júna 2021 ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Slovenska na rok 2021	121
2021/C 304/27	Odporúčanie Rady z 18. júna 2021, ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Fínska na rok 2021	126
2021/C 304/28	Odporúčanie Rady z 18. júna 2021, ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Švédsko na rok 2021	131

I

(Uznesenia, odporúčania a stanoviská)

ODPORÚČANIA

RADA

ODPORÚČANIE RADY

z 18. júna 2021

ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Belgicka na rok 2021

(2021/C 304/01)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 5 ods. 2,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

po porade s Hospodárskym a finančným výborom,

keďže:

- (1) Komisia 20. marca 2020 prijala oznámenie o aktivácii všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu. Všeobecná úniková doložka stanovená v článku 5 ods. 1, článku 6 ods. 3, článku 9 ods. 1 a článku 10 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1466/97 a v článku 3 ods. 5 a článku 5 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1467/97⁽²⁾ uľahčuje koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Komisia v uvedenom oznámení vyjadrila názor, že vzhľadom na očakávaný prudký hospodársky pokles v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 boli splnené podmienky na aktiváciu všeobecnej únikovej doložky. Ministri financií členských štátov 23. marca 2020 vyjadrili súhlas s posúdením Komisie. Všeobecná úniková doložka poskytla členským štátom rozpočtovú flexibilitu na riešenie krízy spôsobenej pandemiou ochorenia COVID-19. Uľahčila koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Jej aktivácia umožňuje dočasný odklon od postupu úprav smerom k dosiahnutiu strednodobého rozpočtového cieľa každého členského štátu za predpokladu, že to neohrozí fiškálnu udržateľnosť v strednodobom horizonte. Komisia 17. septembra 2020 vo svojom oznámení o ročnej stratégii udržateľného rastu na rok 2021 oznámila, že všeobecná úniková doložka zostane aktívna aj v roku 2021.

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Nariadenie Rady (ES) č. 1467/97 zo 7. júla 1997 o urýchlovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku (Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 6).

- (2) Rada 20. júla 2020 prijala odporúčanie ^(?) (ďalej len „odporúčanie Rady z 20. júla 2020“). Odporučila Belgicku, aby v súlade so všeobecnou únikovou doložkou prijala všetky potrebné opatrenia na účinné riešenie pandémie ochorenia COVID-19, posilnenie hospodárstva a podporu následnej obnovy. Zároveň Belgicku odporučila, aby – ak to hospodárske podmienky umožňujú – uskutočňovalo fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní miery investícií.
- (3) V odporúčaní Rady týkajúcom sa hospodárskej politiky eurozóny na rok 2021 sa poukazuje na to, že vo všetkých členských štátoch eurozóny by sa počas celého roku 2021 malo pokračovať v podporných fiškálnych politikách a opatrenia v príslušných oblastiach politiky by mali byť prispôbené konkrétnej situácii v krajine a mali by byť včasné, dočasné a ciele. Keď to epidemiologické a hospodárske podmienky umožnia, mali by sa postupne ukončovať núdzové opatrenia a zároveň by sa mal riešiť sociálny vplyv krízy, ako aj jej vplyv na trh práce. Členské štáty by mali realizovať fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní miery investícií. Členské štáty by mali uskutočňovať reformy, ktoré posilnia rozsah pokrytia, primeranosť a udržateľnosť systémov zdravotnej starostlivosti a sociálnej ochrany pre všetkých.
- (4) Komisia 18. novembra 2020 prijala stanoviská k návrhom rozpočtových plánov členských štátov eurozóny na rok 2021, ktoré boli založené na kvalitatívnom posúdení fiškálnych opatrení. Komisia zastávala názor, že návrh rozpočtového plánu Belgicka je celkovo v súlade s odporúčaniami v oblasti fiškálnej politiky stanovenými v odporúčaní Rady z 20. júla 2020, a že väčšina opatrení zahrnutých do návrhu rozpočtového plánu podporuje hospodársku činnosť v kontexte značnej neistoty.
- (5) Nástrojom NextGenerationEU vrátane Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti sa zabezpečí udržateľná, inkluzívna a spravodlivá obnova. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 ^(*), ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti bude poskytovať finančnú podporu na vykonávanie reforiem a investícií, pričom so sebou prinesie fiškálny impulz financovaný Úniou. Prispeje k obnove hospodárstva a vykonávaniu udržateľných reforiem a investícií podporujúcich rast, najmä na podporu zelenej a digitálnej transformácie, a posilní odolnosť a potenciálny rast hospodárstiev členských štátov. Pomôže tiež k návratu verejných financií k priaznivejším pozíciám verejných financií v krátkodobom horizonte a prispeje k posilneniu udržateľných verejných financií, ako aj k rastu a vytváraniu pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte.
- (6) Komisia 3. marca 2021 prijala oznámenie, v ktorom poskytla ďalšie usmernenia v príslušnej oblasti politiky na uľahčenie koordinácie fiškálnych politík a prípravy programov stability a konvergenčných programov členských štátov. Celkové zámery fiškálnej politiky by vzhľadom na štátne rozpočty a Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti mali v rokoch 2021 a 2022 zostať podporné. Vzhľadom na očakávanie, že hospodárska činnosť sa bude v druhej polovici roku 2021 postupne normalizovať, by sa zároveň mali fiškálne politiky členských štátov v roku 2022 viac diferencovať. Fiškálne politiky členských štátov by mali zohľadňovať stav obnovy, fiškálnu udržateľnosť a potrebu znižovať hospodárske, sociálne a územné rozdiely. Keďže v Únii treba podporovať udržateľnú obnovu, členské štáty, ktoré z hľadiska udržateľnosti čelia menšiemu riziku, by mali svoje rozpočty v roku 2022 orientovať na zachovanie podpornej fiškálnej politiky a zohľadniť v nich vplyv Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Členské štáty s vysokou úrovňou zadlženia by mali uskutočňovať obozretné fiškálne politiky a zároveň zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov a využívať granty v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na financovanie dodatočných vysokokvalitných investičných projektov a štrukturálnych reforiem. V období po roku 2022 by fiškálne politiky mali naďalej zohľadňovať silu obnovy, stupeň hospodárskej neistoty a aspekty fiškálnej udržateľnosti. Preorientovanie fiškálnych politík na dosahovanie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií, a to aj postupným ukončením podporných opatrení vo vhodnom čase, prispeje k zabezpečeniu fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte.
- (7) Vo svojom oznámení z 3. marca 2021 Komisia uviedla, že rozhodnutie o deaktivácii alebo pokračovaní v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky by sa malo prijať ako celkové posúdenie stavu hospodárstva, pričom kľúčovým kvantitatívnym kritériom by mala byť úroveň hospodárskej činnosti v Únii alebo eurozóne v porovnaní s predkrízovými úrovňami (z konca roku 2019). Na základe prognózy Komisie z jari 2021 Komisia 2. júna 2021 usúdila, že podmienky na pokračovanie v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky v roku 2022 a jej deaktiváciu v roku 2023 boli splnené. Situácia jednotlivých krajín sa bude naďalej zohľadňovať aj po deaktivácii všeobecnej únikovej doložky.

^(?) Odporúčanie Rady z 20. júla 2020, ktoré sa týka národného programu reforiem Belgicka na rok 2020 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Belgicka na rok 2020 (Ú. v. EÚ C 282, 26.8.2020, s. 1).

^(*) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (8) Belgicko predložilo 30. apríla 2021 svoj program stability na rok 2021 v súlade s článkom 4 nariadenia (ES) č. 1466/97.
- (9) Na základe údajov overených Eurostatom bol v roku 2020 deficit verejných financií Belgicka na úrovni 9,4 % hrubého domáceho produktu (HDP), zatiaľ čo verejný dlh sa zvýšil na 114,1 % HDP. Ročná zmena primárneho rozpočtového salda dosiahla - 7,5 % HDP, a to vrátane diskrečných rozpočtových opatrení vo výške 4,5 % HDP na podporu hospodárstva a vrátane fungovania automatických stabilizátorov. Belgicko takisto poskytlo spoločnostiam a domácnostiam podporu likvidity (ako napríklad záruky a odklady platenia daní, čo nemá priamy a okamžitý vplyv na rozpočet) v odhadovanom objeme 11,8 % HDP; skutočné využitie verejných záruk v roku 2020 odhaduje Komisia na úrovni pod 0,5 % HDP.
- (10) Komisia 2. júna 2021 vydala správu podľa článku 126 ods. 3 zmluvy. Táto správa sa zaoberá rozpočtovou situáciou Belgicka, keďže jeho deficit verejných financií v roku 2020 presiahol referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve, pričom jeho verejný dlh presiahol referenčnú hodnotu 60 % HDP stanovenú v zmluve a neznižoval sa uspokojivým tempom. V správe sa konštatovalo, že nebolo dodržané kritérium deficitu ani dlhové kritérium.
- (11) Makroekonomický scenár, z ktorého vychádzajú rozpočtové prognózy, je v rokoch 2021 a 2022 realistický. V programe stability na rok 2021 sa predpokladá rast reálneho HDP na úrovni 4,1 % v roku 2021 a 3,5 % v roku 2022. V prognóze Komisie z jari 2021 sa predpokladá mierne vyšší reálny rast na úrovni 4,5 % v roku 2021 a 3,7 % v roku 2022, a to v dôsledku vyšších investícií.
- (12) Vláda vo svojom programe stability na rok 2021 plánuje zníženie deficitu verejných financií z 9,4 % HDP v roku 2020 na 7,7 % HDP v roku 2021, pričom miera zadlženosti by sa mala zvýšiť zo 114,1 % v roku 2020 na 116,3 % HDP v roku 2021. Zmena primárneho rozpočtového salda v roku 2021 v porovnaní s úrovňou pred krízou (2019) má podľa programu stability na rok 2021 dosiahnuť - 6,1 % HDP, pod čo sa podpísali diskrečné rozpočtové opatrenia vo výške 2,7 % HDP na podporu hospodárstva a fungovanie automatických stabilizátorov. Tieto projekcie sú v súlade s prognózou Komisie z jari 2021.
- (13) Belgicko prijalo v reakcii na pandémiu ochorenia COVID-19 a súvisiaci hospodársky pokles rozpočtové opatrenia na posilnenie kapacity svojho systému zdravotnej starostlivosti, zamedzenie šírenia pandémie ochorenia COVID-19 a poskytnutie pomoci tým osobám a odvetviam, ktoré boli obzvlášť zasiahnuté. Táto rázna reakcia v príslušnej oblasti politiky zmiernila pokles HDP, čo zase pribrzdilo nárast deficitu verejných financií a verejného dlhu. Fiškálne opatrenia by mali maximalizovať podporu obnovy bez toho, aby obmedzovali budúce fiškálne trajektórie. Opatrenia by preto nemali trvalo zaťažiť verejné financie. Ak členské štáty zavedú trvalé opatrenia, mali by ich riadne financovať, aby bola v strednodobom horizonte zabezpečená rozpočtová neutralita. Opatrenia, ktoré Belgicko prijalo v rokoch 2020 a 2021, sú v súlade s odporúčaním Rady z 20. júla 2020. Diskrečné rozpočtové opatrenia, ktoré vláda prijala v rokoch 2020 a 2021, sú väčšinou dočasné alebo vyvážené kompenzačnými opatreniami.
- (14) V programe stability na rok 2021 nie sú zatiaľ zahrnuté granty prijaté v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Na druhej strane, v prognóze Komisie z jari 2021 sa predpokladajú investície a reformy financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti vo výške 0,2 % HDP v roku 2021 a 0,3 % HDP v roku 2022, a to na základe rovnakej hypotézy, akú použil belgický Federálny úrad pre plánovanie vo svojom makroekonomickom hodnotení Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti.
- (15) Stanovené ukazovatele fiškálnej úpravy uvedené v nariadení (ES) č. 1466/97 treba zvážiť v kontexte súčasných okolností. Po prvé, s odhadmi produkčnej medzery sa spája značná neistota. Po druhé, je potrebné, aby fiškálna politika bola pripravená rýchlo sa prispôsobiť vývoju pandémie ochorenia COVID-19 a aby sa po zmiernení zdravotných rizík presunula od núdzovej pomoci k cielenejším opatreniam. Po tretie, súčasný kontext sa vyznačuje významnou reakciou v príslušnej oblasti politiky s cieľom podporiť hospodársku činnosť. Vzhľadom na značné transfery z rozpočtu Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti) nezachytávajú stanovené ukazovatele celý impulz, ktorý hospodárstvu poskytujú fiškálne politiky. Štrukturálne saldo sa preto za súčasných okolností nejaví ako primeraný ukazovateľ. Takisto treba prispôsobiť referenčnú hodnotu pre výdavky^(?) a doplniť ju o dodatočné informácie, aby bolo možné v plnej miere posúdiť orientáciu fiškálnej politiky.

(?) Najmä vzhľadom na to, že investície, ktoré sa používajú pri referenčnej hodnote pre výdavky, sú rozložené na štvorročné obdobie, nie je možné riadne posúdiť fiškálnu podporu na obnovu, ktorú poskytujú investície financované z vnútroštátnych zdrojov.

- (16) Podobne ako pri posudzovaní návrhov rozpočtových plánov na rok 2021 boli z výdavkového agregátu vylúčené dočasné núdzové opatrenia. Tieto dočasné núdzové opatrenia súvisiace s krízou slúžia na podporu systémov zdravotnej starostlivosti a odškodnenie pracovníkov a podnikov za straty príjmov v dôsledku obmedzení pohybu a narušení dodávateľského reťazca; ich zrušenie zo strany verejných orgánov je podmienené návratom situácie v oblasti verejného zdravia a hospodárskej situácie do normálneho stavu. Na posúdenie celkových zámerov fiškálnej politiky v súčasnej situácii by sa do príslušného výdavkového agregátu mali zahrnúť značné transfery z rozpočtu Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti). Celkové zámery fiškálnej politiky sa preto následne merajú na základe zmeny primárnych výdavkov (bez diskrečných príjmových opatrení a bez dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou) vrátane výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie. Nad rámec celkových zámerov fiškálnej politiky sa analýza zameriava aj na posúdenie toho, či je vnútroštátna fiškálna politika obozretná a či jej zloženie prispieva k udržateľnej obnove v súlade so zelenou a digitálnou transformáciou. Preto sa osobitná pozornosť venuje vývoju primárnych bežných výdavkov a investícií financovaných z vnútroštátnych zdrojov.
- (17) V programe stability na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejných financií Belgicka v roku 2022 klesne na 4,5 % HDP, a to najmä v dôsledku ukončenia väčšiny dočasných podporných opatrení prijatých v rokoch 2020 a 2021 a vyšších vládnych príjmov vyplývajúcich zo zlepšujúcej sa makroekonomickej situácie. Predpokladá sa, že miera zadlženosti verejnej správy sa v roku 2022 stabilizuje na úrovni 116 % HDP. Tieto projekcie sú v súlade s prognózou Komisie z jari 2021. Na základe prognózy Komisie z jari 2021 a osobitnej metodiky, ktorá zohľadňuje uvedené výzvy, sa celkové zámery fiškálnej politiky odhadujú na -0,4 % HDP⁽⁶⁾ – a to vrátane vplyvu investícií financovaných zo štátneho rozpočtu aj z rozpočtu Únie, najmä z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, na celkový dopyt v roku 2022. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie sa má zvýšiť o 0,1 percentuálneho bodu HDP. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,1 percentuálneho bodu HDP⁽⁷⁾. Predpokladá sa, že primárne bežné výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) budú predstavovať expanzívny príspevok vo výške 0,4 percentuálneho bodu HDP.
- (18) Zdá sa, že mimoriadne dôležitá je kvalita rozpočtových opatrení členských štátov. Fiškálne štrukturálne reformy zamerané na zlepšenie zloženia štátnych rozpočtov môžu podporiť potenciálny rast, vytvoriť veľmi potrebný fiškálny priestor a pomôcť zabezpečiť fiškálnu udržateľnosť v dlhodobejšom horizonte, a to aj vzhľadom na zmenu klímy a zdravotné výzvy. Na strane príjmov zvýšila kríza spôsobená pandémiou ochorenia COVID-19 význam reforiem zameraných na efektívnejšie a spravodlivejšie systémy verejných príjmov. Na strane výdavkov ešte viac podčiarkla zásadný význam toho, aby sa zvýšila úroveň a kvalita udržateľných investícií podporujúcich rast, a to spôsobom, ktorý je konzistentný s plnením cieľov zvýšenia rastového potenciálu, hospodárskej a sociálnej odolnosti a dvojakej – zelenej a digitálnej – transformácie. Národné plány obnovy a odolnosti umožnia zlepšiť zloženie štátnych rozpočtov.
- (19) Podľa strednodobých rozpočtových plánov programu stability na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejných financií sa zníži zo 4 % HDP v roku 2023 na 3,7 % HDP v roku 2024. Deficit verejných financií sa nemá v horizonte programu stability na rok 2021 vrátiť pod úroveň 3 % HDP. Program stability na rok 2021 neobsahuje informácie potrebné na odhad celkových zámerov fiškálnej politiky v rokoch 2023 a 2024. Desaťročný priemerný nominálny potenciálny rast sa v súčasnosti odhaduje na 2,75 %⁽⁸⁾. Tento odhad však nepočíta s vplyvom reforiem, ktoré sú súčasťou plánu obnovy a odolnosti, a mohli by preto posilniť potenciálny rast Belgicka.
- (20) Predpokladá sa, že miera zadlženosti verejnej správy sa výlučne z dôvodu zosúladenia dlhu a deficitu zvýši zo 116,7 % HDP v roku 2023 na 117,4 % HDP v roku 2024. Vzhľadom na vysokú mieru zadlženosti, ktorá má časom len postupne klesať, možno konštatovať, že Belgicko čelí v strednodobom horizonte vysokým rizikám v oblasti fiškálnej udržateľnosti, ako vyplynulo z najnovšej analýzy udržateľnosti dlhovej služby.

⁽⁶⁾ Záporné znamienko ukazovateľa znamená, že rast primárnych výdavkov prevyšuje strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na expanzívnu fiškálnu politiku.

⁽⁷⁾ Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať neutrálny príspevok.

⁽⁸⁾ Na základe odhadov Komisie, ktoré vychádzajú zo spoločne dohodnutej metodiky.

- (21) Vzhľadom na súčasný stále mimoriadne vysoký stupeň neistoty by usmernenie v oblasti fiškálnej politiky malo zostať prevažne kvalitatívne. Presnejšie kvantifikované usmernenie na ďalšie roky by sa malo poskytnúť v roku 2022, ak sa dovedy stupeň neistoty uspokojivo zníži.
- (22) Rada posúdila program stability na rok 2021 a následné opatrenia prijaté Belgickom v nadväznosti na odporúčanie Rady z 20. júla 2020,

TÝMTO ODPORÚČA BELGICKU:

1. Využiť v roku 2022 Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti na financovanie dodatočných investícií na podporu obnovy a zároveň uskutočňovať obozretnú fiškálnu politiku. Zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov.
2. Keď to hospodárske podmienky umožnia, uskutočňovať fiškálnu politiku zameranú na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte. Zároveň zvyšovať investície s cieľom posilniť rastový potenciál.
3. V záujme zabezpečenia udržateľnej a inkluzívnej obnovy venovať osobitnú pozornosť zloženiu verejných financií na strane príjmov aj na strane výdavkov rozpočtu, ako aj kvalite rozpočtových opatrení. Uprednostňovať udržateľné investície podporujúce rast, najmä investície zamerané na podporu zelenej a digitálnej transformácie. Uprednostňovať fiškálne štrukturálne reformy, ktoré pomôžu zabezpečiť financovanie priorít verejnej politiky a prispieť k dlhodobej udržateľnosti verejných financií, a to prípadne aj posilnením rozsahu pokrytia, primeranosti a udržateľnosti systémov zdravotnej starostlivosti a sociálnej ochrany pre všetkých.

V Luxemburgu 18. júna 2021

Za Radu

predseda

J. LEÃO

ODPORÚČANIE RADY**z 18. júna 2021****ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Bulharska na rok 2021**

(2021/C 304/02)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 9 ods. 2,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

po porade s Hospodárskym a finančným výborom,

keďže:

- (1) Komisia 20. marca 2020 prijala oznámenie o aktivácii všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu. Všeobecná úniková doložka stanovená v článku 5 ods. 1, článku 6 ods. 3, článku 9 ods. 1 a článku 10 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1466/97 a v článku 3 ods. 5 a článku 5 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1467/97⁽²⁾ uľahčuje koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Komisia v uvedenom oznámení vyjadrila názor, že vzhľadom na očakávaný prudký hospodársky pokles v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 boli splnené podmienky na aktiváciu všeobecnej únikovej doložky. Ministri financií členských štátov 23. marca 2020 vyjadrili súhlas s posúdením Komisie. Všeobecná úniková doložka poskytla členským štátom rozpočtovú flexibilitu na riešenie krízy spôsobenej ochorením COVID-19. Uľahčila koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Jej aktivácia umožňuje dočasný odklon od postupu úprav smerom k dosiahnutiu strednodobého rozpočtového cieľa každého členského štátu za predpokladu, že to neohrozí fiškálnu udržateľnosť v strednodobom horizonte. Komisia 17. septembra 2020 vo svojom oznámení o ročnej stratégii udržateľného rastu na rok 2021 oznámila, že všeobecná úniková doložka zostane aktívna aj v roku 2021.
- (2) Rada 20. júla 2020 prijala odporúčanie⁽³⁾ (ďalej len „odporúčanie Rady z 20. júla 2020“). Rada 20. júla 2020 odporučila Bulharsku, aby v súlade so všeobecnou únikovou doložkou prijalo všetky potrebné opatrenia na účinné riešenie pandémie ochorenia COVID-19, posilnenie hospodárstva a podporu následnej obnovy. Zároveň mu odporučila, aby – ak to hospodárske podmienky umožňujú – uskutočňovalo fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní investícií.
- (3) Nástrojom NextGenerationEU vrátane Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti sa zabezpečí udržateľná, inkluzívna a spravodlivá obnova. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241⁽⁴⁾, ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti bude poskytovať finančnú podporu na vykonávanie reforiem a investícií, pričom so sebou prinesie fiškálny impulz financovaný Úniou. Prispieje k obnove hospodárstva a vykonávaniu udržateľných reforiem a investícií podporujúcich rast, najmä na podporu zelenej a digitálnej transformácie, a posilní odolnosť hospodárstiev členských štátov a ich potenciálny rast. Pomôže tiež k návratu verejných financií k priaznivejším pozíciám v krátkodobom horizonte a prispieje k posilneniu udržateľných verejných financií, ako aj k rastu a vytváraniu pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte.

(1) Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.

(2) Nariadenie Rady (ES) č. 1467/97 zo 7. júla 1997 o urýchľovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku (Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 6).

(3) Odporúčanie Rady z 20. júla 2020, ktoré sa týka národného programu reforiem Bulharska na rok 2020 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Bulharska na rok 2020 (Ú. v. EÚ C 282, 26.8.2020, s. 8).

(4) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (4) Komisia 3. marca 2021 prijala oznámenie, v ktorom poskytla ďalšie usmernenia v príslušnej oblasti politiky na uľahčenie koordinácie fiškálnych politík a prípravy programov stability a konvergenčných programov členských štátov. Celkové zámery fiškálnej politiky by vzhľadom na štátne rozpočty a Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti mali v rokoch 2021 a 2022 zostať podporné. Vzhľadom na očakávanie, že hospodárska činnosť sa bude v druhej polovici roku 2021 postupne normalizovať, by sa zároveň mali fiškálne politiky členských štátov v roku 2022 viac diferencovať. Fiškálne politiky členských štátov by mali zohľadňovať stav obnovy, fiškálnu udržateľnosť a potrebu znižovať hospodárske, sociálne a územné rozdiely. Keďže v Únii treba podporovať udržateľnú obnovu, členské štáty, ktoré z hľadiska udržateľnosti čelia menšiemu riziku, by mali svoje rozpočty v roku 2022 orientovať na zachovanie podpornej fiškálnej politiky a zohľadniť v nich vplyv Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Členské štáty s vysokou úrovňou zadlženia by mali uskutočňovať obozretné fiškálne politiky a zároveň zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov a využívať granty v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na financovanie dodatočných vysokokvalitných investičných projektov a štrukturálnych reforiem. V období po roku 2022 by fiškálne politiky mali naďalej zohľadňovať silu obnovy, stupeň hospodárskej neistoty a aspekty fiškálnej udržateľnosti. Preorientovanie fiškálnych politík na dosahovanie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií, a to aj postupným ukončením podporných opatrení vo vhodnom čase, prispeje k zabezpečeniu fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte.
- (5) Vo svojom oznámení z 3. marca 2021 Komisia uviedla, že rozhodnutie o deaktivácii alebo pokračovaní v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky by sa malo prijať ako celkové posúdenie stavu hospodárstva, pričom kľúčovým kvantitatívnym kritériom by mala byť úroveň hospodárskej činnosti v Únii alebo eurozóne v porovnaní s predkrízovými úrovňami (z konca roku 2019). Na základe prognózy Komisie z jari 2021 Komisia 2. júna 2021 usúdila, že podmienky na pokračovanie v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky v roku 2022 a jej deaktiváciu v roku 2023 boli splnené. Situácia jednotlivých krajín sa bude naďalej zohľadňovať aj po deaktivácii všeobecnej únikovej doložky.
- (6) Bulharsko predložilo 5. mája 2021 svoj konvergenčný program na rok 2021 po lehote stanovenej v článku 8 nariadenia (ES) č. 1466/97.
- (7) Na základe údajov overených Eurostatom bol v roku 2020 deficit verejných financií Bulharska na úrovni 3,4 % hrubého domáceho produktu (HDP), zatiaľ čo verejný dlh sa zvýšil na 25 % HDP. Ročná zmena primárneho rozpočtového salda dosiahla - 5,5 % HDP, a to vrátane diskrečných rozpočtových opatrení vo výške 3,2 % HDP na podporu hospodárstva a vrátane fungovania automatických stabilizátorov.
- (8) Komisia 2. júna 2021 vydala správu podľa článku 126 ods. 3 zmluvy. Táto správa sa zaoberá rozpočtovou situáciou Bulharska, keďže jeho deficit verejných financií v roku 2020 presiahol referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve. V správe sa konštatovalo, že kritérium deficitu bolo dodržané.
- (9) Makroekonomický scenár, z ktorého vychádzajú rozpočtové prognózy, je v rokoch 2021 a 2022 opatrný, keďže sa v ňom nezohľadňuje financovanie v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Predložený základný scenár preto nie je priamo porovnateľný s prognózou Komisie z jari 2021. V prognóze Komisie z jari 2021 sa navyše na základe priaznivejších predpokladov v oblasti zahraničného dopytu očakáva vyššia miera rastu vývozu.
- (10) Vláda vo svojom konvergenčnom programe na rok 2021 plánuje zvýšenie deficitu verejných financií z 3,4 % HDP v roku 2020 na 5,6 % HDP v roku 2021, pričom miera zadlženosti by sa mala v roku 2021 zvýšiť na 27,4 % HDP. Zmena primárneho rozpočtového salda v roku 2021 v porovnaní s úrovňou pred krízou (2019) má podľa konvergenčného programu na rok 2021 dosiahnuť - 7,8 % HDP. Faktory predpokladaných zvýšení nominálneho a primárneho deficitu verejných financií, a následne aj dlhu, sa v konvergenčnom programe na rok 2021 podrobne nevyšvetľujú a sú prítomné napriek ukončeniu niektorých diskrečných rozpočtových opatrení. Tieto projekcie sú vyššie než v prognóze Komisie z jari 2021. Podľa prognózy Komisie z jari 2021 sa očakáva, že deficit klesne v roku 2021 na 3,2 % HDP a že miera zadlženosti klesne v roku 2021 na 24,5 % HDP. Hlavným zdrojom rozdielnosti týchto údajov je projekcia iných príjmov, ktoré by sa podľa konvergenčného programu na rok 2021 mali v roku 2021 znížiť o 2,5 percentuálneho bodu HDP, čo je výrazne pod historickou úrovňou. V konvergenčnom programe na rok 2021 sa nevyšvetľujú príčiny tohto zníženia.
- (11) Bulharsko prijalo v reakcii na pandémiu ochorenia COVID-19 a súvisiaci hospodársky pokles rozpočtové opatrenia na posilnenie kapacity svojho systému zdravotnej starostlivosti, zamedzenie šírenia pandémie ochorenia COVID-19 a poskytnutie pomoci tým osobám a odvetviam, ktoré boli obzvlášť zasiahnuté. Táto rázna reakcia v príslušnej oblasti politiky zmiernila pokles HDP, čo zase pribrzdiло nárast deficitu verejných financií a verejného dlhu. Fiškálne

opatrenia by mali maximalizovať podporu obnovy bez toho, aby obmedzovali budúce fiškálne trajektórie. Opatrenia by preto nemali trvalo zaťažovať verejné financie. Ak členské štáty zavedú trvalé opatrenia, mali by ich riadne financovať, aby bola v strednodobom horizonte zabezpečená rozpočtová neutralita. Opatrenia, ktoré Bulharsko prijalo v rokoch 2020 a 2021, sú v súlade s odporúčaním Rady z 20. júla 2020. Diskrečné opatrenia, ktoré vláda prijala v rokoch 2020 a 2021, sú dočasné alebo vyvážené kompenzačnými opatreniami.

- (12) V konvergenčnom programe na rok 2021 sa predpokladajú investície a reformy financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti vo výške 0,02 % HDP v roku 2020, 0,3 % HDP v roku 2021, 0,8 % HDP v roku 2022, 1,4 % HDP v roku 2023, 1,7 % HDP v roku 2024, 2,6 % HDP v roku 2025 a 1,8 % HDP v roku 2026. V rámci prognózy Komisie z jari 2021 sú tieto granty zahrnuté do rozpočtových projekcií.
- (13) Stanovené ukazovatele fiškálnej úpravy uvedené v nariadení (ES) č. 1466/97 treba zvážiť v kontexte súčasných okolností. Po prvé, s odhadmi produkčnej medzery sa spája značná neistota. Po druhé, je potrebné, aby fiškálna politika bola pripravená rýchlo sa prispôsobiť vývoju pandémie ochorenia COVID-19 a aby sa po zmiernení zdravotných rizík presunula od núdzovej pomoci k cielenejším opatreniam. Po tretie, súčasný kontext sa vyznačuje významnou reakciou v príslušnej oblasti politiky s cieľom podporiť hospodársku činnosť. Vzhľadom na značné transfery z rozpočtu Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti) nezachytávajú stanovené ukazovatele celý impulz, ktorý hospodárstvu poskytujú fiškálne politiky. Štrukturálne saldo sa preto za súčasných okolností nejaví ako primeraný ukazovateľ. Takisto treba prispôsobiť referenčnú hodnotu pre výdavky ⁽⁵⁾ a doplniť ju o dodatočné informácie, aby bolo možné v plnej miere posúdiť orientáciu fiškálnej politiky.
- (14) Podobne ako pri posudzovaní návrhov rozpočtových plánov na rok 2021 boli z výdavkového agregátu vylúčené dočasné núdzové opatrenia. Tieto dočasné núdzové opatrenia súvisiace s krízou slúžia na podporu systémov zdravotnej starostlivosti a odškodnenie pracovníkov a podnikov za straty príjmov v dôsledku obmedzení pohybu a narušení dodávateľského reťazca; ich zrušenie zo strany verejných orgánov je podmienené návratom situácie v oblasti verejného zdravia a hospodárskej situácie do normálneho stavu. Na posúdenie celkových zámerov fiškálnej politiky v súčasnej situácii by sa do príslušného výdavkového agregátu mali zahrnúť značné transfery z rozpočtu Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti). Celkové zámery fiškálnej politiky sa preto následne merajú na základe zmeny primárnych výdavkov (bez diskrečných príjmových opatrení a bez dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou) vrátane výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie. Nad rámec celkových zámerov fiškálnej politiky sa analýza zameriava aj na posúdenie toho, či je vnútroštátna fiškálna politika obozretná a či jej zloženie prispieva k udržateľnej obnove v súlade so zelenou a digitálnou transformáciou. Preto sa osobitná pozornosť venuje vývoju primárnych bežných výdavkov a investícií financovaných z vnútroštátnych zdrojov.
- (15) V konvergenčnom programe na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejných financií Bulharska v roku 2022 klesne na 2,7 % HDP, a to najmä v dôsledku ukončenia dočasných podporných opatrení prijatých v rokoch 2020 a 2021. Predpokladá sa, že sa miera zadlženosti verejnej správy v roku 2022 zvýši na úroveň 28,6 % HDP. Tieto projekcie sú vyššie než v prognóze Komisie z jari 2021. Na základe prognózy Komisie z jari 2021 a osobitnej metodiky, ktorá zohľadňuje uvedené výzvy, sa celkové zámery fiškálnej politiky odhadujú na -1,4 % HDP ⁽⁶⁾ – a to vrátane vplyvu investícií financovaných zo štátneho rozpočtu aj z rozpočtu Únie, najmä z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, na celkový dopyt v roku 2022. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie sa má zvýšiť o 0,8 percentuálneho bodu HDP. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,4 percentuálneho bodu HDP ⁽⁷⁾. Predpokladá sa, že primárne bežné výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) budú predstavovať expanzívny príspevok vo výške 1 percentuálneho bodu HDP.
- (16) Zdá sa, že mimoriadne dôležitá je kvalita rozpočtových opatrení členských štátov. Fiškálne štrukturálne reformy zamerané na zlepšenie zloženia štátnych rozpočtov môžu podporiť potenciálny rast, vytvoríť veľmi potrebný fiškálny priestor a pomôcť zabezpečiť fiškálnu udržateľnosť v dlhodobejšom horizonte, a to aj vzhľadom na zmenu

⁽⁵⁾ Najmä vzhľadom na to, že investície, ktoré sa používajú pri referenčnej hodnote pre výdavky, sú rozložené na štvorročné obdobie, nie je možné riadne posúdiť fiškálnu podporu na obnovu, ktorú poskytujú investície financované z vnútroštátnych zdrojov.

⁽⁶⁾ Záporné znamienko ukazovateľa znamená, že rast primárnych výdavkov prevyšuje strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na expanzívnu fiškálnu politiku.

⁽⁷⁾ Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,1 percentuálneho bodu HDP.

klímy a zdravotné výzvy. Na strane príjmov zvýšila kríza spôsobená pandémiou ochorenia COVID-19 význam reforiem zameraných na efektívnejšie a spravodlivejšie systémy verejných príjmov. Na strane výdavkov ešte viac podčiarkla zásadný význam toho, aby sa zvýšila úroveň a kvalita udržateľných investícií podporujúcich rast, a to spôsobom, ktorý je konzistentný s plnením cieľov zvýšenia rastového potenciálu, hospodárskej a sociálnej odolnosti a dvojakej – zelenej a digitálnej – transformácie. Národné plány obnovy a odolnosti umožnia zlepšiť zloženie štátnych rozpočtov.

- (17) Podľa strednodobých rozpočtových plánov konvergenčného programu na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejných financií sa v roku 2023 zvýši na 3,1 % HDP. V konvergenčnom programe na rok 2021 nie sú uvedené žiadne informácie o roku 2024. Na základe konvergenčného programu na rok 2021 sa celkové zámery fiškálnej politiky – vrátane vplyvu investícií financovaných zo štátneho rozpočtu aj z rozpočtu Únie, najmä z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, na celkový dopyt – v roku 2023 odhadujú na -0,6 % HDP. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie sa má v roku 2023 zvýšiť o 0,6 percentuálneho bodu HDP. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú v roku 2023 predstavovať expanzívny príspevok vo výške 0,4 percentuálneho bodu HDP⁽⁸⁾. Predpokladá sa, že primárne bežné výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,4 percentuálneho bodu HDP. Desaťročný priemerný nominálny potenciálny rast sa v súčasnosti odhaduje na 5 %⁽⁹⁾. Tento odhad však nepočíta s vplyvom reforiem, ktoré sú súčasťou plánu obnovy a mohli by preto posilniť potenciálny rast Bulharska.
- (18) Predpokladá sa, že sa miera zadlženosti verejnej správy v roku 2023 zvýši na úroveň 29,3 % HDP. V konvergenčnom programe na rok 2021 sa nenachádzajú žiadne informácie o roku 2024. Možno konštatovať, že Bulharsko čelí v strednodobom horizonte nízkym rizikám v oblasti fiškálnej udržateľnosti, ako vyplynulo z najnovšej analýzy udržateľnosti dlhovej služby.
- (19) Vzhľadom na súčasný stále mimoriadne vysoký stupeň neistoty by usmernenie v oblasti fiškálnej politiky malo zostať prevažne kvalitatívne. Presnejšie kvantifikované usmernenie na ďalšie roky by sa malo poskytnúť v roku 2022, ak sa dovedty stupeň neistoty uspokojivo zníži.
- (20) Rada posúdila konvergenčný program na rok 2021 a následné opatrenia prijaté Bulharskom v nadväznosti na odporúčanie Rady z 20. júla 2020.

TÝMTO ODPORÚČA BULHARSKU:

1. V roku 2022 uskutočňovať podporné zámery fiškálnej politiky vrátane impulzu poskytnutého Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti a zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov. Udržať pod kontrolou rast bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov.
2. Keď to hospodárske podmienky umožnia, uskutočňovať fiškálnu politiku zameranú na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte. Zároveň zvýšiť investície s cieľom posilniť rastový potenciál.
3. V záujme zabezpečenia udržateľnej a inkluzívnej obnovy venovať osobitnú pozornosť zloženiu verejných financií na strane príjmov aj na strane výdavkov rozpočtu, ako aj kvalite rozpočtových opatrení. Uprednostňovať udržateľné investície podporujúce rast, najmä investície zamerané na podporu zelenej a digitálnej transformácie. Uprednostňovať fiškálne štrukturálne reformy, ktoré pomôžu zabezpečiť financovanie priorít verejnej politiky a prispejú k dlhodobej udržateľnosti verejných financií, a to prípadne aj posilnením rozsahu pokrytia, primeranosti a udržateľnosti systémov zdravotnej starostlivosti a sociálnej ochrany pre všetkých.

V Luxemburgu 18. júna 2021

Za Radu

predseda

J. LEÃO

⁽⁸⁾ Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať expanzívny príspevok vo výške 0,1 percentuálneho bodu HDP.

⁽⁹⁾ Na základe odhadov Komisie, ktoré vychádzajú zo spoločne dohodnutej metodiky.

ODPORÚČANIE RADY**z 18. júna 2021****ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Česka na rok 2021**

(2021/C 304/03)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácií⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 9 ods. 2,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

po porade s Hospodárskym a finančným výborom,

keďže:

- (1) Komisia 20. marca 2020 prijala oznámenie o aktivácii všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu. Všeobecná úniková doložka stanovená v článku 5 ods. 1, článku 6 ods. 3, článku 9 ods. 1 a článku 10 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1466/97 a v článku 3 ods. 5 a článku 5 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1467/97⁽²⁾ uľahčuje koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Komisia v uvedenom oznámení vyjadrila názor, že vzhľadom na očakávaný prudký hospodársky pokles v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 boli splnené podmienky na aktiváciu všeobecnej únikovej doložky. Ministri financií členských štátov 23. marca 2020 vyjadrili súhlas s posúdením Komisie. Všeobecná úniková doložka poskytla členským štátom rozpočtovú flexibilitu na riešenie krízy spôsobenej ochorením COVID-19. Uľahčila koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Jej aktivácia umožňuje dočasný odklon od postupu úprav smerom k dosiahnutiu strednodobého rozpočtového cieľa každého členského štátu za predpokladu, že to neohrozí fiškálnu udržateľnosť v strednodobom horizonte. Komisia 17. septembra 2020 vo svojom oznámení o ročnej stratégii udržateľného rastu na rok 2021 oznámila, že všeobecná úniková doložka zostane aktívna aj v roku 2021.
- (2) Rada 20. júla 2020 prijala odporúčanie⁽³⁾ (ďalej len „odporúčanie Rady z 20. júla 2020“). Rada odporučila Česku, aby v súlade so všeobecnou únikovou doložkou prijalo všetky potrebné opatrenia na účinné riešenie pandémie ochorenia COVID-19, posilnenie hospodárstva a podporu následnej obnovy. Zároveň Česku odporučila, aby – ak to hospodárske podmienky umožňujú – uskutočňovalo fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní investícií.
- (3) Nástrojom NextGenerationEU vrátane Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti (RRF) sa zabezpečí udržateľná, inkluzívna a spravodlivá obnova. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241⁽⁴⁾, ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti bude poskytovať finančnú podporu na vykonávanie reforiem a investícií, pričom so sebou prinesie fiškálny impulz financovaný Úniou. Príspeje k obnove hospodárstva a vykonávaniu udržateľných reforiem a investícií podporujúcich rast, najmä na podporu zelenej a digitálnej transformácie, a posilní odolnosť hospodárstiev členských štátov a ich potenciálny rast. Pomôže tiež k návratu verejných financií k priaznivejším pozíciám v krátkodobom horizonte a prispeje k posilneniu udržateľných verejných financií, ako aj k rastu a vytváraniu pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte.

(1) Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.

(2) Nariadenie Rady (ES) č. 1467/97 zo 7. júla 1997 o urýchľovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku (Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 6).

(3) Odporúčanie Rady z 20. júla 2020, ktoré sa týka národného programu reforiem Česka na rok 2020 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Česka na rok 2020 (Ú. v. EÚ C 282, 26.8.2020, s. 15).

(4) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (4) Komisia 3. marca 2021 prijala oznámenie, v ktorom poskytla ďalšie usmernenia v príslušnej oblasti politiky na uľahčenie koordinácie fiškálnych politík a prípravy programov stability a konvergenčných programov členských štátov. Celkové zámery fiškálnej politiky by vzhľadom na štátne rozpočty a Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti mali v rokoch 2021 a 2022 zostať podporné. Vzhľadom na očakávanie, že hospodárska činnosť sa bude v druhej polovici roku 2021 postupne normalizovať, by sa zároveň mali fiškálne politiky členských štátov v roku 2022 viac diferencovať. Fiškálne politiky členských štátov by mali zohľadňovať stav obnovy, fiškálnu udržateľnosť a potrebu znižovať hospodárske, sociálne a územné rozdiely. Keďže v Únii treba podporovať udržateľnú obnovu, členské štáty, ktoré z hľadiska udržateľnosti čelia menšiemu riziku, by mali svoje rozpočty v roku 2022 orientovať na zachovanie podpornej fiškálnej politiky a zohľadniť v nich vplyv Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Členské štáty s vysokou úrovňou zadlženia by mali uskutočňovať obozretné fiškálne politiky a zároveň zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov a využívať granty v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na financovanie dodatočných kvalitných investičných projektov a štrukturálnych reforiem. V období po roku 2022 by fiškálne politiky mali naďalej zohľadňovať silu obnovy, stupeň hospodárskej neistoty a aspekty fiškálnej udržateľnosti. Preorientovanie fiškálnych politík na dosahovanie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií, a to aj postupným ukončením podporných opatrení vo vhodnom čase, prispeje k zabezpečeniu fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte.
- (5) Vo svojom oznámení z 3. marca 2021 Komisia uviedla, že rozhodnutie o deaktivácii alebo pokračovaní v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky by sa malo prijať ako celkové posúdenie stavu hospodárstva, pričom kľúčovým kvantitatívnym kritériom by mala byť úroveň hospodárskej činnosti v Únii alebo eurozóne v porovnaní s predkrízovými úrovňami (z konca roku 2019). Na základe prognózy Komisie z jari 2021 Komisia 2. júna 2021 usúdila, že podmienky na pokračovanie v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky v roku 2022 a jej deaktiváciu v roku 2023 boli splnené. Situácia jednotlivých krajín sa bude naďalej zohľadňovať aj po deaktivácii všeobecnej únikovej doložky.
- (6) Česko predložilo 30. apríla 2021 svoj konvergenčný program na rok 2021 v súlade s článkom 8 nariadenia (ES) č. 1466/97.
- (7) Na základe údajov overených Eurostatom bol v roku 2020 deficit verejných financií Česka na úrovni 6,2 % hrubého domáceho produktu (HDP), zatiaľ čo verejný dlh sa zvýšil na 38,1 % HDP. Ročná zmena primárneho rozpočtového salda dosiahla -6,4 % HDP, a to vrátane diskrečných rozpočtových opatrení vo výške 4,6 % na podporu hospodárstva a vrátane fungovania automatických stabilizátorov. Česko takisto poskytlo spoločnostiam a domácnostiam podporu likvidity (ako napríklad záruky a odklady platenia daní, čo nemá priamy a okamžitý vplyv na rozpočet) v odhadovanom objeme 6,2 % HDP; skutočné využitie verejných záruk v roku 2020 odhaduje Komisia približne na úrovni rovnajúcej sa 1,5 % HDP.
- (8) Komisia 2. júna 2021 vydala správu podľa článku 126 ods. 3 zmluvy. Táto správa sa zaoberá rozpočtovou situáciou Česka, keďže jeho deficit verejných financií v roku 2020 presiahol referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve. V správe sa konštatovalo, že kritérium deficitu nebolo dodržané.
- (9) Makroekonomický scenár, z ktorého vychádzajú rozpočtové prognózy, je v roku 2021 realistický a v roku 2022 opatrný. Prognóza Komisie je mierne optimistickejšia, pokiaľ ide o rast reálneho HDP v roku 2021 (3,4 % v porovnaní s 3,1 % v konvergenčnom programe na rok 2021), a ešte optimistickejšia v roku 2022 (4,4 % v porovnaní s 3,7 % v konvergenčnom programe na rok 2021), keďže Komisia očakáva väčší nárast súkromnej spotreby v roku 2021 a vyššiu tvorbu hrubého fixného kapitálu v roku 2022.
- (10) Vláda vo svojom konvergenčnom programe na rok 2021 plánuje zvýšenie deficitu verejných financií zo 6,2 % HDP v roku 2020 na 8,8 % HDP v roku 2021, pričom miera zadlženosti by sa mala v roku 2021 zvýšiť na 44,8 % HDP. Zmena primárneho rozpočtového salda v porovnaní s úrovňou pred krízou (2019) má podľa konvergenčného programu na rok 2021 dosiahnuť -9,0 % HDP, pod čo sa podpísali diskrečné rozpočtové opatrenia vo výške 6,5 % HDP na podporu hospodárstva a fungovanie automatických stabilizátorov. Tieto projekcie sú v súlade s prognózou Komisie z jari 2021.
- (11) Česko prijalo v reakcii na pandémiu ochorenia COVID-19 a súvisiaci hospodársky pokles rozpočtové opatrenia na posilnenie kapacity svojho systému zdravotnej starostlivosti, zamedzenie šírenia pandémie ochorenia COVID-19 a poskytnutie pomoci tým osobám a odvetviam, ktoré boli obzvlášť zasiahnuté. Táto rázna reakcia v príslušnej oblasti politiky zmiernila pokles HDP, čo zase pribrzdiло nárast deficitu verejných financií a verejného dlhu. Fiškálne opatrenia by mali maximalizovať podporu obnovy bez toho, aby obmedzovali budúce fiškálne trajektórie. Opatrenia by preto nemali trvalo zaťažiť verejné financie. Ak členské štáty zavedú trvalé opatrenia, mali by ich riadne

financovať, aby bola v strednodobom horizonte zabezpečená rozpočtová neutralita. Opatrenia, ktoré Česko prijalo v rokoch 2020 a 2021, sú v súlade s odporúčaním Rady z 20. júla 2020. Zdá sa, že niektoré diskrečné opatrenia, ktoré vláda prijala v období 2020 až 2021, nie sú dočasné ani vyvážené kompenzačnými opatreniami. V roku 2023, mimo časového rámca prognózy Komisie z jari 2021, sa kumulatívny zostávajúci vplyv uvedených opatrení, ktoré nie sú dočasné, predbežne odhaduje na približne 2 % HDP, čo zahŕňa predovšetkým zníženia príjmov z dane z príjmov fyzických osôb s vplyvom na úrovni 1,9 % HDP.

- (12) V konvergenčnom programe na rok 2021 sa predpokladajú investície a reformy financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti vo výške 0,3 % HDP v roku 2021, 0,7 % HDP v roku 2022 a 0,7 % HDP v roku 2023. V rámci prognózy Komisie z jari 2021 sú tieto granty zahrnuté do rozpočtových projekcií.
- (13) Stanovené ukazovatele fiškálnej úpravy uvedené v nariadení (ES) č. 1466/97 treba zvážiť v kontexte súčasných okolností. Po prvé, s odhadmi produkčnej medzery sa spája značná neistota. Po druhé, je potrebné, aby fiškálna politika bola pripravená rýchlo sa prispôsobiť vývoju pandémie ochorenia COVID-19 a aby sa po zmiernení zdravotných rizík presunula od núdzovej pomoci k cielenejším opatreniam. Po tretie, súčasný kontext sa vyznačuje významnou reakciou v príslušnej oblasti politiky s cieľom podporiť hospodársku činnosť. Vzhľadom na značné transfery z rozpočtu Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti) nezachytávajú stanovené ukazovatele celý impulz, ktorý hospodárstvu poskytujú fiškálne politiky. Štrukturálne saldo sa preto za súčasných okolností nejaví ako primeraný ukazovateľ. Takisto treba prispôsobiť referenčnú hodnotu pre výdavky⁽⁵⁾ a doplniť ju o dodatočné informácie, aby bolo možné v plnej miere posúdiť orientáciu fiškálnej politiky.
- (14) Podobne ako pri posudzovaní návrhov rozpočtových plánov na rok 2021 boli z výdavkového agregátu vylúčené dočasné núdzové opatrenia. Tieto dočasné núdzové opatrenia súvisiace s krízou slúžia na podporu systémov zdravotnej starostlivosti a odškodnenie pracovníkov a podnikov za straty príjmov v dôsledku obmedzení pohybu a narušení dodávateľského reťazca; ich zrušenie zo strany verejných orgánov je podmienené návratom situácie v oblasti verejného zdravia a hospodárskej situácie do normálneho stavu. Na posúdenie celkových zámerov fiškálnej politiky v súčasnej situácii by sa do príslušného výdavkového agregátu mali zahrnúť značné transfery z rozpočtu Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti). Celkové zámery fiškálnej politiky sa preto následne merajú na základe zmeny primárnych výdavkov (bez diskrečných príjmových opatrení a bez dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou) vrátane výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie. Nad rámec celkových zámerov fiškálnej politiky sa analýza zameriava aj na posúdenie toho, či je vnútroštátna fiškálna politika obozretná a či jej zloženie prispieva k udržateľnej obnove v súlade so zelenou a digitálnou transformáciou. Preto sa osobitná pozornosť venuje vývoju primárnych bežných výdavkov a investícií financovaných z vnútroštátnych zdrojov.
- (15) V konvergenčnom programe na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejných financií Česka v roku 2022 klesne na 5,9 % HDP, a to najmä v dôsledku ukončenia dočasných podporných opatrení prijatých v rokoch 2020 a 2021 a v dôsledku obnovy hospodárstva. Predpokladá sa, že sa miera zadlženosti verejnej správy v roku 2022 zvýši na úroveň 48,2 % HDP. Tieto projekcie sú v súlade s prognózou Komisie z jari 2021. Na základe prognózy Komisie z jari 2021 a osobitnej metodiky, ktorá zohľadňuje uvedené výzvy, sa celkové zámery fiškálnej politiky odhadujú na -0,2 % HDP⁽⁶⁾ – a to vrátane vplyvu investícií financovaných zo štátneho rozpočtu aj z rozpočtu Únie, najmä z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, na celkový dopyt v roku 2022. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie sa má znížiť o 0,5 percentuálneho bodu HDP. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,3 percentuálneho bodu HDP⁽⁷⁾. Predpokladá sa, že primárne bežné výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) budú predstavovať neutrálny príspevok.
- (16) Zdá sa, že mimoriadne dôležitá je kvalita rozpočtových opatrení členských štátov. Fiškálne štrukturálne reformy zamerané na zlepšenie zloženia štátnych rozpočtov môžu podporiť potenciálny rast, vytvoriť veľmi potrebný fiškálny priestor a pomôcť zabezpečiť fiškálnu udržateľnosť v dlhodobejšom horizonte, a to aj vzhľadom na zmenu

(5) Najmä vzhľadom na to, že investície, ktoré sa používajú pri referenčnej hodnote pre výdavky, sú rozložené na štvorročné obdobie, nie je možné riadne posúdiť fiškálnu podporu na obnovu, ktorú poskytujú investície financované z vnútroštátnych zdrojov.

(6) Záporné znamienko ukazovateľa znamená, že rast primárnych výdavkov prevyšuje strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na expanzívnu fiškálnu politiku.

(7) Ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov majú predstavovať neutrálny príspevok.

klímy a zdravotné výzvy. Na strane príjmov zvýšila kríza spôsobená pandémiou ochorenia COVID-19 význam reforiem zameraných na efektívnejšie a spravodlivejšie systémy verejných príjmov. Na strane výdavkov ešte viac podčiarkla zásadný význam toho, aby sa zvýšila úroveň a kvalita udržateľných investícií podporujúcich rast, a to spôsobom, ktorý je konzistentný s plnením cieľov zvýšenia rastového potenciálu, hospodárskej a sociálnej odolnosti a dvojakej – zelenej a digitálnej – transformácie. Národné plány obnovy a odolnosti umožnia zlepšiť zloženie štátnych rozpočtov.

- (17) Podľa strednodobých rozpočtových plánov konvergenčného programu na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejných financií sa zníži z 5,4 % HDP v roku 2023 na 5,2 % HDP v roku 2024. Návrat deficitu verejných financií pod úroveň 3 % HDP v horizonte programu sa neplánuje. Na základe konvergenčného programu na rok 2021 sa celkové zámery fiškálnej politiky – vrátane vplyvu investícií financovaných zo štátneho rozpočtu aj z rozpočtu Únie, najmä z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, na celkový dopyt – v rokoch 2023 a 2024 odhadujú v priemere na + 1,2 % HDP. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie sa má znížiť o 0,3 percentuálneho bodu HDP. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,1 percentuálneho bodu HDP⁽⁸⁾. Predpokladá sa, že primárne bežné výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,8 percentuálneho bodu HDP. Desiatročný priemerný nominálny potenciálny rast sa v súčasnosti odhaduje na 4,25 %⁽⁹⁾. Tento odhad však nepočíta s vplyvom reforiem, ktoré sú súčasťou plánu obnovy a odolnosti, a mohli by preto posilniť potenciálny rast Česka.
- (18) Na základe konvergenčného programu na rok 2021 sa očakáva, že miera zadlženosti verejnej správy sa zvýši z 51,5 % HDP v roku 2023 na 54,6 % HDP v roku 2024. Možno konštatovať, že Česko čelí v strednodobom horizonte stredným rizikám v oblasti fiškálnej udržateľnosti, ako vyplynulo z najnovšej analýzy udržateľnosti dlhovej služby.
- (19) Vzhľadom na súčasný stále mimoriadne vysoký stupeň neistoty by usmernenie v oblasti fiškálnej politiky malo zostať prevažne kvalitatívne. Presnejšie kvantifikované usmernenie na ďalšie roky by sa malo poskytnúť v roku 2022, ak sa dovedty stupeň neistoty uspokojivo zníži.
- (20) Rada posúdila konvergenčný program na rok 2021 a následné opatrenia prijaté Českom v nadväznosti na odporúčanie Rady z 20. júla 2020.

TÝMTO ODPORÚČA ČESKU:

1. V roku 2022 zachovať podporné zámery fiškálnej politiky vrátane impulzu poskytnutého Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti a zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov.
2. Keď to hospodárske podmienky umožnia, uskutočňovať fiškálnu politiku zameranú na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte. Zároveň zvýšiť investície s cieľom posilniť rastový potenciál.
3. V záujme zabezpečenia udržateľnej a inkluzívnej obnovy venovať osobitnú pozornosť zloženiu verejných financií na strane príjmov aj na strane výdavkov rozpočtu, ako aj kvalite rozpočtových opatrení. Uprednostňovať udržateľné investície podporujúce rast, najmä investície zamerané na podporu zelenej a digitálnej transformácie. Uprednostňovať fiškálne štrukturálne reformy, ktoré pomôžu zabezpečiť financovanie priorít verejnej politiky a prispievajú k dlhodobej udržateľnosti verejných financií, a to prípadne aj posilnením rozsahu pokrytia, primeranosti a udržateľnosti systémov zdravotnej starostlivosti a sociálnej ochrany pre všetkých.

V Luxemburgu 18. júna 2021

Za Radu

predseda

J. LEÃO

⁽⁸⁾ Ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov majú predstavovať neutrálny príspevok.

⁽⁹⁾ Na základe odhadov Komisie, ktoré vychádzajú zo spoločne dohodnutej metodiky.

ODPORÚČANIE RADY**z 18. júna 2021****ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Dánska na rok 2021**

(2021/C 304/04)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 9 ods. 2,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

po porade s Hospodárskym a finančným výborom,

keďže:

- (1) Komisia 20. marca 2020 prijala oznámenie o aktivácii všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu. Všeobecná úniková doložka stanovená v článku 5 ods. 1, článku 6 ods. 3, článku 9 ods. 1 a článku 10 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1466/97 a v článku 3 ods. 5 a článku 5 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1467/97⁽²⁾ uľahčuje koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Komisia v uvedenom oznámení vyjadrila názor, že vzhľadom na očakávaný prudký hospodársky pokles v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 boli splnené podmienky na aktiváciu všeobecnej únikovej doložky. Ministri financií členských štátov 23. marca 2020 vyjadrili súhlas s posúdením Komisie. Všeobecná úniková doložka poskytla členským štátom rozpočtovú flexibilitu na riešenie krízy spôsobenej ochorením COVID-19. Uľahčila koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Jej aktivácia umožňuje dočasný odklon od postupu úprav smerom k dosiahnutiu strednodobého rozpočtového cieľa každého členského štátu za predpokladu, že to neohrozí fiškálnu udržateľnosť v strednodobom horizonte. Komisia 17. septembra 2020 vo svojom oznámení o ročnej stratégii udržateľného rastu na rok 2021 oznámila, že všeobecná úniková doložka zostane aktívna aj v roku 2021.
- (2) Rada 20. júla 2020 prijala odporúčanie⁽³⁾ (ďalej len „odporúčanie Rady z 20. júla 2020“). Rada 20. júla 2020 odporučila Dánsku, aby v súlade so všeobecnou únikovou doložkou prijalo všetky potrebné opatrenia na účinné riešenie pandémie ochorenia COVID-19, posilnenie hospodárstva a podporu následnej obnovy. Zároveň Dánsku odporučila, aby – ak to hospodárske podmienky umožňujú – uskutočňovalo fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní miery investícií.
- (3) Nástrojom NextGenerationEU vrátane Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti sa zabezpečí udržateľná, inkluzívna a spravodlivá obnova. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241⁽⁴⁾, ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. Tento Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti bude poskytovať finančnú podporu na vykonávanie reforiem a investícií, pričom so sebou prinesie fiškálny impulz financovaný Úniou. Prispieje k obnove hospodárstva a vykonávaniu udržateľných reforiem a investícií podporujúcich rast, najmä na podporu zelenej a digitálnej transformácie, a posilní odolnosť a potenciálny rast hospodárstiev členských štátov. Pomôže tiež k návratu verejných financií k priaznivejším pozíciám v krátkodobom horizonte a k posilneniu udržateľných verejných financií, ako aj k rastu a vytváraniu pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte.

(1) Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.

(2) Nariadenie Rady (ES) č. 1467/97 zo 7. júla 1997 o urýchľovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku (Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 6).

(3) Odporúčanie Rady z 20. júla 2020, ktoré sa týka národného programu reforiem Dánska na rok 2020 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Dánska na rok 2020 (Ú. v. EÚ C 282, 26.8.2020, s. 22).

(4) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (4) Komisia 3. marca 2021 prijala oznámenie, v ktorom poskytla ďalšie usmernenia v príslušnej oblasti politiky na uľahčenie koordinácie fiškálnych politík a prípravy programov stability a konvergenčných programov členských štátov. Celkové zámery fiškálnej politiky by vzhľadom na štátne rozpočty a Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti mali v rokoch 2021 a 2022 zostať podporné. Vzhľadom na očakávanie, že hospodárska činnosť sa bude v druhej polovici roku 2021 postupne normalizovať, by sa zároveň mali fiškálne politiky členských štátov v roku 2022 viac diferencovať. Fiškálne politiky členských štátov by mali zohľadňovať stav obnovy, fiškálnu udržateľnosť a potrebu znižovať hospodárske, sociálne a územné rozdiely. Keďže v Únii treba podporovať udržateľnú obnovu, členské štáty, ktoré z hľadiska udržateľnosti čelia menšiemu riziku, by mali svoje rozpočty v roku 2022 orientovať na zachovanie podpornej fiškálnej politiky a zohľadniť v nich vplyv Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Členské štáty s vysokou úrovňou zadlženia by mali uskutočňovať obozretné fiškálne politiky a zároveň zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov a využívať granty v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na financovanie dodatočných vysokokvalitných investičných projektov a štrukturálnych reforiem. V období po roku 2022 by fiškálne politiky mali naďalej zohľadňovať silu obnovy, stupeň hospodárskej neistoty a aspekty fiškálnej udržateľnosti. Preorientovanie fiškálnych politík na dosahovanie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií, a to aj postupným ukončením podporných opatrení vo vhodnom čase, prispeje k zabezpečeniu fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte.
- (5) Vo svojom oznámení z 3. marca 2021 Komisia uviedla, že rozhodnutie o deaktivácii alebo pokračovaní v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky by sa malo prijať ako celkové posúdenie stavu hospodárstva, pričom kľúčovým kvantitatívnym kritériom by mala byť úroveň hospodárskej činnosti v Únii alebo eurozóne v porovnaní s predkrízovými úrovňami (z konca roku 2019). Na základe prognózy Komisie z jari 2021 Komisia 2. júna 2021 usúdila, že podmienky na pokračovanie v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky v roku 2022 a jej deaktiváciu v roku 2023 boli splnené. Situácia jednotlivých krajín sa bude naďalej zohľadňovať aj po deaktivácii všeobecnej únikovej doložky.
- (6) Dánsko predložilo 29. apríla 2021 svoj konvergenčný program na rok 2021 v súlade s článkom 8 nariadenia (ES) č. 1466/97.
- (7) Na základe údajov overených Eurostatom bol v roku 2020 deficit verejných financií Dánska na úrovni 1,1 % hrubého domáceho produktu (HDP), zatiaľ čo verejný dlh sa zvýšil na 42,2 % HDP. Ročná zmena primárneho rozpočtového salda dosiahla 5,1 % HDP, a to vrátane diskrečných rozpočtových opatrení vo výške 2,8 % HDP na podporu hospodárstva a vrátane fungovania automatických stabilizátorov. Dánsko takisto poskytlo spoločnostiam a domácnostiam podporu likvidity (napríklad záruky a odklady platenia daní, čo nemá priamy a okamžitý vplyv na rozpočet) v odhadovanom objeme 28,4 % HDP; skutočné využitie verejných záruk v roku 2020 odhaduje Komisia približne na menej ako ½ % HDP.
- (8) Komisia 2. júna 2021 vydala správu podľa článku 126 ods. 3 zmluvy. Táto správa sa zaoberá rozpočtovou situáciou Dánska, keďže jeho deficit verejných financií má v roku 2021 presiahnuť referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve. V správe sa konštatovalo, že kritérium deficitu bolo dodržané.
- (9) Makroekonomický scenár, z ktorého vychádzajú rozpočtové prognózy, je v roku 2021 opatrný a v roku 2022 realistický. V konvergenčnom programe na rok 2021 sa predpokladá rast reálneho HDP na úrovni 2,1 % v roku 2021 a 3,8 % v roku 2022. Na porovnanie, v prognóze Komisie z jari 2021 sa predpokladá rast reálneho HDP na úrovni 2,9 % v roku 2021 a 3,5 % v roku 2022. Hlavné rozdiely vyplývajú z predpokladov týkajúcich sa vývoja pandémie ochorenia COVID-19 a súvisiacich obmedzení v roku 2021.
- (10) Vláda vo svojom konvergenčnom programe na rok 2021 plánuje zhoršenie deficitu verejných financií z -1,1 % HDP v roku 2020 na -3,3 % HDP v roku 2021, pričom miera zadlženosti by sa mala v roku 2021 znížiť na 40,7 % HDP. Zmena primárneho rozpočtového salda v roku 2021 v porovnaní s úrovňou pred krízou (2019) má podľa konvergenčného programu na rok 2021 dosiahnuť -7 % HDP, pod čo sa podpísali diskrečné rozpočtové opatrenia vo výške 1,2 % HDP na podporu hospodárstva a fungovanie automatických stabilizátorov. V prognóze Komisie z jari 2021 sa predpokladá nižší deficit v roku 2021, čo odráža silnejší makroekonomický scenár a optimistickejšiu prognózu príjmov z dane z výnosov dôchodkových fondov.
- (11) Dánsko prijalo v reakcii na pandémiu ochorenia COVID-19 a súvisiaci hospodársky pokles rozpočtové opatrenia na posilnenie kapacity svojho systému zdravotnej starostlivosti, zamedzenie šírenia ochorenia COVID-19 a poskytnutie pomoci tým osobám a odvetviam, ktoré boli obzvlášť zasiahnuté. Táto rázna reakcia v príslušnej oblasti politiky zmiernila pokles HDP, čo zase pribrzdiло nárast deficitu verejných financií a verejného dlhu. Fiškálne

opatrenia by mali maximalizovať podporu na obnovu bez toho, aby obmedzovali budúce fiškálne trajektórie. Opatrenia by preto nemali trvalo zaťažiť verejné financie. Ak členské štáty zavedú trvalé opatrenia, mali by ich riadne financovať, aby bola v strednodobom horizonte zabezpečená rozpočtová neutralita. Opatrenia, ktoré Dánsko prijalo v rokoch 2020 a 2021, sú v súlade s odporúčaním Rady z 20. júla 2020. Diskrečné rozpočtové opatrenia, ktoré vláda prijala v rokoch 2020 a 2021, sú dočasné alebo vyvážené kompenzačnými opatreniami.

- (12) V konvergenčnom programe na rok 2021 sa predpokladajú investície a reformy financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti vo výške 0,2 % HDP v roku 2021, 0,2 % HDP v roku 2022, 0,1 % HDP v roku 2023, 0,1 % HDP v roku 2024 a 0,03 % HDP v roku 2025. V rámci prognózy Komisie z jari 2021 sú tieto granty zahrnuté do rozpočtových projekcií.
- (13) Stanovené ukazovatele fiškálnej úpravy uvedené v nariadení (ES) č. 1466/97 treba zvážiť v kontexte súčasných okolností. Po prvé, s odhadmi produkčnej medzery sa spája značná neistota. Po druhé, je potrebné, aby fiškálna politika bola pripravená rýchlo sa prispôsobiť vývoju pandémie ochorenia COVID-19 a aby sa po zmiernení zdravotných rizík presunula od núdzovej pomoci k cielenejším opatreniam. Po tretie, súčasný kontext sa vyznačuje významnou reakciou v príslušnej oblasti politiky s cieľom podporiť hospodársku činnosť. Vzhľadom na značné transfery z rozpočtu Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti) nezachytávajú stanovené ukazovatele celý impulz, ktorý hospodárstvu poskytujú fiškálne politiky. Štrukturálne saldo sa preto za súčasných okolností nejaví ako primeraný ukazovateľ. Takisto treba prispôsobiť referenčnú hodnotu pre výdavky⁽⁵⁾ a doplniť ju o dodatočné informácie, aby bolo možné v plnej miere posúdiť orientáciu fiškálnej politiky.
- (14) Podobne ako pri posudzovaní návrhov rozpočtových plánov na rok 2021 boli z výdavkového agregátu vylúčené dočasné núdzové opatrenia. Tieto dočasné núdzové opatrenia súvisiace s krízou slúžia na podporu systémov zdravotnej starostlivosti a odškodnenie pracovníkov a podnikov za straty príjmov v dôsledku obmedzení pohybu a narušení dodávateľského reťazca; ich zrušenie zo strany verejných orgánov je podmienené návratom situácie v oblasti verejného zdravia a hospodárskej situácie do normálneho stavu. Na posúdenie celkových zámerov fiškálnej politiky v súčasnej situácii by sa do príslušného výdavkového agregátu mali zahrnúť značné transfery z rozpočtu Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti). Celkové zámery fiškálnej politiky sa preto následne merajú na základe zmeny primárnych výdavkov (bez diskrečných príjmových opatrení a bez dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou) vrátane výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie.

Nad rámec celkových zámerov fiškálnej politiky sa analýza zameriava aj na posúdenie toho, či je vnútroštátna fiškálna politika obozretná a či jej zloženie prispieva k udržateľnej obnove v súlade so zelenou a digitálnou transformáciou. Preto sa osobitná pozornosť venuje vývoju primárnych bežných výdavkov a investícií financovaných z vnútroštátnych zdrojov.

- (15) V konvergenčnom programe na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejných financií Dánska v roku 2022 klesne na 0,9 % HDP, a to najmä v dôsledku ukončenia dočasných podporných opatrení prijatých v rokoch 2020 a 2021. Predpokladá sa, že miera zadlženosti verejnej správy sa v roku 2022 zvýši na úroveň 41,3 % HDP. Tieto projekcie sú v súlade s prognózou Komisie z jari 2021. Na základe prognózy Komisie z jari 2021 a na základe osobitnej metodiky, ktorá zohľadňuje uvedené výzvy, sa celkové zámery fiškálnej politiky, ako sú vymedzené vyššie, odhadujú na + 1,6 % HDP⁽⁶⁾ – a to vrátane vplyvu investícií financovaných zo štátneho rozpočtu aj z rozpočtu Únie, najmä z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, na celkový dopyt v roku 2022. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie má zostať nezmenený. Investície financované z vnútroštátnych zdrojov majú predstavovať neutrálny príspevok⁽⁷⁾. Predpokladá sa, že primárne bežné výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 1,0 percentuálneho bodu HDP.
- (16) Zdá sa, že mimoriadne dôležitá je kvalita rozpočtových opatrení členských štátov. Fiškálne štrukturálne reformy zamerané na zlepšenie zloženia štátnych rozpočtov môžu podporiť potenciálny rast, vytvoriť veľmi potrebný fiškálny priestor a pomôcť zabezpečiť fiškálnu udržateľnosť v dlhodobjšom horizonte, a to aj vzhľadom na zmenu klímy a zdravotné výzvy. Na strane príjmov zvýšila kríza spôsobená pandemiou ochorenia COVID-19 význam

(5) Najmä vzhľadom na to, že investície, ktoré sa používajú pri referenčnej hodnote pre výdavky, sú rozložené na štvorročné obdobie, nie je možné riadne posúdiť fiškálnu podporu na obnovu, ktorú poskytujú investície financované z vnútroštátnych zdrojov.

(6) Záporné znamienko ukazovateľa znamená, že rast primárnych výdavkov prevyšuje strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na expanzívnu fiškálnu politiku.

(7) Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,6 percentuálneho bodu HDP.

reforiem zameraných na efektívnejšie a spravodlivejšie systémy verejných príjmov. Na strane výdavkov ešte viac podčiarkla zásadný význam toho, aby sa zvýšila úroveň a kvalita udržateľných investícií podporujúcich rast, a to spôsobom, ktorý je konzistentný s plnením cieľov zvýšenia rastového potenciálu, hospodárskej a sociálnej odolnosti a dvojakej – zelenej a digitálnej – transformácie. Národné plány obnovy a odolnosti umožnia zlepšiť zloženie štátnych rozpočtov.

- (17) Podľa strednodobých rozpočtových plánov konvergenčného programu na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejných financií sa zníži z 0,7 % v roku 2023 na 0,6 % HDP v roku 2024 a že sa dosiahne vyrovnaný rozpočet v roku 2025. Na základe konvergenčného programu na rok 2021 sa celkové zámery fiškálnej politiky – vrátane vplyvu investícií financovaných zo štátneho rozpočtu aj z rozpočtu Únie, najmä z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, na celkový dopyt – v rokoch 2023 a 2024 odhadujú v priemere na 0,2 % HDP. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie sa má znížiť o 0,1 percentuálneho bodu HDP. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,1 percentuálneho bodu HDP⁽⁸⁾. Predpokladá sa, že primárne bežné výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) budú predstavovať neutrálny príspevok. Desaťročný priemerný nominálny potenciálny rast sa v súčasnosti odhaduje na 3,5 %⁽⁹⁾. Tento odhad však nepočíta s vplyvom reforiem, ktoré sú súčasťou plánu obnovy a odolnosti a môžu posilniť potenciálny rast Dánska.
- (18) V konvergenčnom programe na rok 2021 sa predpokladá, že miera zadlženosti verejnej správy klesne zo 41,6 % HDP v roku 2023 na 41,3 % HDP v roku 2024. Možno konštatovať, že Dánsko čelí v strednodobom horizonte nízkym rizikám v oblasti fiškálnej udržateľnosti, ako vyplynulo z najnovšej analýzy udržateľnosti dlhovej služby.
- (19) Vzhľadom na súčasný stále mimoriadne vysoký stupeň neistoty by usmernenie v oblasti fiškálnej politiky malo zostať prevažne kvalitatívne. Presnejšie kvantifikované usmernenie na ďalšie roky by sa malo poskytnúť v roku 2022, ak sa dovedty stupeň neistoty uspokojivo zníži.
- (20) Rada posúdila konvergenčný program na rok 2021 a následné opatrenia prijaté Dánskom v nadväznosti na odporúčanie Rady z 20. júla 2020,

TÝMTO ODPORÚČA DÁNSKU:

1. V roku 2022 zachovať podporné zámery fiškálnej politiky vrátane impulzu poskytnutého Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti a zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov.
2. Keď to hospodárske podmienky umožnia, uskutočňovať fiškálnu politiku zameranú na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a na zabezpečenie fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte. Zároveň zvyšovať investície s cieľom posilniť rastový potenciál.
3. V záujme zabezpečenia udržateľnej a inkluzívnej obnovy venovať osobitnú pozornosť zloženiu verejných financií na strane príjmov aj na strane výdavkov rozpočtu, ako aj kvalite rozpočtových opatrení. Uprednostňovať udržateľné investície podporujúce rast, najmä investície zamerané na podporu zelenej a digitálnej transformácie. Uprednostňovať fiškálne štrukturálne reformy, ktoré pomôžu zabezpečiť financovanie priorit verejnej politiky a prispejú k dlhodobej udržateľnosti verejných financií, a to prípadne aj posilnením rozsahu pokrytia, primeranosti a udržateľnosti systémov zdravotnej starostlivosti a sociálnej ochrany pre všetkých.

V Luxemburgu 18. júna 2021

Za Radu

predseda

J. LEÃO

⁽⁸⁾ Iné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov majú predstavovať neutrálny príspevok.
⁽⁹⁾ Na základe odhadov Komisie, ktoré vychádzajú zo spoločne dohodnutej metodiky.

ODPORÚČANIE RADY**z 18. júna 2021****ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Nemecka na rok 2021**

(2021/C 304/05)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 5 ods. 2,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

po porade s Hospodárskym a finančným výborom,

keďže:

- (1) Komisia 20. marca 2020 prijala oznámenie o aktivácii všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu. Všeobecná úniková doložka stanovená v článku 5 ods. 1, článku 6 ods. 3, článku 9 ods. 1 a článku 10 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1466/97 a v článku 3 ods. 5 a článku 5 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1467/97⁽²⁾ uľahčuje koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Komisia v uvedenom oznámení vyjadrila názor, že vzhľadom na očakávaný prudký hospodársky pokles v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 boli splnené podmienky na aktiváciu všeobecnej únikovej doložky. Ministri financií členských štátov 23. marca 2020 vyjadrili súhlas s posúdením Komisie. Všeobecná úniková doložka poskytla členským štátom rozpočtovú flexibilitu na riešenie krízy spôsobenej ochorením COVID-19. Uľahčila koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Jej aktivácia umožňuje dočasný odklon od postupu úprav smerom k dosiahnutiu strednodobého rozpočtového cieľa každého členského štátu za predpokladu, že to neohrozí fiškálnu udržateľnosť v strednodobom horizonte. Komisia 17. septembra 2020 vo svojom oznámení o ročnej stratégii udržateľného rastu na rok 2021 oznámila, že všeobecná úniková doložka zostane aktívna aj v roku 2021.
- (2) Rada 20. júla 2020 prijala odporúčanie⁽³⁾ (ďalej len „odporúčanie Rady z 20. júla 2020“). Odporučila Nemecku, aby v súlade so všeobecnou únikovou doložkou prijala všetky potrebné opatrenia na účinné riešenie pandémie ochorenia COVID-19, posilnenie hospodárstva a podporu následnej obnovy. Zároveň mu odporučila, aby – ak to hospodárske podmienky umožňujú – uskutočňovalo fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní miery investícií.
- (3) V odporúčaní Rady týkajúcom sa hospodárskej politiky eurozóny na rok 2021 sa poukazuje na to, že vo všetkých členských štátoch eurozóny by sa počas celého roku 2021 malo pokračovať v podporných fiškálnych politikách a opatrenia v príslušných oblastiach politiky by mali byť prispôbené konkrétnej situácii v krajine a mali by byť včasné, dočasné a ciele. Keď to epidemiologické a hospodárske podmienky umožnia, mali by sa postupne ukončovať núdzové opatrenia a zároveň by sa mal riešiť sociálny vplyv krízy, ako aj jej vplyv na trh práce. Členské štáty by mali realizovať fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní miery investícií. Členské štáty by mali uskutočňovať reformy, ktoré posilnia rozsah pokrytia, primeranosť a udržateľnosť systémov zdravotnej starostlivosti a sociálnej ochrany pre všetkých.

(1) Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.

(2) Nariadenie Rady (ES) č. 1467/97 zo 7. júla 1997 o urýchľovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku (Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 6).

(3) Odporúčanie Rady z 20. júla 2020, ktoré sa týka národného programu reforiem Nemecka na rok 2020 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Nemecka na rok 2020 (Ú. v. EÚ C 282, 26.8.2020, s. 27).

- (4) Komisia 18. novembra 2020 prijala stanoviská k návrhom rozpočtových plánov členských štátov eurozóny na rok 2021, ktoré boli založené na kvalitatívnom posúdení fiškálnych opatrení. Komisia zastávala názor, že návrh rozpočtového plánu Nemecka je celkovo v súlade s odporúčaniami v oblasti fiškálnej politiky stanovenými v odporúčaní Rady z 20. júla 2020, a že väčšina opatrení zahrnutých do návrhu rozpočtového plánu podporuje hospodársku činnosť v kontexte značnej neistoty.
- (5) Nástrojom NextGenerationEU vrátane Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti sa zabezpečí udržateľná, inkluzívna a spravodlivá obnova. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241⁽⁴⁾, ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti bude poskytovať finančnú podporu na vykonávanie reforiem a investícií, pričom so sebou prinesie fiškálny impulz financovaný Úniou. Prispieje k obnove hospodárstva a vykonávaniu udržateľných reforiem a investícií podporujúcich rast, najmä na podporu zelenej a digitálnej transformácie, a posilní odolnosť a potenciálny rast hospodárstiev členských štátov. Pomôže tiež k návratu verejných financií k priaznivejším pozíciám v krátkodobom horizonte a prispieje k posilneniu udržateľných verejných financií, ako aj k rastu a vytváraniu pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte.
- (6) Komisia 3. marca 2021 prijala oznámenie, v ktorom poskytla ďalšie usmernenia v príslušnej oblasti politiky na uľahčenie koordinácie fiškálnych politík a prípravy programov stability a konvergenčných programov členských štátov. Celkové zámery fiškálnej politiky by vzhľadom na štátne rozpočty a Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti mali v rokoch 2021 a 2022 zostať podporné. Vzhľadom na očakávanie, že hospodárska činnosť sa bude v druhej polovici roku 2021 postupne normalizovať, by sa zároveň mali fiškálne politiky členských štátov v roku 2022 viac diferencovať. Fiškálne politiky členských štátov by mali zohľadňovať stav obnovy, fiškálnu udržateľnosť a potrebu znižovať hospodárske, sociálne a územné rozdiely. Keďže v Únii treba podporovať udržateľnú obnovu, členské štáty, ktoré z hľadiska udržateľnosti čelia menšiemu riziku, by mali svoje rozpočty v roku 2022 orientovať na zachovanie podpornej fiškálnej politiky a zohľadniť v nich vplyv Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Členské štáty s vysokou úrovňou zadĺženia by mali uskutočňovať obozretné fiškálne politiky a zároveň zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov a využívať granty v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na financovanie dodatočných vysokokvalitných investičných projektov a štrukturálnych reforiem. V období po roku 2022 by fiškálne politiky mali naďalej zohľadňovať silu obnovy, stupeň hospodárskej neistoty a aspekty fiškálnej udržateľnosti. Preorientovanie fiškálnych politík na dosahovanie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií, a to aj postupným ukončením podporných opatrení vo vhodnom čase, prispieje k zabezpečeniu fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte.
- (7) Vo svojom oznámení z 3. marca 2021 Komisia uviedla, že rozhodnutie o deaktivácii alebo pokračovaní v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky by sa malo prijať ako celkové posúdenie stavu hospodárstva, pričom kľúčovým kvantitatívnym kritériom by mala byť úroveň hospodárskej činnosti v Únii alebo eurozóne v porovnaní s predkrízovými úrovňami (z konca roku 2019). Na základe prognózy Komisie z jari 2021 Komisia 2. júna 2021 usúdila, že podmienky na pokračovanie v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky v roku 2022 a jej deaktiváciu v roku 2023 boli splnené. Situácia jednotlivých krajín sa bude naďalej zohľadňovať aj po deaktivácii všeobecnej únikovej doložky.
- (8) Nemecko predložilo 27. apríla 2021 svoj program stability na rok 2021 v súlade s článkom 4 nariadenia (ES) č. 1466/97.
- (9) Na základe údajov overených Eurostatom bol v roku 2020 deficit verejných financií Nemecka na úrovni 4,2 % hrubého domáceho produktu (HDP), zatiaľ čo verejný dlh sa zvýšil na 69,8 % HDP. Ročná zmena primárneho rozpočtového salda dosiahla - 5,9 % HDP, a to vrátane diskrečných rozpočtových opatrení vo výške - 3,5 % HDP na podporu hospodárstva a vrátane fungovania automatických stabilizátorov. Nemecko takisto poskytlo spoločnostiam a domácnostiam podporu likvidity (ako napríklad záruky a odklady platenia daní, čo nemá priamy a okamžitý vplyv na rozpočet) v odhadovanom objeme 25 % HDP; skutočné použitie verejných záruk v roku 2020 odhaduje Komisia približne na úrovni rovnajúcej sa 1,5 % HDP.
- (10) Komisia 2. júna 2021 vydala správu podľa článku 126 ods. 3 zmluvy. Táto správa sa zaoberá rozpočtovou situáciou Nemecka, keďže jeho deficit verejných financií v roku 2020 presiahol referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve, pričom jeho verejný dlh presiahol referenčnú hodnotu 60 % HDP stanovenú v zmluve a neznižoval sa uspokojivým tempom. V správe sa konštatovalo, že nebolo dodržané kritérium deficitu ani dlhové kritérium.

(4) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (11) Makroekonomický scenár, z ktorého vychádzajú rozpočtové prognózy, je v roku 2021 realistický a v roku 2022 opatrný. V programe stability na rok 2021 sa predpokladá rast reálneho HDP na úrovni 3,0 % v roku 2021 a 2,6 % v roku 2022, zatiaľ čo v prognóze Komisie z jari 2021 sa predpokladá, že dosiahne 3,4 % v roku 2021 a 4,1 % v roku 2022. Tento rozdiel vyplýva z toho, že orgány v roku 2021 očakávajú rýchlejšie oživenie v oblasti súkromnej spotreby, než sa predpokladalo, ale menej výrazný rast vývozu. Pokiaľ ide o rok 2022, prognóza Komisie z jari 2021 vychádza z oneskoreného, ale výrazného oživenia spotreby. V prognózach programu stability na rok 2021 sa predpokladá, že produkcia sa v priebehu roku 2022 vráti na predkrízovú úroveň, zatiaľ čo oživenie zamestnanosti a súkromnej spotreby by malo nastať o niečo neskôr.
- (12) Vláda vo svojom programe stability na rok 2021 plánuje zvýšenie deficitu verejných financií zo 4,2 % HDP v roku 2020 na 9 % HDP v roku 2021, pričom miera zadlženosti by sa mala v roku 2021 ďalej zvýšiť na 74,5 % HDP. Zmena primárneho rozpočtového salda v roku 2021 v porovnaní s úrovňou pred krízou (2019) má podľa programu stability na rok 2021 dosiahnuť -10,6 % HDP, pod čo sa podpísali diskrečné rozpočtové opatrenia vo výške 6,25 % HDP na podporu hospodárstva a fungovanie automatických stabilizátorov. Komisia vo svojej prognóze z jari 2021 očakáva, že opatrenia na boj proti pandémie ochorenia COVID-19 a podporu hospodárstva budú mať na rozpočet nižší vplyv, pričom v roku 2021 predpokladá nižší deficit než v programe stability na rok 2021, a to 7,5 % HDP s mierou zadlženosti na úrovni 73,1 % HDP.
- (13) Nemecko prijalo v reakcii na pandémiu ochorenia COVID-19 a súvisiaci hospodársky pokles rozpočtové opatrenia na posilnenie kapacity svojho systému zdravotnej starostlivosti, zamedzenie šírenia pandémie ochorenia COVID-19 a poskytnutie pomoci tým osobám a odvetviam, ktoré boli obzvlášť zasiahnuté. Táto rázna reakcia v príslušnej oblasti politiky zmiernila pokles HDP, čo zase pribrzdilo nárast deficitu verejných financií a verejného dlhu. Fiškálne opatrenia by mali maximalizovať podporu obnovy bez toho, aby obmedzovali budúce fiškálne trajektórie. Opatrenia by preto nemali trvalo zaťažiť verejné financie. Ak členské štáty zavedú trvalé opatrenia, mali by ich riadne financovať, aby bola v strednodobom horizonte zabezpečená rozpočtová neutralita. Opatrenia, ktoré Nemecko prijalo v rokoch 2020 a 2021, sú v súlade s odporúčaním Rady z 20. júla 2020. Zdá sa, že niektoré diskrečné opatrenia, ktoré vláda prijala v období 2020 až 2021, nie sú dočasné ani vyvážené kompenzačnými opatreniami. V roku 2023, mimo časového rámca prognózy Komisie z jari 2021, sa kumulatívny zostávajúci vplyv uvedených opatrení, ktoré nie sú dočasné, predbežne odhaduje približne na 1 % HDP. Uvedené opatrenia, ktoré nie sú dočasné, zahŕňajú aj investície vo výške približne 0,1 % HDP, ktoré majú podporiť strednodobý potenciálny rast, a tým aj udržateľnosť.
- (14) V programe stability na rok 2021 sa predpokladajú investície a reformy financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti vo výške 0,03 % HDP v roku 2020, 0,3 % HDP v roku 2021, 0,1 % HDP v roku 2022, 0,1 % HDP v roku 2023, 0,1 % HDP v roku 2024, 0,1 % HDP v roku 2025 a 0,04 % HDP v roku 2026. V rámci prognózy Komisie z jari 2021 sú tieto granty zahrnuté do rozpočtových projekcií.
- (15) Stanovené ukazovatele fiškálnej úpravy uvedené v nariadení (ES) č. 1466/97 treba zvážiť v kontexte súčasných okolností. Po prvé, s odhadmi produkčnej medzery sa spája značná neistota. Po druhé, je potrebné, aby fiškálna politika bola pripravená rýchlo sa prispôsobiť vývoju pandémie ochorenia COVID-19 a aby sa po zmiernení zdravotných rizík presunula od núdzovej pomoci k cielenejším opatreniam. Po tretie, súčasný kontext sa vyznačuje významnou reakciou v príslušnej oblasti politiky s cieľom podporiť hospodársku činnosť. Vzhľadom na značné transfery z rozpočtu Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti) nezachytávajú stanovené ukazovatele celý impulz, ktorý hospodárstvu poskytujú fiškálne politiky. Štrukturálne saldo sa preto za súčasných okolností nejaví ako primeraný ukazovateľ. Takisto treba prispôsobiť referenčnú hodnotu pre výdavky⁽²⁾ a doplniť ju o dodatočné informácie, aby bolo možné v plnej miere posúdiť orientáciu fiškálnej politiky.
- (16) Podobne ako pri posudzovaní návrhov rozpočtových plánov na rok 2021 boli z výdavkového agregátu vylúčené dočasné núdzové opatrenia. Tieto dočasné núdzové opatrenia súvisiace s krízou slúžia na podporu systémov zdravotnej starostlivosti a odškodnenie pracovníkov a podnikov za straty príjmov v dôsledku obmedzení pohybu a narušení dodávateľského reťazca; ich zrušenie zo strany verejných orgánov je podmienené návratom situácie v oblasti verejného zdravia a hospodárskej situácie do normálneho stavu. Na posúdenie celkových zámerov fiškálnej politiky v súčasnej situácii by sa do príslušného výdavkového agregátu mali zahrnúť značné transfery z rozpočtu Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti). Celkové zámery fiškálnej politiky sa preto následne

(2) Najmä vzhľadom na to, že investície, ktoré sa používajú pri referenčnej hodnote pre výdavky, sú rozložené na štvorročné obdobie, nie je možné riadne posúdiť fiškálnu podporu na obnovu, ktorú poskytujú investície financované z vnútroštátnych zdrojov.

merajú na základe zmeny primárnych výdavkov (bez diskrečných príjmových opatrení a bez dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou) vrátane výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie. Nad rámec celkových zámerov fiškálnej politiky sa analýza zameriava aj na posúdenie toho, či je vnútroštátna fiškálna politika obozretná a či jej zloženie prispieva k udržateľnej obnove v súlade so zelenou a digitálnou transformáciou. Preto sa osobitná pozornosť venuje vývoju primárnych bežných výdavkov a investícií financovaných z vnútroštátnych zdrojov.

- (17) V programe stability na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejných financií Nemecka v roku 2022 klesne na 3 % HDP, a to najmä v dôsledku ukončenia dočasných podporných opatrení prijatých v rokoch 2020 a 2021. Predpokladá sa, že miera zadlženosti verejnej správy v roku 2022 klesne na úroveň 74 % HDP. Tieto projekcie sú v súlade s prognózou Komisie z jari 2021. Na základe prognózy Komisie z jari 2021 a osobitnej metodiky, ktorá zohľadňuje uvedené výzvy, sa celkové zámery fiškálnej politiky odhadujú na + 0,5 % HDP ⁽⁶⁾ – a to vrátane vplyvu investícií financovaných zo štátneho rozpočtu aj z rozpočtu Únie, najmä z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, na celkový dopyt v roku 2022. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie sa má znížiť o 0,1 percentuálneho bodu HDP. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať expanzívny príspevok vo výške 0,2 percentuálneho bodu HDP ⁽⁷⁾. Predpokladá sa, že primárne bežné výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,3 percentuálneho bodu HDP.
- (18) Zdá sa, že mimoriadne dôležitá je kvalita rozpočtových opatrení členských štátov. Fiškálne štrukturálne reformy zamerané na zlepšenie zloženia štátnych rozpočtov môžu podporiť potenciálny rast, vytvoríť veľmi potrebný fiškálny priestor a pomôcť zabezpečiť fiškálnu udržateľnosť v dlhodobejšom horizonte, a to aj vzhľadom na zmenu klímy a zdravotné výzvy. Na strane príjmov zvýšila kríza spôsobená ochorením COVID-19 význam reforiem zameraných na efektívnejšie a spravodlivejšie systémy verejných príjmov. Na strane výdavkov ešte viac podčiarkla zásadný význam toho, aby sa zvýšila úroveň a kvalita udržateľných investícií podporujúcich rast, a to spôsobom, ktorý je konzistentný s plnením cieľov zvýšenia rastového potenciálu, hospodárskej a sociálnej odolnosti a dvojakej – zelenej a digitálnej – transformácie. Národné plány obnovy a odolnosti umožnia zlepšiť zloženie štátnych rozpočtov.
- (19) Podľa strednodobých rozpočtových plánov programu stability na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejných financií sa zníži z 1,5 % v roku 2023 na 0,5 % HDP v roku 2024, pričom v roku 2025 sa dosiahne vyrovnaný rozpočet na úrovni 0 % HDP. Na základe programu stability na rok 2021 sa celkové zámery fiškálnej politiky – vrátane vplyvu investícií financovaných zo štátneho rozpočtu aj z rozpočtu Únie, najmä z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, na celkový dopyt – v rokoch 2023 a 2024 odhadujú v priemere na + 0,9 % HDP. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie má zostať nezmenený. Investície financované z vnútroštátnych zdrojov majú predstavovať neutrálny príspevok ⁽⁸⁾. Predpokladá sa, že primárne bežné výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,7 percentuálneho bodu HDP. Desaťročný priemerný nominálny potenciálny rast sa v súčasnosti odhaduje na 2,75 % ⁽⁹⁾. Tento odhad však nepočíta s vplyvom reforiem, ktoré sú súčasťou plánu obnovy a odolnosti, a mohli by preto posilniť potenciálny rast Nemecka.
- (20) Predpokladá sa, že miera zadlženosti verejnej správy klesne zo 73,25 % HDP v roku 2023 na 72 % HDP v roku 2024. Možno konštatovať, že Nemecko čelí v strednodobom horizonte nízkym rizikám v oblasti fiškálnej udržateľnosti, ako vyplynulo z najnovšej analýzy udržateľnosti dlhovej služby.
- (21) Vzhľadom na súčasný stále mimoriadne vysoký stupeň neistoty by usmernenie v oblasti fiškálnej politiky malo zostať prevažne kvalitatívne. Presnejšie kvantifikované usmernenie na ďalšie roky by sa malo poskytnúť v roku 2022, ak sa dovedty stupeň neistoty uspokojivo zníži.
- (22) Rada posúdila program stability na rok 2021 a následné opatrenia prijaté Nemeckom v nadväznosti na odporúčanie Rady z 20. júla 2020,

⁽⁶⁾ Záporné znamienko ukazovateľa znamená, že rast primárnych výdavkov prevyšuje strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na expanzívnu fiškálnu politiku.

⁽⁷⁾ Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,2 percentuálneho bodu HDP.

⁽⁸⁾ Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,1 percentuálneho bodu HDP.

⁽⁹⁾ Na základe odhadov Komisie, ktoré vychádzajú zo spoločne dohodnutej metodiky.

TÝMTO ODPORÚČA NEMECKU:

1. V roku 2022 zachovať podporné zámery fiškálnej politiky vrátane impulzu poskytnutého Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti a zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov.
2. Keď to hospodárske podmienky umožnia, uskutočňovať fiškálnu politiku zameranú na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte. Zároveň zvýšiť investície s cieľom posilniť rastový potenciál.
3. V záujme zabezpečenia udržateľnej a inkluzívnej obnovy venovať osobitnú pozornosť zloženiu verejných financií na strane príjmov aj na strane výdavkov rozpočtu, ako aj kvalite rozpočtových opatrení. Uprednostňovať udržateľné investície podporujúce rast, najmä investície zamerané na podporu zelenej a digitálnej transformácie. Uprednostňovať fiškálne štrukturálne reformy, ktoré pomôžu zabezpečiť financovanie priorít verejnej politiky a prispieť k dlhodobej udržateľnosti verejných financií, a to prípadne aj posilnením rozsahu pokrytia, primeranosti a udržateľnosti systémov zdravotnej starostlivosti a sociálnej ochrany pre všetkých.

V Luxemburgu 18. júna 2021

Za Radu

predseda

J. LEÃO

ODPORÚČANIE RADY**z 18. júna 2021****ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Estónska na rok 2021**

(2021/C 304/06)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 5 ods. 2,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

po porade s Hospodárskym a finančným výborom,

keďže:

- (1) Komisia 20. marca 2020 prijala oznámenie o aktivácii všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu. Všeobecná úniková doložka stanovená v článku 5 ods. 1, článku 6 ods. 3, článku 9 ods. 1 a článku 10 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1466/97 a v článku 3 ods. 5 a článku 5 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1467/97⁽²⁾ uľahčuje koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Komisia v uvedenom oznámení vyjadrila názor, že vzhľadom na očakávaný prudký hospodársky pokles v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 boli splnené podmienky na aktiváciu všeobecnej únikovej doložky. Ministri financií členských štátov 23. marca 2020 vyjadrili súhlas s posúdením Komisie. Všeobecná úniková doložka poskytla členským štátom rozpočtovú flexibilitu na riešenie krízy spôsobenej pandemiou ochorenia COVID-19. Uľahčila koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Jej aktivácia umožňuje dočasný odklon od postupu úprav smerom k dosiahnutiu strednodobého rozpočtového cieľa každého členského štátu za predpokladu, že to neohrozí fiškálnu udržateľnosť v strednodobom horizonte. Komisia 17. septembra 2020 vo svojom oznámení o ročnej stratégii udržateľného rastu na rok 2021 oznámila, že všeobecná úniková doložka zostane aktívna aj v roku 2021.
- (2) Rada 20. júla 2020 prijala odporúčanie⁽³⁾ (ďalej len „odporúčanie Rady z 20. júla 2020“). Rada 20. júla 2020 odporučila Estónsku, aby v súlade so všeobecnou únikovou doložkou prijala všetky potrebné opatrenia na účinné riešenie pandémie ochorenia COVID-19, posilnenie hospodárstva a podporu následnej obnovy. Zároveň Estónsku odporučila, aby – ak to hospodárske podmienky umožňujú – uskutočňovalo fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní miery investícií.
- (3) V odporúčaní Rady týkajúcom sa hospodárskej politiky eurozóny na rok 2021 sa poukazuje na to, že vo všetkých členských štátoch eurozóny by sa počas celého roku 2021 malo pokračovať v podporných fiškálnych politikách a opatrenia v príslušných oblastiach politiky by mali byť prispôbené konkrétnej situácii v krajine a mali by byť včasné, dočasné a ciele. Keď to epidemiologické a hospodárske podmienky umožnia, mali by sa postupne ukončovať núdzové opatrenia a zároveň by sa mal riešiť sociálny vplyv krízy, ako aj jej vplyv na trh práce. Členské štáty by mali realizovať fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní miery investícií. Členské štáty by mali uskutočňovať reformy, ktoré posilnia rozsah pokrytia, primeranosť a udržateľnosť systémov zdravotnej starostlivosti a sociálnej ochrany pre všetkých.

(1) Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.

(2) Nariadenie Rady (ES) č. 1467/97 zo 7. júla 1997 o urýchľovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku (Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 6).

(3) Odporúčanie Rady z 20. júla 2020, ktoré sa týka národného programu reforiem Estónska na rok 2020 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Estónska na rok 2020 (Ú. v. EÚ C 282, 26.8.2020, s. 33).

- (4) Komisia 18. novembra 2020 prijala stanoviská k návrhom rozpočtových plánov členských štátov eurozóny na rok 2021, ktoré boli založené na kvalitatívnom posúdení fiškálnych opatrení. Komisia zastávala názor, že návrh rozpočtového plánu Estónska je celkovo v súlade s odporúčaniami v oblasti fiškálnej politiky stanovenými v odporúčaní Rady z 20. júla 2020, a že väčšina opatrení zahrnutých do návrhu rozpočtového plánu podporuje hospodársku činnosť v kontexte značnej neistoty.
- (5) Nástrojom NextGenerationEU vrátane Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti sa zabezpečí udržateľná, inkluzívna a spravodlivá obnova. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241⁽⁴⁾, ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. Tento Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti bude poskytovať finančnú podporu na vykonávanie reforiem a investícií, pričom so sebou prinesie fiškálny impulz financovaný Úniou. Prispieje k obnove hospodárstva a vykonávaniu udržateľných reforiem a investícií podporujúcich rast, najmä na podporu zelenej a digitálnej transformácie, a posilní odolnosť hospodárstiev členských štátov a ich potenciálny rast. Pomôže tiež k návratu verejných financií k priaznivejším pozíciám v krátkodobom horizonte a prispieje k posilneniu udržateľných verejných financií, ako aj k rastu a vytváraniu pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte.
- (6) Komisia 3. marca 2021 prijala oznámenie, v ktorom poskytla ďalšie usmernenia v príslušnej oblasti politiky na uľahčenie koordinácie fiškálnych politík a prípravy programov stability a konvergenčných programov členských štátov. Celkové zámery fiškálnej politiky by vzhľadom na štátne rozpočty a Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti mali v rokoch 2021 a 2022 zostať podporné. Vzhľadom na očakávanie, že hospodárska činnosť sa bude v druhej polovici roku 2021 postupne normalizovať, by sa zároveň mali fiškálne politiky členských štátov v roku 2022 viac diferencovať. Fiškálne politiky členských štátov by mali zohľadňovať stav obnovy, fiškálnu udržateľnosť a potrebu znižovať hospodárske, sociálne a územné rozdiely. Keďže v Únii treba podporovať udržateľnú obnovu, členské štáty, ktoré z hľadiska udržateľnosti čelia menšiemu riziku, by mali svoje rozpočty v roku 2022 orientovať na zachovanie podpornej fiškálnej politiky a zohľadniť v nich vplyv Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Členské štáty s vysokou úrovňou zadĺženia by mali uskutočňovať obozretné fiškálne politiky a zároveň zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov a využívať granty v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na financovanie dodatočných kvalitných investičných projektov a štrukturálnych reforiem. V období po roku 2022 by fiškálne politiky mali naďalej zohľadňovať silu obnovy, stupeň hospodárskej neistoty a aspekty fiškálnej udržateľnosti. Preorientovanie fiškálnych politík na dosahovanie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií, a to aj postupným ukončením podporných opatrení vo vhodnom čase, prispieje k zabezpečeniu fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte.
- (7) Vo svojom oznámení z 3. marca 2021 Komisia uviedla, že rozhodnutie o deaktivácii alebo pokračovaní v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky by sa malo prijať ako celkové posúdenie stavu hospodárstva, pričom kľúčovým kvantitatívnym kritériom by mala byť úroveň hospodárskej činnosti v Únii alebo eurozóne v porovnaní s predkrízovými úrovňami (z konca roku 2019). Na základe prognózy Komisie z jari 2021 Komisia 2. júna 2021 usúdila, že podmienky na pokračovanie v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky v roku 2022 a jej deaktiváciu v roku 2023 boli splnené. Situácia jednotlivých krajín sa bude naďalej zohľadňovať aj po deaktivácii všeobecnej únikovej doložky.
- (8) Estónsko predložilo 30. apríla 2021 svoj program stability na rok 2021 v súlade s článkom 4 nariadenia (ES) č. 1466/97.
- (9) Na základe údajov overených Eurostatom bol v roku 2020 deficit verejných financií Estónska na úrovni 4,9 % hrubého domáceho produktu (HDP), zatiaľ čo verejný dlh sa zvýšil na 18,2 % HDP. Ročná zmena primárneho rozpočtového salda dosiahla -4,7 % HDP, a to vrátane diskrečných rozpočtových opatrení vo výške 2,7 %⁽⁵⁾ na podporu hospodárstva a vrátane fungovania automatických stabilizátorov. Estónsko takisto poskytlo spoločnostiam a domácnostiam podporu likvidity (ako napríklad záruky a odklady platenia daní, čo nemá priamy a okamžitý vplyv na rozpočet) v odhadovanom objeme 1,5 % HDP; skutočné využitie verejných záruk v roku 2020 odhaduje Komisia na úrovni pod 0,5 % HDP.

⁽⁴⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).

⁽⁵⁾ V programe stability na rok 2021 nie je zahrnutý odhad celkovej výšky diskrečných rozpočtových opatrení.

- (10) Komisia 2. júna 2021 vydala správu podľa článku 126 ods. 3 zmluvy. Táto správa sa zaoberá rozpočtovou situáciou Estónska, keďže jeho deficit verejných financií v roku 2020 presiahol referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve. V správe sa konštatovalo, že kritérium deficitu nebolo dodržané.
- (11) Makroekonomický scenár, z ktorého vychádzajú rozpočtové prognózy, je v rokoch 2021 a 2022 realistický. Podľa programu stability na rok 2021 by reálny HDP mal vzrásť o 2,5 % v roku 2021 a o 4,8 % v roku 2022. Je to v súlade s prognózou Komisie z jari 2021, podľa ktorej má reálny HDP vzrásť o 2,8 % v roku 2021 a o 5,0 % v roku 2022.
- (12) Vláda vo svojom programe stability na rok 2021 plánuje zvýšenie deficitu verejných financií zo 4,9 % HDP v roku 2020 na 6 % HDP v roku 2021, pričom miera zadlženosti by sa mala v roku 2021 zvýšiť na 21,4 % HDP. Zmena primárneho rozpočtového salda v roku 2021 v porovnaní s úrovňou pred krízou (2019) má podľa programu stability na rok 2021 dosiahnuť 6,3 % HDP, pod čo sa podpísali diskrečné rozpočtové opatrenia vo výške 3,3 % HDP prijaté v rokoch 2020 a 2021 na podporu hospodárstva a fungovanie automatických stabilizátorov. Tieto projekcie sú v súlade s prognózou Komisie z jari 2021.
- (13) Estónsko prijalo v reakcii na pandémiu ochorenia COVID-19 a súvisiaci hospodársky pokles rozpočtové opatrenia na posilnenie kapacity svojho systému zdravotnej starostlivosti, zamedzenie šírenia pandémie ochorenia COVID-19 a poskytnutie pomoci tým osobám a odvetviam, ktoré boli obzvlášť zasiahnuté. Táto rázna reakcia v príslušnej oblasti politiky zmiernila pokles HDP, čo zase pribrzdilo nárast deficitu verejných financií a verejného dlhu. Fiškálne opatrenia by mali maximalizovať podporu obnovy bez toho, aby obmedzovali budúce fiškálne trajektórie. Opatrenia by preto nemali trvalo zaťažiť verejné financie. Ak členské štáty zavedú trvalé opatrenia, mali by ich riadne financovať, aby bola v strednodobom horizonte zabezpečená rozpočtová neutralita. Opatrenia, ktoré Estónsko prijalo v rokoch 2020 a 2021, sú v súlade s odporúčaním Rady z 20. júla 2020. Zdá sa, že niektoré diskrečné opatrenia, ktoré vláda prijala v období 2020 až 2021, nie sú dočasné ani vyvážené kompenzačnými opatreniami. V roku 2023, mimo časového rámca prognózy Komisie z jari 2021, sa zostávajúci kumulatívny vplyv uvedených opatrení, ktoré nie sú dočasné, predbežne odhaduje približne na 1 % HDP, čo zahŕňa predovšetkým bežné výdavky. Uvedené opatrenia, ktoré nie sú dočasné, zahŕňajú aj investície vo výške približne 0,33 % HDP, ktoré majú podporiť strednodobý potenciálny rast, a tým aj udržateľnosť.
- (14) V programe stability na rok 2021 sa predpokladajú investície a reformy financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti vo výške 0,4 % v roku 2021, 0,5 % v roku 2022, 0,7 % v roku 2023 a 0,7 % v roku 2024. V rámci prognózy Komisie z jari 2021 sú tieto granty zahrnuté do rozpočtových projekcií.
- (15) Stanovené ukazovatele fiškálnej úpravy uvedené v nariadení (ES) č. 1466/97 treba zvážiť v kontexte súčasných okolností. Po prvé, s odhadmi produkčnej medzery sa spája značná neistota. Po druhé, je potrebné, aby fiškálna politika bola pripravená rýchlo sa prispôsobiť vývoju pandémie ochorenia COVID-19 a aby sa po zmiernení zdravotných rizík presunula od núdzovej pomoci k cielenejším opatreniam. Po tretie, súčasný kontext sa vyznačuje významnou reakciou v príslušnej oblasti politiky s cieľom podporiť hospodársku činnosť. Vzhľadom na značné transfery z rozpočtu Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti) nezachytávajú stanovené ukazovatele celý impulz, ktorý hospodárstvu poskytujú fiškálne politiky. Štrukturálne saldo sa preto za súčasných okolností nejaví ako primeraný ukazovateľ. Takisto treba prispôsobiť referenčnú hodnotu pre výdavky⁽⁶⁾ a doplniť ju o dodatočné informácie, aby bolo možné v plnej miere posúdiť orientáciu fiškálnej politiky.
- (16) Podobne ako pri posudzovaní návrhov rozpočtových plánov na rok 2021 boli z výdavkového agregátu vylúčené dočasné núdzové opatrenia. Tieto dočasné núdzové opatrenia súvisiace s krízou slúžia na podporu systémov zdravotnej starostlivosti a odškodnenie pracovníkov a podnikov za straty príjmov v dôsledku obmedzení pohybu a narušení dodávateľského reťazca; ich zrušenie zo strany verejných orgánov je podmienené návratom situácie v oblasti verejného zdravia a hospodárskej situácie do normálneho stavu. Na posúdenie celkových zámerov fiškálnej politiky v súčasnej situácii by sa do príslušného výdavkového agregátu mali zahrnúť značné transfery z rozpočtu Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti). Celkový zámer fiškálnej politiky sa preto meria na základe zmeny primárnych výdavkov (bez diskrečných príjmových opatrení a bez dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou) vrátane výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie. Nad rámec celkových zámerov fiškálnej politiky sa analýza

⁽⁶⁾ Najmä vzhľadom na to, že investície, ktoré sa používajú pri referenčnej hodnote pre výdavky, sú rozložené na štvorročné obdobie, nie je možné riadne posúdiť fiškálnu podporu na obnovu, ktorú poskytujú investície financované z vnútroštátnych zdrojov.

zameriava aj na posúdenie toho, či je vnútroštátna fiškálna politika obozretná a či jej zloženie prispieva k udržateľnej obnove v súlade so zelenou a digitálnou transformáciou. Preto sa osobitná pozornosť venuje vývoju primárnych bežných výdavkov a investícií financovaných z vnútroštátnych zdrojov.

- (17) V programe stability na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejných financií Estónska v roku 2022 klesne na 3,8 % HDP, a to najmä v dôsledku obnovy hospodárstva a ukončenia dočasných podporných opatrení prijatých v rokoch 2020 a 2021. Predpokladá sa, že sa miera zadlženosti verejnej správy v roku 2022 zvýši na úroveň 24,6 % HDP. Tieto projekcie sú v súlade s prognózou Komisie z jari 2021. Na základe prognózy Komisie z jari 2021 a na základe osobitnej metodiky, ktorá zohľadňuje uvedené výzvy, sa celkové zámery fiškálnej politiky, ako sú vymedzené vyššie, odhadujú na + 1,6 % HDP ⁽⁷⁾ – a to vrátane vplyvu investícií financovaných zo štátneho rozpočtu aj z rozpočtu Únie, najmä z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, na celkový dopyt v roku 2022. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie sa má zvýšiť o 0,2 percentuálneho bodu HDP. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,2 percentuálneho bodu HDP ⁽⁸⁾. Predpokladá sa, že primárne bežné výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 1,7 percentuálneho bodu HDP.
- (18) Zdá sa, že mimoriadne dôležitá je kvalita rozpočtových opatrení členských štátov. Fiškálne štrukturálne reformy zamerané na zlepšenie zloženia štátnych rozpočtov môžu podporiť potenciálny rast, vytvoríť veľmi potrebný fiškálny priestor a pomôcť zabezpečiť fiškálnu udržateľnosť v dlhodobjšom horizonte, a to aj vzhľadom na zmenu klímy a zdravotné výzvy. Na strane príjmov zvýšila kríza spôsobená pandemiou ochorenia COVID-19 význam reformami zameraných na efektívnejšie a spravodlivejšie systémy verejných príjmov. Na strane výdavkov ešte viac podčiarkla zásadný význam toho, aby sa zvýšila úroveň a kvalita udržateľných investícií podporujúcich rast, a to spôsobom, ktorý je konzistentný s plnením cieľov zvýšenia rastového potenciálu, hospodárskej a sociálnej odolnosti a dvojakej – zelenej a digitálnej – transformácie. Národné plány obnovy a odolnosti umožnia zlepšiť zloženie štátnych rozpočtov.
- (19) Podľa strednodobých rozpočtových plánov programu stability na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejných financií sa zníži z 3,2 % v roku 2023 na 2,2 % HDP v roku 2024. Predpokladá sa teda, že deficit verejných financií prestane prekračovať referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve v roku 2024. Na základe programu stability na rok 2021 sa celkové zámery fiškálnej politiky – vrátane vplyvu investícií financovaných zo štátneho rozpočtu aj z rozpočtu Únie, najmä z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, na celkový dopyt – v rokoch 2023 a 2024 odhadujú v priemere na 1,1 % HDP. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie sa má znížiť o 0,1 percentuálneho bodu HDP. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,4 percentuálneho bodu HDP ⁽⁹⁾. Predpokladá sa, že primárne bežné výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,5 percentuálneho bodu HDP. Desafročný priemerný nominálny potenciálny rast sa v súčasnosti odhaduje na 5,75 % ⁽¹⁰⁾. Tento odhad však nepočíta s vplyvom reforiem, ktoré sú súčasťou plánu obnovy a odolnosti a môžu posilniť potenciálny rast Estónska.
- (20) Predpokladá sa, že miera zadlženosti verejnej správy sa zvýši z 27,4 % HDP v roku 2023 na 28 % HDP v roku 2024. Možno konštatovať, že Estónsko čelí v strednodobom horizonte nízkym rizikám v oblasti fiškálnej udržateľnosti, ako vyplynulo z najnovšej analýzy udržateľnosti dlhovej služby.
- (21) Vzhľadom na súčasný stále mimoriadne vysoký stupeň neistoty by usmernenie v oblasti fiškálnej politiky malo zostať prevažne kvalitatívne. Presnejšie kvantifikované usmernenie na ďalšie roky by sa malo poskytnúť v roku 2022, ak sa dovedty stupeň neistoty uspokojivo zníži.
- (22) Rada posúdila program stability na rok 2021 a následné opatrenia prijaté Estónskom v nadväznosti na odporúčanie Rady z 20. júla 2020,

TÝMTO ODPORÚČA ESTÓNSKU:

1. V roku 2022 zachovať podporné zámery fiškálnej politiky vrátane impulzu poskytnutého Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti a zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov.

⁽⁷⁾ Záporné znamienko ukazovateľa znamená, že rast primárnych výdavkov prevyšuje strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na expanzívnu fiškálnu politiku.

⁽⁸⁾ Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať expanzívny príspevok vo výške 0,2 percentuálneho bodu HDP.

⁽⁹⁾ Ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov majú predstavovať neutrálny príspevok.

⁽¹⁰⁾ Na základe odhadov Komisie, ktoré vychádzajú zo spoločne dohodnutej metodiky.

2. Keď to hospodárske podmienky umožnia, uskutočňovať fiškálnu politiku zameranú na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte. Zároveň zvýšiť investície s cieľom posilniť rastový potenciál.
3. V záujme zabezpečenia udržateľnej a inkluzívnej obnovy venovať osobitnú pozornosť zloženiu verejných financií na strane príjmov aj na strane výdavkov rozpočtu, ako aj kvalite rozpočtových opatrení. Uprednostňovať udržateľné investície podporujúce rast, najmä investície zamerané na podporu zelenej a digitálnej transformácie. Uprednostňovať fiškálne štrukturálne reformy, ktoré pomôžu zabezpečiť financovanie priorít verejnej politiky a prispieť k dlhodobej udržateľnosti verejných financií, a to prípadne aj posilnením rozsahu pokrytia, primeranosti a udržateľnosti systémov zdravotnej starostlivosti a sociálnej ochrany pre všetkých.

V Luxemburgu 18. júna 2021

Za Radu

predseda

J. LEÃO

ODPORÚČANIE RADY**z 18. júna 2021****ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Írska na rok 2021**

(2021/C 304/07)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 5 ods. 2,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

po porade s Hospodárskym a finančným výborom,

keďže:

- (1) Komisia 20. marca 2020 prijala oznámenie o aktivácii všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu. Všeobecná úniková doložka stanovená v článku 5 ods. 1, článku 6 ods. 3, článku 9 ods. 1 a článku 10 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1466/97 a v článku 3 ods. 5 a článku 5 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1467/97⁽²⁾ uľahčuje koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Komisia v uvedenom oznámení vyjadrila názor, že vzhľadom na očakávaný prudký hospodársky pokles v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 boli splnené podmienky na aktiváciu všeobecnej únikovej doložky. Ministri financií členských štátov 23. marca 2020 vyjadrili súhlas s posúdením Komisie. Všeobecná úniková doložka poskytla členským štátom rozpočtovú flexibilitu na riešenie krízy spôsobenej ochorením COVID-19. Uľahčila koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Jej aktivácia umožňuje dočasný odklon od postupu úprav smerom k dosiahnutiu strednodobého rozpočtového cieľa každého členského štátu za predpokladu, že to neohrozí fiškálnu udržateľnosť v strednodobom horizonte. Komisia 17. septembra 2020 vo svojom oznámení o ročnej stratégii udržateľného rastu na rok 2021 oznámila, že všeobecná úniková doložka zostane aktívna aj v roku 2021.
- (2) Rada 20. júla 2020 prijala odporúčanie⁽³⁾ (ďalej len „odporúčanie Rady z 20. júla 2020“). Rada odporučila Írsku, aby v súlade so všeobecnou únikovou doložkou prijala všetky potrebné opatrenia na účinné riešenie pandémie ochorenia COVID-19, posilnenie hospodárstva a podporu následnej obnovy. Zároveň Írsku odporučila, aby – ak to hospodárske podmienky umožňujú – uskutočňovalo fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní miery investícií.
- (3) V odporúčaní Rady týkajúcom sa hospodárskej politiky eurozóny na rok 2021 sa poukazuje na to, že vo všetkých členských štátoch eurozóny by sa počas celého roku 2021 malo pokračovať v podporných fiškálnych politikách a opatrenia v príslušných oblastiach politiky by mali byť prispôbené konkrétnej situácii v krajine a mali by byť včasné, dočasné a ciele. Keď to epidemiologické a hospodárske podmienky umožnia, mali by sa postupne ukončovať núdzové opatrenia a zároveň by sa mal riešiť sociálny vplyv krízy, ako aj jej vplyv na trh práce. Členské štáty by mali realizovať fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní miery investícií. Členské štáty by mali uskutočňovať reformy, ktoré posilnia rozsah pokrytia, primeranosť a udržateľnosť systémov zdravotnej starostlivosti a sociálnej ochrany pre všetkých.

(1) Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.

(2) Nariadenie Rady (ES) č. 1467/97 zo 7. júla 1997 o urýchľovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku (Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 6).

(3) Odporúčanie Rady z 20. júla 2020, ktoré sa týka národného programu reforiem Írska na rok 2020 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Írska na rok 2020 (Ú. v. EÚ C 282, 26.8.2020, s. 39).

- (4) Komisia 18. novembra 2020 prijala stanoviská k návrhom rozpočtových plánov členských štátov eurozóny na rok 2021, ktoré boli založené na kvalitatívnom posúdení fiškálnych opatrení. Komisia zastávala názor, že návrh rozpočtového plánu Írska je celkovo v súlade s odporúčaniami v oblasti fiškálnej politiky stanovenými v odporúčaní Rady z 20. júla 2020, a že väčšina opatrení zahrnutých do návrhu rozpočtového plánu podporuje hospodársku činnosť v kontexte značnej neistoty.
- (5) Nástrojom NextGenerationEU vrátane Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti sa zabezpečí udržateľná, inkluzívna a spravodlivá obnova. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 (*), ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti bude poskytovať finančnú podporu na vykonávanie reforiem a investícií, pričom so sebou prinesie fiškálny impulz financovaný Úniou. Prispieje k obnove hospodárstva a vykonávaniu udržateľných reforiem a investícií podporujúcich rast, najmä na podporu zelenej a digitálnej transformácie, a posilní odolnosť hospodárstiev členských štátov a ich potenciálny rast. Pomôže tiež k návratu verejných financií k priaznivejším pozíciám v krátkodobom horizonte a prispieje k posilneniu udržateľných verejných financií, ako aj k rastu a vytváraniu pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte.
- (6) Komisia 3. marca 2021 prijala oznámenie, v ktorom poskytla ďalšie usmernenia v príslušnej oblasti politiky na uľahčenie koordinácie fiškálnych politík a prípravy programov stability a konvergenčných programov členských štátov. Celkové zámery fiškálnej politiky by vzhľadom na štátne rozpočty a Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti mali v rokoch 2021 a 2022 zostať podporné. Vzhľadom na očakávanie, že hospodárska činnosť sa bude v druhej polovici roku 2021 postupne normalizovať, by sa zároveň mali fiškálne politiky členských štátov v roku 2022 viac diferencovať. Fiškálne politiky členských štátov by mali zohľadňovať stav obnovy, fiškálnu udržateľnosť a potrebu znižovať hospodárske, sociálne a územné rozdiely. Keďže v Únii treba podporovať udržateľnú obnovu, členské štáty, ktoré z hľadiska udržateľnosti čelia menšiemu riziku, by mali svoje rozpočty v roku 2022 orientovať na zachovanie podpornej fiškálnej politiky a zohľadniť v nich vplyv Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Členské štáty s vysokou úrovňou zadlženia by mali uskutočňovať obozretné fiškálne politiky a zároveň zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov a využívať granty v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na financovanie dodatočných kvalitných investičných projektov a štrukturálnych reforiem. V období po roku 2022 by fiškálne politiky mali naďalej zohľadňovať silu obnovy, stupeň hospodárskej neistoty a aspekty fiškálnej udržateľnosti. Preorientovanie fiškálnych politík na dosahovanie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií, a to aj postupným ukončením podporných opatrení vo vhodnom čase, prispieje k zabezpečeniu fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte.
- (7) Vo svojom oznámení z 3. marca 2021 Komisia uviedla, že rozhodnutie o deaktivácii alebo pokračovaní v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky by sa malo prijať ako celkové posúdenie stavu hospodárstva, pričom kľúčovým kvantitatívnym kritériom by mala byť úroveň hospodárskej činnosti v Únii alebo eurozóne v porovnaní s predkrízovými úrovňami (z konca roku 2019). Na základe prognózy Komisie z jari 2021 Komisia 2. júna 2021 usúdila, že podmienky na pokračovanie v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky v roku 2022 a jej deaktiváciu v roku 2023 boli splnené. Situácia jednotlivých krajín sa bude naďalej zohľadňovať aj po deaktivácii všeobecnej únikovej doložky.
- (8) Írsko predložilo 30. apríla 2021 svoj program stability na rok 2021 v súlade s článkom 4 nariadenia (ES) č. 1466/97.
- (9) Na základe údajov overených Eurostatom bol v roku 2020 deficit verejných financií Írska na úrovni 5,0 % hrubého domáceho produktu (HDP), zatiaľ čo verejný dlh sa zvýšil na 59,5 % HDP. Ročná zmena primárneho rozpočtového salda dosiahla -5,7 % HDP, a to vrátane diskrečných rozpočtových opatrení vo výške 3,9 % na podporu hospodárstva a vrátane fungovania automatických stabilizátorov. Írsko takisto poskytlo spoločnostiam a domácnostiam podporu likvidity (napríklad záruky a odklady platenia daní, čo nemá priamy a okamžitý vplyv na rozpočet) v odhadovanom objeme 1,2 % HDP. skutočné využitie verejných záruk v roku 2020 odhaduje Komisia približne na menej ako 0,5 % HDP.
- (10) Komisia 2. júna 2021 vydala správu podľa článku 126 ods. 3 zmluvy. Táto správa sa zaoberá rozpočtovou situáciou Írska, keďže jeho deficit verejných financií v roku 2020 presiahol referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve. V správe sa konštatovalo, že kritérium deficitu nebolo dodržané.

(*) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (11) Makroekonomický scenár, z ktorého vychádzajú rozpočtové prognózy, je v rokoch 2021 a 2022 realistický. Po raste reálneho HDP na úrovni 3,4 % v roku 2020 sa v programe stability predpokladá rast na úrovni 4,5 % v roku 2021, čo je v súlade s prognózou Komisie z jari 2021. V roku 2022 sa v programe stability na rok 2021 aj prognóze Komisie predpokladá ročný rast reálneho HDP na úrovni 5,0 %.
- (12) Vláda vo svojom programe stability na rok 2021 plánuje zníženie deficitu verejných financií z 5,0 % HDP v roku 2020 na 4,7 % HDP v roku 2021, pričom miera zadlženosti by sa mala v roku 2021 zvýšiť na 62,2 % HDP. Zmena primárneho rozpočtového salda v roku 2021 v porovnaní s úrovňou pred krízou (2019) má podľa programu stability na rok 2021 dosiahnuť 5,4 % HDP, pod čo sa podpísali diskrečné rozpočtové opatrenia vo výške 3,5 % HDP na podporu hospodárstva a fungovanie automatických stabilizátorov. Tieto projekcie sú v súlade s prognózou Komisie z jari 2021.
- (13) Írsko prijalo v reakcii na pandémiu ochorenia COVID-19 a súvisiaci hospodársky pokles rozpočtové opatrenia na posilnenie kapacity svojho systému zdravotnej starostlivosti, zamedzenie šírenia pandémie ochorenia COVID-19 a poskytnutie pomoci tým osobám a odvetviam, ktoré boli obzvlášť zasiahnuté. Táto rázna reakcia v príslušnej oblasti politiky zmiernila pokles HDP, čo zase pribrzdilo nárast deficitu verejných financií a verejného dlhu. Fiškálne opatrenia by mali maximalizovať podporu na obnovu bez toho, aby obmedzovali budúce fiškálne trajektórie. Opatrenia by preto nemali trvalo zaťažiť verejné financie. Ak členské štáty zavedú trvalé opatrenia, mali by ich riadne financovať, aby bola v strednodobom horizonte zabezpečená rozpočtová neutralita. Opatrenia, ktoré Írsko prijalo v rokoch 2020 a 2021, sú v súlade s odporúčaním Rady z 20. júla 2020. Diskrečné rozpočtové opatrenia, ktoré vláda prijala v rokoch 2020 a 2021, sú prevažne dočasné alebo vyvážené kompenzačnými opatreniami.
- (14) V programe stability na rok 2021 sa predpokladajú investície a reformy financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti vo výške 0,02 % HDP v roku 2022, 0,07 % HDP v roku 2023, 0,06 % HDP v roku 2024 a 0,04 % HDP v roku 2025. V prognóze Komisie z jari 2021 sa predpokladá zjednodušené a lineárne začlenenie výdavkov financovaných z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti vo výške 0,06 % v roku 2021 a 0,04 % v roku 2022.
- (15) Stanovené ukazovatele fiškálnej úpravy uvedené v nariadení (ES) č. 1466/97 treba zvážiť v kontexte súčasných okolností. Po prvé, s odhadmi produkčnej medzery sa spája značná neistota. Po druhé, je potrebné, aby fiškálna politika bola pripravená rýchlo sa prispôsobiť vývoju pandémie ochorenia COVID-19 a aby sa po zmiernení zdravotných rizík presunula od núdzovej pomoci k cielenejším opatreniam. Po tretie, súčasný kontext sa vyznačuje významnou reakciou v príslušnej oblasti politiky s cieľom podporiť hospodársku činnosť. Vzhľadom na značné transfery z rozpočtu Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti) nezachytávajú stanovené ukazovatele celý impulz, ktorý hospodárstvu poskytujú fiškálne politiky. Štrukturálne saldo sa preto za súčasných okolností nejaví ako primeraný ukazovateľ. Takisto treba prispôsobiť referenčnú hodnotu pre výdavky^(?) a doplniť ju o dodatočné informácie, aby bolo možné v plnej miere posúdiť orientáciu fiškálnej politiky.
- (16) Podobne ako pri posudzovaní návrhov rozpočtových plánov na rok 2021 boli z výdavkového agregátu vylúčené dočasné núdzové opatrenia. Tieto dočasné núdzové opatrenia súvisiace s krízou slúžia na podporu systémov zdravotnej starostlivosti a odškodnenie pracovníkov a podnikov za straty príjmov v dôsledku obmedzení pohybu a narušení dodávateľského reťazca; ich zrušenie zo strany verejných orgánov je podmienené návratom situácie v oblasti verejného zdravia a hospodárskej situácie do normálneho stavu. Na posúdenie celkových zámerov fiškálnej politiky v súčasnej situácii by sa do príslušného výdavkového agregátu mali zahrnúť značné transfery z rozpočtu Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti). Celkové zámery fiškálnej politiky sa preto následne merajú na základe zmeny primárnych výdavkov (bez diskrečných príjmových opatrení a bez dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou) vrátane výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie. Nad rámec celkových zámerov fiškálnej politiky sa analýza zameriava aj na posúdenie toho, či je vnútroštátna fiškálna politika obozretná a či jej zloženie prispieva k udržateľnej obnove v súlade so zelenou a digitálnou transformáciou. Preto sa osobitná pozornosť venuje vývoju primárnych bežných výdavkov a investícií financovaných z vnútroštátnych zdrojov.
- (17) V programe stability na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejných financií Írska v roku 2022 klesne na 2,8 % HDP, a to najmä v dôsledku ukončenia dočasných podporných opatrení prijatých v rokoch 2020 a 2021. Predpokladá sa, že miera zadlženosti verejnej správy v roku 2022 klesne na úroveň 60,2 % HDP. Tieto projekcie sú

(?) Najmä vzhľadom na to, že investície, ktoré sa používajú pri referenčnej hodnote pre výdavky, sú rozložené na štvorročné obdobie, nie je možné riadne posúdiť fiškálnu podporu na obnovu, ktorú poskytujú investície financované z vnútroštátnych zdrojov.

v súlade s prognózou Komisie z jari 2021. Na základe prognózy Komisie z jari 2021 a osobitnej metodiky, ktorá zohľadňuje uvedené výzvy, sa celkové zámery fiškálnej politiky odhadujú na - 0,4 % HDP ⁽⁶⁾ – a to vrátane vplyvu investícií financovaných zo štátneho rozpočtu aj z rozpočtu Únie, najmä z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, na celkový dopyt v roku 2022. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie sa má zvýšiť o 0,2 percentuálneho bodu HDP. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,2 percentuálneho bodu HDP ⁽⁷⁾. Predpokladá sa, že primárne bežné výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) budú predstavovať expanzívny príspevok vo výške 0,2 percentuálneho bodu HDP.

- (18) Zdá sa, že mimoriadne dôležitá je kvalita rozpočtových opatrení členských štátov. Fiškálne štrukturálne reformy zamerané na zlepšenie zloženia štátnych rozpočtov môžu podporiť potenciálny rast, vytvoríť veľmi potrebný fiškálny priestor a pomôcť zabezpečiť fiškálnu udržateľnosť v dlhodobejšom horizonte, a to aj vzhľadom na zmenu klímy a zdravotné výzvy. Na strane príjmov zvýšila kríza spôsobená ochorením COVID-19 význam reforiem zameraných na efektívnejšie a spravodlivejšie systémy verejných príjmov. Na strane výdavkov ešte viac podčiarkla zásadný význam toho, aby sa zvýšila úroveň a kvalita udržateľných investícií podporujúcich rast, a to spôsobom, ktorý je konzistentný s plnením cieľov zvýšenia rastového potenciálu, hospodárskej a sociálnej odolnosti a dvojakej – zelenej a digitálnej – transformácie. Národné plány obnovy a odolnosti umožnia zlepšiť zloženie štátnych rozpočtov.
- (19) Podľa strednodobých rozpočtových plánov programu stability na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejných financií sa zníži z 1,2 % HDP v roku 2023 na 0,7 % HDP v roku 2024 a na 0,2 % HDP v roku 2025. Na základe programu stability na rok 2021 sa celkové zámery fiškálnej politiky – vrátane vplyvu investícií financovaných zo štátneho rozpočtu aj z rozpočtu Únie, najmä z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, na celkový dopyt – v rokoch 2023 a 2024 odhadujú v priemere na 1,6 % HDP. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie má zostať nezmenený. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať expanzívny príspevok vo výške 0,1 percentuálneho bodu HDP ⁽⁸⁾. Predpokladá sa, že primárne bežné výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 1,4 percentuálneho bodu HDP. Desiatročný priemerný nominálny potenciálny rast sa v súčasnosti odhaduje na 6,5 % ⁽⁹⁾. Tento odhad však nepočíta s vplyvom reforiem, ktoré sú súčasťou plánu obnovy a odolnosti a mohli by preto posilniť potenciálny rast Írska.
- (20) Predpokladá sa, že miera zadlženosti verejnej správy sa zníži z 59,0 % HDP v roku 2023 na 57,7 % HDP v roku 2024. Možno konštatovať, že Írsko čelí v strednodobom horizonte nízkym rizikám v oblasti fiškálnej udržateľnosti, ako vyplývalo z najnovšej analýzy udržateľnosti dlhovej služby.
- (21) Vzhľadom na súčasný stále mimoriadne vysoký stupeň neistoty by usmernenie v oblasti fiškálnej politiky malo zostať prevažne kvalitatívne. Presnejšie kvantifikované usmernenie na ďalšie roky by sa malo poskytnúť v roku 2022, ak sa dovedty stupeň neistoty uspokojivo zníži.
- (22) Rada posúdila program stability na rok 2021 a následné opatrenia prijaté Írskom v nadväznosti na odporúčanie Rady z 20. júla 2020,

TÝMTO ODPORÚČA ÍRSKU:

1. V roku 2022 uskutočňovať podporné zámery fiškálnej politiky vrátane impulzu poskytnutého Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti a zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov.
2. Keď to hospodárske podmienky umožnia, uskutočňovať fiškálnu politiku zameranú na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a na zabezpečenie fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte. Zároveň zvyšovať investície s cieľom posilniť rastový potenciál.

⁽⁶⁾ Záporné znamienko ukazovateľa znamená, že rast primárnych výdavkov preyšuje strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na expanzívnu fiškálnu politiku.

⁽⁷⁾ Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať expanzívny príspevok vo výške 0,1 percentuálneho bodu HDP.

⁽⁸⁾ Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,3 percentuálneho bodu HDP.

⁽⁹⁾ Na základe odhadov Komisie, ktoré vychádzajú zo spoločne dohodnutej metodiky.

3. V záujme zabezpečenia udržateľnej a inkluzívnej obnovy venovať osobitnú pozornosť zloženiu verejných financií na strane príjmov aj na strane výdavkov štátneho rozpočtu, ako aj kvalite rozpočtových opatrení. Uprednostňovať udržateľné investície podporujúce rast, najmä investície zamerané na podporu zelenej a digitálnej transformácie. Uprednostňovať fiškálne štrukturálne reformy, ktoré pomôžu zabezpečiť financovanie priorít verejnej politiky a prispievajú k dlhodobej udržateľnosti verejných financií, a to prípadne aj posilnením rozsahu pokrytia, primeranosti a udržateľnosti systémov zdravotnej starostlivosti a sociálnej ochrany pre všetkých.

V Luxemburgu 18. júna 2021

Za Radu

predseda

J. LEÃO

ODPORÚČANIE RADY**z 18. júna 2021****ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Grécka na rok 2021**

(2021/C 304/08)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 5 ods. 2,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

po porade s Hospodárskym a finančným výborom,

keďže:

- (1) Komisia 20. marca 2020 prijala oznámenie o aktivácii všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu. Všeobecná úniková doložka stanovená v článku 5 ods. 1, článku 6 ods. 3, článku 9 ods. 1 a článku 10 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1466/97 a v článku 3 ods. 5 a článku 5 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1467/97⁽²⁾ uľahčuje koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Komisia v uvedenom oznámení vyjadrila názor, že vzhľadom na očakávaný prudký hospodársky pokles v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 boli splnené podmienky na aktiváciu všeobecnej únikovej doložky. Ministri financií členských štátov 23. marca 2020 vyjadrili súhlas s posúdením Komisie. Všeobecná úniková doložka poskytla členským štátom rozpočtovú flexibilitu na riešenie krízy spôsobenej ochorením COVID-19. Uľahčila koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Jej aktivácia umožňuje dočasný odklon od postupu úprav smerom k dosiahnutiu strednodobého rozpočtového cieľa každého členského štátu za predpokladu, že to neohrozí fiškálnu udržateľnosť v strednodobom horizonte. Komisia 17. septembra 2020 vo svojom oznámení o ročnej stratégii udržateľného rastu na rok 2021 oznámila, že všeobecná úniková doložka zostane aktívna aj v roku 2021.
- (2) Rada 20. júla 2020 prijala odporúčanie⁽³⁾ (ďalej len „odporúčanie Rady z 20. júla 2020“). Rada odporučila Grécku, aby v súlade so všeobecnou únikovou doložkou prijala všetky potrebné opatrenia na účinné riešenie pandémie ochorenia COVID-19, posilnenie hospodárstva a podporu následnej obnovy. Zároveň Grécku odporučila, aby – ak to hospodárske podmienky umožňujú – uskutočňovalo fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní miery investícií.
- (3) V odporúčaní Rady týkajúcom sa hospodárskej politiky eurozóny na rok 2021 sa poukazuje na to, že vo všetkých členských štátoch eurozóny by sa počas celého roku 2021 malo pokračovať v podporných fiškálnych politikách a opatrenia v príslušných oblastiach politiky by mali byť prispôbené konkrétnej situácii v krajine a mali by byť včasné, dočasné a ciele. Keď to epidemiologické a hospodárske podmienky umožnia, mali by sa postupne ukončovať núdzové opatrenia a zároveň by sa mal riešiť sociálny vplyv krízy, ako aj jej vplyv na trh práce. Členské štáty by mali realizovať fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní miery investícií. Členské štáty by mali uskutočňovať reformy, ktoré posilnia rozsah pokrytia, primeranosť a udržateľnosť systémov zdravotnej starostlivosti a sociálnej ochrany pre všetkých.

(1) Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.

(2) Nariadenie Rady (ES) č. 1467/97 zo 7. júla 1997 o urýchľovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku (Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 6).

(3) Odporúčanie Rady z 20. júla 2020, ktoré sa týka národného programu reforiem Grécka na rok 2020 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Grécka na rok 2020 (Ú. v. EU C 282, 26.8.2020, s. 46).

- (4) Komisia 18. novembra 2020 prijala stanoviská k návrhom rozpočtových plánov členských štátov eurozóny na rok 2021, ktoré boli založené na kvalitatívnom posúdení fiškálnych opatrení. Komisia zastávala názor, že návrh rozpočtového plánu Grécka je celkovo v súlade s odporúčaniami v oblasti fiškálnej politiky stanovenými v odporúčaní Rady z 20. júla 2020, a že väčšina opatrení zahrnutých do návrhu rozpočtového plánu podporuje hospodársku činnosť v kontexte značnej neistoty.
- (5) Nástrojom NextGenerationEU vrátane Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti sa zabezpečí udržateľná, inkluzívna a spravodlivá obnova. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241⁽⁴⁾, ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti bude poskytovať finančnú podporu na vykonávanie reforiem a investícií, pričom so sebou prinesie fiškálny impulz financovaný Úniou. Prispeje k obnove hospodárstva a vykonávaniu udržateľných reforiem a investícií podporujúcich rast, najmä na podporu zelenej a digitálnej transformácie, a posilní odolnosť hospodárstiev členských štátov a ich potenciálny rast. Pomôže tiež k návratu verejných financií k priaznivejším pozíciám v krátkodobom horizonte a prispeje k posilneniu udržateľných verejných financií, ako aj k rastu a vytváraniu pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte.
- (6) Komisia 3. marca 2021 prijala oznámenie, v ktorom poskytla ďalšie usmernenia v príslušnej oblasti politiky na uľahčenie koordinácie fiškálnych politík a prípravy programov stability a konvergenčných programov členských štátov. Celkové zámery fiškálnej politiky by vzhľadom na štátne rozpočty a Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti mali v rokoch 2021 a 2022 zostať podporné. Vzhľadom na očakávanie, že hospodárska činnosť sa bude v druhej polovici roku 2021 postupne normalizovať, by sa zároveň mali fiškálne politiky členských štátov v roku 2022 viac diferencovať. Fiškálne politiky členských štátov by mali zohľadňovať stav obnovy, fiškálnu udržateľnosť a potrebu znižovať hospodárske, sociálne a územné rozdiely. Keďže v Únii treba podporovať udržateľnú obnovu, členské štáty, ktoré z hľadiska udržateľnosti čelia menšiemu riziku, by mali svoje rozpočty v roku 2022 orientovať na zachovanie podpornej fiškálnej politiky a zohľadniť v nich vplyv Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Členské štáty s vysokou úrovňou zadlženia by mali uskutočňovať obozretné fiškálne politiky a zároveň zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov a využívať granty v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na financovanie dodatočných vysokokvalitných investičných projektov a štrukturálnych reforiem. V období po roku 2022 by fiškálne politiky mali naďalej zohľadňovať silu obnovy, stupeň hospodárskej neistoty a aspekty fiškálnej udržateľnosti. Preorientovanie fiškálnych politík na dosahovanie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií, a to aj postupným ukončením podporných opatrení vo vhodnom čase, prispeje k zabezpečeniu fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte.
- (7) Vo svojom oznámení z 3. marca 2021 Komisia uviedla, že rozhodnutie o deaktivácii alebo pokračovaní v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky by sa malo prijať ako celkové posúdenie stavu hospodárstva, pričom kľúčovým kvantitatívnym kritériom by mala byť úroveň hospodárskej činnosti v Únii alebo eurozóne v porovnaní s predkrízovými úrovňami (z konca roku 2019). Na základe prognózy Komisie z jari 2021 Komisia 2. júna 2021 usúdila, že podmienky na pokračovanie v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky v roku 2022 a jej deaktiváciu v roku 2023 boli splnené. Situácia jednotlivých krajín sa bude naďalej zohľadňovať aj po deaktivácii všeobecnej únikovej doložky.
- (8) Grécko po úspešnom ukončení programu finančnej pomoci v rámci Európskeho mechanizmu pre stabilitu v roku 2018 podlieha sprísnenému dohľadu v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 472/2013⁽⁵⁾. Aktiváciou sprísneného dohľadu pre Grécko podľa vykonávacích rozhodnutí Komisie (EÚ) 2018/1192⁽⁶⁾ a (EÚ) 2021/271⁽⁷⁾ sa uznáva, že zo strednodobého hľadiska musí Grécko pokračovať v prijímaní opatrení na odstránenie potenciálnych zdrojov makroekonomických nerovnováh a zároveň uskutočňovať štrukturálne reformy na podporu robustného a udržateľného hospodárskeho rastu. Grécko prijalo na zasadnutí Euroskupiny 22. júna 2018 záväzok pokračovať vo všetkých hlavných reformách prijatých na základe programu až do ich úplného dokončenia. Takisto sa zaviazalo, že vykoná osobitné opatrenia týkajúce sa fiškálnych a fiškálno-štrukturálnych politík, sociálneho

(4) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).

(5) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 472/2013 z 21. mája 2013 o sprísnení hospodárskeho a rozpočtového dohľadu nad členskými štátmi v eurozóne, ktoré majú závažné ťažkosti v súvislosti so svojou finančnou stabilitou, alebo im takéto ťažkosti hrozia (Ú. v. EÚ L 140, 27.5.2013, s. 1).

(6) Vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2018/1192 z 11. júla 2018 o aktivácii sprísneného dohľadu pre Grécko (Ú. v. EÚ L 211, 22.8.2018, s. 1).

(7) Vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2021/271 z 17. februára 2021 o predĺžení sprísneného dohľadu pre Grécko (Ú. v. EÚ L 61, 22.2.2021, s. 3).

zabezpečenia, finančnej stability, trhu práce a trhu s výrobkami, privatizácie, fungovania justičného systému, verejnej správy a boja proti korupcii. Tieto štrukturálne reformy majú pre Grécko v kontexte jeho úsilia o oživenie jeho hospodárstva čoraz väčší význam. Úspešné vykonávanie a dokončenie týchto reforiem by malo významne prispieť k podpore rastu Grécka v strednodobom i dlhodobom horizonte. Na Grécko sa vzťahuje povinnosť predkladať každý štvrtrok správy o pokroku dosiahnutom pri plnení svojich záväzkov v rámci sprísneného dohľadu. Priaznivá správa môže – na polročnom základe – byť základom pre uvoľnenie opatrení v oblasti dlhovej úľavy v hodnote 0,7 % hrubého domáceho produktu (HDP) ročne. Euroskupina odsúhlasila uvoľnenie prvých štyroch platieb v súvislosti s politicky podmienenými dlhovými opatreniami v celkovej výške 3 252 miliónov EUR, a to na zasadnutiach v apríli 2019, decembri 2019, júni 2020 a novembri 2020. Desiat správa o sprísnenom dohľade, v ktorej sa posudzuje pokrok Grécka dosiahnutý pri plnení jeho záväzkov, bola uverejnená 2. júna 2021.

- (9) Grécko predložilo 29. apríla 2021 svoj program stability na rok 2021 v súlade s článkom 4 nariadenia (ES) č. 1466/97.
- (10) Na základe údajov overených Eurostatom bol v roku 2020 deficit verejných financií Grécka na úrovni 9,7 % HDP, zatiaľ čo verejný dlh sa zvýšil na 205,6 % HDP. Ročná zmena primárneho rozpočtového salda dosiahla 11,3 % HDP, a to vrátane diskrečných rozpočtových opatrení vo výške 5,9 % HDP na podporu hospodárstva a vrátane fungovania automatických stabilizátorov. Grécko takisto poskytlo spoločnostiam a domácnostiam podporu likvidity (napríklad záruky a odklady platenia daní, čo nemá priamy a okamžitý vplyv na rozpočet) v odhadovanom objeme 2,2 % HDP; skutočné využitie verejných záruk v roku 2020 odhaduje Komisia na úrovni pod 0,5 % HDP.
- (11) Komisia 2. júna 2021 vydala správu podľa článku 126 ods. 3 zmluvy. Táto správa sa zaoberá rozpočtovou situáciou Grécka, keďže jeho deficit verejných financií v roku 2020 presiahol referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve, pričom jeho verejný dlh presiahol referenčnú hodnotu 60 % HDP stanovenú v zmluve a neznižoval sa uspokojivým tempom. V správe sa konštatovalo, že nebolo dodržané kritérium deficitu ani dlhové kritérium.
- (12) Makroekonomický scenár, z ktorého vychádzajú rozpočtové prognózy, je na rok 2021 opatrný a očakáva sa v ňom, že rast reálneho HDP bude približne o 0,5 percentuálneho bodu nižší, než sa uvádza v prognóze Komisie z jari 2021. Tento rozdiel je spôsobený odlišnými predpokladmi, pokiaľ ide o vývoj pandémie ochorenia COVID-19, čerpanie finančných prostriedkov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a tempo obnovy v sektore cestovného ruchu. Makroekonomické projekcie na rok 2022 v rámci programu stability na rok 2021 sú úzko zosúladené s prognózou Komisie z jari 2021.
- (13) Vláda vo svojom programe stability na rok 2021 plánuje zvýšenie deficitu verejných financií z 9,7 % HDP v roku 2020 na 9,9 % HDP v roku 2021, pričom miera zadlženosti by sa mala v roku 2021 znížiť na 204,8 % HDP. Zmena primárneho rozpočtového salda v roku 2021 v porovnaní s úrovňou pred krízou (2019) má podľa programu stability na rok 2021 dosiahnuť - 11,6 % HDP, pod čo sa podpísali diskrečné rozpočtové opatrenia vo výške 6,4 % HDP na podporu hospodárstva a fungovanie automatických stabilizátorov. Prognózy deficitu verejných financií sú v súlade s prognózou Komisie z jari 2021. Pokiaľ ide o mieru zadlženosti, prognózy prezentované v programe stability na rok 2021 sú nižšie než tie, ktoré sú uvedené v prognóze Komisie z jari 2021 a v ktorých sa očakáva, že miera zadlženosti dosiahne 208,8 % HDP. Tento rozdiel je odzrkadlením odlišných predpokladov v oblasti výnosov z privatizácie, čistej akumulácie finančných aktív a úprav vyplývajúcich z rozdielov medzi hotovostným a akruálnym účtovníctvom.
- (14) Grécko prijalo v reakcii na pandémiu ochorenia COVID-19 a súvisiaci hospodársky pokles rozpočtové opatrenia na posilnenie kapacity svojho systému zdravotnej starostlivosti, zamedzenie šírenia pandémie ochorenia COVID-19 a poskytnutie pomoci tým osobám a odvetviam, ktoré boli obzvlášť zasiahnuté. Táto rázna reakcia v príslušnej oblasti politiky zmiernila pokles HDP, čo zase pribrzdilo nárast deficitu verejných financií a verejného dlhu. Fiškálne opatrenia by mali maximalizovať podporu obnovy bez toho, aby obmedzovali budúce fiškálne trajektórie. Opatrenia by preto nemali trvalo zaťažiť verejné financie. Ak členské štáty zavedú trvalé opatrenia, mali by ich riadne financovať, aby bola v strednodobom horizonte zabezpečená rozpočtová neutralita. Opatrenia, ktoré Grécko prijalo v rokoch 2020 a 2021, sú v súlade s odporúčaním Rady z 20. júla 2020. Diskrečné rozpočtové opatrenia, ktoré vláda prijala v rokoch 2020 a 2021, ako aj tie, ktoré oznámila na rok 2022, sú dočasné alebo vyvážené kompenzačnými opatreniami.
- (15) V programe stability na rok 2021 sa predpokladajú investície a reformy financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti vo výške 0,9 % HDP v roku 2021, 1,7 % HDP v roku 2022, 1,6 % HDP v roku 2023, 1,6 % HDP v roku 2024, 1,5 % HDP v roku 2025 a 1,5 % HDP v roku 2026. V programe sa predpokladajú aj úvery v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti vo výške 1,4 % HDP v roku 2021, 1,4 % HDP v roku 2022,

1,1 % HDP v roku 2023, 1,1 % HDP v roku 2024, 1,1 % HDP v roku 2025 a 0,5 % HDP v roku 2026. V rámci prognózy Komisie z jari 2021 sú tieto granty zahrnuté do rozpočtových projekcií, zatiaľ čo pri úveroch sa na rok 2022 predpokladá nižšia suma na základe jednotného ročného vyplácania po roku 2021.

- (16) Stanovené ukazovatele fiškálnej úpravy uvedené v nariadení (ES) č. 1466/97 treba zvážiť v kontexte súčasných okolností. Po prvé, s odhadmi produkčnej medzery sa spája značná neistota. Po druhé, je potrebné, aby fiškálna politika bola pripravená rýchlo sa prispôsobiť vývoju pandémie ochorenia COVID-19 a aby sa po zmiernení zdravotných rizík presunula od núdzovej pomoci k cielenejším opatreniam. Po tretie, súčasný kontext sa vyznačuje významnou reakciou v príslušnej oblasti politiky s cieľom podporiť hospodársku činnosť. Vzhľadom na značné transfery z rozpočtu Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti) nezachytávajú stanovené ukazovatele celý impulz, ktorý hospodárstvu poskytujú fiškálne politiky. Štrukturálne saldo sa preto za súčasných okolností nejaví ako primeraný ukazovateľ. Takisto treba prispôsobiť referenčnú hodnotu pre výdavky⁽⁸⁾ a doplniť ju o dodatočné informácie, aby bolo možné v plnej miere posúdiť orientáciu fiškálnej politiky.
- (17) Podobne ako pri posudzovaní návrhov rozpočtových plánov na rok 2021 boli z výdavkového agregátu vylúčené dočasné núdzové opatrenia. Tieto dočasné núdzové opatrenia súvisiace s krízou slúžia na podporu systémov zdravotnej starostlivosti a odškodnenie pracovníkov a podnikov za straty príjmov v dôsledku obmedzení pohybu a narušení dodávateľského reťazca; ich zrušenie zo strany verejných orgánov je podmienené návratom situácie v oblasti verejného zdravia a hospodárskej situácie do normálneho stavu. Na posúdenie celkových zámerov fiškálnej politiky v súčasnej situácii by sa do príslušného výdavkového agregátu mali zahrnúť značné transfery z rozpočtu Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti). Celkové zámery fiškálnej politiky sa preto následne merajú na základe zmeny primárnych výdavkov (bez diskrečných príjmových opatrení a bez dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou) vrátane výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie. Nad rámec celkových zámerov fiškálnej politiky sa analýza zameriava aj na posúdenie toho, či je vnútroštátna fiškálna politika obozretná a či jej zloženie prispieva k udržateľnej obnove v súlade so zelenou a digitálnou transformáciou. Preto sa osobitná pozornosť venuje vývoju primárnych bežných výdavkov a investícií financovaných z vnútroštátnych zdrojov.
- (18) V programe stability na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejných financií Grécka v roku 2022 klesne na 2,9 % HDP, a to najmä v dôsledku očakávanej obnovy hospodárstva a ukončenia dočasných podporných opatrení prijatých v rokoch 2020 a 2021. Predpokladá sa, že miera zadlženosti verejnej správy v roku 2022 klesne na úroveň 189,5 % HDP. Prognózy deficitu verejných financií sú v súlade s prognózou Komisie z jari 2021. Pokiaľ ide o mieru zadlženosti, prognózy prezentované v programe stability na rok 2021 sú nižšie než tie, ktoré sú uvedené v prognóze Komisie z jari 2021. Tento rozdiel vyplýva z odlišných predpokladov v oblasti hotovostného salda, výnosov z privatizácie a čistej akumulácie finančných aktív. Na základe prognózy Komisie z jari 2021 a osobitnej metodiky, ktorá zohľadňuje uvedené výzvy, sa celkové zámery fiškálnej politiky odhadujú na -2,4 % HDP⁽⁹⁾ – a to vrátane vplyvu investícií financovaných zo štátneho rozpočtu aj z rozpočtu Únie, najmä z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, na celkový dopyt v roku 2022. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie má poskytnúť zvýšenie o 0,3 percentuálneho bodu HDP. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať expanzívny príspevok vo výške 0,9 percentuálneho bodu HDP⁽¹⁰⁾. Predpokladá sa, že primárne bežné výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) budú predstavovať expanzívny príspevok vo výške 0,3 percentuálneho bodu HDP.
- (19) Zdá sa, že mimoriadne dôležitá je kvalita rozpočtových opatrení členských štátov. Fiškálne štrukturálne reformy zamerané na zlepšenie zloženia štátnych rozpočtov môžu podporiť potenciálny rast, vytvoriť veľmi potrebný fiškálny priestor a pomôcť zabezpečiť fiškálnu udržateľnosť v dlhodobejšom horizonte, a to aj vzhľadom na zmenu klímy a zdravotné výzvy. Na strane príjmov zvýšila kríza spôsobená ochorením COVID-19 význam reforiem zameraných na efektívnejšie a spravodlivejšie systémy verejných príjmov. Na strane výdavkov ešte viac podčiarkla zásadný význam toho, aby sa zvýšila úroveň a kvalita udržateľných investícií podporujúcich rast, a to spôsobom, ktorý je konzistentný s plnením cieľov zvýšenia rastového potenciálu, hospodárskej a sociálnej odolnosti a dvojakej – zelenej a digitálnej – transformácie. Národné plány obnovy a odolnosti umožnia zlepšiť zloženie štátnych rozpočtov.

⁽⁸⁾ Najmä vzhľadom na to, že investície, ktoré sa používajú pri referenčnej hodnote pre výdavky, sú rozložené na štvorročné obdobie, nie je možné riadne posúdiť fiškálnu podporu na obnovu, ktorú poskytujú investície financované z vnútroštátnych zdrojov.

⁽⁹⁾ Záporné znamienko ukazovateľa znamená, že rast primárnych výdavkov prevyšuje strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na expanzívnu fiškálnu politiku.

⁽¹⁰⁾ Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať expanzívny príspevok vo výške 0,9 percentuálneho bodu HDP.

- (20) Podľa strednodobých rozpočtových plánov programu stability na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejných financií v roku 2023 dosiahne 0,4 % HDP a v roku 2024 sa zmení na prebytok vo výške 0,6 % HDP. Na základe programu stability na rok 2021 sa celkové zámery fiškálnej politiky – vrátane vplyvu investícií financovaných zo štátneho rozpočtu aj z rozpočtu Únie, najmä z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, na celkový dopyt – v rokoch 2023 a 2024 odhadujú v priemere na 0,6 % HDP. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie sa má znížiť o 0,1 percentuálneho bodu HDP. Investície financované z vnútroštátnych zdrojov majú predstavovať neutrálny príspevok ⁽¹¹⁾. Predpokladá sa, že primárne bežné výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,6 percentuálneho bodu HDP. Desafročný priemerný nominálny potenciálny rast sa v súčasnosti odhaduje na 1,25 % ⁽¹²⁾. Tento odhad však nepočíta s vplyvom reforiem, ktoré sú súčasťou plánu obnovy a odolnosti a mohli by preto posilniť potenciálny rast Grécka.
- (21) Predpokladá sa, že miera zadlženosti verejnej správy klesne zo 176,7 % HDP v roku 2023 na 166,1 % HDP v roku 2024. Vzhľadom na vysokú mieru zadlženosti, ktorá má časom len postupne klesať, možno konštatovať, že Grécko čelí v strednodobom horizonte vysokým rizikám v oblasti fiškálnej udržateľnosti, ako vyplynulo z najnovšej analýzy udržateľnosti dlhovej služby. V desiatej správe o sprísnenom dohľade sa uvádzajú ďalšie faktory, ktoré sú relevantné pre celkové posúdenie udržateľnosti dlhovej služby, konkrétne že zloženie verejného dlhu a jeho profil splatnosti sú pre zraniteľné miesta v oblasti dlhu zmiernujúcim faktorom, zatiaľ čo podmienené záväzky sú dodatočným rizikom.
- (22) Vzhľadom na súčasný stále mimoriadne vysoký stupeň neistoty by usmernenie v oblasti fiškálnej politiky malo zostať prevažne kvalitatívne. Presnejšie kvantifikované usmernenie na ďalšie roky by sa malo poskytnúť v roku 2022, ak sa dovedy stupeň neistoty uspokojivo zníži.
- (23) Rada posúdila program stability na rok 2021 a následné opatrenia prijaté Gréckom v nadväznosti na odporúčanie Rady z 20. júla 2020,

TÝMTO ODPORÚČA GRÉCKU:

1. Využiť v roku 2022 Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti na financovanie dodatočných investícií na podporu obnovy a zároveň uskutočňovať obozretnú fiškálnu politiku. Zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov.
2. Keď to hospodárske podmienky umožnia, uskutočňovať fiškálnu politiku zameranú na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte. Zároveň zvýšiť investície s cieľom posilniť rastový potenciál.
3. V záujme zabezpečenia udržateľnej a inkluzívnej obnovy venovať osobitnú pozornosť zloženiu verejných financií na strane príjmov aj na strane výdavkov rozpočtu, ako aj kvalite rozpočtových opatrení. Uprednostňovať udržateľné investície podporujúce rast, najmä investície zamerané na podporu zelenej a digitálnej transformácie. Uprednostňovať fiškálne štrukturálne reformy, ktoré pomôžu zabezpečiť financovanie priorít verejnej politiky a prispejú k dlhodobej udržateľnosti verejných financií, a to prípadne aj posilnením rozsahu pokrytia, primeranosti a udržateľnosti systémov zdravotnej starostlivosti a sociálnej ochrany pre všetkých.

V Luxemburgu 18. júna 2021

Za Radu
predseda
J. LEÃO

⁽¹¹⁾ Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať expanzívny príspevok vo výške 0,1 percentuálneho bodu HDP.

⁽¹²⁾ Na základe odhadov Komisie, ktoré vychádzajú zo spoločne dohodnutej metodiky.

ODPORÚČANIE RADY**z 18. júna 2021****ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Španielska na rok 2021**

(2021/C 304/09)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 5 ods. 2,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

po porade s Hospodárskym a finančným výborom,

keďže:

- (1) Komisia 20. marca 2020 prijala oznámenie o aktivácii všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu. Všeobecná úniková doložka stanovená v článku 5 ods. 1, článku 6 ods. 3, článku 9 ods. 1 a článku 10 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1466/97 a v článku 3 ods. 5 a článku 5 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1467/97⁽²⁾ uľahčuje koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Komisia v uvedenom oznámení vyjadrila názor, že vzhľadom na očakávaný prudký hospodársky pokles v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 boli splnené podmienky na aktiváciu všeobecnej únikovej doložky. Ministri financií členských štátov 23. marca 2020 vyjadrili súhlas s posúdením Komisie. Všeobecná úniková doložka poskytla členským štátom rozpočtovú flexibilitu na riešenie krízy spôsobenej ochorením COVID-19. Uľahčila koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Jej aktivácia umožňuje dočasný odklon od postupu úprav smerom k dosiahnutiu strednodobého rozpočtového cieľa každého členského štátu za predpokladu, že to neohrozí fiškálnu udržateľnosť v strednodobom horizonte. Komisia 17. septembra 2020 vo svojom oznámení o ročnej stratégii udržateľného rastu na rok 2021 oznámila, že všeobecná úniková doložka zostane aktívna aj v roku 2021.
- (2) Rada 20. júla 2020 prijala odporúčanie⁽³⁾ (ďalej len „odporúčanie Rady z 20. júla 2020“). Odporučila Španielsku, aby v súlade so všeobecnou únikovou doložkou prijala všetky potrebné opatrenia na účinné riešenie pandémie ochorenia COVID-19, posilnenie hospodárstva a podporu následnej obnovy. Zároveň Španielsku odporučila, aby – ak to hospodárske podmienky umožňujú – uskutočňovalo fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní miery investícií.
- (3) V odporúčaní Rady týkajúcom sa hospodárskej politiky eurozóny na rok 2021 sa poukazuje na to, že vo všetkých členských štátoch eurozóny by sa počas celého roku 2021 malo pokračovať v podporných fiškálnych politikách a opatrenia v príslušných oblastiach politiky by mali byť prispôbené konkrétnej situácii v krajine a mali by byť včasné, dočasné a ciele. Keď to epidemiologické a hospodárske podmienky umožnia, mali by sa postupne ukončovať núdzové opatrenia a zároveň by sa mal riešiť sociálny vplyv krízy, ako aj jej vplyv na trh práce. Členské štáty by mali realizovať fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní miery investícií. Členské štáty by mali uskutočňovať reformy, ktoré posilnia rozsah pokrytia, primeranosť a udržateľnosť systémov zdravotnej starostlivosti a sociálnej ochrany pre všetkých.

(1) Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.

(2) Nariadenie Rady (ES) č. 1467/97 zo 7. júla 1997 o urýchľovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku (Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 6).

(3) Odporúčanie Rady z 20. júla 2020, ktoré sa týka národného programu reforiem Španielska na rok 2020 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Španielska na rok 2020 (Ú. v. EÚ C 282, 26.8.2020, s. 54).

- (4) Komisia 18. novembra 2020 prijala stanoviská k návrhom rozpočtových plánov členských štátov eurozóny na rok 2021, ktoré boli založené na kvalitatívnom posúdení fiškálnych opatrení. Komisia zastávala názor, že návrh rozpočtového plánu Španielska je celkovo v súlade s odporúčaniami v oblasti fiškálnej politiky, ktoré boli stanovené v odporúčaní Rady z 20. júla 2020, a že väčšina opatrení zahrnutých do návrhu rozpočtového plánu podporuje hospodársku činnosť v kontexte značnej neistoty.
- (5) Nástrojom NextGenerationEU vrátane Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti sa zabezpečí udržateľná, inkluzívna a spravodlivá obnova. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241⁽⁴⁾, ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti bude poskytovať finančnú podporu na vykonávanie reforiem a investícií, pričom so sebou prinesie fiškálny impulz financovaný Úniou. Prispieje k obnove hospodárstva a vykonávaniu udržateľných reforiem a investícií podporujúcich rast, najmä na podporu zelenej a digitálnej transformácie, a posilní odolnosť hospodárstiev členských štátov a ich potenciálny rast. Pomôže tiež k návratu verejných financií k priaznivejším pozíciám v krátkodobom horizonte a k posilneniu udržateľných verejných financií, ako aj k rastu a vytváraniu pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte.
- (6) Komisia 3. marca 2021 prijala oznámenie, v ktorom poskytla ďalšie usmernenia v príslušnej oblasti politiky na uľahčenie koordinácie fiškálnych politik a prípravy programov stability a konvergenčných programov členských štátov. Celkové zámery fiškálnej politiky by vzhľadom na štátne rozpočty a Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti mali v rokoch 2021 a 2022 zostať podporné. Vzhľadom na očakávanie, že hospodárska činnosť sa bude v druhej polovici roku 2021 postupne normalizovať, by sa zároveň mali fiškálne politiky členských štátov v roku 2022 viac diferencovať. Fiškálne politiky členských štátov by mali zohľadňovať stav obnovy, fiškálnu udržateľnosť a potrebu znižovať hospodárske, sociálne a územné rozdiely. Keďže v Únii treba podporovať udržateľnú obnovu, členské štáty, ktoré z hľadiska udržateľnosti čelia menšiemu riziku, by mali svoje rozpočty v roku 2022 orientovať na zachovanie podpornej fiškálnej politiky a zohľadniť v nich vplyv Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Členské štáty s vysokou úrovňou zadĺženia by mali uskutočňovať obozretné fiškálne politiky a zároveň zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov a využívať granty v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na financovanie dodatočných vysokokvalitných investičných projektov a štrukturálnych reforiem. V období po roku 2022 by fiškálne politiky mali naďalej zohľadňovať silu obnovy, stupeň hospodárskej neistoty a aspekty fiškálnej udržateľnosti. Preorientovanie fiškálnych politik na dosahovanie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií, a to aj postupným ukončením podporných opatrení vo vhodnom čase, prispieje k zabezpečeniu fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte.
- (7) Vo svojom oznámení z 3. marca 2021 Komisia uviedla, že rozhodnutie o deaktivácii alebo pokračovaní v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky by sa malo prijať ako celkové posúdenie stavu hospodárstva, pričom kľúčovým kvantitatívnym kritériom by mala byť úroveň hospodárskej činnosti v Únii alebo eurozóne v porovnaní s predkrízovými úrovňami (z konca roku 2019). Na základe prognózy Komisie z jari 2021 Komisia 2. júna 2021 usúdila, že podmienky na pokračovanie v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky v roku 2022 a jej deaktiváciu v roku 2023 boli splnené. Situácia jednotlivých krajín sa bude naďalej zohľadňovať aj po deaktivácii všeobecnej únikovej doložky.
- (8) Španielsko predložilo 30. apríla 2021 svoj program stability na rok 2021 v súlade s článkom 4 nariadenia (ES) č. 1466/97.
- (9) Na základe údajov overených Eurostatom bol v roku 2020 deficit verejných financií Španielska na úrovni 11,0 % hrubého domáceho produktu (HDP), zatiaľ čo verejný dlh sa zvýšil na 120,0 % HDP. Ročná zmena primárneho rozpočtového salda dosiahla 8,1 % HDP, a to vrátane diskrečných rozpočtových opatrení vo výške 4,0 % HDP na podporu hospodárstva a vrátane fungovania automatických stabilizátorov. Španielsko takisto poskytlo spoločnostiam a domácnostiam podporu likvidity (ako napríklad záruky a odklady platenia daní, čo nemá priamy a okamžitý vplyv na rozpočet) v odhadovanom objeme 15 % HDP; skutočné využitie verejných záruk v roku 2020 odhaduje Komisia približne na úrovni rovnajúcej sa 8 % HDP.
- (10) Komisia 2. júna 2021 vydala správu podľa článku 126 ods. 3 zmluvy. Táto správa sa zaoberá rozpočtovou situáciou Španielska, keďže jeho deficit verejných financií v roku 2020 presiahol referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve, pričom jeho verejný dlh presiahol referenčnú hodnotu 60 % HDP stanovenú v zmluve a neznižoval sa uspokojivým tempom. V správe sa konštatovalo, že nebolo dodržané kritérium deficitu ani dlhové kritérium.

(⁴) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (11) Makroekonomický scenár, z ktorého vychádzajú rozpočtové prognózy, je v rokoch 2021 a 2022 realistický. Pokiaľ ide o rast HDP v roku 2021, rozdiel 0,6 percentuálneho bodu HDP medzi odhadom Komisie (5,9 %) a odhadom v programe stability na rok 2021 (6,5 %) možno vysvetliť mierne odlišnými profilmi výdavkov spojených s grantmi v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Komisia predpokladá postupnejšie čerpanie grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, zatiaľ čo v makroekonomickom scenári programu stability na rok 2021 sa vychádza z intenzívnejšieho využívania týchto finančných prostriedkov na začiatku obdobia, čo má za následok vyšší hospodársky rast. V roku 2022 sa prognózy vo všeobecnosti zhodujú s len malými rozdielmi.
- (12) Vláda vo svojom programe stability na rok 2021 plánuje zníženie deficitu verejných financií z 11,0 % HDP v roku 2020 na 8,4 % HDP v roku 2021, pričom miera zadlženosti by sa mala v roku 2021 znížiť na 119,5 % HDP. Zmena primárneho rozpočtového salda v roku 2021 v porovnaní s úrovňou pred krízou (2019) má podľa programu stability na rok 2021 dosiahnuť 5,8 % HDP, pod čo sa podpísali diskrečné rozpočtové opatrenia na podporu hospodárstva a fungovanie automatických stabilizátorov. Tieto projekcie sú vyššie ako v prognóze Komisie z jari 2021, v ktorej sa predpokladá deficit na úrovni 7,6 % HDP. Tento rozdiel možno vysvetliť rozdielnymi predpokladanými výdavkami verejnej správy. Komisia predovšetkým predpokladá, že výdavky verejnej správy na sociálne transfery a ďalšie výdavky budú nižšie, ako sa predpokladá v programe stability na rok 2021.
- (13) Španielsko prijalo v reakcii na pandémiu ochorenia COVID-19 a súvisiaci hospodársky pokles rozpočtové opatrenia na posilnenie kapacity svojho systému zdravotnej starostlivosti, zamedzenie šírenia pandémie ochorenia COVID-19 a poskytnutie pomoci tým osobám a odvetviam, ktoré boli obzvlášť zasiahnuté. Táto rázna reakcia v príslušnej oblasti politiky zmiernila pokles HDP, čo zase pribrzdilo nárast deficitu verejných financií a verejného dlhu. Fiškálne opatrenia by mali maximalizovať podporu obnovy bez toho, aby obmedzovali budúce fiškálne trajektórie. Opatrenia by preto nemali trvalo zaťažiť verejné financie. Ak členské štáty zavedú trvalé opatrenia, mali by ich riadne financovať, aby bola v strednodobom horizonte zabezpečená rozpočtová neutralita. Opatrenia, ktoré Španielsko prijalo v rokoch 2020 a 2021, sú v súlade s odporúčaním Rady z 20. júla 2020. Diskrečné opatrenia, ktoré vláda prijala v rokoch 2020 a 2021, sú dočasné alebo vyvážené kompenzačnými opatreniami.
- (14) V programe stability na rok 2021 sa predpokladajú investície a reformy financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti vo výške 0,04 % HDP v roku 2020, 1,8 % HDP v roku 2021, 1,9 % HDP v roku 2022, 1,4 % HDP v roku 2023 a 0,1 % HDP v roku 2024. Takmer celý objem financovania z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti sa plánuje využiť v časovom rámci programu stability na rok 2021, keďže približne 95 % grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti pridelených Španielsku sa má využiť v rokoch 2021 – 2023. V programe stability na rok 2021 sa takisto uvádza možnosť v neskoršej fáze požiadať o úvery v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti vo výške 6,3 % HDP. To by mohlo zdvojnásobiť objem plánu obnovy a odolnosti Španielska. Fiškálne prognózy v programe stability na rok 2021 však nezahŕňajú priamy vplyv grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na plánované výdavky a príjmy, ale len nepriamy vplyv, ktorý súvisí s vyšším rastom HDP. V prognóze Komisie z jari 2021 nie sú v plnej miere zahrnuté granty v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ako ich plánuje Španielsko vo svojich rozpočtových prognózach do roku 2022, z dôvodu rôznych predpokladov, pokiaľ ide o to, kedy projekty v rámci španielskeho plánu obnovy a odolnosti pokročia do fázy, v ktorej budú skutočne vznikáť výdavky, čiže by začali mať vplyv aj na rast HDP.
- (15) Stanovené ukazovatele fiškálnej úpravy uvedené v nariadení (ES) č. 1466/97 treba zvážiť v kontexte súčasných okolností. Po prvé, s odhadmi produkčnej medzery sa spája značná neistota. Po druhé, je potrebné, aby fiškálna politika bola pripravená rýchlo sa prispôsobiť vývoju pandémie ochorenia COVID-19 a aby sa po zmiernení zdravotných rizík presunula od núdzovej pomoci k cielenejším opatreniam. Po tretie, súčasný kontext sa vyznačuje významnou reakciou v príslušnej oblasti politiky s cieľom podporiť hospodársku činnosť. Vzhľadom na značné transfery z rozpočtu Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti) nezachytávajú stanovené ukazovatele celý impulz, ktorý hospodárstvu poskytujú fiškálne politiky. Štrukturálne saldo sa preto za súčasných okolností nejaví ako primeraný ukazovateľ. Takisto treba prispôsobiť referenčnú hodnotu pre výdavky^(?) a doplniť ju o dodatočné informácie, aby bolo možné v plnej miere posúdiť orientáciu fiškálnej politiky.
- (16) Podobne ako pri posudzovaní návrhov rozpočtových plánov na rok 2021 boli z výdavkového agregátu vylúčené dočasné núdzové opatrenia. Tieto dočasné núdzové opatrenia súvisiace s krízou slúžia na podporu systémov zdravotnej starostlivosti a odškodnenie pracovníkov a podnikov za straty príjmov v dôsledku obmedzení pohybu

(?) Najmä vzhľadom na to, že investície, ktoré sa používajú pri referenčnej hodnote pre výdavky, sú rozložené na štvorročné obdobie, nie je možné riadne posúdiť fiškálnu podporu na obnovu, ktorú poskytujú investície financované z vnútroštátnych zdrojov.

a narušení dodávateľského reťazca; ich zrušenie zo strany verejných orgánov je podmienené návratom situácie v oblasti verejného zdravia a hospodárskej situácie do normálneho stavu. Na posúdenie celkových zámerov fiškálnej politiky v súčasnej situácii by sa do príslušného výdavkového agregátu mali zahrnúť značné transfery z rozpočtu Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti). Celkové zámery fiškálnej politiky sa preto následne merajú na základe zmeny primárnych výdavkov (bez diskrečných príjmových opatrení a bez dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou) vrátane výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie. Nad rámec celkových zámerov fiškálnej politiky sa analýza zameriava aj na posúdenie toho, či je vnútroštátna fiškálna politika obozretná a či jej zloženie prispieva k udržateľnej obnove v súlade so zelenou a digitálnou transformáciou. Preto sa osobitná pozornosť venuje vývoju primárnych bežných výdavkov a investícií financovaných z vnútroštátnych zdrojov.

- (17) V programe stability na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejných financií Španielska v roku 2022 klesne na 5,0 % HDP, a to najmä v dôsledku ukončenia dočasných podporných opatrení prijatých v rokoch 2020 a 2021. Predpokladá sa, že miera zadlženosti verejnej správy v roku 2022 klesne na úroveň 115,1 % HDP. Tieto projekcie sú vo všeobecnosti v súlade s prognózou Komisie z jari 2021. Na základe prognózy Komisie z jari 2021 a osobitnej metodiky, ktorá zohľadňuje uvedené výzvy, sa celkové zámery fiškálnej politiky odhadujú na - 0,5 % HDP ⁽⁶⁾ – a to vrátane vplyvu investícií financovaných zo štátneho rozpočtu aj z rozpočtu Únie, najmä z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, na celkový dopyt v roku 2022. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie sa má znížiť o 0,6 percentuálneho bodu HDP. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,2 percentuálneho bodu HDP ⁽⁷⁾. Predpokladá sa, že primárne bežné výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,4 percentuálneho bodu HDP.
- (18) Zdá sa, že mimoriadne dôležitá je kvalita rozpočtových opatrení členských štátov. Fiškálne štrukturálne reformy zamerané na zlepšenie zloženia štátnych rozpočtov môžu podporiť potenciálny rast, vytvoriť veľmi potrebný fiškálny priestor a pomôcť zabezpečiť fiškálnu udržateľnosť v dlhodobejšom horizonte, a to aj vzhľadom na zmenu klímy a zdravotné výzvy. Na strane príjmov zvýšila kríza spôsobená ochorením COVID-19 význam reforiem zameraných na efektívnejšie a spravodlivejšie systémy verejných príjmov. Na strane výdavkov ešte viac podčiarkla zásadný význam toho, aby sa zvýšila úroveň a kvalita udržateľných investícií podporujúcich rast, a to spôsobom, ktorý je konzistentný s plnením cieľov zvýšenia rastového potenciálu, hospodárskej a sociálnej odolnosti a dvojakej – zelenej a digitálnej – transformácie. Národné plány obnovy a odolnosti umožnia zlepšiť zloženie štátnych rozpočtov.
- (19) Podľa strednodobých rozpočtových plánov programu stability na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejných financií sa zníži zo 4,0 % HDP v roku 2023 na 3,2 % HDP v roku 2024. Deficit verejných financií sa nemá v horizonte programu stability na rok 2021 vrátiť pod úroveň 3 % HDP. Na základe programu stability na rok 2021 sa celkové zámery fiškálnej politiky – vrátane vplyvu investícií financovaných zo štátneho rozpočtu aj z rozpočtu Únie, najmä z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, na celkový dopyt – v rokoch 2023 a 2024 odhadujú v priemere na + 0,9 % HDP. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie sa má znížiť o 0,9 percentuálneho bodu HDP. Investície financované z vnútroštátnych zdrojov majú predstavovať neutrálny príspevok ⁽⁸⁾. Predpokladá sa, že primárne bežné výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) budú predstavovať expanzívny príspevok vo výške 0,2 percentuálneho bodu HDP. Desaťročný priemerný nominálny potenciálny rast sa v súčasnosti odhaduje na 2,5 %. Tento odhad však nepočíta s vplyvom reforiem, ktoré sú súčasťou plánu obnovy a odolnosti, a mohli by preto posilniť potenciálny rast Španielska.
- (20) Predpokladá sa, že miera zadlženosti verejnej správy klesne z 113,3 % HDP v roku 2023 na 112,1 % HDP v roku 2024. Vzhľadom na vysokú mieru zadlženosti, ktorá má časom len postupne klesať, možno konštatovať, že Španielsko čelí v strednodobom horizonte vysokým rizikám v oblasti fiškálnej udržateľnosti, ako vyplynulo z najnovšej analýzy udržateľnosti dlhovej služby.

⁽⁶⁾ Záporné znamienko ukazovateľa znamená, že rast primárnych výdavkov prevyšuje strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na expanzívnu fiškálnu politiku.

⁽⁷⁾ Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať expanzívny príspevok vo výške 0,5 percentuálneho bodu HDP.

⁽⁸⁾ Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,2 percentuálneho bodu HDP.

- (21) Vzhľadom na súčasný stále mimoriadne vysoký stupeň neistoty by usmernenie v oblasti fiškálnej politiky malo zostať prevažne kvalitatívne, pričom v rámci strednodobého usmernenia by malo zahŕňať určitý diferencovaný kvantifikovaný prvok. Presnejšie kvantifikované usmernenie na ďalšie roky by sa malo poskytnúť v roku 2022, ak sa dovedy stupeň neistoty uspokojivo zníži.
- (22) Rada posúdila program stability na rok 2021 a následné opatrenia prijaté Španielskom v nadväznosti na odporúčanie Rady z 20. júla 2020,

TÝMTO ODPORÚČA ŠPANIELSKU:

1. Využiť v roku 2022 Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti na financovanie dodatočných investícií na podporu obnovy a zároveň uskutočňovať obozretnú fiškálnu politiku. Zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov.
2. Keď to hospodárske podmienky umožnia, uskutočňovať fiškálnu politiku zameranú na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte. Zároveň zvýšiť investície s cieľom posilniť rastový potenciál.
3. V záujme zabezpečenia udržateľnej a inkluzívnej obnovy venovať osobitnú pozornosť zloženiu verejných financií na strane príjmov aj na strane výdavkov rozpočtu, ako aj kvalite rozpočtových opatrení. Uprednostňovať udržateľné investície podporujúce rast, najmä investície zamerané na podporu zelenej a digitálnej transformácie. Uprednostňovať fiškálne štrukturálne reformy, ktoré pomôžu zabezpečiť financovanie priorít verejnej politiky a prispieť k dlhodobej udržateľnosti verejných financií, a to prípadne aj posilnením rozsahu pokrytia, primeranosti a udržateľnosti systémov zdravotnej starostlivosti a sociálnej ochrany pre všetkých.

V Luxemburgu 18. júna 2021

Za Radu

predseda

J. LEÃO

ODPORÚČANIE RADY**z 18. júna 2021****ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Francúzska na rok 2021**

(2021/C 304/10)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 5 ods. 2,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

po porade s Hospodárskym a finančným výborom,

keďže:

- (1) Komisia 20. marca 2020 prijala oznámenie o aktivácii všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu. Všeobecná úniková doložka stanovená v článku 5 ods. 1, článku 6 ods. 3, článku 9 ods. 1 a článku 10 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1466/97 a v článku 3 ods. 5 a článku 5 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1467/97⁽²⁾ uľahčuje koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Komisia v uvedenom oznámení vyjadrila názor, že vzhľadom na očakávaný prudký hospodársky pokles v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 boli splnené podmienky na aktiváciu všeobecnej únikovej doložky. Ministri financií členských štátov 23. marca 2020 vyjadrili súhlas s posúdením Komisie. Všeobecná úniková doložka poskytla členským štátom rozpočtovú flexibilitu na riešenie krízy spôsobenej ochorením COVID-19. Uľahčila koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Jej aktivácia umožňuje dočasný odklon od postupu úprav smerom k dosiahnutiu strednodobého rozpočtového cieľa každého členského štátu za predpokladu, že to neohrozí fiškálnu udržateľnosť v strednodobom horizonte. Komisia 17. septembra 2020 vo svojom oznámení o ročnej stratégii udržateľného rastu na rok 2021 oznámila, že všeobecná úniková doložka zostane aktívna aj v roku 2021.
- (2) Rada 20. júla 2020 prijala odporúčanie⁽³⁾ (ďalej len „odporúčanie Rady z 20. júla 2020“). Rada 20. júla 2020 odporučila Francúzsku, aby v súlade so všeobecnou únikovou doložkou prijalo všetky potrebné opatrenia na účinné riešenie pandémie ochorenia COVID-19, posilnenie hospodárstva a podporu následnej obnovy. Zároveň Francúzsku odporučila, aby – ak to hospodárske podmienky umožňujú – uskutočňovalo fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní miery investícií.
- (3) V odporúčaní Rady týkajúcom sa hospodárskej politiky eurozóny na rok 2021 sa poukazuje na to, že vo všetkých členských štátoch eurozóny by sa počas celého roku 2021 malo pokračovať v podporných fiškálnych politikách a opatrenia v príslušných oblastiach politiky by mali byť prispôbené konkrétnej situácii v krajine a mali by byť včasné, dočasné a ciele. Keď to epidemiologické a hospodárske podmienky umožnia, mali by sa postupne ukončovať núdzové opatrenia a zároveň by sa mal riešiť sociálny vplyv krízy, ako aj jej vplyv na trh práce. Členské štáty by mali realizovať fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní miery investícií. Členské štáty by mali uskutočňovať reformy, ktoré posilnia rozsah pokrytia, primeranosť a udržateľnosť systémov zdravotnej starostlivosti a sociálnej ochrany pre všetkých.

(1) Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1

(2) Nariadenie Rady (ES) č. 1467/97 zo 7. júla 1997 o urýchľovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku (Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 6).

(3) Odporúčanie Rady z 20. júla 2020, ktoré sa týka národného programu reforiem Francúzska na rok 2020 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Francúzska na rok 2020 (Ú. v. EÚ C 282, 26.8.2020, s. 62).

- (4) Komisia 18. novembra 2020 prijala stanoviská k návrhom rozpočtových plánov členských štátov eurozóny na rok 2021, ktoré boli založené na kvalitatívnom posúdení fiškálnych opatrení. Komisia zastávala názor, že návrh rozpočtového plánu Francúzska je celkovo v súlade s odporúčaniami v oblasti fiškálnej politiky stanovenými v odporúčaní Rady z 20. júla 2020, a že väčšina opatrení zahrnutých do návrhu rozpočtového plánu podporuje hospodársku činnosť v kontexte značnej neistoty. V prípade niektorých opatrení sa však zdalo, že nie sú dočasné ani vyvážené kompenzačnými opatreniami.
- (5) Nástrojom NextGenerationEU vrátane Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti sa zabezpečí udržateľná, inkluzívna a spravodlivá obnova. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241⁽⁴⁾, ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti bude poskytovať finančnú podporu na vykonávanie reforiem a investícií, pričom so sebou prinesie fiškálny impulz financovaný Úniou. Prispieje k obnove hospodárstva a vykonávaniu udržateľných reforiem a investícií podporujúcich rast, najmä na podporu zelenej a digitálnej transformácie, a posilní odolnosť hospodárstiev členských štátov a ich potenciálny rast. Pomôže tiež k návratu verejných financií k priaznivejším pozíciám v krátkodobom horizonte a k posilneniu udržateľných verejných financií, ako aj k rastu a vytváraniu pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte.
- (6) Komisia 3. marca 2021 prijala oznámenie, v ktorom poskytla ďalšie usmernenia v príslušnej oblasti politiky na uľahčenie koordinácie fiškálnych politík a prípravy programov stability a konvergenčných programov členských štátov. Celkové zámery fiškálnej politiky by vzhľadom na štátne rozpočty a Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti mali v rokoch 2021 a 2022 zostať podporné. Vzhľadom na očakávanie, že hospodárska činnosť sa bude v druhej polovici roku 2021 postupne normalizovať, by sa zároveň mali fiškálne politiky členských štátov v roku 2022 viac diferencovať. Fiškálne politiky členských štátov by mali zohľadňovať stav obnovy, fiškálnu udržateľnosť a potrebu znižovať hospodárske, sociálne a územné rozdiely. Keďže v Únii treba podporovať udržateľnú obnovu, členské štáty, ktoré z hľadiska udržateľnosti čelia menšiemu riziku, by mali svoje rozpočty v roku 2022 orientovať na zachovanie podpornej fiškálnej politiky a zohľadniť v nich vplyv Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Členské štáty s vysokou úrovňou zadlženia by mali uskutočňovať obozretné fiškálne politiky a zároveň zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov a využívať granty v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na financovanie dodatočných vysokokvalitných investičných projektov a štrukturálnych reforiem. V období po roku 2022 by fiškálne politiky mali naďalej zohľadňovať silu obnovy, stupeň hospodárskej neistoty a aspekty fiškálnej udržateľnosti. Preorientovanie fiškálnych politík na dosahovanie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií, a to aj postupným ukončením podporných opatrení vo vhodnom čase, prispieje k zabezpečeniu fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte.
- (7) Vo svojom oznámení z 3. marca 2021 Komisia uviedla, že rozhodnutie o deaktivácii alebo pokračovaní v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky by sa malo prijať ako celkové posúdenie stavu hospodárstva, pričom kľúčovým kvantitatívnym kritériom by mala byť úroveň hospodárskej činnosti v Únii alebo eurozóne v porovnaní s predkrízovými úrovňami (z konca roku 2019). Na základe prognózy Komisie z jari 2021 Komisia 2. júna 2021 usúdila, že podmienky na pokračovanie v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky v roku 2022 a jej deaktiváciu v roku 2023 boli splnené. Situácia jednotlivých krajín sa bude naďalej zohľadňovať aj po deaktivácii všeobecnej únikovej doložky.
- (8) Francúzsko predložilo 30. apríla 2021 svoj program stability na rok 2021 v súlade s článkom 4 nariadenia (ES) č. 1466/97.
- (9) Na základe údajov overených Eurostatom bol v roku 2020 deficit verejných financií Francúzska na úrovni 9,2 % hrubého domáceho produktu (HDP), zatiaľ čo verejný dlh sa zvýšil na 115,7 % HDP. Ročná zmena primárneho rozpočtového salda dosiahla -6,2 % HDP, a to vrátane diskrečných rozpočtových opatrení vo výške 3,3 % HDP na podporu hospodárstva a vrátane fungovania automatických stabilizátorov. Francúzsko takisto poskytlo spoločnostiam a domácnostiam podporu likvidity (napríklad záruky a odklady platenia daní, čo nemá priamy a okamžitý vplyv na rozpočet) v odhadovanom objeme 17,4 % HDP; skutočné využitie verejných záruk v roku 2020 odhaduje Komisia približne na úrovni rovnajúcej sa 6 % HDP.

(4) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (10) Komisia 2. júna 2021 vydala správu podľa článku 126 ods. 3 zmluvy. Táto správa sa zaoberá rozpočtovou situáciou Francúzska, keďže jeho deficit verejných financií v roku 2020 presiahol referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve, pričom jeho verejný dlh presiahol referenčnú hodnotu 60 % HDP stanovenú v zmluve a neznižoval sa uspokojivým tempom. V správe sa konštatovalo, že nebolo dodržané kritérium deficitu ani dlhové kritérium.
- (11) Makroekonomický scenár, z ktorého vychádzajú rozpočtové prognózy, je v rokoch 2021 a 2022 opatrný. V programe stability na rok 2021 sa predpokladá rast HDP na úrovni 5 % v roku 2021 a 4 % v roku 2022, zatiaľ čo Komisia predpokladá v týchto rokoch nárast HDP o 5,7 %, resp. o 4,2 %. Vyšší rast, ktorý očakáva Komisia v roku 2021, je spôsobený tým, že príspevok domáceho a čistého vývozu k rastu je vyšší, než sa predpokladá v programe stability na rok 2021. Komisia konkrétne počíta s menej dynamickou súkromnou spotrebou, pričom sa očakáva, že investície a vývoz stúpnu rýchlejšie než v makroekonomickom scenári v programe stability na rok 2021. Vyšší rast, ktorý predpokladá Komisia v roku 2022, je spôsobený hlavne vyšším príspevkom čistého vývozu k rastu, zatiaľ čo celkový príspevok domáceho dopytu by mal byť vo všeobecnosti podobný ako celkový príspevok odhadovaný v programe stability na rok 2021.
- (12) Vláda vo svojom programe stability na rok 2021 plánuje zníženie deficitu verejných financií z 9,2 % HDP v roku 2020 na 9,0 % HDP v roku 2021, pričom miera zadlženosti by sa mala v roku 2021 zvýšiť na 117,8 % HDP. Zmena primárneho rozpočtového salda v roku 2021 v porovnaní s úrovňou pred krízou (2019) má podľa programu stability na rok 2021 dosiahnuť -6,2 % HDP, pod čo sa podpísali diskrečné rozpočtové opatrenia vo výške 4,0 % HDP na podporu hospodárstva a fungovanie automatických stabilizátorov. Tieto projekcie sú v súlade s prognózou Komisie z jari 2021.
- (13) Francúzsko prijalo v reakcii na pandémiu ochorenia COVID-19 a súvisiaci hospodársky pokles rozpočtové opatrenia na posilnenie kapacity svojho systému zdravotnej starostlivosti, zamedzenie šírenia pandémie ochorenia COVID-19 a poskytnutie pomoci tým osobám a odvetviam, ktoré boli obzvlášť zasiahnuté. Táto rázna reakcia v príslušnej oblasti politiky zmiernila pokles HDP, čo zase pribrzdilo nárast deficitu verejných financií a verejného dlhu. Fiškálne opatrenia by mali maximalizovať podporu na obnovu bez toho, aby obmedzovali budúce fiškálne trajektórie. Opatrenia by preto nemali trvalo zatažiť verejné financie. Ak členské štáty zavedú trvalé opatrenia, mali by ich riadne financovať, aby bola v strednodobom horizonte zabezpečená rozpočtová neutralita. Opatrenia, ktoré Francúzsko prijalo v rokoch 2020 a 2021, sú v súlade s odporúčaním Rady z 20. júla 2020. Zdá sa, že niektoré diskrečné opatrenia, ktoré vláda prijala v období od 2020 do 2021, ako aj tie, ktoré oznámila na rok 2022, nie sú dočasné ani vyvážené kompenzačnými opatreniami. V roku 2023, mimo časového rámca prognózy Komisie z jari 2021, sa kumulatívny zostávajúci vplyv uvedených opatrení, ktoré nie sú dočasné, predbežne odhaduje približne na 1 % HDP, čo zahŕňa predovšetkým trvalé zníženie daní z výroby, zvýšenie miezd štátnych zamestnancov najmä v systéme zdravotnej starostlivosti, ako aj kapitálové transfery. Uvedené opatrenia, ktoré nie sú dočasné, zahŕňajú aj investície vo výške približne 0,1 % HDP, ktoré majú podporiť strednodobý potenciálny rast, a tým aj udržateľnosť.
- (14) V programe stability na rok 2021 sa predpokladajú investície a reformy financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti vo výške 0,7 % HDP v roku 2021 a 0,9 % HDP od roku 2022. Prognóza Komisie z jari 2021 obsahuje v rámci rozpočtových prognóz odhad grantov vo výške 0,8 % HDP v roku 2021 a 0,4 % HDP v roku 2022.
- (15) Stanovené ukazovatele fiškálnej úpravy uvedené v nariadení (ES) č. 1466/97 treba zvážiť v kontexte súčasných okolností. Po prvé, s odhadmi produkčnej medzery sa spája značná neistota. Po druhé, je potrebné, aby fiškálna politika bola pripravená rýchlo sa prispôsobiť vývoju pandémie ochorenia COVID-19 a aby sa po zmiernení zdravotných rizík presunula od núdzovej pomoci k cielenejším opatreniam. Po tretie, súčasný kontext sa vyznačuje významnou reakciou v príslušnej oblasti politiky s cieľom podporiť hospodársku činnosť. Vzhľadom na značné transfery z rozpočtu Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti) nezachytávajú stanovené ukazovatele celý impulz, ktorý hospodárstvu poskytujú fiškálne politiky. Štrukturálne saldo sa preto za súčasných okolností nejaví ako primeraný ukazovateľ. Takisto treba prispôsobiť referenčnú hodnotu pre výdavky^(?) a doplniť ju o dodatočné informácie, aby bolo možné v plnej miere posúdiť orientáciu fiškálnej politiky.

(?) Najmä vzhľadom na to, že investície, ktoré sa používajú pri referenčnej hodnote pre výdavky, sú rozložené na štvorročné obdobie, nie je možné riadne posúdiť fiškálnu podporu na obnovu, ktorú poskytujú investície financované z vnútroštátnych zdrojov.

- (16) Podobne ako pri posudzovaní návrhov rozpočtových plánov na rok 2021 boli z výdavkového agregátu vylúčené dočasné núdzové opatrenia. Tieto dočasné núdzové opatrenia súvisiace s krízou slúžia na podporu systémov zdravotnej starostlivosti a odškodnenie pracovníkov a podnikov za straty príjmov v dôsledku obmedzení pohybu a narušení dodávateľského reťazca; ich zrušenie zo strany verejných orgánov je podmienené návratom situácie v oblasti verejného zdravia a hospodárskej situácie do normálneho stavu. Na posúdenie celkových zámerov fiškálnej politiky v súčasnej situácii by sa do príslušného výdavkového agregátu mali zahrnúť značné transfery z rozpočtu Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti). Celkové zámery fiškálnej politiky sa preto následne merajú na základe zmeny primárnych výdavkov (bez diskrečných príjmových opatrení a bez dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou) vrátane výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie. Nad rámec celkových zámerov fiškálnej politiky sa analýza zameriava aj na posúdenie toho, či je vnútroštátna fiškálna politika obozretná a či jej zloženie prispieva k udržateľnej obnove v súlade so zelenou a digitálnou transformáciou. Preto sa osobitná pozornosť venuje vývoju primárnych bežných výdavkov a investícií financovaných z vnútroštátnych zdrojov.
- (17) V programe stability na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejných financií Francúzska v roku 2022 klesne na 5,3 % HDP, a to najmä v dôsledku ukončenia dočasných podporných opatrení prijatých v rokoch 2020 a 2021. Predpokladá sa, že miera zadlženosti verejnej správy v roku 2022 klesne na úroveň 116,3 % HDP. Zatiaľ čo projekcie dlhu sú v súlade s prognózou Komisie z jari 2021, projekcie deficitu sú vyššie než prognóza Komisie z jari 2021, a to najmä v dôsledku nižšieho deficitu očakávaného Komisiou v roku 2021 a o niečo menej priaznivého makroekonomického scenára v programe stability na rok 2021. Na základe prognózy Komisie z jari 2021 a na základe osobitnej metodiky, ktorá zohľadňuje uvedené výzvy, sa celkové zámery fiškálnej politiky, ako sú vymedzené vyššie, odhadujú na neutrálne ⁽⁶⁾ – a to vrátane vplyvu investícií financovaných zo štátneho rozpočtu aj z rozpočtu Únie, najmä z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, na celkový dopyt v roku 2022. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie sa má znížiť o 0,3 percentuálneho bodu HDP. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať expanzívny príspevok vo výške 0,2 percentuálneho bodu HDP ⁽⁷⁾. Predpokladá sa, že primárne bežné výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) budú predstavovať expanzívny príspevok vo výške 0,2 percentuálneho bodu HDP.
- (18) Zdá sa, že mimoriadne dôležitá je kvalita rozpočtových opatrení členských štátov. Fiškálne štrukturálne reformy zamerané na zlepšenie zloženia štátnych rozpočtov môžu podporiť potenciálny rast, vytvoriť veľmi potrebný fiškálny priestor a pomôcť zabezpečiť fiškálnu udržateľnosť v dlhodobéjšom horizonte, a to aj vzhľadom na zmenu klímy a zdravotné výzvy. Na strane príjmov zvýšila kríza spôsobená pandemiou ochorenia COVID-19 význam reforiem zameraných na efektívnejšie a spravodlivejšie systémy verejných príjmov. Na strane výdavkov ešte viac podčiarkla zásadný význam toho, aby sa zvýšila úroveň a kvalita udržateľných investícií podporujúcich rast, a to spôsobom, ktorý je konzistentný s plnením cieľov zvýšenia rastového potenciálu, hospodárskej a sociálnej odolnosti a dvojakej – zelenej a digitálnej – transformácie. Národné plány obnovy a odolnosti umožnia zlepšovať zloženie štátnych rozpočtov.
- (19) Podľa strednodobých rozpočtových plánov programu stability na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejných financií sa zníži zo 4,4 % v roku 2023 na 3,9 % HDP v roku 2024, 3,5 % v roku 2025 a 3,2 % v roku 2026. Predpokladá sa, že deficit verejných financií prestane prekračovať 3 % HDP v roku 2027, keď dosiahne výšku 2,8 % HDP. Na základe programu stability na rok 2021 sa celkové zámery fiškálnej politiky – vrátane vplyvu investícií financovaných zo štátneho rozpočtu aj z rozpočtu Únie, najmä z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, na celkový dopyt – v rokoch 2023 a 2024 odhadujú v priemere na 0,4 % HDP. Program neobsahuje informácie potrebné na odhad príspevkov výdavkov financovaných Úniou, investícií financovaných z vnútroštátnych zdrojov ani primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov k celkovým zámerom fiškálnej politiky. Desaťročný priemerný nominálny potenciálny rast sa v súčasnosti odhaduje na 2,25 % ⁽⁸⁾. Tento odhad však nepočíta s vplyvom reforiem, ktoré sú súčasťou plánu obnovy a odolnosti a mohli by preto posilniť potenciálny rast Francúzska.

⁽⁶⁾ Záporné znamienko ukazovateľa znamená, že rast primárnych výdavkov prevyšuje strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na expanzívnu fiškálnu politiku.

⁽⁷⁾ Iné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov majú predstavovať neutrálny príspevok.

⁽⁸⁾ Na základe odhadov Komisie, ktoré vychádzajú zo spoločne dohodnutej metodiky.

- (20) Predpokladá sa, že miera zadlženosti verejnej správy vzrastie zo 117,2 % HDP v roku 2023 na 118,0 % v roku 2024 a na 118,3 % HDP v roku 2025 pred tým, než klesne na 118,2 % v roku 2026 a 117,7 % HDP v roku 2027. Vzhľadom na vysokú mieru zadlženosti, ktorá má časom len postupne klesať, možno konštatovať, že Francúzsko čelí v strednodobom horizonte vysokým rizikám v oblasti fiškálnej udržateľnosti, ako vyplynulo z najnovšej analýzy udržateľnosti dlhovej služby.
- (21) Vzhľadom na súčasný stále mimoriadne vysoký stupeň neistoty by usmernenie v oblasti fiškálnej politiky malo zostať prevažne kvalitatívne. Presnejšie kvantifikované usmernenie na ďalšie roky by sa malo poskytnúť v roku 2022, ak sa dovedty stupeň neistoty uspokojivo zníži.
- (22) Rada posúdila program stability na rok 2021 a následné opatrenia prijaté Francúzskom v nadväznosti na odporúčanie Rady z 20. júla 2020,

TÝMTO ODPORÚČA FRANCÚZSKU:

1. Využiť v roku 2022 Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti na financovanie dodatočných investícií na podporu obnovy a zároveň uskutočňovať obozretnú fiškálnu politiku. Zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov.
2. Keď to hospodárske podmienky umožnia, uskutočňovať fiškálnu politiku zameranú na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a na zabezpečenie fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte. Zároveň zvyšovať investície s cieľom posilniť rastový potenciál.
3. V záujme zabezpečenia udržateľnej a inkluzívnej obnovy venovať osobitnú pozornosť zloženiu verejných financií na strane príjmov aj na strane výdavkov rozpočtu, ako aj kvalite rozpočtových opatrení. Uprednostňovať udržateľné investície podporujúce rast, najmä investície zamerané na podporu zelenej a digitálnej transformácie. Uprednostňovať fiškálne štrukturálne reformy, ktoré pomôžu zabezpečiť financovanie priorít verejnej politiky a prispieť k dlhodobej udržateľnosti verejných financií, a to prípadne aj posilnením rozsahu pokrytia, primeranosti a udržateľnosti systémov zdravotnej starostlivosti a sociálnej ochrany pre všetkých.

V Luxemburgu 18. júna 2021

Za Radu

predseda

J. LEÃO

ODPORÚČANIE RADY**z 18. júna 2021****ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Chorvátska na rok 2021**

(2021/C 304/11)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii ⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 9 ods. 2,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

po porade s Hospodárskym a finančným výborom,

keďže:

- (1) Komisia 20. marca 2020 prijala oznámenie o aktivácii všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu. Všeobecná úniková doložka stanovená v článku 5 ods. 1, článku 6 ods. 3, článku 9 ods. 1 a článku 10 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1466/97 a v článku 3 ods. 5 a článku 5 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1467/97 ⁽²⁾ uľahčuje koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Komisia v uvedenom oznámení vyjadrila názor, že vzhľadom na očakávaný prudký hospodársky pokles v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 boli splnené podmienky na aktiváciu všeobecnej únikovej doložky. Ministri financií členských štátov 23. marca 2020 vyjadrili súhlas s posúdením Komisie. Všeobecná úniková doložka poskytla členským štátom rozpočtovú flexibilitu na riešenie krízy spôsobenej ochorením COVID-19. Uľahčila koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Jej aktivácia umožňuje dočasný odklon od postupu úprav smerom k dosiahnutiu strednodobého rozpočtového cieľa každého členského štátu za predpokladu, že to neohrozí fiškálnu udržateľnosť v strednodobom horizonte. Komisia 17. septembra 2020 vo svojom oznámení o ročnej stratégii udržateľného rastu na rok 2021 oznámila, že všeobecná úniková doložka zostane aktívna aj v roku 2021.
- (2) Rada 20. júla 2020 prijala odporúčanie ⁽³⁾ (ďalej len „odporúčanie Rady z 20. júla 2020“). Odporučila Chorvátsku, aby v súlade so všeobecnou únikovou doložkou prijalo všetky potrebné opatrenia na účinné riešenie pandémie ochorenia COVID-19, posilnenie hospodárstva a podporu následnej obnovy. Zároveň Chorvátsku odporučila, aby – ak to hospodárske podmienky umožňujú – uskutočňovalo fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní miery investícií.
- (3) Nástrojom NextGenerationEU vrátane Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti sa zabezpečí udržateľná, inkluzívna a spravodlivá obnova. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 ⁽⁴⁾, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti bude poskytovať finančnú podporu na vykonávanie reforiem a investícií, pričom so sebou prinesie fiškálny impulz financovaný Úniou. Prispieje k obnove hospodárstva a vykonávaniu udržateľných reforiem a investícií podporujúcich rast, najmä na podporu zelenej a digitálnej transformácie, a posilní odolnosť a potenciálny rast hospodárstiev členských štátov. Pomôže tiež k návratu verejných financií k priaznivejším pozíciám v krátkodobom horizonte a prispieje k posilneniu udržateľných verejných financií, ako aj k rastu a vytváraniu pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte.

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Nariadenie Rady (ES) č. 1467/97 zo 7. júla 1997 o urýchľovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku (Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 6).

⁽³⁾ Odporúčanie Rady z 20. júla 2020, ktoré sa týka národného programu reforiem Chorvátska na rok 2020 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Chorvátska na rok 2020 (Ú. v. EÚ C 282, 26.8.2020, s. 68).

⁽⁴⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (4) Komisia 3. marca 2021 prijala oznámenie, v ktorom poskytla ďalšie usmernenia v príslušnej oblasti politiky na uľahčenie koordinácie fiškálnych politík a prípravy programov stability a konvergenčných programov členských štátov. Celkové zámery fiškálnej politiky by vzhľadom na štátne rozpočty a Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti mali v rokoch 2021 a 2022 zostať podporné. Vzhľadom na očakávanie, že hospodárska činnosť sa bude v druhej polovici roku 2021 postupne normalizovať, by sa zároveň mali fiškálne politiky členských štátov v roku 2022 viac diferencovať. Fiškálne politiky členských štátov by mali zohľadňovať stav obnovy, fiškálnu udržateľnosť a potrebu znižovať hospodárske, sociálne a územné rozdiely. Keďže v Únii treba podporovať udržateľnú obnovu, členské štáty, ktoré z hľadiska udržateľnosti čelia menšiemu riziku, by mali svoje rozpočty v roku 2022 orientovať na zachovanie podpornej fiškálnej politiky a zohľadniť v nich vplyv Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Členské štáty s vysokou úrovňou zadlženia by mali uskutočňovať obozretné fiškálne politiky a zároveň zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov a využívať granty v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na financovanie dodatočných vysokokvalitných investičných projektov a štrukturálnych reforiem. V období po roku 2022 by fiškálne politiky mali naďalej zohľadňovať silu obnovy, stupeň hospodárskej neistoty a aspekty fiškálnej udržateľnosti. Preorientovanie fiškálnych politík na dosahovanie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií, a to aj postupným ukončením podporných opatrení vo vhodnom čase, prispeje k zabezpečeniu fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte.
- (5) Vo svojom oznámení z 3. marca 2021 Komisia uviedla, že rozhodnutie o deaktivácii alebo pokračovaní v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky by sa malo prijať ako celkové posúdenie stavu hospodárstva, pričom kľúčovým kvantitatívnym kritériom by mala byť úroveň hospodárskej činnosti v Únii alebo eurozóne v porovnaní s predkrízovými úrovňami (z konca roku 2019). Na základe prognózy Komisie z jari 2021 Komisia 2. júna 2021 usúdila, že podmienky na pokračovanie v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky v roku 2022 a jej deaktiváciu v roku 2023 boli splnené. Situácia jednotlivých krajín sa bude naďalej zohľadňovať aj po deaktivácii všeobecnej únikovej doložky.
- (6) Chorvátsko predložilo 29. apríla 2021 svoj konvergenčný program na rok 2021 v súlade s článkom 8 nariadenia (ES) č. 1466/97.
- (7) Na základe údajov overených Eurostatom bol v roku 2020 deficit verejných financií Chorvátska na úrovni 7,4 % hrubého domáceho produktu (HDP), zatiaľ čo verejný dlh sa zvýšil na 88,7 % HDP. Ročná zmena primárneho rozpočtového salda dosiahla - 8,1 % HDP, a to vrátane diskrečných rozpočtových opatrení vo výške 3,8 % HDP na podporu hospodárstva a vrátane fungovania automatických stabilizátorov. Chorvátsko takisto poskytlo spoločnostiam a domácnostiam podporu likvidity (ako napríklad záruky a odklady platenia daní, čo nemá priamy a okamžitý vplyv na rozpočet) v odhadovanom objeme 4,6 % HDP; skutočné využitie verejných záruk v roku 2020 odhaduje Komisia na úrovni pod 0,5 % HDP.
- (8) Komisia 2. júna 2021 vydala správu podľa článku 126 ods. 3 zmluvy. Táto správa sa zaoberá rozpočtovou situáciou Chorvátska, keďže jeho deficit verejných financií v roku 2020 presiahol referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve, pričom jeho verejný dlh presiahol referenčnú hodnotu 60 % HDP stanovenú v zmluve a neznížoval sa uspokojivým tempom. V správe sa konštatovalo, že nebolo dodržané kritérium deficitu ani dlhové kritérium.
- (9) Makroekonomický scenár, z ktorého vychádzajú rozpočtové prognózy, je v roku 2021 realistický a v roku 2022 priaznivý. Predovšetkým sa v ňom predpokladá o niečo silnejší rast v roku 2021 než v prognóze Komisie z jari 2021 (5,2 % v porovnaní s 5 %), a najmä v roku 2022 (6,6 % v porovnaní so 6,1 %). Je to najmä v dôsledku pozitívnejších projekcií spotreby domácností a investícií, zatiaľ čo prognóza Komisie z jari 2021 je mierne optimistickejšia, pokiaľ ide o príspevok vývozu.
- (10) Vláda vo svojom konvergenčnom programe na rok 2021 plánuje zníženie deficitu verejných financií zo 7,4 % HDP v roku 2020 na 3,8 % HDP v roku 2021, pričom miera zadlženosti by sa mala v roku 2021 znížiť na 86,6 % HDP. Zmena primárneho rozpočtového salda v roku 2021 v porovnaní s úrovňou pred krízou (2019) má podľa konvergenčného programu na rok 2021 dosiahnuť - 4,6 % HDP, pod čo sa podpísali diskrečné rozpočtové opatrenia na podporu hospodárstva a fungovanie automatických stabilizátorov. V porovnaní s prognózou Komisie z jari 2021

sa nepredpokladá, že deficit sa v roku 2021 tak výrazne zníži (4,6 % HDP). Rozdiely sú najzreteľnejšie na strane príjmov, v prípade ktorých sa v konvergenčnom programe na rok 2021 plánuje oživenie výrazne nad mieru rastu nominálneho HDP. Medzitým sa očakáva, že vplyv, aj keď výnimočný, na výdavky bude mať rekonštrukcia po zemetraseniach v Záhrebe a Petrinji v roku 2020.

- (11) Chorvátsko prijalo v reakcii na pandémiu ochorenia COVID-19 a súvisiaci hospodársky pokles rozpočtové opatrenia na posilnenie kapacity svojho systému zdravotnej starostlivosti, zamedzenie šírenia pandémie ochorenia COVID-19 a poskytnutie pomoci tým osobám a odvetviam, ktoré boli obzvlášť zasiahnuté. Táto rázna reakcia v príslušnej oblasti politiky zmiernila pokles HDP, čo zase pribrzdilo nárast deficitu verejných financií a verejného dlhu. Fiškálne opatrenia by mali maximalizovať podporu obnovy bez toho, aby obmedzovali budúce fiškálne trajektórie. Opatrenia by preto nemali trvalo zaťažiť verejné financie. Ak členské štáty zavedú trvalé opatrenia, mali by ich riadne financovať, aby bola v strednodobom horizonte zabezpečená rozpočtová neutralita. Opatrenia, ktoré Chorvátsko prijalo v rokoch 2020 a 2021, sú v súlade s odporúčaním Rady z 20. júla 2020. Diskrečné rozpočtové opatrenia, ktoré vláda prijala v rokoch 2020 a 2021, sú prevažne dočasné alebo vyvážené kompenzačnými opatreniami. V roku 2023, mimo časového rámca prognózy Komisie z jari 2021, sa zostávajúci vplyv uvedených opatrení, ktoré nie sú dočasné, predbežne odhaduje približne na 0,3 % HDP, čo zahŕňa predovšetkým zníženia dane z príjmu.
- (12) V konvergenčnom programe na rok 2021 sa predpokladajú investície a reformy financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti vo výške 0,4 % HDP v roku 2021, 1,9 % HDP v roku 2022, 2,4 % HDP v roku 2023, 2,3 % HDP v roku 2024, 1,7 % HDP v roku 2025 a 1 % HDP v roku 2026. V rámci prognózy Komisie z jari 2021 sú tieto granty zahrnuté do rozpočtových projekcií v približne podobnej miere v rokoch 2021 a 2022.
- (13) Stanovené ukazovatele fiškálnej úpravy uvedené v nariadení (ES) č. 1466/97 treba zvážiť v kontexte súčasných okolností. Po prvé, s odhadmi produkčnej medzery sa spája značná neistota. Po druhé, je potrebné, aby fiškálna politika bola pripravená rýchlo sa prispôsobiť vývoju pandémie ochorenia COVID-19 a aby sa po zmiernení zdravotných rizík presunula od núdzovej pomoci k cielenejším opatreniam. Po tretie, súčasný kontext sa vyznačuje významnou reakciou v príslušnej oblasti politiky s cieľom podporiť hospodársku činnosť. Vzhľadom na značné transfery z rozpočtu Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti) nezachytávajú stanovené ukazovatele celý impulz, ktorý hospodárstvu poskytujú fiškálne politiky. Štrukturálne saldo sa preto za súčasných okolností nejaví ako primeraný ukazovateľ. Referenčnú hodnotu pre výdavky treba tiež prispôsobiť^(?) a doplniť o dodatočné informácie, aby bolo možné v plnej miere posúdiť orientáciu fiškálnej politiky.
- (14) Podobne ako pri posudzovaní návrhov rozpočtových plánov na rok 2021 boli z výdavkového agregátu vylúčené dočasné núdzové opatrenia. Tieto dočasné núdzové opatrenia súvisiace s krízou slúžia na podporu systémov zdravotnej starostlivosti a odškodnenie pracovníkov a podnikov za straty príjmov v dôsledku obmedzení pohybu a narušení dodávateľského reťazca; ich zrušenie zo strany verejných orgánov je podmienené návratom situácie v oblasti verejného zdravia a hospodárskej situácie do normálneho stavu. Na posúdenie celkových zámerov fiškálnej politiky v súčasnej situácii by sa do príslušného výdavkového agregátu mali zahrnúť značné transfery z rozpočtu Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti). Celkové zámery fiškálnej politiky sa preto následne merajú na základe zmeny primárnych výdavkov (bez diskrečných príjmových opatrení a bez dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou) vrátane výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie. Nad rámec celkových zámerov fiškálnej politiky sa analýza zameriava aj na posúdenie toho, či je vnútroštátna fiškálna politika obozretná a či jej zloženie prispieva k udržateľnej obnove v súlade so zelenou a digitálnou transformáciou. Preto sa osobitná pozornosť venuje vývoju primárnych bežných výdavkov a investícií financovaných z vnútroštátnych zdrojov.
- (15) V konvergenčnom programe na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejných financií Chorvátska v roku 2022 klesne na 2,6 % HDP, a to najmä v dôsledku silného rastu príjmov a ukončenia dočasných podporných opatrení prijatých v rokoch 2020 a 2021. Predpokladá sa, že miera zadlženosti verejnej správy v roku 2022 klesne na úroveň

^(?) Najmä vzhľadom na to, že investície, ktoré sa používajú pri referenčnej hodnote pre výdavky, sú rozložené na štvorročné obdobie, nie je možné riadne posúdiť fiškálnu podporu na obnovu, ktorú poskytujú investície financované z vnútroštátnych zdrojov.

82,5 % HDP. V prognóze Komisie z jari 2021 sa predpokladá vyšší deficit na úrovni 3,2 % HDP a vyššia miera zadlženosti na úrovni 82,9 % HDP v roku 2022, pričom rozdiel vyplýva najmä z základného efektu z roku 2021. Na základe prognózy Komisie z jari 2021 a osobitnej metodiky, ktorá zohľadňuje uvedené výzvy, sa celkové zámery fiškálnej politiky odhadujú na - 2,4 % HDP ⁽⁶⁾ – a to vrátane vplyvu investícií financovaných zo štátneho rozpočtu aj z rozpočtu Únie, najmä z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, na celkový dopyt v roku 2022. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ sa má zvýšiť o 1,5 percentuálneho bodu HDP. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať expanzívny príspevok vo výške 0,1 percentuálneho bodu HDP ⁽⁷⁾. Predpokladá sa, že primárne bežné výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) budú predstavovať expanzívny príspevok vo výške 0,8 percentuálneho bodu HDP.

- (16) Zdá sa, že mimoriadne dôležitá je kvalita rozpočtových opatrení členských štátov. Fiškálne štrukturálne reformy zamerané na zlepšenie zloženia štátnych rozpočtov môžu podporiť potenciálny rast, vytvoríť veľmi potrebný fiškálny priestor a pomôcť zabezpečiť fiškálnu udržateľnosť v dlhodobom horizonte, a to aj vzhľadom na zmenu klímy a zdravotné výzvy. Na strane príjmov zvýšila kríza spôsobená ochorením COVID-19 význam reforiem zameraných na efektívnejšie a spravodlivejšie systémy verejných príjmov. Na strane výdavkov ešte viac podčiarkla zásadný význam toho, aby sa zvýšila úroveň a kvalita udržateľných investícií podporujúcich rast, a to spôsobom, ktorý je konzistentný s plnením cieľov zvýšenia rastového potenciálu, hospodárskej a sociálnej odolnosti a dvojakej – zelenej a digitálnej – transformácie. Národné plány obnovy a odolnosti umožnia zlepšiť zloženie štátnych rozpočtov.
- (17) Podľa strednodobých rozpočtových plánov konvergenčného programu na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejných financií sa zníži zo 1,9 % HDP v roku 2023 na 1,5 % HDP v roku 2024. Na základe konvergenčného programu na rok 2021 sa celkové zámery fiškálnej politiky – vrátane vplyvu investícií financovaných zo štátneho rozpočtu aj z rozpočtu Únie, najmä z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, na celkový dopyt – v rokoch 2023 a 2024 odhadujú v priemere na -0,1 % HDP. Výdavky financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie majú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,6 percentuálneho bodu HDP. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,1 percentuálneho bodu HDP ⁽⁸⁾. Predpokladá sa, že primárne bežné výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) budú predstavovať expanzívny príspevok vo výške 0,6 percentuálneho bodu HDP. Desaťročný priemerný nominálny potenciálny rast sa v súčasnosti odhaduje na 3,25 % ⁽⁹⁾. Tento odhad však nepočíta s vplyvom reforiem, ktoré sú súčasťou plánu obnovy a odolnosti a mohli by preto posilniť potenciálny rast Chorvátska.
- (18) Predpokladá sa, že miera zadlženosti verejnej správy klesne zo 79,5 % HDP v roku 2023 na 76,8 % HDP v roku 2024. Možno konštatovať, že Chorvátsko čelí v strednodobom horizonte stredným rizikám v oblasti fiškálnej udržateľnosti, ako vyplynulo z najnovšej analýzy udržateľnosti dlhovej služby.
- (19) Vzhľadom na súčasný stále mimoriadne vysoký stupeň neistoty by usmernenie v oblasti fiškálnej politiky malo zostať prevažne kvalitatívne. Presnejšie kvantifikované usmernenie na ďalšie roky by sa malo poskytnúť v roku 2022, ak sa dovedty stupeň neistoty uspokojivo zníži.
- (20) Rada posúdila konvergenčný program na rok 2021 a následné opatrenia prijaté Chorvátskom v nadväznosti na odporúčanie Rady z 20. júla 2020,

TÝMTO ODPORÚČA CHORVÁTSKU:

1. V roku 2022 zachovať podporné zámery fiškálnej politiky vrátane impulzu poskytnutého Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti a zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov. Udržiavať rast bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov pod kontrolou.
2. Keď to hospodárske podmienky umožnia, uskutočňovať fiškálnu politiku zameranú na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a na zabezpečenie fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte. Zároveň zvýšiť investície s cieľom posilniť rastový potenciál.

⁽⁶⁾ Záporné znamienko ukazovateľa znamená, že rast primárnych výdavkov prevyšuje strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na expanzívnu fiškálnu politiku.

⁽⁷⁾ Ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov majú predstavovať neutrálny príspevok.

⁽⁸⁾ Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať expanzívny príspevok vo výške 0,2 percentuálneho bodu HDP.

⁽⁹⁾ Na základe odhadov Komisie, ktoré vychádzajú zo spoločne dohodnutej metodiky.

3. V záujme zabezpečenia udržateľnej a inkluzívnej obnovy venovať osobitnú pozornosť zloženiu verejných financií na strane príjmov aj na strane výdavkov rozpočtu, ako aj kvalite rozpočtových opatrení. Uprednostňovať udržateľné investície podporujúce rast, najmä investície zamerané na podporu zelenej a digitálnej transformácie. Uprednostňovať fiškálne štrukturálne reformy, ktoré pomôžu zabezpečiť financovanie priorít verejnej politiky a prispejú k dlhodobej udržateľnosti verejných financií, a to prípadne aj posilnením rozsahu pokrytia, primeranosti a udržateľnosti systémov zdravotnej starostlivosti a sociálnej ochrany pre všetkých.

V Luxemburgu 18. júna 2021

Za Radu

predseda

J. LEÃO

ODPORÚČANIE RADY**z 18. júna 2021****ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Talianska na rok 2021**

(2021/C 304/12)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 5 ods. 2,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

po porade s Hospodárskym a finančným výborom,

keďže:

- (1) Komisia 20. marca 2020 prijala oznámenie o aktivácii všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu. Všeobecná úniková doložka stanovená v článku 5 ods. 1, článku 6 ods. 3, článku 9 ods. 1 a článku 10 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1466/97 a v článku 3 ods. 5 a článku 5 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1467/97⁽²⁾ uľahčuje koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Komisia v uvedenom oznámení vyjadrila názor, že vzhľadom na očakávaný prudký hospodársky pokles v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 boli splnené podmienky na aktiváciu všeobecnej únikovej doložky. Ministri financií členských štátov 23. marca 2020 vyjadrili súhlas s posúdením Komisie. Všeobecná úniková doložka poskytla členským štátom rozpočtovú flexibilitu na riešenie krízy spôsobenej ochorením COVID-19. Uľahčila koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Jej aktivácia umožňuje dočasný odklon od postupu úprav smerom k dosiahnutiu strednodobého rozpočtového cieľa každého členského štátu za predpokladu, že to neohrozí fiškálnu udržateľnosť v strednodobom horizonte. Komisia 17. septembra 2020 vo svojom oznámení o ročnej stratégii udržateľného rastu na rok 2021 oznámila, že všeobecná úniková doložka zostane aktívna aj v roku 2021.
- (2) Rada 20. júla 2020 prijala odporúčanie⁽³⁾ (ďalej len „odporúčanie Rady z 20. júla 2020“). Odporučila Taliansku, aby v súlade so všeobecnou únikovou doložkou prijala všetky potrebné opatrenia na účinné riešenie pandémie ochorenia COVID-19, posilnenie hospodárstva a podporu následnej obnovy. Zároveň mu odporučila, aby – ak to hospodárske podmienky umožňujú – uskutočňovalo fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní miery investícií.
- (3) V odporúčaní Rady týkajúcom sa hospodárskej politiky eurozóny na rok 2021 sa poukazuje na to, že vo všetkých členských štátoch eurozóny by sa počas celého roku 2021 malo pokračovať v podporných fiškálnych politikách a opatrenia v príslušných oblastiach politiky by mali byť prispôbené konkrétnej situácii v krajine a mali by byť včasné, dočasné a cielené. Keď to epidemiologické a hospodárske podmienky umožnia, mali by sa postupne ukončovať núdzové opatrenia a zároveň by sa mal riešiť sociálny vplyv krízy, ako aj jej vplyv na trh práce. Členské štáty by mali realizovať fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní miery investícií. Členské štáty by mali uskutočňovať reformy, ktoré posilnia rozsah pokrytia, primeranosť a udržateľnosť systémov zdravotnej starostlivosti a sociálnej ochrany pre všetkých.

(1) Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.

(2) Nariadenie Rady (ES) č. 1467/97 zo 7. júla 1997 o urýchľovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku (Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 6).

(3) Odporúčanie Rady z 20. júla 2020, ktoré sa týka národného programu reforiem Talianska na rok 2020 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Talianska na rok 2020 (Ú. v. EÚ C 282, 26.8.2020, s. 74).

- (4) Komisia 18. novembra 2020 prijala stanoviská k návrhom rozpočtových plánov členských štátov eurozóny na rok 2021, ktoré boli založené na kvalitatívnom posúdení fiškálnych opatrení. Komisia zastávala názor, že návrh rozpočtového plánu Talianska je celkovo v súlade s odporúčaniami v oblasti fiškálnej politiky stanovenými v odporúčaní Rady z 20. júla 2020, a že väčšina opatrení zahrnutých do návrhu rozpočtového plánu podporuje hospodársku činnosť v kontexte značnej neistoty. V prípade niektorých opatrení sa však zdalo, že nie sú dočasné ani vyvážené kompenzačnými opatreniami.
- (5) Nástrojom NextGenerationEU vrátane Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti sa zabezpečí udržateľná, inkluzívna a spravodlivá obnova. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241⁽⁴⁾, ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti bude poskytovať finančnú podporu na vykonávanie reforiem a investícií, pričom so sebou prinesie fiškálny impulz financovaný Úniou. Prispieje k obnove hospodárstva a vykonávaniu udržateľných reforiem a investícií podporujúcich rast, najmä na podporu zelenej a digitálnej transformácie, a posilní odolnosť hospodárstiev členských štátov a ich potenciálny rast. Pomôže tiež k návratu verejných financií k priaznivejším pozíciám v krátkodobom horizonte a prispieje k posilneniu udržateľných verejných financií, ako aj k rastu a vytváraniu pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte.
- (6) Komisia 3. marca 2021 prijala oznámenie, v ktorom poskytla ďalšie usmernenia v príslušnej oblasti politiky na uľahčenie koordinácie fiškálnych politík a prípravy programov stability a konvergenčných programov členských štátov. Celkové zámery fiškálnej politiky by vzhľadom na štátne rozpočty a Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti mali v rokoch 2021 a 2022 zostať podporné. Vzhľadom na očakávanie, že hospodárska činnosť sa bude v druhej polovici roku 2021 postupne normalizovať, by sa zároveň mali fiškálne politiky členských štátov v roku 2022 viac diferencovať. Fiškálne politiky členských štátov by mali zohľadňovať stav obnovy, fiškálnu udržateľnosť a potrebu znižovať hospodárske, sociálne a územné rozdiely. Keďže v Únii treba podporovať udržateľnú obnovu, členské štáty, ktoré z hľadiska udržateľnosti čelia menšiemu riziku, by mali svoje rozpočty v roku 2022 orientovať na zachovanie podpornej fiškálnej politiky a zohľadniť v nich vplyv Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Členské štáty s vysokou úrovňou zadĺženia by mali uskutočňovať obozretné fiškálne politiky a zároveň zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov a využívať granty v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na financovanie dodatočných vysokokvalitných investičných projektov a štrukturálnych reforiem. V období po roku 2022 by fiškálne politiky mali naďalej zohľadňovať silu obnovy, stupeň hospodárskej neistoty a aspekty fiškálnej udržateľnosti. Preorientovanie fiškálnych politík na dosahovanie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií, a to aj postupným ukončením podporných opatrení vo vhodnom čase, prispieje k zabezpečeniu fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte.
- (7) Vo svojom oznámení z 3. marca 2021 Komisia uviedla, že rozhodnutie o deaktivácii alebo pokračovaní v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky by sa malo prijať ako celkové posúdenie stavu hospodárstva, pričom kľúčovým kvantitatívnym kritériom by mala byť úroveň hospodárskej činnosti v Únii alebo eurozóne v porovnaní s predkrízovými úrovňami (z konca roku 2019). Na základe prognózy Komisie z jari 2021 Komisia 2. júna 2021 usúdila, že podmienky na pokračovanie v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky v roku 2022 a jej deaktiváciu v roku 2023 boli splnené. Situácia jednotlivých krajín sa bude naďalej zohľadňovať aj po deaktivácii všeobecnej únikovej doložky.
- (8) Taliansko predložilo 30. apríla 2021 svoj program stability na rok 2021 v súlade s článkom 4 nariadenia (ES) č. 1466/97.
- (9) Na základe údajov overených Eurostatom bol v roku 2020 deficit verejných financií Talianska na úrovni 9,5 % hrubého domáceho produktu (HDP), zatiaľ čo verejný dlh sa zvýšil na 155,8 % HDP. Ročná zmena primárneho rozpočtového salda dosiahla 8,0 % HDP, a to vrátane diskrečných rozpočtových opatrení na podporu hospodárstva a vrátane fungovania automatických stabilizátorov. Taliansko takisto poskytlo spoločnostiam a domácnostiam podporu likvidity (ako napríklad záruky a odklady platenia daní, čo nemá priamy a okamžitý vplyv na rozpočet) v odhadovanom objeme 24,8 % HDP; skutočné použitie tejto podpory likvidity v roku 2020 bolo približne na úrovni rovnajúcej sa 7 % HDP.
- (10) Komisia 2. júna 2021 vydala správu podľa článku 126 ods. 3 zmluvy. Táto správa sa zaoberá rozpočtovou situáciou Talianska, keďže jeho deficit verejných financií v roku 2020 presiahol referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve, pričom jeho verejný dlh presiahol referenčnú hodnotu 60 % HDP stanovenú v zmluve a neznižoval sa uspokojivým tempom. V správe sa konštatovalo, že nebolo dodržané kritérium deficitu ani dlhové kritérium.

⁽⁴⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (11) Makroekonomický scenár, z ktorého vychádzajú rozpočtové prognózy, je v rokoch 2021 a 2022 realistický. V programe stability na rok 2021 sa predpokladá, že reálny HDP sa v roku 2021 zvýši o 4,5 % a v roku 2022 o 4,8 %. Na porovnanie, v prognóze Komisie z jari 2021 sa predpokladá mierne nižší rast reálneho HDP na úrovni 4,2 % v roku 2021 a 4,4 % v roku 2022, a to najmä v dôsledku nižšieho očakávaného využívania grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti v rokoch 2021 a 2022 na základe nových údajov uvedených v národnom pláne obnovy a odolnosti.
- (12) Vláda vo svojom programe stability na rok 2021 plánuje zvýšenie deficitu verejných financií z 9,5 % HDP v roku 2020 na 11,8 % HDP v roku 2021, pričom miera zadlženosti by sa mala v roku 2021 zvýšiť na 159,8 % HDP. Zmena primárneho rozpočtového salda v roku 2021 v porovnaní s úrovňou pred krízou (2019) má podľa programu stability na rok 2021 dosiahnuť 10,4 % HDP, pod čo sa podpísali diskrečné rozpočtové opatrenia na podporu hospodárstva a fungovanie automatických stabilizátorov. Tieto projekcie sú v súlade s prognózou Komisie z jari 2021.
- (13) Taliansko prijalo v reakcii na pandémiu ochorenia COVID-19 a súvisiaci hospodársky pokles rozpočtové opatrenia na posilnenie kapacity svojho systému zdravotnej starostlivosti, zamedzenie šírenia ochorenia COVID-19 a poskytnutie pomoci tým osobám a odvetviam, ktoré boli obzvlášť zasiahnuté. Táto rázna reakcia v príslušnej oblasti politiky zmiernila pokles HDP, čo zase pribrzdilo nárast deficitu verejných financií a verejného dlhu. Fiškálne opatrenia by mali maximalizovať podporu obnovy bez toho, aby obmedzovali budúce fiškálne trajektórie. Opatrenia by preto nemali trvalo zaťažiť verejné financie. Ak členské štáty zavedú trvalé opatrenia, mali by ich riadne financovať, aby bola v strednodobom horizonte zabezpečená rozpočtová neutralita. Opatrenia, ktoré Taliansko prijalo v rokoch 2020 a 2021, sú v súlade s odporúčaním Rady z 20. júla 2020. Zdá sa, že niektoré diskrečné opatrenia, ktoré vláda prijala v období 2020 až 2021, nie sú dočasné ani vyvážené kompenzačnými opatreniami. V roku 2023, mimo časového rámca prognózy Komisie z jari 2021, sa kumulatívny zostávajúci vplyv uvedených opatrení, ktoré nie sú dočasné, predbežne odhaduje približne na 1 % HDP, čo zahŕňa predovšetkým zníženie príspevkov na sociálne zabezpečenie v chudobnejších regiónoch, predĺženie platnosti daňového bonusu na príjmy zo zamestnania a zavedenie rodinných prídavkov. Uvedené opatrenia, ktoré nie sú dočasné, zahŕňajú aj investície vo výške približne 1/3 % HDP, ktoré majú podporiť strednodobý potenciálny rast, a tým aj udržateľnosť.
- (14) V programe stability na rok 2021 sa predpokladajú investície a reformy financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti vo výške 0,6 % HDP v roku 2021, 0,9 % HDP v roku 2022, 1,4 % HDP v roku 2023, 0,5 % HDP v roku 2024 a 0,2 % HDP v roku 2025. V programe stability na rok 2021 sa predpokladajú aj investície a reformy financované prostredníctvom úverov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti vo výške 0,3 % HDP v roku 2020, 0,8 % HDP v roku 2021, 0,9 % HDP v roku 2022, 0,7 % HDP v roku 2023, 1,3 % HDP v roku 2024, 1,2 % HDP v roku 2025 a 1,0 % HDP v roku 2026. V rámci prognózy Komisie z jari 2021 nie sú tieto granty v plnej miere zahrnuté do rozpočtových projekcií, a to v súlade s novšími údajmi uvedenými v národnom pláne obnovy a odolnosti, ktorý bol dokončený neskôr než program stability na rok 2021. Namiesto toho sa v prognóze Komisie z jari 2021 predpokladá, že investície a reformy financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti budú predstavovať 0,3 % HDP v roku 2021 a 0,7 % HDP v roku 2022.
- (15) Stanovené ukazovatele fiškálnej úpravy uvedené v nariadení (ES) č. 1466/97 treba zvážiť v kontexte súčasných okolností. Po prvé, s odhadmi produkčnej medzery sa spája značná neistota. Po druhé, je potrebné, aby fiškálna politika bola pripravená rýchlo sa prispôsobiť vývoju pandémie ochorenia COVID-19 a aby sa po zmiernení zdravotných rizík presunula od núdzovej pomoci k cielenejším opatreniam. Po tretie, súčasný kontext sa vyznačuje významnou reakciou v príslušnej oblasti politiky s cieľom podporiť hospodársku činnosť. Vzhľadom na značné transfery z rozpočtu Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti) nezachytávajú stanovené ukazovatele celý impulz, ktorý hospodárstvu poskytujú fiškálne politiky. Štrukturálne saldo sa preto za súčasných okolností nejaví ako primeraný ukazovateľ. Takisto treba prispôsobiť referenčnú hodnotu pre výdavky^(?) a doplniť ju o dodatočné informácie, aby bolo možné v plnej miere posúdiť orientáciu fiškálnej politiky.
- (16) Podobne ako pri posudzovaní návrhov rozpočtových plánov na rok 2021 boli z výdavkového agregátu vylúčené dočasné núdzové opatrenia. Tieto dočasné núdzové opatrenia súvisiace s krízou slúžia na podporu systémov zdravotnej starostlivosti a odškodnenie pracovníkov a podnikov za straty príjmov v dôsledku obmedzení pohybu a narušení dodávateľského reťazca; ich zrušenie zo strany verejných orgánov je podmienené návratom situácie v oblasti verejného zdravia a hospodárskej situácie do normálneho stavu. Na posúdenie celkových zámerov fiškálnej politiky v súčasnej situácii by sa do príslušného výdavkového agregátu mali zahrnúť značné transfery z rozpočtu

(?) Najmä vzhľadom na to, že investície, ktoré sa používajú pri referenčnej hodnote pre výdavky, sú rozložené na štvorročné obdobie, nie je možné riadne posúdiť fiškálnu podporu na obnovu, ktorú poskytujú investície financované z vnútroštátnych zdrojov.

Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti). Celkové zámery fiškálnej politiky sa následne merajú na základe zmeny primárnych výdavkov (bez diskrečných príjmových opatrení a bez dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou) vrátane výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie. Nad rámec celkových zámerov fiškálnej politiky sa analýza zameriava aj na posúdenie toho, či je vnútroštátna fiškálna politika obozretná a či jej zloženie prispieva k udržateľnej obnove v súlade so zelenou a digitálnou transformáciou. Preto sa osobitná pozornosť venuje vývoju primárnych bežných výdavkov a investícií financovaných z vnútroštátnych zdrojov.

- (17) V programe stability na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejných financií Talianska v roku 2022 klesne na 5,9 % HDP, a to najmä v dôsledku ukončenia dočasných podporných opatrení prijatých v rokoch 2020 a 2021, ako aj v dôsledku nižšej podpory poskytovanej prostredníctvom automatických stabilizátorov. Predpokladá sa, že miera zadlženosti verejnej správy v roku 2022 klesne na úroveň 156,3 % HDP. Tieto projekcie sú v súlade s prognózou Komisie z jari 2021. Na základe prognózy Komisie z jari 2021 a osobitnej metodiky, ktorá zohľadňuje uvedené výzvy, sa celkové zámery fiškálnej politiky odhadujú na - 2,2 % HDP ⁽⁶⁾ – a to vrátane vplyvu investícií financovaných zo štátneho rozpočtu aj z rozpočtu Únie, najmä z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, na celkový dopyt v roku 2022. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie sa má zvýšiť o 0,4 percentuálneho bodu HDP. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať expanzívny príspevok vo výške 0,3 percentuálneho bodu HDP ⁽⁷⁾. Predpokladá sa, že primárne bežné výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) budú predstavovať expanzívny príspevok vo výške 1,3 percentuálneho bodu HDP.
- (18) Zdá sa, že mimoriadne dôležitá je kvalita rozpočtových opatrení členských štátov. Fiškálne štrukturálne reformy zamerané na zlepšenie zloženia štátnych rozpočtov môžu podporiť potenciálny rast, vytvoríť veľmi potrebný fiškálny priestor a pomôcť zabezpečiť fiškálnu udržateľnosť v dlhodobejšom horizonte, a to aj vzhľadom na zmenu klímy a zdravotné výzvy. Na strane príjmov zvýšila kríza spôsobená pandémiou ochorenia COVID-19 význam reforiem zameraných na efektívnejšie a spravodlivejšie systémy verejných príjmov. Na strane výdavkov ešte viac podčiarkla zásadný význam toho, aby sa zvýšila úroveň a kvalita udržateľných investícií podporujúcich rast, a to spôsobom, ktorý je konzistentný s plnením cieľov zvýšenia rastového potenciálu, hospodárskej a sociálnej odolnosti a dvojakej – zelenej a digitálnej – transformácie. Národné plány obnovy a odolnosti umožnia zlepšiť zloženie štátnych rozpočtov.
- (19) Podľa strednodobých rozpočtových plánov programu stability na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejných financií sa zníži zo 4,3 % HDP v roku 2023 na 3,4 % HDP v roku 2024. Deficit verejných financií sa teda nemá v horizonte programu vrátiť pod úroveň 3 % HDP. Na základe programu stability na rok 2021 sa celkové zámery fiškálnej politiky – vrátane vplyvu investícií financovaných zo štátneho rozpočtu aj z rozpočtu Únie, najmä z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, na celkový dopyt – v rokoch 2023 a 2024 odhadujú v priemere na 0,4 % HDP ⁽⁸⁾. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie sa má znížiť o 0,4 percentuálneho bodu HDP. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať expanzívny príspevok vo výške 0,2 percentuálneho bodu HDP ⁽⁹⁾. Predpokladá sa, že primárne bežné výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) budú predstavovať neutrálny príspevok. Desiatročný priemerný nominálny potenciálny rast sa v súčasnosti odhaduje na 2 % ⁽¹⁰⁾. Tento odhad však nepočíta s vplyvom reforiem, ktoré sú súčasťou plánu obnovy a odolnosti a mohli by preto posilniť potenciálny rast Talianska.
- (20) Predpokladá sa, že miera zadlženosti verejnej správy sa zníži zo 155 % HDP v roku 2023 na 152,7 % HDP v roku 2024. Vzhľadom na vysokú mieru zadlženosti, ktorá má časom len postupne klesať, možno konštatovať, že Taliansko čelí v strednodobom horizonte vysokým rizikám v oblasti fiškálnej udržateľnosti, ako vyplynulo z najnovšej analýzy udržateľnosti dlhovej služby.

⁽⁶⁾ Záporné znamienko ukazovateľa znamená, že rast primárnych výdavkov prevyšuje strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na expanzívnu fiškálnu politiku.

⁽⁷⁾ Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať expanzívny príspevok vo výške 0,2 percentuálneho bodu HDP.

⁽⁸⁾ Odhady uvedené v tomto odôvodnení vychádzajú z podrobných rozpočtových prognóz, ktoré Taliansko predložilo spolu s programom stability na rok 2021. S výnimkou celkových údajov o deficite verejných financií a verejnom dlhu sa v prognózach, ktoré Taliansko predložilo, nezohľadňuje balík fiškálnych opatrení ohlásený na máj 2021. Tento balík, ktorý bol prijatý 20. mája 2021, zahŕňa dodatočnú núdzovú podporu v roku 2021, ako aj viac zdrojov na investičné projekty financované z vnútroštátnych zdrojov v nadchádzajúcich rokoch.

⁽⁹⁾ Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať restriktívny príspevok vo výške 0,2 percentuálneho bodu HDP.

⁽¹⁰⁾ Na základe odhadov Komisie, ktoré vychádzajú zo spoločne dohodnutej metodiky.

- (21) Vzhľadom na súčasný stále mimoriadne vysoký stupeň neistoty by usmernenie v oblasti fiškálnej politiky malo zostať prevažne kvalitatívne. Presnejšie kvantifikované usmernenie na ďalšie roky by sa malo poskytnúť v roku 2022, ak sa dovedy stupeň neistoty uspokojivo zníži.
- (22) Rada posúdila program stability na rok 2021 a následné opatrenia prijaté Talianskom v nadväznosti na odporúčanie Rady z 20. júla 2020,

TÝMTO ODPORÚČA TALIANSKU:

1. Využiť v roku 2022 Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti na financovanie dodatočných investícií na podporu obnovy a zároveň uskutočňovať obozretnú fiškálnu politiku. Zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov. Obmedziť rast bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov.
2. Keď to hospodárske podmienky umožnia, uskutočňovať fiškálnu politiku zameranú na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte. Zároveň zvýšiť investície s cieľom posilniť rastový potenciál.
3. V záujme zabezpečenia udržateľnej a inkluzívnej obnovy venovať osobitnú pozornosť zloženiu verejných financií na strane príjmov aj na strane výdavkov rozpočtu, ako aj kvalite rozpočtových opatrení. Uprednostňovať udržateľné investície podporujúce rast, najmä investície zamerané na podporu zelenej a digitálnej transformácie. Uprednostňovať fiškálne štrukturálne reformy, ktoré pomôžu zabezpečiť financovanie priorít verejnej politiky a prispieť k dlhodobej udržateľnosti verejných financií, a to prípadne aj posilnením rozsahu pokrytia, primeranosti a udržateľnosti systémov zdravotnej starostlivosti a sociálnej ochrany pre všetkých.

V Luxemburgu 18. júna 2021

Za Radu
predseda
J. LEÃO

ODPORÚČANIE RADY**z 18. júna 2021****ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Cypru na rok 2021**

(2021/C 304/13)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 5 ods. 2,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

po porade s Hospodárskym a finančným výborom,

keďže:

- (1) Komisia 20. marca 2020 prijala oznámenie o aktivácii všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu. Všeobecná úniková doložka stanovená v článku 5 ods. 1, článku 6 ods. 3, článku 9 ods. 1 a článku 10 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1466/97 a v článku 3 ods. 5 a článku 5 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1467/97⁽²⁾ uľahčuje koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Komisia v uvedenom oznámení vyjadrila názor, že vzhľadom na očakávaný prudký hospodársky pokles v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 boli splnené podmienky na aktiváciu všeobecnej únikovej doložky. Ministri financií členských štátov 23. marca 2020 vyjadrili súhlas s posúdením Komisie. Všeobecná úniková doložka poskytla členským štátom rozpočtovú flexibilitu na riešenie krízy spôsobenej ochorením COVID-19. Uľahčila koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Jej aktivácia umožňuje dočasný odklon od postupu úprav smerom k dosiahnutiu strednodobého rozpočtového cieľa každého členského štátu za predpokladu, že to neohrozí fiškálnu udržateľnosť v strednodobom horizonte. Komisia 17. septembra 2020 vo svojom oznámení o ročnej stratégii udržateľného rastu na rok 2021 oznámila, že všeobecná úniková doložka zostane aktívna aj v roku 2021.
- (2) Rada 20. júla 2020 prijala odporúčanie⁽³⁾ (ďalej len „odporúčanie Rady z 20. júla 2020“). Rada odporučila Cypru, aby v súlade so všeobecnou únikovou doložkou prijal všetky potrebné opatrenia na účinné riešenie pandémie ochorenia COVID-19, posilnenie hospodárstva a podporu následnej obnovy. Zároveň Cypru odporučila, aby – ak to hospodárske podmienky umožňujú – uskutočňoval fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní miery investícií.
- (3) V odporúčaní Rady týkajúcom sa hospodárskej politiky eurozóny na rok 2021 sa poukazuje na to, že vo všetkých členských štátoch eurozóny by sa počas celého roku 2021 malo pokračovať v podporných fiškálnych politikách a opatrenia v príslušných oblastiach politiky by mali byť prispôbené konkrétnej situácii v krajine a mali by byť včasné, dočasné a ciele. Keď to epidemiologické a hospodárske podmienky umožnia, mali by sa postupne ukončovať núdzové opatrenia a zároveň by sa mal riešiť sociálny vplyv krízy, ako aj jej vplyv na trh práce. Členské štáty by mali realizovať fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní miery investícií. Členské štáty by mali uskutočňovať reformy, ktoré posilnia rozsah pokrytia, primeranosť a udržateľnosť systémov zdravotnej starostlivosti a sociálnej ochrany pre všetkých.

(1) Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.

(2) Nariadenie Rady (ES) č. 1467/97 zo 7. júla 1997 o urýchlovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku (Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 6).

(3) Odporúčanie Rady z 20. júla 2020, ktoré sa týka národného programu reforiem Cypru na rok 2020 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Cypru na rok 2020 (Ú. v. EÚ C 282, 26.8.2020, s. 82).

- (4) Komisia 18. novembra 2020 prijala stanoviská k návrhom rozpočtových plánov členských štátov eurozóny na rok 2021, ktoré boli založené na kvalitatívnom posúdení fiškálnych opatrení. Komisia zastávala názor, že návrh rozpočtového plánu Cypru je celkovo v súlade s odporúčaniami v oblasti fiškálnej politiky stanovenými v odporúčaní Rady z 20. júla 2020, a že väčšina opatrení zahrnutých do návrhu rozpočtového plánu podporuje hospodársku činnosť v kontexte značnej neistoty.
- (5) Nástrojom NextGenerationEU vrátane Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti (RRF) sa zabezpečí udržateľná, inkluzívna a spravodlivá obnova. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241⁽⁴⁾, ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti bude poskytovať finančnú podporu na vykonávanie reforiem a investícií, pričom so sebou prinesie fiškálny impulz financovaný Úniou. Prispieje k obnove hospodárstva a vykonávaniu udržateľných reforiem a investícií podporujúcich rast, najmä na podporu zelenej a digitálnej transformácie, a posilní odolnosť hospodárstiev členských štátov a ich potenciálny rast. Prispieje aj k navráteniu priaznivejšieho stavu verejných financií v krátkodobom horizonte a k posilneniu udržateľných verejných financií, ako aj k rastu a vytváraniu pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte.
- (6) Komisia 3. marca 2021 prijala oznámenie, v ktorom poskytla ďalšie usmernenia v príslušnej oblasti politiky na uľahčenie koordinácie fiškálnych politík a prípravy programov stability a konvergenčných programov členských štátov. Celkové zámery fiškálnej politiky by vzhľadom na štátne rozpočty a Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti mali v rokoch 2021 a 2022 zostať podporné. Vzhľadom na očakávanie, že hospodárska činnosť sa bude v druhej polovici roku 2021 postupne normalizovať, by sa zároveň mali fiškálne politiky členských štátov v roku 2022 viac diferencovať. Fiškálne politiky členských štátov by mali zohľadňovať stav obnovy, fiškálnu udržateľnosť a potrebu znižovať hospodárske, sociálne a územné rozdiely. Keďže v Únii treba podporovať udržateľnú obnovu, členské štáty, ktoré z hľadiska udržateľnosti čelia menšiemu riziku, by mali svoje rozpočty v roku 2022 orientovať na zachovanie podpornej fiškálnej politiky a zohľadniť v nich vplyv Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Členské štáty s vysokou úrovňou zadĺženia by mali uskutočňovať obozretné fiškálne politiky a zároveň zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov a využívať granty v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na financovanie dodatočných kvalitných investičných projektov a štrukturálnych reforiem. V období po roku 2022 by fiškálne politiky mali naďalej zohľadňovať silu obnovy, stupeň hospodárskej neistoty a aspekty fiškálnej udržateľnosti. Preorientovanie fiškálnych politík na dosahovanie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií, a to aj postupným ukončením podporných opatrení vo vhodnom čase, prispieje k zabezpečeniu fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte.
- (7) Vo svojom oznámení z 3. marca 2021 Komisia uviedla, že rozhodnutie o deaktivácii alebo pokračovaní v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky by sa malo prijať ako celkové posúdenie stavu hospodárstva, pričom kľúčovým kvantitatívnym kritériom by mala byť úroveň hospodárskej činnosti v Únii alebo eurozóne v porovnaní s predkrízovými úrovňami (z konca roku 2019). Na základe prognózy Komisie z jari 2021 Komisia 2. júna 2021 usúdila, že podmienky na pokračovanie v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky v roku 2022 a jej deaktiváciu v roku 2023 boli splnené. Situácia jednotlivých krajín sa bude naďalej zohľadňovať aj po deaktivácii všeobecnej únikovej doložky.
- (8) Cyprus predložil 29. apríla 2021 svoj program stability na rok 2021 v súlade s článkom 4 nariadenia (ES) č. 1466/97.
- (9) Na základe údajov overených Eurostatom bol v roku 2020 deficit verejných financií Cypru na úrovni 5,7 % hrubého domáceho produktu (HDP), zatiaľ čo verejný dlh sa zvýšil na 118,2 % HDP. Ročná zmena primárneho rozpočtového salda dosiahla -7,6 % HDP, a to vrátane diskrečných rozpočtových opatrení vo výške 3,6 % na podporu hospodárstva a vrátane fungovania automatických stabilizátorov. Cyprus takisto poskytol spoločnostiam a domácnostiam podporu likvidity (ako napríklad záruky a odklady platenia daní, čo nemá priamy a okamžitý vplyv na rozpočet) v odhadovanom objeme 1,9 % HDP; skutočné využitie verejných záruk v roku 2020 odhaduje Komisia približne na menej ako 0,5 % HDP.

(4) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (10) Komisia 2. júna 2021 vydala správu podľa článku 126 ods. 3 zmluvy. Táto správa sa zaoberá rozpočtovou situáciou Cypru, keďže jeho deficit verejných financií v roku 2020 presiahol referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve, pričom jeho verejný dlh presiahol referenčnú hodnotu 60 % HDP stanovenú v zmluve a neznižoval sa uspokojivým tempom. V správe sa konštatovalo, že nebolo dodržané kritérium deficitu ani dlhové kritérium.
- (11) Makroekonomický scenár, z ktorého vychádzajú rozpočtové prognózy, je v rokoch 2021 a 2022 priaznivý. Podľa prognózy Komisie z jari 2021 by reálny HDP Cypru mal vzrásť o 3,1 % v roku 2021 a o 3,8 % v roku 2022. Podľa programu stability na rok 2021 sa predpokladá, že cyperské hospodárstvo vzrastie o 3,6 % v roku 2021 a o 3,8 % v roku 2022. Porovnateľne vyššia miera rastu v roku 2021 uvedená v programe stability na rok 2021 je spôsobená výraznejšou súkromnou spotrebou.
- (12) Vláda vo svojom programe stability na rok 2021 plánuje zníženie deficitu verejných financií z 5,7 % HDP v roku 2020 na 4,7 % HDP v roku 2021, pričom miera zadlženosti by sa mala v roku 2021 znížiť na 111,9 % HDP. Zmena primárneho rozpočtového salda v roku 2021 v porovnaní s úrovňou pred krízou (2019) má podľa programu stability na rok 2021 dosiahnuť -6,5 % HDP, pod čo sa podpísali diskrečné rozpočtové opatrenia vo výške 3,4 % HDP na podporu hospodárstva a fungovanie automatických stabilizátorov. Tieto projekcie sú v súlade s prognózou Komisie z jari 2021.
- (13) Cyprus prijal v reakcii na pandémiu ochorenia COVID-19 a súvisiaci hospodársky pokles rozpočtové opatrenia na posilnenie kapacity svojho systému zdravotnej starostlivosti, zamedzenie šírenia pandémie ochorenia COVID-19 a poskytnutie pomoci tým osobám a odvetviam, ktoré boli obzvlášť zasiahnuté. Táto rázna reakcia v príslušnej oblasti politiky zmiernila pokles HDP, čo zase pribrzdilo nárast deficitu verejných financií a verejného dlhu. Fiškálne opatrenia by mali maximalizovať podporu obnovy bez toho, aby obmedzovali budúce fiškálne trajektórie. Opatrenia by preto nemali trvalo zaťažiť verejné financie. Ak členské štáty zavedú trvalé opatrenia, mali by ich riadne financovať, aby bola v strednodobom horizonte zabezpečená rozpočtová neutralita. Opatrenia, ktoré Cyprus prijal v rokoch 2020 a 2021, sú v súlade s odporúčaním Rady z 20. júla 2020. Diskrečné rozpočtové opatrenia, ktoré vláda prijala v rokoch 2020 a 2021, sú prevažne dočasné alebo vyvážené kompenzačnými opatreniami.
- (14) V programe stability na rok 2021 sa predpokladajú investície a reformy financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti vo výške 0,6 % v roku 2021, 0,4 % v roku 2022, 0,4 % v roku 2023 a 0,4 % v roku 2024. Na druhej strane sa v prognóze Komisie z jari 2021 predpokladá, že celkový vplyv reforiem a investícií na rozpočet uvedený v pláne obnovy a odolnosti bude vo výške 0,3 % HDP v roku 2021 a 0,5 % HDP v roku 2022.
- (15) Stanovené ukazovatele fiškálnej úpravy uvedené v nariadení (ES) č. 1466/97 treba zvážiť v kontexte súčasných okolností. Po prvé, s odhadmi produkčnej medzery sa spája značná neistota. Po druhé, je potrebné, aby fiškálna politika bola pripravená rýchlo sa prispôsobiť vývoju pandémie ochorenia COVID-19 a aby sa po zmiernení zdravotných rizík presunula od núdzovej pomoci k cielenejším opatreniam. Po tretie, súčasný kontext sa vyznačuje významnou reakciou v príslušnej oblasti politiky s cieľom podporiť hospodársku činnosť. Vzhľadom na značné transfery z rozpočtu Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti) nezachytávajú stanovené ukazovatele celý impulz, ktorý hospodárstvu poskytujú fiškálne politiky. Štrukturálne saldo sa preto za súčasných okolností nejaví ako primeraný ukazovateľ. Takisto treba prispôsobiť referenčnú hodnotu pre výdavky^(?) a doplniť ju o dodatočné informácie, aby bolo možné v plnej miere posúdiť orientáciu fiškálnej politiky.
- (16) Podobne ako pri posudzovaní návrhov rozpočtových plánov na rok 2021 boli z výdavkového agregátu vylúčené dočasné núdzové opatrenia. Tieto dočasné núdzové opatrenia súvisiace s krízou slúžia na podporu systémov zdravotnej starostlivosti a odškodnenie pracovníkov a podnikov za straty príjmov v dôsledku obmedzení pohybu a narušení dodávateľského reťazca; ich zrušenie zo strany verejných orgánov je podmienené návratom situácie v oblasti verejného zdravia a hospodárskej situácie do normálneho stavu. Na posúdenie celkových zámerov fiškálnej politiky v súčasnej situácii by sa do príslušného výdavkového agregátu mali zahrnúť značné transfery z rozpočtu Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti). Celkové zámery fiškálnej politiky sa preto následne

(?) Najmä vzhľadom na to, že investície, ktoré sa používajú pri referenčnej hodnote pre výdavky, sú rozložené na štvorročné obdobie, nie je možné riadne posúdiť fiškálnu podporu na obnovu, ktorú poskytujú investície financované z vnútroštátnych zdrojov.

merajú na základe zmeny primárnych výdavkov (bez diskrečných príjmových opatrení a bez dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou) vrátane výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie. Nad rámec celkových zámerov fiškálnej politiky sa analýza zameriava aj na posúdenie toho, či je vnútroštátna fiškálna politika obozretná a či jej zloženie prispieva k udržateľnej obnove v súlade so zelenou a digitálnou transformáciou. Preto sa osobitná pozornosť venuje vývoju primárnych bežných výdavkov a investícií financovaných z vnútroštátnych zdrojov.

- (17) V programe stability na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejných financií Cypru v roku 2022 klesne na 0,9 % HDP, a to najmä v dôsledku ukončenia dočasných podporných opatrení prijatých v rokoch 2020 a 2021. Predpokladá sa, že miera zadlženosti verejnej správy v roku 2022 klesne na úroveň 103,9 % HDP. Tieto projekcie sú nižšie než v prognóze Komisie z jari 2021. Komisia predpokladá deficit vo výške 2 % HDP, a to najmä v dôsledku vyšších očakávaných výdavkov a nižších príjmov, a mieru zadlženosti verejnej správy na úrovni 106,6 % HDP v roku 2022. Na základe prognózy Komisie z jari 2021 a na základe osobitnej metodiky, ktorá zohľadňuje uvedené výzvy, sa celkové zábery fiškálnej politiky, ako sú vymedzené vyššie, odhadujú na -0,3 % HDP⁽⁶⁾ – a to vrátane vplyvu investícií financovaných zo štátneho rozpočtu aj z rozpočtu Únie, najmä z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, na celkový dopyt v roku 2022. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie sa má znížiť o 0,4 percentuálneho bodu HDP. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,1 percentuálneho bodu HDP⁽⁷⁾. Predpokladá sa, že primárne bežné výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,1 percentuálneho bodu HDP.
- (18) Zdá sa, že mimoriadne dôležitá je kvalita rozpočtových opatrení členských štátov. Fiškálne štrukturálne reformy zamerané na zlepšenie zloženia štátnych rozpočtov môžu podporiť potenciálny rast, vytvoriť veľmi potrebný fiškálny priestor a pomôcť zabezpečiť fiškálnu udržateľnosť v dlhodobjšom horizonte, a to aj vzhľadom na zmenu klímy a zdravotné výzvy. Na strane príjmov zvýšila kríza spôsobená pandemiou ochorenia COVID-19 význam reforiem zameraných na efektívnejšie a spravodlivejšie systémy verejných príjmov. Na strane výdavkov ešte viac podčiarkla zásadný význam toho, aby sa zvýšila úroveň a kvalita udržateľných investícií podporujúcich rast, a to spôsobom, ktorý je konzistentný s plnením cieľov zvýšenia rastového potenciálu, hospodárskej a sociálnej odolnosti a dvojakej – zelenej a digitálnej – transformácie. Národné plány obnovy a odolnosti umožnia zlepšiť zloženie štátnych rozpočtov.
- (19) Podľa strednodobých rozpočtových plánov programu stability na rok 2021 sa predpokladá, že prebytok verejných financií sa zvýši z 0,1 % HDP v roku 2023 na 1,6 % HDP v roku 2024. Na základe programu stability na rok 2021 sa celkové zábery fiškálnej politiky – vrátane vplyvu investícií financovaných zo štátneho rozpočtu aj z rozpočtu Únie, najmä z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, na celkový dopyt – v rokoch 2023 a 2024 odhadujú v priemere na 2,8 % HDP. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ sa má zvýšiť o 0,1 percentuálneho bodu HDP. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,1 percentuálneho bodu HDP⁽⁸⁾. Predpokladá sa, že primárne bežné výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 2,8 percentuálneho bodu HDP. Desiatročný priemerný nominálny potenciálny rast sa v súčasnosti odhaduje na 3,5 %⁽⁹⁾. Tento odhad však nepočíta s vplyvom reforiem, ktoré sú súčasťou plánu obnovy a odolnosti a mohli by preto posilniť potenciálny rast Cypru.
- (20) Predpokladá sa, že miera zadlženosti verejnej správy klesne z 99,5 % HDP v roku 2023 na 92,9 % HDP v roku 2024. Možno konštatovať, že Cyprus čelí v strednodobom horizonte stredným rizikám v oblasti fiškálnej udržateľnosti, ako vyplynulo z najnovšej analýzy udržateľnosti dlhovej služby.
- (21) Vzhľadom na súčasný stále mimoriadne vysoký stupeň neistoty by usmernenie v oblasti fiškálnej politiky malo zostať prevažne kvalitatívne. Presnejšie kvantifikované usmernenie na ďalšie roky by sa malo poskytnúť v roku 2022, ak sa dovedty stupeň neistoty uspokojivo zníži.

⁽⁶⁾ Záporné znamienko ukazovateľa znamená, že rast primárnych výdavkov prevyšuje strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na expanzívnu fiškálnu politiku.

⁽⁷⁾ Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať expanzívny príspevok vo výške 0,1 percentuálneho bodu HDP.

⁽⁸⁾ Ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov majú predstavovať neutrálny príspevok.

⁽⁹⁾ Na základe odhadov Komisie, ktoré vychádzajú zo spoločne dohodnutej metodiky.

- (22) Rada posúdila program stability na rok 2021 a následné opatrenia prijaté Cyprom v nadväznosti na odporúčanie Rady z 20. júla 2020,

TÝMTO ODPORÚČA CYPRU:

1. V roku 2022 zachovať podporné zámery fiškálnej politiky vrátane impulzu poskytnutého Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti a zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov.
2. Keď to hospodárske podmienky umožnia, uskutočňovať fiškálnu politiku zameranú na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte. Zároveň zvýšiť investície s cieľom posilniť rastový potenciál.
3. V záujme zabezpečenia udržateľnej a inkluzívnej obnovy venovať osobitnú pozornosť zloženiu verejných financií na strane príjmov aj na strane výdavkov štátneho rozpočtu, ako aj kvalite rozpočtových opatrení. Uprednostňovať udržateľné investície podporujúce rast, najmä investície zamerané na podporu zelenej a digitálnej transformácie. Uprednostňovať fiškálne štrukturálne reformy, ktoré pomôžu zabezpečiť financovanie priorít verejnej politiky a prispieť k dlhodobej udržateľnosti verejných financií, a to prípadne aj posilnením rozsahu pokrytia, primeranosti a udržateľnosti systémov zdravotnej starostlivosti a sociálnej ochrany pre všetkých.

V Luxemburgu 18. júna 2021

Za Radu

predseda

J. LEÃO

ODPORÚČANIE RADY**z 18. júna 2021****ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Lotyšska na rok 2021**

(2021/C 304/14)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 5 ods. 2,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

po porade s Hospodárskym a finančným výborom,

keďže:

- (1) Komisia 20. marca 2020 prijala oznámenie o aktivácii všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu. Všeobecná úniková doložka stanovená v článku 5 ods. 1, článku 6 ods. 3, článku 9 ods. 1 a článku 10 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1466/97 a v článku 3 ods. 5 a článku 5 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1467/97⁽²⁾ uľahčuje koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Komisia v uvedenom oznámení vyjadrila názor, že vzhľadom na očakávaný prudký hospodársky pokles v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 boli splnené podmienky na aktiváciu všeobecnej únikovej doložky. Ministri financií členských štátov 23. marca 2020 vyjadrili súhlas s posúdením Komisie. Všeobecná úniková doložka poskytla členským štátom rozpočtovú flexibilitu na riešenie krízy spôsobenej ochorením COVID-19. Uľahčila koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Jej aktivácia umožňuje dočasný odklon od postupu úprav smerom k dosiahnutiu strednodobého rozpočtového cieľa každého členského štátu za predpokladu, že to neohrozí fiškálnu udržateľnosť v strednodobom horizonte. Komisia 17. septembra 2020 vo svojom oznámení o ročnej stratégii udržateľného rastu na rok 2021 oznámila, že všeobecná úniková doložka zostane aktívna aj v roku 2021.
- (2) Rada 20. júla 2020 prijala odporúčanie⁽³⁾ (ďalej len „odporúčanie Rady z 20. júla 2020“). Rada 20. júla 2020 odporučila Lotyšsku, aby v súlade so všeobecnou únikovou doložkou prijala všetky potrebné opatrenia na účinné riešenie pandémie ochorenia COVID-19, posilnenie hospodárstva a podporu následnej obnovy. Zároveň Lotyšsku odporučila, aby – ak to hospodárske podmienky umožňujú – uskutočňovalo fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní investícií.
- (3) V odporúčaní Rady týkajúcom sa hospodárskej politiky eurozóny na rok 2021 sa poukazuje na to, že vo všetkých členských štátoch eurozóny by sa počas celého roku 2021 malo pokračovať v podporných fiškálnych politikách a opatrenia v príslušných oblastiach politiky by mali byť prispôbené konkrétnej situácii v krajine a mali by byť včasné, dočasné a ciele. Keď to epidemiologické a hospodárske podmienky umožnia, mali by sa postupne ukončovať núdzové opatrenia a zároveň by sa mal riešiť sociálny vplyv krízy, ako aj jej vplyv na trh práce. Členské štáty by mali realizovať fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní investícií. Členské štáty by mali uskutočňovať reformy, ktoré posilnia rozsah pokrytia, primeranosť a udržateľnosť systémov zdravotnej starostlivosti a sociálnej ochrany pre všetkých.

(1) Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1

(2) Nariadenie Rady (ES) č. 1467/97 zo 7. júla 1997 o urýchľovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku (Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 6).

(3) Odporúčanie Rady z 20. júla 2020, ktoré sa týka národného programu reforiem Lotyšska na rok 2020 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Lotyšska na rok 2020 (Ú. v. EÚ C 282, 26.8.2020, s. 89).

- (4) Komisia 18. novembra 2020 prijala stanoviská k návrhom rozpočtových plánov členských štátov eurozóny na rok 2021, ktoré boli založené na kvalitatívnom posúdení fiškálnych opatrení. Komisia zastávala názor, že návrh rozpočtového plánu Lotyšska je celkovo v súlade s odporúčaniami v oblasti fiškálnej politiky stanovenými v odporúčaní Rady z 20. júla 2020, a že väčšina opatrení zahrnutých do návrhu rozpočtového plánu podporuje hospodársku činnosť v kontexte značnej neistoty.
- (5) Nástrojom NextGenerationEU vrátane Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti sa zabezpečí udržateľná, inkluzívna a spravodlivá obnova. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 (*), ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti bude poskytovať finančnú podporu na vykonávanie reforiem a investícií, pričom so sebou prinesie fiškálny impulz financovaný Úniou. Prispieje k obnove hospodárstva a vykonávaniu udržateľných reforiem a investícií podporujúcich rast, najmä na podporu zelenej a digitálnej transformácie, a posilní odolnosť hospodárstiev členských štátov a ich potenciálny rast. Pomôže tiež k návratu verejných financií k priaznivejším pozíciám v krátkodobom horizonte a prispieje k posilneniu udržateľných verejných financií, ako aj k rastu a vytváraniu pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte.
- (6) Komisia 3. marca 2021 prijala oznámenie, v ktorom poskytla ďalšie usmernenia v príslušnej oblasti politiky na uľahčenie koordinácie fiškálnych politík a prípravy programov stability a konvergenčných programov členských štátov. Celkové zámery fiškálnej politiky by vzhľadom na štátne rozpočty a Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti mali v rokoch 2021 a 2022 zostať podporné. Vzhľadom na očakávanie, že hospodárska činnosť sa bude v druhej polovici roku 2021 postupne normalizovať, by sa zároveň mali fiškálne politiky členských štátov v roku 2022 viac diferencovať. Fiškálne politiky členských štátov by mali zohľadňovať stav obnovy, fiškálnu udržateľnosť a potrebu znižovať hospodárske, sociálne a územné rozdiely. Keďže v Únii treba podporovať udržateľnú obnovu, členské štáty, ktoré z hľadiska udržateľnosti čelia menšiemu riziku, by mali svoje rozpočty v roku 2022 orientovať na zachovanie podpornej fiškálnej politiky a zohľadniť v nich vplyv Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Členské štáty s vysokou úrovňou zadlženia by mali uskutočňovať obozretné fiškálne politiky a zároveň zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov a využívať granty v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na financovanie dodatočných vysokokvalitných investičných projektov a štrukturálnych reforiem. V období po roku 2022 by fiškálne politiky mali naďalej zohľadňovať silu obnovy, stupeň hospodárskej neistoty a aspekty fiškálnej udržateľnosti. Preorientovanie fiškálnych politík na dosahovanie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií, a to aj postupným ukončením podporných opatrení vo vhodnom čase, prispieje k zabezpečeniu fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte.
- (7) Vo svojom oznámení z 3. marca 2021 Komisia uviedla, že rozhodnutie o deaktivácii alebo pokračovaní v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky by sa malo prijať ako celkové posúdenie stavu hospodárstva, pričom kľúčovým kvantitatívnym kritériom by mala byť úroveň hospodárskej činnosti v Únii alebo eurozóne v porovnaní s predkrízovými úrovňami (z konca roku 2019). Na základe prognózy Komisie z jari 2021 Komisia 2. júna 2021 usúdila, že podmienky na pokračovanie v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky v roku 2022 a jej deaktiváciu v roku 2023 boli splnené. Situácia jednotlivých krajín sa bude naďalej zohľadňovať aj po deaktivácii všeobecnej únikovej doložky.
- (8) Lotyšsko predložilo 15. apríla 2021 svoj program stability na rok 2021 v súlade s článkom 4 nariadenia (ES) č. 1466/97.
- (9) Na základe údajov overených Eurostatom bol v roku 2020 deficit verejných financií Lotyšska na úrovni 4,5 % hrubého domáceho produktu (HDP), zatiaľ čo verejný dlh sa zvýšil na 43,5 % HDP. Ročná zmena primárneho rozpočtového salda dosiahla - 4 % HDP, a to vrátane diskrečných rozpočtových opatrení vo výške 3,5 % HDP na podporu hospodárstva a vrátane fungovania automatických stabilizátorov. Lotyšsko takisto poskytlo spoločnostiam a domácnostiam podporu likvidity (ako napríklad záruky a odklady platenia daní, čo nemá priamy a okamžitý vplyv na rozpočet) v odhadovanom objeme 1,7 % HDP; skutočné využitie verejných záruk v roku 2020 odhaduje Komisia na úrovni pod 0,5 % HDP.
- (10) Komisia 2. júna 2021 vydala správu podľa článku 126 ods. 3 zmluvy. Táto správa sa zaoberá rozpočtovou situáciou Lotyšska, keďže jeho deficit verejných financií v roku 2020 presiahol referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve. V správe sa konštatovalo, že kritérium deficitu nebolo dodržané.

(*) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (11) Makroekonomický scenár, z ktorého vychádzajú rozpočtové prognózy, je v rokoch 2021 a 2022 opatrný. V programe stability na rok 2021 sa predpokladá nižšia miera rastu reálneho HDP ako v prognóze Komisie z jari 2021, a to najmä v dôsledku nižšieho rastu vývozu. V programe stability na rok 2021 sa okrem toho predpokladá ďalší pokles zamestnanosti v roku 2021 a pomalšia obnova v roku 2022, než sa predpokladá v prognóze Komisie z jari 2021.
- (12) Vláda vo svojom programe stability na rok 2021 plánuje zvýšenie deficitu verejných financií z 5,4 % HDP v roku 2020 na 9,3 % HDP v roku 2021, pričom miera zadlženosti by sa mala v roku 2021 zvýšiť na 48,9 % HDP. Zmena primárneho rozpočtového salda v roku 2021 v porovnaní s úrovňou pred krízou (2019) má podľa programu stability na rok 2021 dosiahnuť - 8,7 % HDP, pod čo sa podpísali diskrečné rozpočtové opatrenia vo výške 2,9 % HDP na podporu hospodárstva a fungovanie automatických stabilizátorov. Projekcie deficitu a dlhu sú vyššie než v prognóze Komisie z jari 2021. V programe stability na rok 2021 sa predpokladá výraznejšie zvýšenie výdavkov, najmä ostatných výdavkov, než v prognóze Komisie z jari 2021. Navyše sa v prognóze Komisie z jari 2021 v súlade s jej optimistickým makroekonomickým scenárom predpokladá priaznivejší vývoj v oblasti príjmov.
- (13) Lotyšsko prijalo v reakcii na pandémiu ochorenia COVID-19 a súvisiaci hospodársky pokles rozpočtové opatrenia na posilnenie kapacity svojho systému zdravotnej starostlivosti, zamedzenie šírenia pandémie ochorenia COVID-19 a poskytnutie pomoci tým osobám a odvetviam, ktoré boli obzvlášť zasiahnuté. Táto rázna reakcia v príslušnej oblasti politiky zmiernila pokles HDP, čo zase pribrzdilo nárast deficitu verejných financií a verejného dlhu. Fiškálne opatrenia by mali maximalizovať podporu na obnovu bez toho, aby obmedzovali budúce fiškálne trajektórie. Opatrenia by preto nemali trvalo zaťažiť verejné financie. Ak členské štáty zavedú trvalé opatrenia, mali by ich riadne financovať, aby bola v strednodobom horizonte zabezpečená rozpočtová neutralita. Opatrenia, ktoré Lotyšsko prijalo v rokoch 2020 a 2021, sú v súlade s odporúčaním Rady z 20. júla 2020. Zdá sa, že niektoré diskrečné opatrenia, ktoré vláda prijala v období 2020 až 2021, nie sú dočasné ani vyvážené kompenzačnými opatreniami. V roku 2023, mimo časového rámca prognózy Komisie z jari 2021, sa kumulatívny zostávajúci vplyv uvedených opatrení, ktoré nie sú dočasné, predbežne odhaduje približne na 1 % HDP, čo zahŕňa predovšetkým zvyšovanie miezd vo verejnom sektore, najmä miezd zdravotníckych pracovníkov.
- (14) V programe stability na rok 2021 sa predpokladajú investície a reformy financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti vo výške 0,1 % v roku 2021, 0,8 % v roku 2022 a 0,8 % v roku 2023. Podľa programu stability na rok 2021 sa predpokladá, že výdavky financované z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti budú mierne odložené, pričom vyššie výdavky sa plánujú na roky 2024 a 2025. V rámci prognózy Komisie z jari 2021 sú tieto granty zahrnuté do rozpočtových projekcií.
- (15) Stanovené ukazovatele fiškálnej úpravy uvedené v nariadení (ES) č. 1466/97 treba zvážiť v kontexte súčasných okolností. Po prvé, s odhadmi produkčnej medzery sa spája značná neistota. Po druhé, je potrebné, aby fiškálna politika bola pripravená rýchlo sa prispôsobiť vývoju pandémie ochorenia COVID-19 a aby sa po zmiernení zdravotných rizík presunula od núdzovej pomoci k cielenejším opatreniam. Po tretie, súčasný kontext sa vyznačuje významnou reakciou v príslušnej oblasti politiky s cieľom podporiť hospodársku činnosť. Vzhľadom na značné transfery z rozpočtu Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti) nezachytávajú stanovené ukazovatele celý impulz, ktorý hospodárstvu poskytujú fiškálne politiky. Štrukturálne saldo sa preto za súčasných okolností nejaví ako primeraný ukazovateľ. Takisto treba prispôsobiť referenčnú hodnotu pre výdavky^(?) a doplniť ju o dodatočné informácie, aby bolo možné v plnej miere posúdiť orientáciu fiškálnej politiky.
- (16) Podobne ako pri posudzovaní návrhov rozpočtových plánov na rok 2021 boli z výdavkového agregátu vylúčené dočasné núdzové opatrenia. Tieto dočasné núdzové opatrenia súvisiace s krízou slúžia na podporu systémov zdravotnej starostlivosti a odškodnenie pracovníkov a podnikov za straty príjmov v dôsledku obmedzení pohybu a narušení dodávateľského reťazca; ich zrušenie zo strany verejných orgánov je podmienené návratom situácie v oblasti verejného zdravia a hospodárskej situácie do normálneho stavu. Na posúdenie celkových zámerov fiškálnej politiky v súčasnej situácii by sa do príslušného výdavkového agregátu mali zahrnúť značné transfery z rozpočtu Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti). Celkové zámery fiškálnej politiky sa preto následne merajú na základe zmeny primárnych výdavkov (bez diskrečných príjmových opatrení a bez dočasných núdzových

(?) Najmä vzhľadom na to, že investície, ktoré sa používajú pri referenčnej hodnote pre výdavky, sú rozložené na štvorročné obdobie, nie je možné riadne posúdiť fiškálnu podporu na obnovu, ktorú poskytujú investície financované z vnútroštátnych zdrojov.

opatrení súvisiacich s krízou) vrátane výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie. Nad rámec celkových zámerov fiškálnej politiky sa analýza zameriava aj na posúdenie toho, či je vnútroštátna fiškálna politika obozretná a či jej zloženie prispieva k udržateľnej obnove v súlade so zelenou a digitálnou transformáciou. Preto sa osobitná pozornosť venuje vývoju primárnych bežných výdavkov a investícií financovaných z vnútroštátnych zdrojov.

- (17) V programe stability na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejných financií Lotyšska v roku 2022 klesne na 2,7 % HDP, a to najmä v dôsledku ukončenia dočasných podporných opatrení prijatých v rokoch 2020 a 2021. Predpokladá sa, že sa miera zadlženosti verejnej správy v roku 2022 zvýši na úroveň 50,3 % HDP. Tieto projekcie sú vyššie než v prognóze Komisie z jari 2021, a to najmä v dôsledku priaznivejšieho makroekonomického scenára v uvedenej prognóze. Na základe prognózy Komisie z jari 2021 a osobitnej metodiky, ktorá zohľadňuje uvedené výzvy, sa celkové zámery fiškálnej politiky odhadujú na -0,8 % HDP⁽⁶⁾ – a to vrátane vplyvu investícií financovaných zo štátneho rozpočtu aj z rozpočtu Únie, najmä z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, na celkový dopyt v roku 2022. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie sa má zvýšiť o 0,6 percentuálneho bodu HDP. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,3 percentuálneho bodu HDP⁽⁷⁾. Predpokladá sa, že primárne bežné výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) budú predstavovať expanzívny príspevok vo výške 0,5 percentuálneho bodu HDP.
- (18) Zdá sa, že mimoriadne dôležitá je kvalita rozpočtových opatrení členských štátov. Fiškálne štrukturálne reformy zamerané na zlepšenie zloženia štátnych rozpočtov môžu podporiť potenciálny rast, vytvoriť veľmi potrebný fiškálny priestor a pomôcť zabezpečiť fiškálnu udržateľnosť v dlhodobjšom horizonte, a to aj vzhľadom na zmenu klímy a zdravotné výzvy. Na strane príjmov zvýšila kríza spôsobená pandémiou ochorenia COVID-19 význam reforiem zameraných na efektívnejšie a spravodlivejšie systémy verejných príjmov. Na strane výdavkov ešte viac podčiarkla zásadný význam toho, aby sa zvýšila úroveň a kvalita udržateľných investícií podporujúcich rast, a to spôsobom, ktorý je konzistentný s plnením cieľov zvýšenia rastového potenciálu, hospodárskej a sociálnej odolnosti a dvojakej – zelenej a digitálnej – transformácie. Národné plány obnovy a odolnosti umožnia zlepšiť zloženie štátnych rozpočtov.
- (19) Podľa strednodobých rozpočtových plánov programu stability na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejných financií sa zníži z 1,3 % v roku 2023 na 0,3 % HDP v roku 2024. Na základe programu stability na rok 2021 sa celkové zámery fiškálnej politiky – vrátane vplyvu investícií financovaných zo štátneho rozpočtu aj z rozpočtu Únie, najmä z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, na celkový dopyt – v rokoch 2023 a 2024 odhadujú v priemere na + 1,4 % HDP. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie sa má v rokoch 2023 a 2024 znížiť v priemere o 0,3 percentuálneho bodu HDP. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,1 percentuálneho bodu HDP⁽⁸⁾. Predpokladá sa, že primárne bežné výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 1 percentuálneho bodu HDP. Desiatročný priemerný nominálny potenciálny rast sa v súčasnosti odhaduje na 4,75 %⁽⁹⁾. Tento odhad však nepočíta s vplyvom reforiem, ktoré sú súčasťou plánu obnovy a odolnosti a mohli by preto posilniť potenciálny rast Lotyšska.
- (20) Predpokladá sa, že miera zadlženosti verejnej správy klesne zo 48,8 % HDP v roku 2023 na 48,5 % HDP v roku 2024. Možno konštatovať, že Lotyšsko čelí v strednodobom horizonte nízkym rizikám v oblasti fiškálnej udržateľnosti, ako vyplynulo z najnovšej analýzy udržateľnosti dlhovej služby.
- (21) Vzhľadom na súčasný stále mimoriadne vysoký stupeň neistoty by usmernenie v oblasti fiškálnej politiky malo zostať prevažne kvalitatívne. Presnejšie kvantifikované usmernenie na ďalšie roky by sa malo poskytnúť v roku 2022, ak sa dovedty stupeň neistoty uspokojivo zníži.
- (22) Rada posúdila program stability na rok 2021 a následné opatrenia prijaté Lotyšskom v nadväznosti na odporúčanie Rady z 20. júla 2020,

⁽⁶⁾ Záporné znamienko ukazovateľa znamená, že rast primárnych výdavkov prevyšuje strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na expanzívnu fiškálnu politiku.

⁽⁷⁾ Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať neutrálny príspevok.

⁽⁸⁾ Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať neutrálny príspevok.

⁽⁹⁾ Na základe odhadov Komisie, ktoré vychádzajú zo spoločne dohodnutej metodiky.

TÝMTO ODPORÚČA LOTYŠSKU:

1. V roku 2022 zachovať podporné zámery fiškálnej politiky vrátane impulzu poskytnutého Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti a zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov. Udržiavať pod kontrolou rast bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov.
2. Keď to hospodárske podmienky umožnia, uskutočňovať fiškálnu politiku zameranú na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte. Zároveň zvýšiť investície s cieľom posilniť rastový potenciál.
3. V záujme zabezpečenia udržateľnej a inkluzívnej obnovy venovať osobitnú pozornosť zloženiu verejných financií na strane príjmov aj na strane výdavkov rozpočtu, ako aj kvalite rozpočtových opatrení. Uprednostňovať udržateľné investície podporujúce rast, najmä investície zamerané na podporu zelenej a digitálnej transformácie. Uprednostňovať fiškálne štrukturálne reformy, ktoré pomôžu zabezpečiť financovanie priorít verejnej politiky a prispieť k dlhodobej udržateľnosti verejných financií, a to prípadne aj posilnením rozsahu pokrytia, primeranosti a udržateľnosti systémov zdravotnej starostlivosti a sociálnej ochrany pre všetkých.

V Luxemburgu 18. júna 2021

Za Radu

predseda

J. LEÃO

ODPORÚČANIE RADY**z 18. júna 2021****ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Litvy na rok 2021**

(2021/C 304/15)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii ⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 5 ods. 2,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

po porade s Hospodárskym a finančným výborom,

keďže:

- (1) Komisia 20. marca 2020 prijala oznámenie o aktivácii všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu. Všeobecná úniková doložka stanovená v článku 5 ods. 1, článku 6 ods. 3, článku 9 ods. 1 a článku 10 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1466/97 a v článku 3 ods. 5 a článku 5 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1467/97 ⁽²⁾ uľahčuje koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Komisia v tomto oznámení vyjadrila názor, že vzhľadom na očakávaný prudký hospodársky pokles v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 boli splnené podmienky na aktiváciu všeobecnej únikovej doložky. Ministri financií členských štátov 23. marca 2020 vyjadrili súhlas s posúdením Komisie. Všeobecná úniková doložka poskytla členským štátom rozpočtovú flexibilitu na riešenie krízy spôsobenej ochorením COVID-19. Uľahčila koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Jej aktivácia umožňuje dočasný odklon od postupu úprav smerom k dosiahnutiu strednodobého rozpočtového cieľa každého členského štátu za predpokladu, že to neohrozí fiškálnu udržateľnosť v strednodobom horizonte. Komisia 17. septembra 2020 vo svojom oznámení o ročnej stratégii udržateľného rastu na rok 2021 oznámila, že všeobecná úniková doložka zostane aktívna aj v roku 2021.
- (2) Rada 20. júla 2020 prijala odporúčanie ⁽³⁾ (ďalej len „odporúčanie Rady z 20. júla 2020“). Rada odporučila Litve, aby v súlade so všeobecnou únikovou doložkou prijala všetky potrebné opatrenia na účinné riešenie pandémie ochorenia COVID-19, posilnenie hospodárstva a podporu následnej obnovy. Zároveň jej odporučila, aby – ak to hospodárske podmienky umožňujú – uskutočňovala fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní miery investícií.
- (3) V odporúčaní Rady týkajúcom sa hospodárskej politiky eurozóny na rok 2021 sa poukazuje na to, že vo všetkých členských štátoch eurozóny by sa počas celého roku 2021 malo pokračovať v podporných fiškálnych politikách a opatrenia v príslušných oblastiach politiky by mali byť prispôbené konkrétnej situácii v krajine a mali by byť včasné, dočasné a ciele. Keď to epidemiologické a hospodárske podmienky umožnia, mali by sa postupne ukončovať núdzové opatrenia a zároveň by sa mal riešiť sociálny vplyv krízy, ako aj jej vplyv na trh práce. Členské štáty by mali realizovať fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní miery investícií. Členské štáty by mali uskutočňovať reformy, ktoré posilnia rozsah pokrytia, primeranosť a udržateľnosť systémov zdravotnej starostlivosti a sociálnej ochrany pre všetkých.

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Nariadenie Rady (ES) č. 1467/97 zo 7. júla 1997 o urýchlovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku (Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 6).

⁽³⁾ Odporúčanie Rady z 20. júla 2020, ktoré sa týka národného programu reforiem Litvy na rok 2020 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Litvy na rok 2020 (Ú. v. EÚ C 282, 26.8.2020, s. 95).

- (4) Komisia 18. novembra 2020 prijala stanoviská k návrhom rozpočtových plánov členských štátov eurozóny na rok 2021, ktoré boli založené na kvalitatívnom posúdení fiškálnych opatrení. Komisia zastávala názor, že návrh rozpočtového plánu Litvy je celkovo v súlade s odporúčaniami v oblasti fiškálnej politiky stanovenými v odporúčaní Rady z 20. júla 2020, a že väčšina opatrení zahrnutých do návrhu rozpočtového plánu podporuje hospodársku činnosť v kontexte značnej neistoty. Litva 21. decembra 2020 predložila aktualizovaný návrh rozpočtového plánu na rok 2021. Komisia zastávala názor, že aktualizovaný návrh rozpočtového plánu Litvy je celkovo v súlade s odporúčaniami v oblasti fiškálnej politiky, ktoré boli stanovené v odporúčaní Rady z 20. júla 2020, a že väčšina opatrení zahrnutých do aktualizovaného návrhu rozpočtového plánu podporuje hospodársku činnosť v kontexte značnej neistoty. V prípade niektorých opatrení sa však zdalo, že nie sú dočasné ani vyvážené kompenzačnými opatreniami.
- (5) Nástrojom NextGenerationEU vrátane Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti (RRF) sa zabezpečí udržateľná, inkluzívna a spravodlivá obnova. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241⁽⁴⁾, ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. Tento Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti bude poskytovať finančnú podporu na vykonávanie reforiem a investícií, pričom so sebou prinesie fiškálny impulz financovaný Úniou. Prispieje k obnove hospodárstva a vykonávaniu udržateľných reforiem a investícií podporujúcich rast, najmä na podporu zelenej a digitálnej transformácie, a posilní odolnosť hospodárstiev členských štátov a ich potenciálny rast. Prispieje aj k navráteniu priaznivejšieho stavu verejných financií v krátkodobom horizonte a k posilneniu udržateľných verejných financií, ako aj k rastu a vytváraniu pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte.
- (6) Komisia 3. marca 2021 prijala oznámenie, v ktorom poskytla ďalšie usmernenia v príslušnej oblasti politiky na uľahčenie koordinácie fiškálnych politík a prípravy programov stability a konvergenčných programov členských štátov. Celkové zámery fiškálnej politiky by vzhľadom na štátne rozpočty a Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti mali v rokoch 2021 a 2022 zostať podporné. Vzhľadom na očakávanie, že hospodárska činnosť sa bude v druhej polovici roku 2021 postupne normalizovať, by sa zároveň mali fiškálne politiky členských štátov v roku 2022 viac diferencovať. Fiškálne politiky členských štátov by mali zohľadňovať stav obnovy, fiškálnu udržateľnosť a potrebu znižovať hospodárske, sociálne a územné rozdiely. Keďže v Únii treba podporovať udržateľnú obnovu, členské štáty, ktoré z hľadiska udržateľnosti čelia menšiemu riziku, by mali svoje rozpočty v roku 2022 orientovať na zachovanie podpornej fiškálnej politiky a zohľadniť v nich vplyv Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Členské štáty s vysokou úrovňou zadĺženia by mali uskutočňovať obozretné fiškálne politiky a zároveň zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov a využívať granty v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na financovanie dodatočných kvalitných investičných projektov a štrukturálnych reforiem. V období po roku 2022 by fiškálne politiky mali naďalej zohľadňovať silu obnovy, stupeň hospodárskej neistoty a aspekty fiškálnej udržateľnosti. Preorientovanie fiškálnych politík na dosahovanie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií, a to aj postupným ukončením podporných opatrení vo vhodnom čase, prispieje k zabezpečeniu fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte.
- (7) Vo svojom oznámení z 3. marca 2021 Komisia uviedla, že rozhodnutie o deaktivácii alebo pokračovaní v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky by sa malo prijať ako celkové posúdenie stavu hospodárstva, pričom kľúčovým kvantitatívnym kritériom by mala byť úroveň hospodárskej činnosti v Únii alebo eurozóne v porovnaní s predkrízovými úrovňami (z konca roku 2019). Na základe prognózy Komisie z jari 2021 Komisia 2. júna 2021 usúdila, že podmienky na pokračovanie v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky v roku 2022 a jej deaktiváciu v roku 2023 boli splnené. Situácia jednotlivých krajín sa bude naďalej zohľadňovať aj po deaktivácii všeobecnej únikovej doložky.
- (8) Litva predložila 30. apríla 2021 svoj program stability na rok 2021 v súlade s článkom 4 nariadenia (ES) č. 1466/97.
- (9) Na základe údajov overených Eurostatom bol v roku 2020 deficit verejných financií Litvy na úrovni 7,4 % hrubého domáceho produktu (HDP), zatiaľ čo verejný dlh sa zvýšil na 47,3 % HDP. Ročná zmena primárneho rozpočtového salda dosiahla - 8,0 % HDP, a to vrátane diskrečných rozpočtových opatrení vo výške 7,1 % HDP na podporu hospodárstva a vrátane fungovania automatických stabilizátorov. Litva takisto poskytla spoločnostiam a domácnosťami

(4) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).

stiam podporu likvidity (ako napríklad záruky a odklady platenia daní, ktoré však nemajú priamy a okamžitý vplyv na rozpočet) v odhadovanom objeme 2,7 % HDP. skutočné využitie verejných záruk v roku 2020 odhaduje Komisia na úrovni pod 0,5 % HDP.

- (10) Komisia 2. júna 2021 vydala správu podľa článku 126 ods. 3 zmluvy. Táto správa sa zaoberá rozpočtovou situáciou Litvy, keďže jeho deficit verejných financií v roku 2020 presiahol referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve. V správe sa konštatovalo, že kritérium deficitu nebolo dodržané.
- (11) Makroekonomický scenár, z ktorého vychádzajú rozpočtové prognózy, je v rokoch 2021 a 2022 opatrný. Predpokladá sa, že reálny HDP vzrastie v roku 2021 o 2,6 % a v roku 2022 o 3,2 %. V makroekonomickom scenári sa nezohľadnili investície, ktoré sa majú financovať z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Podľa prognózy Komisie z jari 2021 by reálny HDP mal vzrásť o 2,9 % v roku 2021 a o 3,9 % v roku 2022. Projekcie Komisie týkajúce sa HDP sú vyššie najmä v dôsledku toho, že sa predpokladá výraznejšie oživenie domáceho dopytu vrátane investícií, ktoré sa majú financovať z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti.
- (12) Vláda vo svojom programe stability na rok 2021 plánuje zvýšenie deficitu verejných financií zo 7,4 % HDP v roku 2020 na 8,1 % HDP v roku 2021, pričom miera zadlženosti by sa mala v roku 2021 zvýšiť na 52,1 % HDP. Zmena primárneho rozpočtového salda v roku 2021 v porovnaní s úrovňou pred krízou (2019) má podľa programu stability na rok 2021 dosiahnuť -8,9 % HDP, pod čo sa podpísali diskrečné rozpočtové opatrenia vo výške 5,2 % HDP na podporu hospodárstva a fungovanie automatických stabilizátorov. Tieto projekcie sú v súlade s prognózou Komisie z jari 2021, v ktorej sa predpokladá, že deficit verejných financií v roku 2021 dosiahne 8,2 %, zatiaľ čo pomer dlhu k HDP dosiahne 51,9 % HDP.
- (13) Litva prijala v reakcii na pandémiu ochorenia COVID-19 a súvisiaci hospodársky pokles rozpočtové opatrenia na posilnenie kapacity svojho systému zdravotnej starostlivosti, zamedzenie šírenia pandémie ochorenia COVID-19 a poskytnutie pomoci tým osobám a odvetviam, ktoré boli obzvlášť zasiahnuté. Táto rázna reakcia v príslušnej oblasti politiky zmiernila pokles HDP, čo zase pribrzdilo nárast deficitu verejných financií a verejného dlhu. Fiškálne opatrenia by mali maximalizovať podporu obnovy bez toho, aby obmedzovali budúce fiškálne trajektórie. Opatrenia by preto nemali trvalo zaťažiť verejné financie. Ak členské štáty zavedú trvalé opatrenia, mali by ich riadne financovať, aby bola v strednodobom horizonte zabezpečená rozpočtová neutralita. Opatrenia, ktoré Litva prijala v rokoch 2020 a 2021, sú v súlade s odporúčaním Rady z 20. júla 2020. Zdá sa však, že niektoré diskrečné opatrenia, ktoré vláda prijala v období 2020 až 2021, nie sú dočasné ani vyvážené kompenzačnými opatreniami. V roku 2023, mimo časového rámca prognózy Komisie z jari 2021, sa kumulatívny zostávajúci vplyv uvedených opatrení, ktoré nie sú dočasné, predbežne odhaduje približne na 1 % HDP, čo zahŕňa predovšetkým zvyšovanie miezd vo verejnom sektore, dôchodkov a ďalších príspevkov.
- (14) V programe stability na rok 2021 sa predpokladajú investície a reformy financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti vo výške 0,3 % HDP v roku 2021, 0,8 % HDP v roku 2022, 1,0 % HDP v roku 2023 a 0,9 % HDP v roku 2024. V rámci prognózy Komisie z jari 2021 sú tieto granty zahrnuté do rozpočtových projekcií.
- (15) Stanovené ukazovatele fiškálnej úpravy uvedené v nariadení (ES) č. 1466/97 treba zvážiť v kontexte súčasných okolností. Po prvé, s odhadmi produkčnej medzery sa spája značná neistota. Po druhé, je potrebné, aby fiškálna politika bola pripravená rýchlo sa prispôsobiť vývoju pandémie ochorenia COVID-19 a aby sa po zmiernení zdravotných rizík presunula od núdzovej pomoci k cielenejším opatreniam. Po tretie, súčasný kontext sa vyznačuje významnou reakciou v príslušnej oblasti politiky s cieľom podporiť hospodársku činnosť. Vzhľadom na značné transfery z rozpočtu Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti) nezachytávajú stanovené ukazovatele celý impulz, ktorý hospodárstvu poskytujú fiškálne politiky. Štrukturálne saldo sa preto za súčasných okolností nejaví ako primeraný ukazovateľ. Takisto treba prispôsobiť referenčnú hodnotu pre výdavky^(*) a doplniť ju o dodatočné informácie, aby bolo možné v plnej miere posúdiť orientáciu fiškálnej politiky.
- (16) Podobne ako pri posudzovaní návrhov rozpočtových plánov na rok 2021 boli z výdavkového agregátu vylúčené dočasné núdzové opatrenia. Tieto dočasné núdzové opatrenia súvisiace s krízou slúžia na podporu systémov zdravotnej starostlivosti a odškodnenie pracovníkov a podnikov za straty príjmov v dôsledku obmedzení pohybu

(*) Najmä vzhľadom na to, že investície, ktoré sa používajú pri referenčnej hodnote pre výdavky, sú rozložené na štvorročné obdobie, nie je možné riadne posúdiť fiškálnu podporu na obnovu, ktorú poskytujú investície financované z vnútroštátnych zdrojov.

a narušení dodávateľského reťazca; ich zrušenie zo strany verejných orgánov je podmienené návratom situácie v oblasti verejného zdravia a hospodárskej situácie do normálneho stavu. Na posúdenie celkových zámerov fiškálnej politiky v súčasnej situácii by sa do príslušného výdavkového agregátu mali zahrnúť značné transfery z rozpočtu Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti). Celkové zámery fiškálnej politiky sa preto následne merajú na základe zmeny primárnych výdavkov (bez diskrečných príjmových opatrení a bez dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou) vrátane výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie. Nad rámec celkových zámerov fiškálnej politiky sa analýza zameriava aj na posúdenie toho, či je vnútroštátna fiškálna politika obozretná a či jej zloženie prispieva k udržateľnej obnove v súlade so zelenou a digitálnou transformáciou. Preto sa osobitná pozornosť venuje vývoju primárnych bežných výdavkov a investícií financovaných z vnútroštátnych zdrojov.

- (17) V programe stability na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejných financií Litvy v roku 2022 klesne na 6,0 % HDP, a to najmä v dôsledku ukončenia dočasných podporných opatrení prijatých v rokoch 2020 a 2021. Predpokladá sa, že sa miera zadlženosti verejnej správy v roku 2022 zvýši na úroveň 54,2 % HDP. Tieto projekcie sú v súlade s prognózou Komisie z jari 2021, v ktorej sa predpokladá, že deficit verejných financií dosiahne 6,0 %, zatiaľ čo pomer dlhu k HDP dosiahne 54,1 % HDP. Na základe prognózy Komisie z jari 2021 a osobitnej metodiky, ktorá zohľadňuje uvedené výzvy, sa celkové zámery fiškálnej politiky odhadujú na - 2,0 % HDP⁽⁶⁾ – a to vrátane vplyvu investícií financovaných zo štátneho rozpočtu aj z rozpočtu Únie, najmä z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, na celkový dopyt v roku 2022. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie sa má zvýšiť o 0,5 percentuálneho bodu HDP. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,3 percentuálneho bodu HDP⁽⁷⁾. Primárne bežné výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) majú predstavovať expanzívny príspevok vo výške 1,8 percentuálneho bodu HDP.
- (18) Zdá sa, že mimoriadne dôležitá je kvalita rozpočtových opatrení členských štátov. Fiškálne štrukturálne reformy zamerané na zlepšenie zloženia štátnych rozpočtov môžu podporiť potenciálny rast, vytvoriť veľmi potrebný fiškálny priestor a pomôcť zabezpečiť fiškálnu udržateľnosť v dlhodobejšom horizonte, a to aj vzhľadom na zmenu klímy a zdravotné výzvy. Na strane príjmov zvýšila kríza spôsobená pandémiou ochorenia COVID-19 význam reforiem zameraných na efektívnejšie a spravodlivejšie systémy verejných príjmov. Na strane výdavkov ešte viac podčiarkla zásadný význam toho, aby sa zvýšila úroveň a kvalita udržateľných investícií podporujúcich rast, a to spôsobom, ktorý je konzistentný s plnením cieľov zvýšenia rastového potenciálu, hospodárskej a sociálnej odolnosti a dvojakej – zelenej a digitálnej – transformácie. Národné plány obnovy a odolnosti umožnia zlepšiť zloženie štátnych rozpočtov.
- (19) Podľa strednodobých rozpočtových plánov programu stability na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejných financií sa zníži zo 4,0 % v roku 2023 na 2,2 % HDP v roku 2024. Predpokladá sa teda, že deficit verejných financií prestane prekračovať referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve v roku 2024. Na základe programu stability na rok 2021 sa celkové zámery fiškálnej politiky – vrátane vplyvu investícií financovaných zo štátneho rozpočtu aj z rozpočtu Únie, najmä z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, na celkový dopyt – v rokoch 2023 a 2024 odhadujú v priemere na + 2,1 % HDP. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie sa má znížiť o 0,1 percentuálneho bodu HDP. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,1 percentuálneho bodu HDP⁽⁸⁾. Predpokladá sa, že primárne bežné výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 1,9 percentuálneho bodu HDP. Desaťročný priemerný nominálny potenciálny rast sa v súčasnosti odhaduje na 5,25 %⁽⁹⁾. Tento odhad však nepočíta s vplyvom reforiem, ktoré sú súčasťou plánu obnovy a odolnosti a môžu posilniť potenciálny rast Litvy.
- (20) Predpokladá sa, že miera zadlženosti verejnej správy v rokoch 2023 a 2024 zostane na úrovni 57,9 % HDP. Možno konštatovať, že Litva čelí v strednodobom horizonte stredným rizikám v oblasti fiškálnej udržateľnosti.

⁽⁶⁾ Záporné znamienko ukazovateľa znamená, že rast primárnych výdavkov prevyšuje strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na expanzívnu fiškálnu politiku.

⁽⁷⁾ Ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov majú predstavovať neutrálny príspevok.

⁽⁸⁾ Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,1 percentuálneho bodu HDP.

⁽⁹⁾ Na základe odhadov Komisie, ktoré vychádzajú zo spoločne dohodnutej metodiky.

- (21) Vzhľadom na súčasný stále mimoriadne vysoký stupeň neistoty by usmernenie v oblasti fiškálnej politiky malo zostať prevažne kvalitatívne, pričom v rámci strednodobého usmernenia by malo zahŕňať určitý diferencovaný kvantifikovaný prvok. Presnejšie kvantifikované usmernenie na ďalšie roky by sa malo poskytnúť v roku 2022, ak sa dovedy stupeň neistoty uspokojivo zníži.
- (22) Rada posúdila program stability na rok 2021 a následné opatrenia prijaté Litvou v nadväznosti na odporúčanie Rady z 20. júla 2020,

TÝMTO ODPORÚČA LITVE:

1. V roku 2022 zachovať podporné zámery fiškálnej politiky vrátane impulzu poskytnutého Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti a zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov. Udržiavať pod kontrolou rast bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov.
2. Keď to hospodárske podmienky umožnia, uskutočňovať fiškálnu politiku zameranú na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte. Zároveň zvýšiť investície s cieľom posilniť rastový potenciál.
3. V záujme zabezpečenia udržateľnej a inkluzívnej obnovy venovať osobitnú pozornosť zloženiu verejných financií na strane príjmov aj na strane výdavkov rozpočtu, ako aj kvalite rozpočtových opatrení. Uprednostňovať udržateľné investície podporujúce rast, najmä investície zamerané na podporu zelenej a digitálnej transformácie. Uprednostňovať fiškálne štrukturálne reformy, ktoré pomôžu zabezpečiť financovanie priorit verejnej politiky a prispejú k dlhodobej udržateľnosti verejných financií, a to prípadne aj posilnením rozsahu pokrytia, primeranosti a udržateľnosti systémov zdravotnej starostlivosti a sociálnej ochrany pre všetkých.

V Luxemburgu 18. júna 2021

Za Radu

predseda

J. LEÃO

ODPORÚČANIE RADY**z 18. júna 2021****ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Luxemburska na rok 2021**

(2021/C 304/16)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 5 ods. 2,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

po porade s Hospodárskym a finančným výborom,

keďže:

- (1) Komisia 20. marca 2020 prijala oznámenie o aktivácii všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu. Všeobecná úniková doložka stanovená v článku 5 ods. 1, článku 6 ods. 3, článku 9 ods. 1 a článku 10 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1466/97 a v článku 3 ods. 5 a článku 5 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1467/97⁽²⁾ uľahčuje koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Komisia v uvedenom oznámení vyjadrila názor, že vzhľadom na očakávaný prudký hospodársky pokles v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 boli splnené podmienky na aktiváciu všeobecnej únikovej doložky. Ministri financií členských štátov 23. marca 2020 vyjadrili súhlas s posúdením Komisie. Všeobecná úniková doložka poskytla členským štátom rozpočtovú flexibilitu na riešenie krízy spôsobenej pandemiou ochorenia COVID-19. Uľahčila koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Jej aktivácia umožňuje dočasný odklon od postupu úprav smerom k dosiahnutiu strednodobého rozpočtového cieľa každého členského štátu za predpokladu, že to neohrozí fiškálnu udržateľnosť v strednodobom horizonte. Komisia 17. septembra 2020 vo svojom oznámení o ročnej stratégii udržateľného rastu na rok 2021 oznámila, že všeobecná úniková doložka zostane aktívna aj v roku 2021.
- (2) Rada 20. júla 2020 prijala odporúčanie⁽³⁾ (ďalej len „odporúčanie Rady z 20. júla 2020“). Odporučila Luxembursku, aby v súlade so všeobecnou únikovou doložkou prijala všetky potrebné opatrenia na účinné riešenie pandémie ochorenia COVID-19, posilnenie hospodárstva a podporu následnej obnovy. Zároveň Luxembursku odporučila, aby – ak to hospodárske podmienky umožňujú – uskutočňovalo fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní investícií.
- (3) V odporúčaní Rady týkajúcom sa hospodárskej politiky eurozóny na rok 2021 sa poukazuje na to, že vo všetkých členských štátoch eurozóny by sa počas celého roku 2021 malo pokračovať v podporných fiškálnych politikách, pričom opatrenia v príslušných oblastiach politiky by mali byť prispôbené konkrétnej situácii v krajine a mali by byť včasné, dočasné a cielené. Keď to epidemiologické a hospodárske podmienky umožnia, mali by sa postupne ukončovať núdzové opatrenia a zároveň by sa mal riešiť sociálny vplyv krízy, ako aj jej vplyv na trh práce. Členské štáty by mali realizovať fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní investícií. Členské štáty by mali uskutočňovať reformy, ktoré posilnia rozsah pokrytia, primeranosť a udržateľnosť systémov zdravotnej starostlivosti a sociálnej ochrany pre všetkých.

(1) Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.

(2) Nariadenie Rady (ES) č. 1467/97 zo 7. júla 1997 o urýchľovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku (Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 6).

(3) Odporúčanie Rady z 20. júla 2020, ktoré sa týka národného programu reforiem Luxemburska na rok 2020 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Luxemburska na rok 2020 (Ú. v. EÚ C 282, 26.8.2020, s. 101).

- (4) Komisia 18. novembra 2020 prijala stanoviská k návrhom rozpočtových plánov členských štátov eurozóny na rok 2021, ktoré boli založené na kvalitatívnom posúdení fiškálnych opatrení. Komisia zastávala názor, že návrh rozpočtového plánu Luxemburska je celkovo v súlade s odporúčaniami v oblasti fiškálnej politiky stanovenými v odporúčaní Rady z 20. júla 2020, a že väčšina opatrení zahrnutých do návrhu rozpočtového plánu podporuje hospodársku činnosť v kontexte značnej neistoty.
- (5) Nástrojom NextGenerationEU vrátane Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti sa zabezpečí udržateľná, inkluzívna a spravodlivá obnova. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241⁽⁴⁾, ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. Tento Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti bude poskytovať finančnú podporu na vykonávanie reforiem a investícií, pričom so sebou prinesie fiškálny impulz financovaný Úniou. Príspeje k obnove hospodárstva a vykonávaniu udržateľných reforiem a investícií podporujúcich rast, najmä na podporu zelenej a digitálnej transformácie, a posilní odolnosť a potenciálny rast hospodárstiev členských štátov. Pomôže tiež k návratu verejných financií k priaznivejším pozíciám v krátkodobom horizonte a prispeje k posilneniu udržateľných verejných financií, ako aj k rastu a vytváraniu pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte.
- (6) Komisia 3. marca 2021 prijala oznámenie, v ktorom poskytla ďalšie usmernenia v príslušnej oblasti politiky na uľahčenie koordinácie fiškálnych politík a prípravy programov stability a konvergenčných programov členských štátov. Celkové zámery fiškálnej politiky by vzhľadom na štátne rozpočty a Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti mali v rokoch 2021 a 2022 zostať podporné. Vzhľadom na očakávanie, že hospodárska činnosť sa bude v druhej polovici roku 2021 postupne normalizovať, by sa zároveň mali fiškálne politiky členských štátov v roku 2022 viac diferencovať. Fiškálne politiky členských štátov by mali zohľadňovať stav obnovy, fiškálnu udržateľnosť a potrebu znižovať hospodárske, sociálne a územné rozdiely. Keďže v Únii treba podporovať udržateľnú obnovu, členské štáty, ktoré z hľadiska udržateľnosti čelia menšiemu riziku, by mali svoje rozpočty v roku 2022 orientovať na zachovanie podpornej fiškálnej politiky a zohľadniť v nich vplyv Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Členské štáty s vysokou úrovňou zadlženia by mali uskutočňovať obozretné fiškálne politiky a zároveň zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov a využívať granty v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na financovanie dodatočných vysokokvalitných investičných projektov a štrukturálnych reforiem. V období po roku 2022 by fiškálne politiky mali naďalej zohľadňovať silu obnovy, stupeň hospodárskej neistoty a aspekty fiškálnej udržateľnosti. Preorientovanie fiškálnych politík na dosahovanie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií, a to aj postupným ukončením podporných opatrení vo vhodnom čase, prispeje k zabezpečeniu fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte.
- (7) Vo svojom oznámení z 3. marca 2021 Komisia uviedla, že rozhodnutie o deaktivácii alebo pokračovaní v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky by sa malo prijať ako celkové posúdenie stavu hospodárstva, pričom kľúčovým kvantitatívnym kritériom by mala byť úroveň hospodárskej činnosti v Únii alebo eurozóne v porovnaní s predkrízovými úrovňami (z konca roku 2019). Na základe prognózy Komisie z jari 2021 Komisia 2. júna 2021 usúdila, že podmienky na pokračovanie v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky v roku 2022 a jej deaktiváciu v roku 2023 boli splnené. Situácia jednotlivých krajín sa bude naďalej zohľadňovať aj po deaktivácii všeobecnej únikovej doložky.
- (8) Luxembursko predložilo 30. apríla 2021 svoj program stability na rok 2021 v súlade s článkom 4 nariadenia (ES) č. 1466/97.
- (9) Na základe údajov overených Eurostatom bol v roku 2020 deficit verejných financií Luxemburska na úrovni 4,1 % hrubého domáceho produktu (HDP), zatiaľ čo verejný dlh sa zvýšil na 24,9 % HDP. Ročná zmena primárneho rozpočtového salda dosiahla - 6,6 % HDP, a to vrátane diskrečných rozpočtových opatrení vo výške 3,6 % HDP na podporu hospodárstva a vrátane fungovania automatických stabilizátorov. Luxembursko takisto poskytlo spoločnostiam a domácnostiam podporu likvidity (ako napríklad záruky a odklady platenia daní, čo nemá priamy a okamžitý vplyv na rozpočet) v odhadovanom objeme 5,7 % HDP; skutočné využitie verejných záruk v roku 2020 odhaduje Komisia približne na menej ako 0,5 % HDP.
- (10) Komisia 2. júna 2021 vydala správu podľa článku 126 ods. 3 zmluvy. Táto správa sa zaoberá rozpočtovou situáciou Luxemburska, keďže jeho deficit verejných financií v roku 2020 presiahol referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve. V správe sa konštatovalo, že kritérium deficitu nebolo dodržané.

(⁴) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (11) Makroekonomický scenár, z ktorého vychádzajú rozpočtové prognózy, je v roku 2021 realistický a v roku 2022 optimistický. V programe stability na rok 2021 sa v roku 2021 predpokladá rast reálneho HDP na úrovni 4,0 % v porovnaní so 4,5 % podľa prognózy Komisie z jari 2021, v ktorej sa predpokladá výraznejší príspevok domáceho dopytu a čistého vývozu k rastu. Podľa programu stability na rok 2021 má v roku 2022 reálny HDP vzrásť o 4,0 % vzhľadom na výraznejšie zvýšenie príspevku čistého vývozu, pričom podľa prognózy Komisie z jari 2021 má vzrásť o 3,3 %.
- (12) Vláda vo svojom programe stability na rok 2021 plánuje zníženie deficitu verejných financií zo 4,1 % HDP v roku 2020 na 2,0 % HDP v roku 2021, pričom miera zadlženosti by sa mala zvýšiť na 26,8 % HDP. Zmena primárneho rozpočtového salda v roku 2021 v porovnaní s úrovňou pred krízou (2019) má podľa programu stability na rok 2021 dosiahnuť - 4,3 % HDP, pod čo sa podpísali diskrečné rozpočtové opatrenia vo výške 0,6 % HDP na podporu hospodárstva a fungovanie automatických stabilizátorov. V prognóze Komisie z jari 2021 sa predpokladá podobná miera zadlženosti v roku 2021, deficit sa však má výraznejšie zlepšiť na úroveň 0,3 % HDP, čo súvisí najmä s výraznejším znížením verejných výdavkov.
- (13) Luxembursko prijalo v reakcii na pandémie ochorenia COVID-19 a súvisiaci hospodársky pokles rozpočtové opatrenia na posilnenie kapacity svojho systému zdravotnej starostlivosti, zamedzenie šírenia pandémie ochorenia COVID-19 a poskytnutie pomoci tým osobám a odvetviam, ktoré boli obzvlášť zasiahnuté. Táto rázna reakcia v príslušnej oblasti politiky zmiernila pokles HDP, čo zase pribrzdilo nárast deficitu verejných financií a verejného dlhu. Fiškálne opatrenia by mali maximalizovať podporu obnovy bez toho, aby obmedzovali budúce fiškálne trajektórie. Opatrenia by preto nemali trvalo zafažiť verejné financie. Ak členské štáty zavedú trvalé opatrenia, mali by ich riadne financovať, aby bola v strednodobom horizonte zabezpečená rozpočtová neutralita. Opatrenia, ktoré Luxembursko prijalo v rokoch 2020 a 2021, sú v súlade s odporúčaním Rady z 20. júla 2020. Diskrečné rozpočtové opatrenia, ktoré vláda prijala v rokoch 2020 a 2021, sú prevažne dočasné alebo vyvážené kompenzačnými opatreniami.
- (14) V programe stability na rok 2021 nie sú zatiaľ zahrnuté granty prijaté v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. V prognóze Komisie z jari 2021 sa namiesto toho predpokladá zjednodušené a lineárne začlenenie výdavkov financovaných z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti vo výške približne 0,03 % HDP ročne, keďže nie sú k dispozícii dostatočne podrobné informácie o národnom pláne obnovy a odolnosti.
- (15) Stanovené ukazovatele fiškálnej úpravy uvedené v nariadení (ES) č. 1466/97 treba zvážiť v kontexte súčasných okolností. Po prvé, s odhadmi produkčnej medzery sa spája značná neistota. Po druhé, je potrebné, aby fiškálna politika bola pripravená rýchlo sa prispôbiť vývoju pandémie ochorenia COVID-19 a aby sa po zmiernení zdravotných rizík presunula od núdzovej pomoci k cielenejším opatreniam. Po tretie, súčasný kontext sa vyznačuje významnou reakciou v príslušnej oblasti politiky s cieľom podporiť hospodársku činnosť. Vzhľadom na značné transfery z rozpočtu Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti) nezachytávajú stanovené ukazovatele celý impulz, ktorý hospodárstvu poskytujú fiškálne politiky. Štrukturálne saldo sa preto za súčasných okolností nejaví ako primeraný ukazovateľ. Takisto treba prispôbiť referenčnú hodnotu pre výdavky⁽⁵⁾ a doplniť ju o dodatočné informácie, aby bolo možné v plnej miere posúdiť orientáciu fiškálnej politiky.
- (16) Podobne ako pri posudzovaní návrhov rozpočtových plánov na rok 2021 boli z výdavkového agregátu vylúčené dočasné núdzové opatrenia. Tieto dočasné núdzové opatrenia súvisiace s krízou slúžia na podporu systémov zdravotnej starostlivosti a odškodnenie pracovníkov a podnikov za straty príjmov v dôsledku obmedzení pohybu a narušení dodávateľského reťazca; ich zrušenie zo strany verejných orgánov je podmienené návratom situácie v oblasti verejného zdravia a hospodárskej situácie do normálneho stavu. Na posúdenie celkových zámerov fiškálnej politiky v súčasnej situácii by sa do príslušného výdavkového agregátu mali zahrnúť značné transfery z rozpočtu Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti). Celkové zámery fiškálnej politiky sa preto následne merajú na základe zmeny primárnych výdavkov (bez diskrečných príjmových opatrení a bez dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou) vrátane výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy

(5) Najmä vzhľadom na to, že investície, ktoré sa používajú pri referenčnej hodnote pre výdavky, sú rozložené na štvorročné obdobie, nie je možné riadne posúdiť fiškálnu podporu na obnovu, ktorú poskytujú investície financované z vnútroštátnych zdrojov.

a odolnosti a iných fondov Únie. Nad rámec celkových zámerov fiškálnej politiky sa analýza zameriava aj na posúdenie toho, či je vnútroštátna fiškálna politika obozretná a či jej zloženie prispieva k udržateľnej obnove v súlade so zelenou a digitálnou transformáciou. Preto sa osobitná pozornosť venuje vývoju primárnych bežných výdavkov a investícií financovaných z vnútroštátnych zdrojov.

- (17) V programe stability na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejných financií Luxemburska v roku 2022 klesne na 1,3 % HDP, a to najmä v dôsledku vyšších príjmov verejnej správy a zníženia sociálnych výdavkov v súvislosti s ukončením dočasných podporných opatrení prijatých v rokoch 2020 a 2021. Predpokladá sa, že miera zadlženosti verejnej správy sa v roku 2022 zvýši na úroveň 28,0 % HDP. V prognóze Komisie z jari 2021 sa predpokladá nižší deficit (0,1 %) a nižšia miera zadlženosti (26,8 %). Na základe prognózy Komisie z jari 2021 a osobitnej metodiky, ktorá zohľadňuje uvedené výzvy, sa celkové zábery fiškálnej politiky odhadujú na -0,2 % HDP⁽⁶⁾ – a to vrátane vplyvu investícií financovaných zo štátneho rozpočtu aj z rozpočtu Únie, najmä z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, na celkový dopyt v roku 2022. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie má zostať nezmenený. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,1 percentuálneho bodu HDP⁽⁷⁾. Predpokladá sa, že primárne bežné výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) budú predstavovať expanzívny príspevok vo výške 0,4 percentuálneho bodu HDP.
- (18) Zdá sa, že mimoriadne dôležitá je kvalita rozpočtových opatrení členských štátov. Fiškálne štrukturálne reformy zamerané na zlepšenie zloženia štátnych rozpočtov môžu podporiť potenciálny rast, vytvoríť veľmi potrebný fiškálny priestor a pomôcť zabezpečiť fiškálnu udržateľnosť v dlhodobjšom horizonte, a to aj vzhľadom na zmenu klímy a zdravotné výzvy. Na strane príjmov zvýšila kríza spôsobená pandemiou ochorenia COVID-19 význam reforiem zameraných na efektívnejšie a spravodlivejšie systémy verejných príjmov. Na strane výdavkov ešte viac podčiarkla zásadný význam toho, aby sa zvýšila úroveň a kvalita udržateľných investícií podporujúcich rast, a to spôsobom, ktorý je konzistentný s plnením cieľov zvýšenia rastového potenciálu, hospodárskej a sociálnej odolnosti a dvojakej – zelenej a digitálnej – transformácie. Národné plány obnovy a odolnosti umožnia zlepšovať zloženie štátnych rozpočtov.
- (19) Podľa strednodobých rozpočtových plánov programu stability na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejných financií sa zníži z 0,4 % HDP v roku 2023 na 0,0 % HDP v roku 2024 a že sa zmení na prebytok na úrovni 0,4 % HDP v roku 2025. Program stability na rok 2021 neobsahuje informácie potrebné na odhad celkových zámerov fiškálnej politiky v rokoch 2023 a 2024. Desaťročný priemerný nominálny potenciálny rast sa v súčasnosti odhaduje na 5 %⁽⁸⁾. Tento odhad však nepočíta s vplyvom reforiem, ktoré sú súčasťou plánu obnovy a mohli by preto posilniť potenciálny rast Luxemburska.
- (20) Predpokladá sa, že miera zadlženosti verejnej správy klesne z 28,4 % HDP v roku 2023 na 28,2 % HDP v roku 2024. Možno konštatovať, že Luxembursko čelí v strednodobom horizonte nízkym rizikám v oblasti fiškálnej udržateľnosti, ako vyplynulo z najnovšej analýzy udržateľnosti dlhovej služby.
- (21) Vzhľadom na súčasný stále mimoriadne vysoký stupeň neistoty by usmernenie v oblasti fiškálnej politiky malo zostať prevažne kvalitatívne. Presnejšie kvantifikované usmernenie na ďalšie roky by sa malo poskytnúť v roku 2022, ak sa dovedy stupeň neistoty uspokojivo zníži.
- (22) Rada posúdila program stability na rok 2021 a následné opatrenia prijaté Luxemburskom v nadväznosti na odporúčanie Rady z 20. júla 2020,

TÝMTO ODPORÚČA LUXEMBURSKU:

1. V roku 2022 uskutočňovať podporné zábery fiškálnej politiky vrátane impulzu poskytnutého Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti a zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov.
2. Keď to hospodárske podmienky umožnia, uskutočňovať fiškálnu politiku zameranú na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte. Zároveň zvýšiť investície s cieľom posilniť rastový potenciál.

⁽⁶⁾ Záporné znamienko ukazovateľa znamená, že rast primárnych výdavkov prevyšuje strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na expanzívnu fiškálnu politiku.

⁽⁷⁾ Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,2 percentuálneho bodu HDP.

⁽⁸⁾ Na základe odhadov Komisie, ktoré vychádzajú zo spoločne dohodnutej metodiky.

3. V záujme zabezpečenia udržateľnej a inkluzívnej obnovy venovať osobitnú pozornosť zloženiu verejných financií na strane príjmov aj na strane výdavkov rozpočtu, ako aj kvalite rozpočtových opatrení. Uprednostňovať udržateľné investície podporujúce rast, najmä investície zamerané na podporu zelenej a digitálnej transformácie. Uprednostňovať fiškálne štrukturálne reformy, ktoré pomôžu zabezpečiť financovanie priorít verejnej politiky a prispejú k dlhodobej udržateľnosti verejných financií, a to prípadne aj posilnením rozsahu pokrytia, primeranosti a udržateľnosti systémov zdravotnej starostlivosti a sociálnej ochrany pre všetkých.

V Luxemburgu 18. júna 2021

Za Radu

predseda

J. LEÃO

ODPORÚČANIE RADY**z 18. júna 2021****ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Maďarska na rok 2021**

(2021/C 304/17)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii ⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 9 ods. 2,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

po porade s Hospodárskym a finančným výborom,

keďže:

- (1) Komisia 20. marca 2020 prijala oznámenie o aktivácii všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu. Všeobecná úniková doložka stanovená v článku 5 ods. 1, článku 6 ods. 3, článku 9 ods. 1 a článku 10 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1466/97 a v článku 3 ods. 5 a článku 5 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1467/97 ⁽²⁾ uľahčuje koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Komisia v uvedenom oznámení vyjadrila názor, že vzhľadom na očakávaný prudký hospodársky pokles v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 boli splnené podmienky na aktiváciu všeobecnej únikovej doložky. Ministri financií členských štátov 23. marca 2020 vyjadrili súhlas s posúdením Komisie. Všeobecná úniková doložka poskytla členským štátom rozpočtovú flexibilitu na riešenie krízy spôsobenej ochorením COVID-19. Uľahčila koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Jej aktivácia umožňuje dočasný odklon od postupu úprav smerom k dosiahnutiu strednodobého rozpočtového cieľa každého členského štátu za predpokladu, že to neohrozí fiškálnu udržateľnosť v strednodobom horizonte. Komisia 17. septembra 2020 vo svojom oznámení o ročnej stratégii udržateľného rastu na rok 2021 oznámila, že všeobecná úniková doložka zostane aktívna aj v roku 2021.
- (2) Rada 20. júla 2020 prijala odporúčanie ⁽³⁾ (ďalej len „odporúčanie Rady z 20. júla 2020“). Odporučila Maďarsku, aby v súlade so všeobecnou únikovou doložkou prijalo všetky potrebné opatrenia na účinné riešenie pandémie ochorenia COVID-19, posilnenie hospodárstva a podporu následnej obnovy. Zároveň mu odporučila, aby ak to hospodárske podmienky umožňujú, uskutočňovalo fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní miery investícií.
- (3) Nástrojom NextGenerationEU vrátane Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti sa zabezpečí udržateľná, inkluzívna a spravodlivá obnova. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 ⁽⁴⁾, ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti bude poskytovať finančnú podporu na vykonávanie reforiem a investícií, pričom so sebou prinesie fiškálny impulz financovaný Úniou. Prispieje k obnove hospodárstva a vykonávaniu udržateľných reforiem a investícií podporujúcich rast, najmä na podporu zelenej a digitálnej transformácie, a posilní odolnosť a potenciálny rast hospodárstiev členských štátov. Pomôže tiež k návratu verejných financií k priaznivejším pozíciám v krátkodobom horizonte a prispieje k posilneniu udržateľných verejných financií, ako aj k rastu a vytváraniu pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte.

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Nariadenie Rady (ES) č. 1467/97 zo 7. júla 1997 o urýchľovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku (Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 6).

⁽³⁾ Odporúčanie Rady z 20. júla 2020, ktoré sa týka národného programu reforiem Maďarska na rok 2020 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Maďarska na rok 2020 (Ú. v. EÚ C 282, 26.8.2020, s. 107).

⁽⁴⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (4) Komisia 3. marca 2021 prijala oznámenie, v ktorom poskytla ďalšie usmernenia v príslušnej oblasti politiky na uľahčenie koordinácie fiškálnych politík a prípravy programov stability a konvergenčných programov členských štátov. Celkové zámery fiškálnej politiky by vzhľadom na štátne rozpočty a Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti mali v rokoch 2021 a 2022 zostať podporné. Vzhľadom na očakávanie, že hospodárska činnosť sa bude v druhej polovici roku 2021 postupne normalizovať, by sa zároveň mali fiškálne politiky členských štátov v roku 2022 viac diferencovať. Fiškálne politiky členských štátov by mali zohľadňovať stav obnovy, fiškálnu udržateľnosť a potrebu znižovať hospodárske, sociálne a územné rozdiely. Keďže v Únii treba podporovať udržateľnú obnovu, členské štáty, ktoré z hľadiska udržateľnosti čelia menšiemu riziku, by mali svoje rozpočty v roku 2022 orientovať na zachovanie podpornej fiškálnej politiky a zohľadniť v nich vplyv Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Členské štáty s vysokou úrovňou zadlženia by mali uskutočňovať obozretné fiškálne politiky a zároveň zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov a využívať granty v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na financovanie dodatočných vysokokvalitných investičných projektov a štrukturálnych reforiem. V období po roku 2022 by fiškálne politiky mali naďalej zohľadňovať silu obnovy, stupeň hospodárskej neistoty a aspekty fiškálnej udržateľnosti. Preorientovanie fiškálnych politík na dosahovanie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií, a to aj postupným ukončením podporných opatrení vo vhodnom čase, prispeje k zabezpečeniu fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte.
- (5) Vo svojom oznámení z 3. marca 2021 Komisia uviedla, že rozhodnutie o deaktivácii alebo pokračovaní v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky by sa malo prijať ako celkové posúdenie stavu hospodárstva, pričom kľúčovým kvantitatívnym kritériom by mala byť úroveň hospodárskej činnosti v Únii alebo eurozóne v porovnaní s predkrízovými úrovňami (z konca roku 2019). Na základe prognózy Komisie z jari 2021 Komisia 2. júna 2021 usúdila, že podmienky na pokračovanie v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky v roku 2022 a jej deaktiváciu v roku 2023 boli splnené. Situácia jednotlivých krajín sa bude naďalej zohľadňovať aj po deaktivácii všeobecnej únikovej doložky.
- (6) Maďarsko predložilo 30. apríla 2021 svoj konvergenčný program na rok 2021 v súlade s článkom 8 nariadenia (ES) č. 1466/97.
- (7) Na základe údajov overených Eurostatom bol v roku 2020 deficit verejných financií Maďarska na úrovni 8,1 % hrubého domáceho produktu (HDP), zatiaľ čo verejný dlh sa zvýšil na 80,4 % HDP. Ročná zmena primárneho rozpočtového salda dosiahla - 5,9 % HDP, a to vrátane diskrečných rozpočtových opatrení vo výške 6,3 % HDP na podporu hospodárstva a vrátane fungovania automatických stabilizátorov. Maďarsko takisto poskytlo spoločnostiam a domácnostiam podporu likvidity (ako napríklad záruky a odklady platenia daní, čo nemá priamy a okamžitý vplyv na rozpočet) v odhadovanom objeme približne 6,8 % HDP; skutočné využitie verejných záruk v roku 2020 odhaduje Komisia približne na úrovni rovnajúcej sa 0,5 % HDP.
- (8) Komisia 2. júna 2021 vydala správu podľa článku 126 ods. 3 zmluvy. Táto správa sa zaoberá rozpočtovou situáciou Maďarska, keďže jeho deficit verejných financií v roku 2020 presiahol referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve, pričom jeho verejný dlh presiahol referenčnú hodnotu 60 % HDP stanovenú v zmluve a neznižoval sa uspokojivým tempom. V správe sa konštatovalo, že nebolo dodržané kritérium deficitu ani dlhové kritérium.
- (9) Makroekonomický scenár, z ktorého vychádzajú rozpočtové prognózy, je v rokoch 2021 a 2022 opatrný. V konvergenčnom programe na rok 2021 sa predpokladá rast reálneho HDP na úrovni 4,3 % v roku 2021 a 5,2 % v roku 2022, čo je oproti prognóze Komisie z jari 2021 menej robustná obnova, a to najmä v dôsledku pomalšieho oživenia vývozu a súkromnej spotreby, než aké sa očakávalo. Prognózy v konvergenčnom programe na rok 2021 týkajúce sa miery rastu nominálneho HDP a hlavných základov dane vrátane odmien pre zamestnancov a súkromnej spotreby sú oproti prognóze Komisie z jari 2021 v roku 2021 mierne nižšie a v roku 2022 vo všeobecnosti podobné.
- (10) Vláda vo svojom konvergenčnom programe na rok 2021 plánuje zníženie deficitu verejných financií z 8,1 % HDP v roku 2020 na 7,5 % HDP v roku 2021, pričom miera zadlženosti by sa mala v roku 2021 znížiť na 79,9 % HDP. Zmena primárneho rozpočtového salda v roku 2021 v porovnaní s úrovňou pred krízou (2019) má podľa konvergenčného programu na rok 2021 dosiahnuť - 5,1 % HDP, pod čo sa podpísali diskrečné rozpočtové opatrenia vo výške 3,0 % HDP na podporu hospodárstva a fungovanie automatických stabilizátorov. V prognóze Komisie z jari 2021 sa predpokladá nižší pomer deficitu (6,8 %) a nižšia miera zadlženosti (78,6 %) v roku 2021, čo odzrkadľuje silnejší hospodársky rast a rast daňových príjmov.

- (11) Maďarsko prijalo v reakcii na pandémiu ochorenia COVID-19 a súvisiaci hospodársky pokles rozpočtové opatrenia na posilnenie kapacity svojho systému zdravotnej starostlivosti, zamedzenie šírenia pandémie ochorenia COVID-19 a poskytnutie pomoci tým osobám a odvetviam, ktoré boli obzvlášť zasiahnuté. Táto rázna reakcia v príslušnej oblasti politiky zmiernila pokles HDP, čo zase pribrzdilo nárast deficitu verejných financií a verejného dlhu. Fiškálne opatrenia by mali maximalizovať podporu obnovy bez toho, aby obmedzovali budúce fiškálne trajektórie. Opatrenia by preto nemali trvalo zaťažiť verejné financie. Ak členské štáty zavedú trvalé opatrenia, mali by ich riadne financovať, aby bola v strednodobom horizonte zabezpečená rozpočtová neutralita. Opatrenia, ktoré Maďarsko prijalo v rokoch 2020 a 2021, sú v súlade s odporúčaním Rady z 20. júla 2020. Zdá sa, že niektoré diskrečné opatrenia, ktoré vláda prijala v období 2020 až 2021, nie sú dočasné ani vyvážené kompenzačnými opatreniami. V roku 2023, mimo časového rámca prognózy Komisie z jari 2021, sa kumulatívny zostávajúci vplyv uvedených opatrení, ktoré nie sú dočasné, predbežne odhaduje približne na 2 % HDP, čo zahŕňa predovšetkým zvyšovanie miezd zdravotníckych pracovníkov, postupné opätovné zavádzanie 13. dôchodku a oslobodenie od dane z príjmu fyzických osôb pre zamestnancov mladších ako 25 rokov.
- (12) V konvergenčnom programe na rok 2021 sa predpokladajú investície a reformy financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti vo výške 0,9 % HDP v roku 2021, 0,9 % HDP v roku 2022, 1,0 % HDP v roku 2023, 0,6 % HDP v roku 2024 a 0,4 % HDP v roku 2025. V rámci prognózy Komisie z jari 2021 nie sú tieto granty v plnej miere zahrnuté do rozpočtových projekcií, keďže k dátumu uzávierky neboli k dispozícii dostatočne podrobné informácie o národnom pláne obnovy a odolnosti. Namiesto toho sa v prognóze Komisie z jari 2021 predpokladá lineárna absorpcia plného objemu pridelených grantov počas celého trvania Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, a to počnúc druhým polrokom 2021 a končiac v roku 2026. V dôsledku toho investície a reformy financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti dosahujú v prognóze Komisie z jari 2021 výšku 0,4 % HDP v roku 2021 a 0,8 % HDP v roku 2022.
- (13) Stanovené ukazovatele fiškálnej úpravy uvedené v nariadení (ES) č. 1466/97 treba zvážiť v kontexte súčasných okolností. Po prvé, s odhadmi produkčnej medzery sa spája značná neistota. Po druhé, je potrebné, aby fiškálna politika bola pripravená rýchlo sa prispôsobiť vývoju pandémie ochorenia COVID-19 a aby sa po zmiernení zdravotných rizík presunula od núdzovej pomoci k cielenejším opatreniam. Po tretie, súčasný kontext sa vyznačuje významnou reakciou v príslušnej oblasti politiky s cieľom podporiť hospodársku činnosť. Vzhľadom na značné transfery z rozpočtu Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti) nezachytávajú stanovené ukazovatele celý impulz, ktorý hospodárstvu poskytujú fiškálne politiky. Štrukturálne saldo sa preto za súčasných okolností nejaví ako primeraný ukazovateľ. Takisto treba prispôsobiť referenčnú hodnotu pre výdavky^(?) a doplniť ju o dodatočné informácie, aby bolo možné v plnej miere posúdiť orientáciu fiškálnej politiky.
- (14) Podobne ako pri posudzovaní návrhov rozpočtových plánov na rok 2021 boli z výdavkového agregátu vylúčené dočasné núdzové opatrenia. Tieto dočasné núdzové opatrenia súvisiace s krízou slúžia na podporu systémov zdravotnej starostlivosti a odškodnenie pracovníkov a podnikov za straty príjmov v dôsledku obmedzení pohybu a narušení dodávateľského reťazca; ich zrušenie zo strany verejných orgánov je podmienené návratom situácie v oblasti verejného zdravia a hospodárskej situácie do normálneho stavu. Na posúdenie celkových zámerov fiškálnej politiky v súčasnej situácii by sa do príslušného výdavkového agregátu mali zahrnúť značné transfery z rozpočtu Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti). Celkové zámery fiškálnej politiky sa preto následne merajú na základe zmeny primárnych výdavkov (bez diskrečných príjmových opatrení a bez dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou) vrátane výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie. Nad rámec celkových zámerov fiškálnej politiky sa analýza zameriava aj na posúdenie toho, či je vnútroštátna fiškálna politika obozretná a či jej zloženie prispieva k udržateľnej obnove v súlade so zelenou a digitálnou transformáciou. Preto sa osobitná pozornosť venuje vývoju primárnych bežných výdavkov a investícií financovaných z vnútroštátnych zdrojov.
- (15) V konvergenčnom programe na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejných financií Maďarska v roku 2022 klesne na 5,9 % HDP, a to najmä v dôsledku obnovy hospodárstva. Predpokladá sa, že miera zadlženosti verejnej správy klesne na úroveň 79,3 % HDP. V prognóze Komisie z jari 2021 sa predpokladá nižší pomer deficitu (4,5 %) a nižšia

(?) Najmä vzhľadom na to, že investície, ktoré sa používajú pri referenčnej hodnote pre výdavky, sú rozložené na štvorročné obdobie, nie je možné riadne posúdiť fiškálnu podporu na obnovu, ktorú poskytujú investície financované z vnútroštátnych zdrojov.

miera zadlženosti (77,1 %) v dôsledku silnejšieho hospodárskeho rastu a rastu daňových príjmov, ako aj nižšieho základu deficitu v roku 2021. Na základe prognózy Komisie z jari 2021 a na základe osobitnej metodiky, ktorá zohľadňuje uvedené výzvy, sa celkové zámery fiškálnej politiky, odhadujú na + 0,7 % HDP⁽⁶⁾, a to vrátane vplyvu investícií financovaných zo štátneho rozpočtu aj z rozpočtu Únie, najmä z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, na celkový dopyt v roku 2022. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie sa má zvýšiť o 0,2 percentuálneho bodu HDP. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať expanzívny príspevok vo výške 0,1 percentuálneho bodu HDP⁽⁷⁾. Predpokladá sa, že primárne bežné výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) budú predstavovať restriktívny príspevok vo výške 1,0 percentuálneho bodu HDP.

- (16) Zdá sa, že mimoriadne dôležitá je kvalita rozpočtových opatrení členských štátov. Fiškálne štrukturálne reformy zamerané na zlepšenie zloženia štátnych rozpočtov môžu podporiť potenciálny rast, vytvoriť veľmi potrebný fiškálny priestor a pomôcť zabezpečiť fiškálnu udržateľnosť v dlhodobejšom horizonte, a to aj vzhľadom na zmenu klímy a zdravotné výzvy. Na strane príjmov zvýšila kríza spôsobená ochorením COVID-19 význam reforiem zameraných na efektívnejšie a spravodlivejšie systémy verejných príjmov. Na strane výdavkov ešte viac podčiarkla zásadný význam toho, aby sa zvýšila úroveň a kvalita udržateľných investícií podporujúcich rast, a to spôsobom, ktorý je konzistentný s plnením cieľov zvýšenia rastového potenciálu, hospodárskej a sociálnej odolnosti a dvojakej – zelenej a digitálnej – transformácie. Národné plány obnovy a odolnosti umožnia zlepšiť zloženie štátnych rozpočtov.
- (17) Podľa strednodobých rozpočtových plánov konvergenčného programu na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejných financií sa zníži z 3,9 % v roku 2023 na 3,0 % HDP v roku 2024 a na 2,0 % HDP v roku 2025. Predpokladá sa teda, že deficit verejných financií prestane prekračovať referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve v roku 2024. Na základe konvergenčného programu na rok 2021 sa celkové zámery fiškálnej politiky – vrátane vplyvu investícií financovaných zo štátneho rozpočtu aj z rozpočtu Únie, najmä z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, na celkový dopyt – v rokoch 2023 a 2024 odhadujú v priemere na + 0,3 % HDP. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie sa má znížiť o 0,4 percentuálneho bodu HDP. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať restriktívny príspevok vo výške 0,3 percentuálneho bodu HDP⁽⁸⁾. Predpokladá sa, že primárne bežné výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) budú predstavovať expanzívny príspevok vo výške 0,6 percentuálneho bodu HDP. Desafročný priemerný nominálny potenciálny rast sa v súčasnosti odhaduje na 6,75 %⁽⁹⁾. Tento odhad však nepočíta s vplyvom reforiem, ktoré sú súčasťou plánu obnovy a odolnosti, a mohli by teda posilniť potenciálny rast Maďarska.
- (18) Miera zadlženosti verejnej správy sa má znížiť zo 77,5 % HDP v roku 2023 na 75,7 % HDP v roku 2024 a na 73,1 % HDP v roku 2025. Možno konštatovať, že Maďarsko čelí v strednodobom horizonte stredným rizikám v oblasti fiškálnej udržateľnosti, ako vyplynulo z najnovšej analýzy udržateľnosti dlhovej služby.
- (19) Vzhľadom na súčasný stále mimoriadne vysoký stupeň neistoty by usmernenie v oblasti fiškálnej politiky malo zostať prevažne kvalitatívne. Presnejšie kvantifikované usmernenie na ďalšie roky by sa malo poskytnúť v roku 2022, ak sa dovedy stupeň neistoty uspokojivo zníži.
- (20) Rada posúdila konvergenčný program na rok 2021 a následné opatrenia prijaté Maďarskom v nadväznosti na odporúčanie Rady z 20. júla 2020,

TÝMTO ODPORÚČA MAĎARSKU:

1. V roku 2022 zachovať podporné zámery fiškálnej politiky vrátane impulzu poskytnutého Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti a zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov.
2. Keď to hospodárske podmienky umožnia, uskutočňovať fiškálnu politiku zameranú na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte. Zároveň zvýšiť investície s cieľom posilniť rastový potenciál.

⁽⁶⁾ Záporné znamienko ukazovateľa znamená, že rast primárnych výdavkov prevyšuje strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na expanzívnu fiškálnu politiku.

⁽⁷⁾ Ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov majú predstavovať neutrálny príspevok.

⁽⁸⁾ Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať restriktívny príspevok vo výške 0,2 percentuálneho bodu HDP.

⁽⁹⁾ Na základe odhadov Komisie, ktoré vychádzajú zo spoločne dohodnutej metodiky.

3. V záujme zabezpečenia udržateľnej a inkluzívnej obnovy venovať osobitnú pozornosť zloženiu verejných financií na strane príjmov aj na strane výdavkov štátneho rozpočtu, ako aj kvalite rozpočtových opatrení. Uprednostňovať udržateľné investície podporujúce rast, najmä investície zamerané na podporu zelenej a digitálnej transformácie. Uprednostňovať fiškálne štrukturálne reformy, ktoré pomôžu zabezpečiť financovanie priorít verejnej politiky a prispieť k dlhodobej udržateľnosti verejných financií, a podľa potreby aj posilnením rozsahu pokrytia, primeranosti a udržateľnosti systémov zdravotnej starostlivosti a sociálnej ochrany pre všetkých.

V Luxemburgu 18. júna 2021

Za Radu

predseda

J. LEÃO

ODPORÚČANIE RADY**z 18. júna 2021****ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Malty na rok 2021**

(2021/C 304/18)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 5 ods. 2,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

po porade s Hospodárskym a finančným výborom,

keďže:

- (1) Komisia 20. marca 2020 prijala oznámenie o aktivácii všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu. Všeobecná úniková doložka stanovená v článku 5 ods. 1, článku 6 ods. 3, článku 9 ods. 1 a článku 10 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1466/97 a v článku 3 ods. 5 a článku 5 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1467/97⁽²⁾ uľahčuje koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Komisia v uvedenom oznámení vyjadrila názor, že vzhľadom na očakávaný prudký hospodársky pokles v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 boli splnené podmienky na aktiváciu všeobecnej únikovej doložky. Ministri financií členských štátov 23. marca 2020 vyjadrili súhlas s posúdením Komisie. Všeobecná úniková doložka poskytla členským štátom rozpočtovú flexibilitu na riešenie krízy spôsobenej ochorením COVID-19. Uľahčila koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Jej aktivácia umožňuje dočasný odklon od postupu úprav smerom k dosiahnutiu strednodobého rozpočtového cieľa každého členského štátu za predpokladu, že to neohrozí fiškálnu udržateľnosť v strednodobom horizonte. Komisia 17. septembra 2020 vo svojom oznámení o ročnej stratégii udržateľného rastu na rok 2021 oznámila, že všeobecná úniková doložka zostane aktívna aj v roku 2021.
- (2) Rada 20. júla 2020 prijala odporúčanie⁽³⁾ (ďalej len „odporúčanie Rady z 20. júla 2020“). Odporučila Malte, aby v súlade so všeobecnou únikovou doložkou prijalo všetky potrebné opatrenia na účinné riešenie pandémie ochorenia COVID-19, posilnenie hospodárstva a podporu následnej obnovy. Zároveň jej odporučila, aby ak to hospodárske podmienky umožňujú, uskutočňovala fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní miery investícií.
- (3) V odporúčaní Rady týkajúcom sa hospodárskej politiky eurozóny na rok 2021 sa poukazuje na to, že vo všetkých členských štátoch eurozóny by sa počas celého roku 2021 malo pokračovať v podporných fiškálnych politikách a opatrenia v príslušných oblastiach politiky by mali byť prispôbené konkrétnej situácii v krajine a mali by byť včasné, dočasné a ciele. Keď to epidemiologické a hospodárske podmienky umožnia, mali by sa postupne ukončovať núdzové opatrenia a zároveň by sa mal riešiť sociálny vplyv krízy, ako aj jej vplyv na trh práce. Členské štáty by mali realizovať fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní miery investícií. Členské štáty by mali uskutočňovať reformy, ktoré posilnia rozsah pokrytia, primeranosť a udržateľnosť systémov zdravotnej starostlivosti a sociálnej ochrany pre všetkých.

(1) Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1

(2) Nariadenie Rady (ES) č. 1467/97 zo 7. júla 1997 o urýchlovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku (Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 6).

(3) Odporúčanie Rady z 20. júla 2020, ktoré sa týka národného programu reforiem Malty na rok 2020 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Malty na rok 2020 (Ú. v. EÚ C 282, 26.8.2020, s. 116).

- (4) Komisia 18. novembra 2020 prijala stanoviská k návrhom rozpočtových plánov členských štátov eurozóny na rok 2021, ktoré boli založené na kvalitatívnom posúdení fiškálnych opatrení. Komisia zastávala názor, že návrh rozpočtového plánu Malty je celkovo v súlade s odporúčaniami v oblasti fiškálnej politiky stanovenými v odporúčaní Rady z 20. júla 2020, a že väčšina opatrení zahrnutých do návrhu rozpočtového plánu podporuje hospodársku činnosť v kontexte značnej neistoty.
- (5) Nástrojom NextGenerationEU vrátane Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti (RRF) sa zabezpečí udržateľná, inkluzívna a spravodlivá obnova. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 (*), ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti bude poskytovať finančnú podporu na vykonávanie reforiem a investícií, pričom so sebou prinesie fiškálny impulz financovaný Úniou. Prispieje k obnove hospodárstva a vykonávaniu udržateľných reforiem a investícií podporujúcich rast, najmä na podporu zelenej a digitálnej transformácie, a posilní odolnosť a potenciálny rast hospodárstiev členských štátov. Prispieje aj k zlepšeniu stavu verejných financií v krátkodobom horizonte a k posilneniu udržateľných verejných financií a k rastu a vytváraniu pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte.
- (6) Komisia 3. marca 2021 prijala oznámenie, v ktorom poskytla ďalšie usmernenia v príslušnej oblasti politiky na uľahčenie koordinácie fiškálnych politík a prípravy programov stability a konvergenčných programov členských štátov. Celkové zámery fiškálnej politiky by vzhľadom na štátne rozpočty a Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti mali v rokoch 2021 a 2022 zostať podporné. Vzhľadom na očakávanie, že hospodárska činnosť sa bude v druhej polovici roku 2021 postupne normalizovať, by sa zároveň mali fiškálne politiky členských štátov v roku 2022 viac diferencovať. Fiškálne politiky členských štátov by mali zohľadňovať stav obnovy, fiškálnu udržateľnosť a potrebu znižovať hospodárske, sociálne a územné rozdiely. Keďže v Únii treba podporovať udržateľnú obnovu, členské štáty, ktoré z hľadiska udržateľnosti čelia menšiemu riziku, by mali svoje rozpočty v roku 2022 orientovať na zachovanie podpornej fiškálnej politiky a zohľadniť v nich vplyv Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Členské štáty s vysokou úrovňou zadĺženia by mali uskutočňovať obozretné fiškálne politiky a zároveň zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov a využívať granty v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na financovanie dodatočných kvalitných investičných projektov a štrukturálnych reforiem. V období po roku 2022 by fiškálne politiky mali naďalej zohľadňovať silu obnovy, stupeň hospodárskej neistoty a aspekty fiškálnej udržateľnosti. Preorientovanie fiškálnych politík na dosahovanie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií, a to aj postupným ukončením podporných opatrení vo vhodnom čase, prispieje k zabezpečeniu fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte.
- (7) Vo svojom oznámení z 3. marca 2021 Komisia uviedla, že rozhodnutie o deaktivácii alebo pokračovaní v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky by sa malo prijať ako celkové posúdenie stavu hospodárstva, pričom kľúčovým kvantitatívnym kritériom by mala byť úroveň hospodárskej činnosti v Únii alebo eurozóne v porovnaní s predkrízovými úrovňami (z konca roku 2019). Na základe prognózy Komisie z jari 2021 Komisia 2. júna 2021 usúdila, že podmienky na pokračovanie v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky v roku 2022 a jej deaktiváciu v roku 2023 boli splnené. Situácia jednotlivých krajín sa bude naďalej zohľadňovať aj po deaktivácii všeobecnej únikovej doložky.
- (8) Malta predložila 30. apríla 2021 svoj program stability na rok 2021 v súlade s článkom 4 nariadenia (ES) č. 1466/97.
- (9) Na základe údajov overených Eurostatom bol v roku 2020 deficit verejných financií Malty na úrovni 10,1 % hrubého domáceho produktu (HDP), zatiaľ čo verejný dlh sa zvýšil na 54,3 % HDP. Ročné zhoršenie primárneho rozpočtového salda dosiahlo 10,6 % HDP, a to vrátane diskrečných rozpočtových opatrení vo výške 5,7 % HDP na podporu hospodárstva a vrátane fungovania automatických stabilizátorov. Malta takisto poskytla spoločnostiam a domácnostiam podporu likvidity (napríklad záruky a odklady platenia daní, čo nemá priamy a okamžitý vplyv na rozpočet) v odhadovanom objeme 3,9 % HDP. skutočné použitie verejných záruk v roku 2020 odhaduje Komisia približne na úrovni 1 % HDP.
- (10) Komisia 2. júna 2021 vydala správu podľa článku 126 ods. 3 zmluvy. Táto správa sa zaoberá rozpočtovou situáciou Malty, keďže jej deficit verejných financií v roku 2020 presiahol referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve. V správe sa konštatovalo, že kritérium deficitu nebolo dodržané.

(*) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (11) Makroekonomický scenár, z ktorého vychádzajú rozpočtové prognózy, je v roku 2021 opatrný a v roku 2022 priaznivý. V programe stability na rok 2021 sa predpokladá, že reálny HDP sa v roku 2021 zvýši o 3,8 % a v roku 2022 sa jeho rast zrýchli na 6,8 %. Rast by bol v roku 2021 poháňaný výlučne domácim dopytom, zatiaľ čo v roku 2022 by kladný príspevok pochádzal aj z vonkajšieho sektora. V prognóze Komisie z jari 2021 sa predpokladá rovnomernejšia trajektória rastu, pričom v roku 2021 sa predpokladá rast HDP vo výške 4,6 % a v roku 2022 vo výške 6,1 %. Odlišný profil prognózy rastu Komisie možno z veľkej časti vysvetliť optimistickjšími vyhlídkami týkajúcimi sa súkromnej a verejnej spotreby v roku 2021 a utlmenejším rastom investícií v roku 2022.
- (12) Vláda vo svojom programe stability na rok 2021 plánuje zvýšenie deficitu verejných financií z 10,1 % HDP v roku 2020 na 12,0 % HDP v roku 2021, pričom miera zadlženosti by sa mala v roku 2021 zvýšiť na 65,0 % HDP. Zmena primárneho rozpočtového salda v roku 2021 v porovnaní s úrovňou pred krízou (2019) má podľa programu stability na rok 2021 dosiahnuť 12,5 % HDP, pod čo sa podpísali diskrečné rozpočtové opatrenia vo výške 5,6 % HDP na podporu hospodárstva a fungovanie automatických stabilizátorov. Tieto projekcie sú v súlade s prognózou Komisie z jari 2021.
- (13) Malta prijala v reakcii na pandémiu ochorenia COVID-19 a súvisiaci hospodársky pokles rozpočtové opatrenia na posilnenie kapacity svojho systému zdravotnej starostlivosti, zamedzenie šírenia pandémie ochorenia COVID-19 a poskytnutie pomoci tým osobám a odvetviam, ktoré boli obzvlášť zasiahnuté. Táto rázna reakcia v príslušnej oblasti politiky zmiernila pokles HDP, čo zase pribrzdilo nárast deficitu verejných financií a verejného dlhu. Fiškálne opatrenia by mali maximalizovať podporu obnovy bez toho, aby obmedzovali budúce fiškálne trajektórie. Opatrenia by preto nemali trvalo zaťažiť verejné financie. Ak členské štáty zavedú trvalé opatrenia, mali by ich riadne financovať, aby bola v strednodobom horizonte zabezpečená rozpočtová neutralita. Opatrenia, ktoré Malta prijala v rokoch 2020 a 2021, sú v súlade s odporúčaním Rady z 20. júla 2020. Diskrečné rozpočtové opatrenia, ktoré vláda prijala v rokoch 2020 a 2021, sú väčšinou dočasné alebo vyvážené kompenzačnými opatreniami.
- (14) V programe stability na rok 2021 sa predpokladajú investície a reformy financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti vo výške 0,3 % HDP v roku 2021, 0,8 % HDP v roku 2022, 0,6 % HDP v roku 2023, 0,3 % HDP v roku 2024 a 0,1 % HDP v roku 2025. V rámci prognózy Komisie z jari 2021 nie sú tieto granty v plnej miere zahrnuté do rozpočtových projekcií, keďže k dátumu uzávierky neboli k dispozícii dostatočne podrobné informácie o národnom pláne obnovy a odolnosti. V prognóze Komisie z jari 2021 sa namiesto toho predpokladá zjednodušené a lineárne začlenenie výdavkov financovaných v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti.
- (15) Stanovené ukazovatele fiškálnej úpravy uvedené v nariadení (ES) č. 1466/97 treba zvážiť v kontexte súčasných okolností. Po prvé, s odhadmi produkčnej medzery sa spája značná neistota. Po druhé, je potrebné, aby fiškálna politika bola pripravená rýchlo sa prispôsobiť vývoju pandémie ochorenia COVID-19 a aby sa po zmiernení zdravotných rizík presunula od núdzovej pomoci k cieľenejším opatreniam. Po tretie, súčasný kontext sa vyznačuje významnou reakciou v príslušnej oblasti politiky s cieľom podporiť hospodársku činnosť. Vzhľadom na značné transfery z rozpočtu Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti) nezachytávajú stanovené ukazovatele celý impulz, ktorý hospodárstvu poskytujú fiškálne politiky. Štrukturálne saldo sa preto za súčasných okolností nejaví ako primeraný ukazovateľ. Takisto treba prispôsobiť referenčnú hodnotu pre výdavky^(?) a doplniť ju o dodatočné informácie, aby bolo možné v plnej miere posúdiť orientáciu fiškálnej politiky.
- (16) Podobne ako pri posudzovaní návrhov rozpočtových plánov na rok 2021 boli z výdavkového agregátu vylúčené dočasné núdzové opatrenia. Tieto dočasné núdzové opatrenia súvisiace s krízou slúžia na podporu systémov zdravotnej starostlivosti a odškodnenie pracovníkov a podnikov za straty príjmov v dôsledku obmedzení pohybu a narušení dodávateľského reťazca; ich zrušenie zo strany verejných orgánov je podmienené návratom situácie v oblasti verejného zdravia a hospodárskej situácie do normálneho stavu. Na posúdenie celkových zámerov fiškálnej politiky v súčasnej situácii by sa do príslušného výdavkového agregátu mali zahrnúť značné transfery z rozpočtu Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti). Celkové zámery fiškálnej politiky sa preto následne merajú na základe zmeny primárnych výdavkov (bez diskrečných príjmových opatrení a bez dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou) vrátane výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy

(?) Najmä vzhľadom na to, že investície, ktoré sa používajú pri referenčnej hodnote pre výdavky, sú rozložené na štvorročné obdobie, nie je možné riadne posúdiť fiškálnu podporu na obnovu, ktorú poskytujú investície financované z vnútroštátnych zdrojov.

a odolnosti a iných fondov Únie. Nad rámec celkových zámerov fiškálnej politiky sa analýza zameriava aj na posúdenie toho, či je vnútroštátna fiškálna politika obozretná a či jej zloženie prispieva k udržateľnej obnove v súlade so zelenou a digitálnou transformáciou. Preto sa osobitná pozornosť venuje vývoju primárnych bežných výdavkov a investícií financovaných z vnútroštátnych zdrojov.

- (17) V programe stability na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejných financií Malty v roku 2022 klesne na 5,6 % HDP, a to najmä v dôsledku ukončenia dočasných podporných opatrení prijatých v rokoch 2020 a 2021. Predpokladá sa, že miera zadlženosti verejnej správy sa zvýši na úroveň 65,8 % HDP. Tieto projekcie sú v súlade s prognózou Komisie z jari 2021. Na základe prognózy Komisie z jari 2021 a na základe osobitnej metodiky, ktorá zohľadňuje uvedené výzvy, sa celkové zábery fiškálnej politiky, odhadujú na 2,1 % HDP⁽⁶⁾, a to vrátane vplyvu investícií financovaných zo štátneho rozpočtu aj z rozpočtu Únie, najmä z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, na celkový dopyt v roku 2022. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie sa má znížiť o 0,1 percentuálneho bodu HDP. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,2 percentuálneho bodu HDP⁽⁷⁾. Predpokladá sa, že primárne bežné výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,8 percentuálneho bodu HDP.
- (18) Zdá sa, že mimoriadne dôležitá je kvalita rozpočtových opatrení členských štátov. Fiškálne štrukturálne reformy zamerané na zlepšenie zloženia štátnych rozpočtov môžu podporiť potenciálny rast, vytvoríť veľmi potrebný fiškálny priestor a pomôcť zabezpečiť fiškálnu udržateľnosť v dlhodobejšom horizonte, a to aj vzhľadom na zmenu klímy a zdravotné výzvy. Na strane príjmov zvýšila kríza spôsobená ochorením COVID-19 význam reformiem zameraných na efektívnejšie a spravodlivejšie systémy verejných príjmov. Na strane výdavkov ešte viac podčiarkla zásadný význam toho, aby sa zvýšila úroveň a kvalita udržateľných investícií podporujúcich rast, a to spôsobom, ktorý je konzistentný s plnením cieľov zvýšenia rastového potenciálu, hospodárskej a sociálnej odolnosti a dvojakej – zelenej a digitálnej – transformácie. Národné plány obnovy a odolnosti umožnia zlepšiť zloženie štátnych rozpočtov.
- (19) Podľa strednodobých rozpočtových plánov programu stability na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejných financií sa zníži z 3,9 % HDP v roku 2023 na 2,9 % HDP v roku 2024. Predpokladá sa, že deficit verejných financií prestane prekračovať referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve v roku 2024. Na základe programu stability na rok 2021 sa celkové zábery fiškálnej politiky – vrátane vplyvu investícií financovaných zo štátneho rozpočtu aj z rozpočtu Únie, najmä z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, na celkový dopyt – v rokoch 2023 a 2024 odhadujú v priemere na 1,3 % HDP. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie sa má znížiť o 0,2 percentuálneho bodu HDP. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,2 percentuálneho bodu HDP⁽⁸⁾. Predpokladá sa, že primárne bežné výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,4 percentuálneho bodu HDP. Desaťročný priemerný nominálny potenciálny rast sa v súčasnosti odhaduje na 5,5 %⁽⁹⁾. Tento odhad však nepočíta s vplyvom reformiem, ktoré sú súčasťou plánu obnovy a odolnosti a môžu posilniť potenciálny rast Malty.
- (20) Predpokladá sa, že miera zadlženosti verejnej správy klesne zo 66 % HDP v roku 2023 na 65,6 % HDP v roku 2024. Možno konštatovať, že Malta čelí v strednodobom horizonte stredným rizikám v oblasti fiškálnej udržateľnosti, ako vyplynulo z najnovšej analýzy udržateľnosti dlhovej služby.
- (21) Vzhľadom na súčasný stále mimoriadne vysoký stupeň neistoty by usmernenie v oblasti fiškálnej politiky malo zostať prevažne kvalitatívne. Presnejšie kvantifikované usmernenie na ďalšie roky by sa malo poskytnúť v roku 2022, po tom, ako sa stupeň neistoty uspokojivo zníži.
- (22) Rada posúdila program stability na rok 2021 a následné opatrenia prijaté Maltou v nadväznosti na odporúčanie Rady z 20. júla 2020,

⁽⁶⁾ Záporné znamienko ukazovateľa znamená, že rast primárnych výdavkov prevyšuje strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na expanzívnu fiškálnu politiku.

⁽⁷⁾ Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 1,1 percentuálneho bodu HDP.

⁽⁸⁾ Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,5 percentuálneho bodu HDP.

⁽⁹⁾ Na základe odhadov Komisie, ktoré vychádzajú zo spoločne dohodnutej metodiky.

TÝMTO ODPORÚČA MALTE:

1. V roku 2022 zachovať podporné zámery fiškálnej politiky vrátane impulzu poskytnutého Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti a zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov.
2. Keď to hospodárske podmienky umožnia, uskutočňovať fiškálnu politiku zameranú na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a na zabezpečenie fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte. Zároveň zvyšovať investície s cieľom posilniť rastový potenciál.
3. V záujme zabezpečenia udržateľnej a inkluzívnej obnovy venovať osobitnú pozornosť zloženiu verejných financií na strane príjmov aj na strane výdavkov štátneho rozpočtu, ako aj kvalite rozpočtových opatrení. Uprednostňovať udržateľné investície podporujúce rast, najmä investície zamerané na podporu zelenej a digitálnej transformácie. Uprednostňovať fiškálne štrukturálne reformy, ktoré pomôžu zabezpečiť financovanie priorít verejnej politiky a prispieť k dlhodobej udržateľnosti verejných financií, a to prípadne aj posilnením rozsahu pokrytia, primeranosti a udržateľnosti systémov zdravotnej starostlivosti a sociálnej ochrany pre všetkých.

V Luxemburgu 18. júna 2021

Za Radu

predseda

J. LEÃO

ODPORÚČANIE RADY**z 18. júna 2021****ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Holandska na rok 2021**

(2021/C 304/19)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 5 ods. 2,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

po porade s Hospodárskym a finančným výborom,

keďže:

- (1) Komisia 20. marca 2020 prijala oznámenie o aktivácii všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu. Všeobecná úniková doložka stanovená v článku 5 ods. 1, článku 6 ods. 3, článku 9 ods. 1 a článku 10 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1466/97 a v článku 3 ods. 5 a článku 5 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1467/97⁽²⁾ uľahčuje koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Komisia v uvedenom oznámení vyjadrila názor, že vzhľadom na očakávaný prudký hospodársky pokles v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 boli splnené podmienky na aktiváciu všeobecnej únikovej doložky. Ministri financií členských štátov 23. marca 2020 vyjadrili súhlas s posúdením Komisie. Všeobecná úniková doložka poskytla členským štátom rozpočtovú flexibilitu na riešenie krízy spôsobenej pandemiou ochorenia COVID-19. Uľahčila koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Jej aktivácia umožňuje dočasný odklon od postupu úprav smerom k dosiahnutiu strednodobého rozpočtového cieľa každého členského štátu za predpokladu, že to neohrozí fiškálnu udržateľnosť v strednodobom horizonte. Komisia 17. septembra 2020 vo svojom oznámení o ročnej stratégii udržateľného rastu na rok 2021 oznámila, že všeobecná úniková doložka zostane aktívna aj v roku 2021.
- (2) Rada 20. júla 2020 prijala odporúčanie⁽³⁾ (ďalej len „odporúčanie Rady z 20. júla 2020“). Rada 20. júla 2020 odporučila Holandsku, aby v súlade so všeobecnou únikovou doložkou prijala všetky potrebné opatrenia na účinné riešenie pandémie ochorenia COVID-19, posilnenie hospodárstva a podporu následnej obnovy. Zároveň Holandsku odporučila, aby – ak to hospodárske podmienky umožňujú – uskutočňovalo fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní investícií.
- (3) V odporúčaní Rady týkajúcom sa hospodárskej politiky eurozóny na rok 2021 sa poukazuje na to, že vo všetkých členských štátoch eurozóny by sa počas celého roku 2021 malo pokračovať v podporných fiškálnych politikách a opatrenia v príslušných oblastiach politiky by mali byť prispôbené konkrétnej situácii v krajine a mali by byť včasné, dočasné a ciele. Keď to epidemiologické a hospodárske podmienky umožnia, mali by sa postupne ukončovať núdzové opatrenia a zároveň by sa mal riešiť sociálny vplyv krízy, ako aj jej vplyv na trh práce. Členské štáty by mali realizovať fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní miery investícií. Členské štáty by mali uskutočňovať reformy, ktoré posilnia rozsah pokrytia, primeranosť a udržateľnosť systémov zdravotnej starostlivosti a sociálnej ochrany pre všetkých.

(1) Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1

(2) Nariadenie Rady (ES) č. 1467/97 zo 7. júla 1997 o urýchľovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku (Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 6).

(3) Odporúčanie Rady z 20. júla 2020, ktoré sa týka národného programu reforiem Holandska na rok 2020 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Holandska na rok 2020 (Ú. v. EÚ C 282, 26.8.2020, s. 122).

- (4) Komisia 18. novembra 2020 prijala stanoviská k návrhom rozpočtových plánov členských štátov eurozóny na rok 2021, ktoré boli založené na kvalitatívnom posúdení fiškálnych opatrení. Komisia zastávala názor, že návrh rozpočtového plánu Holandska je celkovo v súlade s odporúčaniami v oblasti fiškálnej politiky stanovenými v odporúčaní Rady z 20. júla 2020, a že väčšina opatrení zahrnutých do návrhu rozpočtového plánu podporuje hospodársku činnosť v kontexte značnej neistoty. V prípade niektorých opatrení sa však zdalo, že nie sú dočasné ani vyvážené kompenzačnými opatreniami.
- (5) Nástrojom NextGenerationEU vrátane Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti sa zabezpečí udržateľná, inkluzívna a spravodlivá obnova. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241⁽⁴⁾, ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. Tento Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti bude poskytovať finančnú podporu na vykonávanie reforiem a investícií, pričom so sebou prinesie fiškálny impulz financovaný Úniou. Prispeje k obnove hospodárstva a vykonávaniu udržateľných reforiem a investícií podporujúcich rast, najmä na podporu zelenej a digitálnej transformácie, a posilní odolnosť hospodárstiev členských štátov a ich potenciálny rast. Pomôže tiež k návratu verejných financií k priaznivejším pozíciám v krátkodobom horizonte a prispeje k posilneniu udržateľných verejných financií, ako aj k rastu a vytváraniu pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte.
- (6) Komisia 3. marca 2021 prijala oznámenie, v ktorom poskytla ďalšie usmernenia v príslušnej oblasti politiky na uľahčenie koordinácie fiškálnych politík a prípravy programov stability a konvergenčných programov členských štátov. Celkové zábery fiškálnej politiky by vzhľadom na štátne rozpočty a Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti mali v rokoch 2021 a 2022 zostať podporné. Vzhľadom na očakávanie, že hospodárska činnosť sa bude v druhej polovici roku 2021 postupne normalizovať, by sa zároveň mali fiškálne politiky členských štátov v roku 2022 viac diferencovať. Fiškálne politiky členských štátov by mali zohľadňovať stav obnovy, fiškálnu udržateľnosť a potrebu znižovať hospodárske, sociálne a územné rozdiely. Keďže v Únii treba podporovať udržateľnú obnovu, členské štáty, ktoré z hľadiska udržateľnosti čelia menšiemu riziku, by mali svoje rozpočty v roku 2022 orientovať na zachovanie podpornej fiškálnej politiky a zohľadniť v nich vplyv Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Členské štáty s vysokou úrovňou zadlženia by mali uskutočňovať obozretné fiškálne politiky a zároveň zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov a využívať granty v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na financovanie dodatočných vysokokvalitných investičných projektov a štrukturálnych reforiem. V období po roku 2022 by fiškálne politiky mali naďalej zohľadňovať silu obnovy, stupeň hospodárskej neistoty a aspekty fiškálnej udržateľnosti. Preorientovanie fiškálnych politík na dosahovanie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií, a to aj postupným ukončením podporných opatrení vo vhodnom čase, prispeje k zabezpečeniu fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte.
- (7) Vo svojom oznámení z 3. marca 2021 Komisia uviedla, že rozhodnutie o deaktivácii alebo pokračovaní v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky by sa malo prijať ako celkové posúdenie stavu hospodárstva, pričom kľúčovým kvantitatívnym kritériom by mala byť úroveň hospodárskej činnosti v Únii alebo eurozóne v porovnaní s predkrízovými úrovňami (z konca roku 2019). Na základe prognózy Komisie z jari 2021 Komisia 2. júna 2021 usúdila, že podmienky na pokračovanie v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky v roku 2022 a jej deaktiváciu v roku 2023 boli splnené. Situácia jednotlivých krajín sa bude naďalej zohľadňovať aj po deaktivácii všeobecnej únikovej doložky.
- (8) Holandsko predložilo 30. apríla 2021 svoj program stability na rok 2021 v súlade s článkom 4 nariadenia (ES) č. 1466/97.
- (9) Na základe údajov overených Eurostatom bol v roku 2020 deficit verejných financií Holandska na úrovni 4,3 % hrubého domáceho produktu (HDP), zatiaľ čo verejný dlh sa zvýšil na 54,5 % HDP. Ročná zmena primárneho rozpočtového salda dosiahla 6,0 % HDP, a to vrátane diskrečných rozpočtových opatrení vo výške 3,0 % na podporu hospodárstva a vrátane fungovania automatických stabilizátorov. Holandsko takisto poskytlo spoločnostiam a domácnostiam podporu likvidity (ako napríklad záruky a odklady platenia daní, čo nemá priamy a okamžitý vplyv na rozpočet) v odhadovanom objeme 5,3 % HDP. skutočné využitie verejných záruk v roku 2020 odhaduje Komisia približne na úrovni rovnajúcej sa 2 % HDP.
- (10) Komisia 2. júna 2021 vydala správu podľa článku 126 ods. 3 zmluvy. Táto správa sa zaoberá rozpočtovou situáciou Holandska, keďže jeho deficit verejných financií v roku 2020 presiahol referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve. V správe sa konštatovalo, že kritérium deficitu nebolo dodržané.

(4) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (11) Makroekonomický scenár, z ktorého vychádzajú rozpočtové prognózy, je v rokoch 2021 a 2022 realistický a je v súlade s prognózou Komisie z jari 2021. Z prognózy Komisie z jari 2021 vyplýva silnejší rast súkromnej spotreby v rokoch 2021 a 2022 (vyšší o 0,5 percentuálneho bodu v roku 2021 a vyšší o 0,4 percentuálneho bodu v roku 2022) a silnejší rast tvorby hrubého fixného kapitálu v roku 2022 (vyšší o 0,3 percentuálneho bodu). To je kompenzované vyšším rastom dovozu uvedeným v prognóze Komisie z jari 2021, čo vedie ku kladnému čistému dovozu, zatiaľ čo v programe stability na rok 2021 sa predpokladá záporný čistý dovoz.
- (12) Vláda vo svojom programe stability na rok 2021 plánuje zvýšenie deficitu verejných financií zo 4,3 % HDP v roku 2020 na 5,9 % HDP v roku 2021, pričom miera zadlženosti by sa mala v roku 2021 zvýšiť na 58,6 % HDP. Zmena primárneho rozpočtového salda v roku 2021 v porovnaní s úrovňou pred krízou (2019) má podľa programu stability na rok 2021 dosiahnuť 8,2 % HDP, pod čo sa podpísali diskrečné rozpočtové opatrenia vo výške 1,9 % HDP na podporu hospodárstva a fungovanie automatických stabilizátorov. Komisia vo svojej prognóze z jari 2021 plánuje zvýšenie deficitu verejných financií na 5,0 % HDP v roku 2021, pričom miera zadlženosti by sa mala v roku 2021 zvýšiť na 57,9 % HDP. Prognóza Komisie z jari 2021 je založená na výsledných údajoch poukazujúcich na robustnejšie príjmy v roku 2020, ktoré by mali zostať podobné aj v roku 2021. Nižší odhadovaný deficit vedie k nižším úrovňam dlhu.
- (13) Holandsko prijalo v reakcii na pandémiu ochorenia COVID-19 a súvisiaci hospodársky pokles rozpočtové opatrenia na posilnenie kapacity svojho systému zdravotnej starostlivosti, zamedzenie šírenia pandémie ochorenia COVID-19 a poskytnutie pomoci tým osobám a odvetviam, ktoré boli obzvlášť zasiahnuté. Táto rázna reakcia v príslušnej oblasti politiky zmiernila pokles HDP, čo zase pribrzdilo nárast deficitu verejných financií a verejného dlhu. Fiškálne opatrenia by mali maximalizovať podporu obnovy bez toho, aby obmedzovali budúce fiškálne trajektórie. Opatrenia by preto nemali trvalo zaťažiť verejné financie. Ak členské štáty zavedú trvalé opatrenia, mali by ich riadne financovať, aby bola v strednodobom horizonte zabezpečená rozpočtová neutralita. Opatrenia, ktoré Holandsko prijalo v rokoch 2020 a 2021, sú v súlade s odporúčaním Rady z 20. júla 2020. Zdá sa však, že niektoré diskrečné opatrenia, ktoré vláda prijala v období 2020 až 2021, nie sú dočasné ani vyvážené kompenzačnými opatreniami. V roku 2023, mimo časového rámca prognózy Komisie z jari 2021, sa zostávajúci kumulatívny vplyv uvedených opatrení, ktoré nie sú dočasné, predbežne odhaduje približne na 1 % HDP, pričom všetky z nich sú kapitálové transfery, najmä z Národného fondu pre investície do rastu.
- (14) V programe stability na rok 2021 nie sú zatiaľ zahrnuté granty prijaté v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. V prognóze Komisie z jari 2021 sa predpokladá zjednodušené a lineárne začlenenie výdavkov financovaných z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, keďže nie sú k dispozícii dostatočne podrobné informácie o národnom pláne obnovy a odolnosti.
- (15) Stanovené ukazovatele fiškálnej úpravy uvedené v nariadení (ES) č. 1466/97 treba zvážiť v kontexte súčasných okolností. Po prvé, s odhadmi produkčnej medzery sa spája značná neistota. Po druhé, je potrebné, aby fiškálna politika bola pripravená rýchlo sa prispôsobiť vývoju pandémie ochorenia COVID-19 a aby sa po zmiernení zdravotných rizík presunula od núdzovej pomoci k cielenejším opatreniam. Po tretie, súčasný kontext sa vyznačuje významnou reakciou v príslušnej oblasti politiky s cieľom podporiť hospodársku činnosť. Vzhľadom na značné transfery z rozpočtu Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti) nezachytávajú stanovené ukazovatele celý impulz, ktorý hospodárstvu poskytujú fiškálne politiky. Štrukturálne saldo sa preto za súčasných okolností nejaví ako primeraný ukazovateľ. Takisto treba prispôsobiť referenčnú hodnotu pre výdavky⁽²⁾ a doplniť ju o dodatočné informácie, aby bolo možné v plnej miere posúdiť orientáciu fiškálnej politiky.
- (16) Podobne ako pri posudzovaní návrhov rozpočtových plánov na rok 2021 boli z výdavkového agregátu vylúčené dočasné núdzové opatrenia. Tieto dočasné núdzové opatrenia súvisiace s krízou slúžia na podporu systémov zdravotnej starostlivosti a odškodnenie pracovníkov a podnikov za straty príjmov v dôsledku obmedzení pohybu a narušení dodávateľského reťazca; ich zrušenie zo strany verejných orgánov je podmienené návratom situácie v oblasti verejného zdravia a hospodárskej situácie do normálneho stavu. Na posúdenie celkových zámerov fiškálnej politiky v súčasnej situácii by sa do príslušného výdavkového agregátu mali zahrnúť značné transfery z rozpočtu Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti). Celkové zámery fiškálnej politiky sa preto následne merajú na základe zmeny primárnych výdavkov (bez diskrečných príjmových opatrení a bez dočasných núdzových

(2) Najmä vzhľadom na to, že investície, ktoré sa používajú pri referenčnej hodnote pre výdavky, sú rozložené na štvorročné obdobie, nie je možné riadne posúdiť fiškálnu podporu na obnovu, ktorú poskytujú investície financované z vnútroštátnych zdrojov.

opatrení súvisiacich s krízou) vrátane výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie. Nad rámec celkových zámerov fiškálnej politiky sa analýza zameriava aj na posúdenie toho, či je vnútroštátna fiškálna politika obozretná a či jej zloženie prispieva k udržateľnej obnove v súlade so zelenou a digitálnou transformáciou. Preto sa osobitná pozornosť venuje vývoju primárnych bežných výdavkov a investícií financovaných z vnútroštátnych zdrojov.

- (17) V programe stability na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejných financií Holandska v roku 2022 klesne na 1,8 % HDP, a to najmä v dôsledku obnovy hospodárstva a ukončenia dočasných podporných opatrení prijatých v rokoch 2020 a 2021. Predpokladá sa, že miera zadlženosti verejnej správy v roku 2022 klesne na úroveň 56,9 % HDP. Tieto projekcie sú v súlade s prognózou Komisie z jari 2021. Na základe prognózy Komisie z jari 2021 a na základe osobitnej metodiky, ktorá zohľadňuje uvedené výzvy, sa celkové zámery fiškálnej politiky, ako sú vymedzené vyššie, odhadujú na - 0,4 % HDP ⁽⁶⁾ – a to vrátane vplyvu investícií financovaných zo štátneho rozpočtu aj z rozpočtu EÚ, najmä z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, na celkový dopyt v roku 2022. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie sa má znížiť o 0,1 percentuálneho bodu HDP. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,2 percentuálneho bodu HDP ⁽⁷⁾. Predpokladá sa, že primárne bežné výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) budú predstavovať expanzívny príspevok vo výške 0,2 percentuálneho bodu HDP.
- (18) Zdá sa, že mimoriadne dôležitá je kvalita rozpočtových opatrení členských štátov. Fiškálne štrukturálne reformy zamerané na zlepšenie zloženia štátnych rozpočtov môžu podporiť potenciálny rast, vytvoríť veľmi potrebný fiškálny priestor a pomôcť zabezpečiť fiškálnu udržateľnosť v dlhodobéjšom horizonte, a to aj vzhľadom na zmenu klímy a zdravotné výzvy. Na strane príjmov zvýšila kríza spôsobená pandemiou ochorenia COVID-19 význam reforiem zameraných na efektívnejšie a spravodlivejšie systémy verejných príjmov. Na strane výdavkov ešte viac podčiarkla zásadný význam toho, aby sa zvýšila úroveň a kvalita udržateľných investícií podporujúcich rast, a to spôsobom, ktorý je konzistentný s plnením cieľov zvýšenia rastového potenciálu, hospodárskej a sociálnej odolnosti a dvojakej – zelenej a digitálnej – transformácie. Národné plány obnovy a odolnosti umožnia zlepšiť zloženie štátnych rozpočtov.
- (19) Podľa strednodobých rozpočtových plánov programu stability na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejných financií sa zníži zo 1,4 % HDP v roku 2023 na 1,1 % HDP v roku 2024. Deficit verejných financií sa má v roku 2022 vrátiť pod úroveň 3 % HDP. Program stability na rok 2021 neobsahuje informácie potrebné na odhad celkových zámerov fiškálnej politiky v rokoch 2023 a 2024. Desaťročný priemerný nominálny potenciálny rast sa v súčasnosti odhaduje na 3 % ⁽⁸⁾. Tento odhad však nepočíta s vplyvom reforiem, ktoré sú súčasťou plánu obnovy a mohli by preto posilniť potenciálny rast Holandska.
- (20) Predpokladá sa, že miera zadlženosti verejnej správy klesne z 56,0 % HDP v roku 2023 na 55,3 % HDP v roku 2024. Možno konštatovať, že Holandsko čelí v strednodobom horizonte nízkym rizikám v oblasti fiškálnej udržateľnosti, ako vyplynulo z najnovšej analýzy udržateľnosti dlhovej služby.
- (21) Vzhľadom na súčasný stále mimoriadne vysoký stupeň neistoty by usmernenie v oblasti fiškálnej politiky malo zostať prevažne kvalitatívne. Presnejšie kvantifikované usmernenie na ďalšie roky by sa malo poskytnúť v roku 2022, ak sa dovedty stupeň neistoty uspokojivo zníži.
- (22) Rada posúdila program stability na rok 2021 a následné opatrenia prijaté Holandskom v nadväznosti na odporúčanie Rady z 20. júla 2020,

TÝMTO ODPORÚČA HOLANDSKU:

1. V roku 2022 zachovať podporné zámery fiškálnej politiky vrátane impulzu poskytnutého Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti a zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov.
2. Keď to hospodárske podmienky umožnia, uskutočňovať fiškálnu politiku zameranú na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte. Zároveň zvýšiť investície s cieľom posilniť rastový potenciál.

⁽⁶⁾ Záporné znamienko ukazovateľa znamená, že rast primárnych výdavkov prevyšuje strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na expanzívnu fiškálnu politiku.

⁽⁷⁾ Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať expanzívny príspevok vo výške 0,3 percentuálneho bodu HDP.

⁽⁸⁾ Na základe odhadov Komisie, ktoré vychádzajú zo spoločne dohodnutej metodiky.

3. V záujme zabezpečenia udržateľnej a inkluzívnej obnovy venovať osobitnú pozornosť zloženiu verejných financií na strane príjmov aj na strane výdavkov rozpočtu, ako aj kvalite rozpočtových opatrení. Uprednostňovať udržateľné investície podporujúce rast, najmä investície zamerané na podporu zelenej a digitálnej transformácie. Uprednostňovať fiškálne štrukturálne reformy, ktoré pomôžu zabezpečiť financovanie priorít verejnej politiky a prispejú k dlhodobej udržateľnosti verejných financií, a to prípadne aj posilnením rozsahu pokrytia, primeranosti a udržateľnosti systémov zdravotnej starostlivosti a sociálnej ochrany pre všetkých.

V Luxemburgu 18. júna 2021

Za Radu

predseda

J. LEÃO

ODPORÚČANIE RADY**z 18. júna 2021****ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Rakúska na rok 2021**

(2021/C 304/20)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 5 ods. 2,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

po porade s Hospodárskym a finančným výborom,

keďže:

- (1) Komisia 20. marca 2020 prijala oznámenie o aktivácii všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu. Všeobecná úniková doložka stanovená v článku 5 ods. 1, článku 6 ods. 3, článku 9 ods. 1 a článku 10 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1466/97 a v článku 3 ods. 5 a článku 5 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1467/97⁽²⁾ uľahčuje koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Komisia v uvedenom oznámení vyjadrila názor, že vzhľadom na očakávaný prudký hospodársky pokles v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 boli splnené podmienky na aktiváciu všeobecnej únikovej doložky. Ministri financií členských štátov 23. marca 2020 vyjadrili súhlas s posúdením Komisie. Všeobecná úniková doložka poskytla členským štátom rozpočtovú flexibilitu na riešenie krízy spôsobenej ochorením COVID-19. Uľahčila koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Jej aktivácia umožňuje dočasný odklon od postupu úprav smerom k dosiahnutiu strednodobého rozpočtového cieľa každého členského štátu za predpokladu, že to neohrozí fiškálnu udržateľnosť v strednodobom horizonte. Komisia 17. septembra 2020 vo svojom oznámení o ročnej stratégii udržateľného rastu na rok 2021 oznámila, že všeobecná úniková doložka zostane aktívna aj v roku 2021.
- (2) Rada 20. júla 2020 prijala odporúčanie⁽³⁾ (ďalej len „odporúčanie Rady z 20. júla 2020“). Rakúsku odporučila, aby v súlade so všeobecnou únikovou doložkou prijalo všetky potrebné opatrenia na účinné riešenie pandémie ochorenia COVID-19, posilnenie hospodárstva a podporu následnej obnovy. Zároveň Rakúsku odporučila, aby – ak to hospodárske podmienky umožňujú – uskutočňovalo fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní miery investícií.
- (3) V odporúčaní Rady týkajúcom sa hospodárskej politiky eurozóny na rok 2021 sa poukazuje na to, že vo všetkých členských štátoch eurozóny by sa počas celého roku 2021 malo pokračovať v podporných fiškálnych politikách a opatrenia v príslušných oblastiach politiky by mali byť prispôbené konkrétnej situácii v krajine a mali by byť včasné, dočasné a ciele. Keď to epidemiologické a hospodárske podmienky umožnia, mali by sa postupne ukončovať núdzové opatrenia a zároveň by sa mal riešiť sociálny vplyv krízy, ako aj jej vplyv na trh práce. Členské štáty by mali realizovať fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní miery investícií. Členské štáty by mali uskutočňovať reformy, ktoré posilnia rozsah pokrytia, primeranosť a udržateľnosť systémov zdravotnej starostlivosti a sociálnej ochrany pre všetkých.

(1) Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.

(2) Nariadenie Rady (ES) č. 1467/97 zo 7. júla 1997 o urýchľovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku (Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 6).

(3) Odporúčanie Rady z 20. júla 2020, ktoré sa týka národného programu reforiem Rakúska na rok 2020 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Rakúska na rok 2020 (Ú. v. EÚ C 282, 26.8.2020, s. 129).

- (4) Komisia 18. novembra 2020 prijala stanoviská k návrhom rozpočtových plánov členských štátov eurozóny na rok 2021, ktoré boli založené na kvalitatívnom posúdení fiškálnych opatrení. Komisia zastávala názor, že návrh rozpočtového plánu Rakúska je celkovo v súlade s odporúčaniami v oblasti fiškálnej politiky stanovenými v odporúčaní Rady z 20. júla 2020, a že väčšina opatrení zahrnutých do návrhu rozpočtového plánu podporuje hospodársku činnosť v kontexte značnej neistoty.
- (5) Nástrojom NextGenerationEU vrátane Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti (RRF) sa zabezpečí udržateľná, inkluzívna a spravodlivá obnova. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241⁽⁴⁾, ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti bude poskytovať finančnú podporu na vykonávanie reforiem a investícií, pričom so sebou prinesie fiškálny impulz financovaný Úniou. Prispieje k hospodárskej obnove a vykonávaniu udržateľných reforiem a investícií podporujúcich rast, najmä na podporu zelenej a digitálnej transformácie, a posilní odolnosť hospodárstiev členských štátov a ich potenciálny rast. Pomôže tiež k návratu verejných financií k priaznivejším pozíciám v krátkodobom horizonte a prispieje k posilneniu udržateľných verejných financií, ako aj k rastu a vytváraniu pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte.
- (6) Komisia 3. marca 2021 prijala oznámenie, v ktorom poskytla ďalšie usmernenia v príslušnej oblasti politiky na uľahčenie koordinácie fiškálnych politík a prípravy programov stability a konvergenčných programov členských štátov. Celkové zámery fiškálnej politiky by vzhľadom na štátne rozpočty a Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti mali v rokoch 2021 a 2022 zostať podporné. Vzhľadom na očakávanie, že hospodárska činnosť sa bude v druhej polovici roku 2021 postupne normalizovať, by sa zároveň mali fiškálne politiky členských štátov v roku 2022 viac diferencovať. Fiškálne politiky členských štátov by mali zohľadňovať stav obnovy, fiškálnu udržateľnosť a potrebu znižovať hospodárske, sociálne a územné rozdiely. Keďže v Únii treba podporovať udržateľnú obnovu, členské štáty, ktoré z hľadiska udržateľnosti čelia menšiemu riziku, by mali svoje rozpočty v roku 2022 orientovať na zachovanie podpornej fiškálnej politiky a zohľadniť v nich vplyv Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Členské štáty s vysokou úrovňou zadĺženia by mali uskutočňovať obozretné fiškálne politiky a zároveň zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov a využívať granty v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na financovanie dodatočných vysokokvalitných investičných projektov a štrukturálnych reforiem. V období po roku 2022 by fiškálne politiky mali naďalej zohľadňovať silu obnovy, stupeň hospodárskej neistoty a aspekty fiškálnej udržateľnosti. Preorientovanie fiškálnych politík na dosahovanie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií, a to aj postupným ukončením podporných opatrení vo vhodnom čase, prispieje k zabezpečeniu fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte.
- (7) Vo svojom oznámení z 3. marca 2021 Komisia uviedla, že rozhodnutie o deaktivácii alebo pokračovaní v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky by sa malo prijať ako celkové posúdenie stavu hospodárstva, pričom kľúčovým kvantitatívnym kritériom by mala byť úroveň hospodárskej činnosti v Únii alebo eurozóne v porovnaní s predkrízovými úrovňami (z konca roku 2019). Na základe prognózy Komisie z jari 2021 Komisia 2. júna 2021 usúdila, že podmienky na pokračovanie v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky v roku 2022 a jej deaktiváciu v roku 2023 boli splnené. Situácia jednotlivých krajín sa bude naďalej zohľadňovať aj po deaktivácii všeobecnej únikovej doložky.
- (8) Rakúsko predložilo 28. apríla 2021 svoj program stability na rok 2021 v súlade s článkom 4 nariadenia (ES) č. 1466/97.
- (9) Na základe údajov overených Eurostatom bol v roku 2020 deficit verejných financií Rakúska na úrovni 8,9 % hrubého domáceho produktu (HDP), zatiaľ čo verejný dlh sa zvýšil na 83,9 % HDP. Ročná zmena primárneho rozpočtového salda dosiahla -9,6 % HDP, a to vrátane diskrečných rozpočtových opatrení vo výške 6,8 % HDP na podporu hospodárstva a vrátane fungovania automatických stabilizátorov. Rakúsko takisto poskytlo spoločnostiam a domácnostiam podporu likvidity (ako napríklad záruky a odklady platenia daní, čo nemá priamy a okamžitý vplyv na rozpočet) v odhadovanom objeme 3,5 % HDP; skutočné využitie verejných záruk v roku 2020 odhaduje Komisia približne na úrovni rovnajúcej sa 2 % HDP.
- (10) Komisia 2. júna 2021 vydala správu podľa článku 126 ods. 3 zmluvy. Táto správa sa zaoberá rozpočtovou situáciou Rakúska, keďže jeho deficit verejných financií v roku 2020 presiahol referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve, pričom jeho verejný dlh presiahol referenčnú hodnotu 60 % HDP stanovenú v zmluve a neznižoval sa uspokojivým tempom. V správe sa konštatovalo, že nebolo dodržané kritérium deficitu ani dlhové kritérium.

(⁴) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (11) Makroekonomický scenár, z ktorého vychádzajú rozpočtové prognózy, je v rokoch 2021 a 2022 opatrný. V programe stability na rok 2021 sa predpokladá, že reálny HDP sa v roku 2021 mierne zvýši o 1,5 %, pričom v roku 2022 výrazne vzrastie o 4,7 %. Na porovnanie, v prognóze Komisie z jari 2021 sa uvádza reálny rast na úrovni 3,4 % v roku 2021 a 4,3 % v roku 2022. Rozdiel medzi týmito dvoma prognózami je spôsobený najmä rozdielnymi dátumami ich uzávierky, vďaka čomu sa v projekciách Komisie mohol zohľadniť rýchly odhad HDP za prvý štvrtrok, ktorý je lepší, než sa očakávalo, a ktorý bol uverejnený koncom apríla 2021. V projekciách Komisie sa okrem toho zohľadňuje uvoľňovanie obmedzení, ku ktorému došlo v apríli 2021 v niektorých častiach krajiny, ako aj oznámenie vlády, že od polovice mája 2021 sa výrazne uvoľnia opatrenia na zamedzenie šírenia ochorenia.
- (12) Vláda vo svojom programe stability na rok 2021 plánuje zníženie deficitu verejných financií z 8,9 % HDP v roku 2020 na 8,4 % HDP v roku 2021, pričom miera zadlženosti by sa mala v roku 2021 zvýšiť na 89,6 % HDP. Zmena primárneho rozpočtového salda v roku 2021 v porovnaní s úrovňou pred krízou (2019) má podľa programu stability na rok 2021 dosiahnuť -9,2 % HDP, pod čo sa podpísali diskrečné rozpočtové opatrenia vo výške 5,8 % HDP na podporu hospodárstva a fungovanie automatických stabilizátorov. Tieto projekcie sú v porovnaní s prognózou Komisie z jari 2021 menej optimistické. Na základe prognózy Komisie z jari 2021 sa očakáva, že deficit verejných financií sa v roku 2021 zlepši na 7,6 % HDP, zatiaľ čo miera zadlženosti sa má v roku 2021 zvýšiť na 87,2 % HDP. Do veľkej miery je to spôsobené optimistickým makroekonomickým scenárom v prognóze Komisie.
- (13) Rakúsko prijalo v reakcii na pandémiu ochorenia COVID-19 a súvisiaci hospodársky pokles rozpočtové opatrenia na posilnenie kapacity svojho systému zdravotnej starostlivosti, zamedzenie šírenia ochorenia COVID-19 a poskytnutie pomoci tým osobám a odvetviam, ktoré boli obzvlášť zasiahnuté. Táto rázna reakcia v príslušnej oblasti politiky zmiernila pokles HDP, čo zase pribrzdilo nárast deficitu verejných financií a verejného dlhu. Fiškálne opatrenia by mali maximalizovať podporu obnovy bez toho, aby obmedzovali budúce fiškálne trajektórie. Opatrenia by preto nemali trvalo zaťažiť verejné financie. Ak členské štáty zavedú trvalé opatrenia, mali by ich riadne financovať, aby bola v strednodobom horizonte zabezpečená rozpočtová neutralita. Opatrenia, ktoré Rakúsko prijalo v rokoch 2020 a 2021, sú v súlade s odporúčaním Rady z 20. júla 2020. Zdá sa, že niektoré diskrečné opatrenia, ktoré vláda prijala v období 2020 až 2021, nie sú dočasné ani vyvážené kompenzačnými opatreniami. V roku 2023, mimo časového rámca prognózy Komisie, sa zostávajúci vplyv uvedených opatrení, ktoré nie sú dočasné, predbežne odhaduje približne na 1 % HDP, čo zahŕňa predovšetkým investičné prémie, zavedenie regresívneho odpisovania a úľavu na dani z príjmov fyzických osôb, ako aj kapitálové transfery. Uvedené opatrenia, ktoré nie sú dočasné, zahŕňajú aj investície vo výške približne 0,1 % HDP, ktoré majú podporiť strednodobý potenciálny rast, a tým aj udržateľnosť.
- (14) V programe stability na rok 2021 sa predpokladajú investície a reformy financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti vo výške 0,02 % HDP v roku 2020, 0,1 % HDP v roku 2021, 0,3 % HDP v roku 2022, 0,3 % HDP v roku 2023 a 0,2 % HDP v roku 2024. V rámci jarnej prognózy Komisie sú tieto granty v plnej miere zahrnuté do rozpočtových projekcií.
- (15) Stanovené ukazovatele fiškálnej úpravy uvedené v nariadení (ES) č. 1466/97 treba zvážiť v kontexte súčasných okolností. Po prvé, s odhadmi produkčnej medzery sa spája značná neistota. Po druhé, je potrebné, aby fiškálna politika bola pripravená rýchlo sa prispôsobiť vývoju pandémie ochorenia COVID-19 a aby sa po zmiernení zdravotných rizík presunula od núdzovej pomoci k cielenejším opatreniam. Po tretie, súčasný kontext sa vyznačuje významnou reakciou v príslušnej oblasti politiky s cieľom podporiť hospodársku činnosť. Vzhľadom na značné transfery z rozpočtu Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti) nezachytávajú stanovené ukazovatele celý impulz, ktorý hospodárstvu poskytujú fiškálne politiky. Štrukturálne saldo sa preto za súčasných okolností nejaví ako primeraný ukazovateľ. Takisto treba prispôsobiť referenčnú hodnotu pre výdavky^(?) a doplniť ju o dodatočné informácie, aby bolo možné v plnej miere posúdiť orientáciu fiškálnej politiky.
- (16) Podobne ako pri posudzovaní návrhov rozpočtových plánov na rok 2021 boli z výdavkového agregátu vylúčené dočasné núdzové opatrenia. Tieto dočasné núdzové opatrenia súvisiace s krízou slúžia na podporu systémov zdravotnej starostlivosti a odškodnenie pracovníkov a podnikov za straty príjmov v dôsledku obmedzení pohybu a narušení dodávateľského reťazca; ich zrušenie zo strany verejných orgánov je podmienené návratom situácie v oblasti verejného zdravia a hospodárskej situácie do normálneho stavu. Na posúdenie celkových zámerov fiškálnej politiky v súčasnej situácii by sa do príslušného výdavkového agregátu mali zahrnúť značné transfery z rozpočtu Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti). Celkové zámery fiškálnej politiky sa preto následne

(?) Najmä vzhľadom na to, že investície, ktoré sa používajú pri referenčnej hodnote pre výdavky, sú rozložené na štvorročné obdobie, nie je možné riadne posúdiť fiškálnu podporu na obnovu, ktorú poskytujú investície financované z vnútroštátnych zdrojov.

merajú na základe zmeny primárnych výdavkov (bez diskrečných príjmových opatrení a bez dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou) vrátane výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie. Nad rámec celkových zámerov fiškálnej politiky sa analýza zameriava aj na posúdenie toho, či je vnútroštátna fiškálna politika obozretná a či jej zloženie prispieva k udržateľnej obnove v súlade so zelenou a digitálnou transformáciou. Preto sa osobitná pozornosť venuje vývoju primárnych bežných výdavkov a investícií financovaných z vnútroštátnych zdrojov.

- (17) V programe stability na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejných financií Rakúska v roku 2022 klesne na 4,3 % HDP, a to najmä v dôsledku predpokladaného silného hospodárskeho rastu na úrovni 4,7 % v reálnom vyjadrení, očakávaného oživenia na trhu práce a silnej súkromnej spotreby. Predpokladá sa, že miera zadlženosti verejnej správy v roku 2022 klesne na úroveň 88,1 % HDP. Tieto projekcie sú v porovnaní s prognózou Komisie z jari 2021 menej optimistické. Na základe prognózy Komisie z jari 2021 sa očakáva, že deficit verejných financií sa v roku 2022 zlepši na 3,0 % HDP, zatiaľ čo miera zadlženosti sa má v roku 2022 znížiť na 85,0 % HDP. Do veľkej miery je to spôsobené odlišným východiskovým makroekonomickým scenárom. Na základe prognózy Komisie z jari 2021 a osobitnej metodiky, ktorá zohľadňuje uvedené výzvy, sa celkové zábery fiškálnej politiky odhadujú ako neutrálne (na úrovni 0,0 % HDP) ⁽⁶⁾ – a to vrátane vplyvu investícií financovaných zo štátneho rozpočtu aj z rozpočtu Únie, najmä z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, na celkový dopyt v roku 2022. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie sa má znížiť o 0,1 percentuálneho bodu HDP. Investície financované z vnútroštátnych zdrojov majú predstavovať neutrálny príspevok ⁽⁷⁾. Predpokladá sa, že primárne bežné výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) budú takisto predstavovať neutrálny príspevok.
- (18) Zdá sa, že mimoriadne dôležitá je kvalita rozpočtových opatrení členských štátov. Fiškálne štrukturálne reformy zamerané na zlepšenie zloženia štátnych rozpočtov môžu podporiť potenciálny rast, vytvoriť veľmi potrebný fiškálny priestor a pomôcť zabezpečiť fiškálnu udržateľnosť v dlhodobom horizonte, a to aj vzhľadom na zmenu klímy a zdravotné výzvy. Na strane príjmov zvýšila kríza spôsobená pandémiou COVID-19 význam reforiem zameraných na efektívnejšie a spravodlivejšie systémy verejných príjmov. Na strane výdavkov ešte viac podčiarkla zásadný význam toho, aby sa zvýšila úroveň a kvalita udržateľných investícií podporujúcich rast, a to spôsobom, ktorý je konzistentný s plnením cieľov zvýšenia rastového potenciálu, hospodárskej a sociálnej odolnosti a dvojakej – zelenej a digitálnej – transformácie. Národné plány obnovy a odolnosti umožnia zlepšiť zloženie štátnych rozpočtov.
- (19) Podľa strednodobých rozpočtových plánov programu stability na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejných financií sa zníži z 3,0 % v roku 2023 na 2,5 % HDP v roku 2024. Deficit verejných financií tak v roku 2023 už nemá presahovať úroveň 3 % HDP. Na základe programu stability na rok 2021 sa celkové zábery fiškálnej politiky – vrátane vplyvu investícií financovaných zo štátneho rozpočtu aj z rozpočtu Únie, najmä z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, na celkový dopyt – v rokoch 2023 a 2024 odhadujú v priemere na 0,6 % HDP. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ sa má zvýšiť o 0,1 percentuálneho bodu HDP. Investície financované z vnútroštátnych zdrojov majú predstavovať neutrálny príspevok ⁽⁸⁾. Predpokladá sa, že primárne bežné výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,4 percentuálneho bodu HDP. Desiatročný priemerný nominálny potenciálny rast sa v súčasnosti odhaduje na 3 % ⁽⁹⁾. Tento odhad však nepočíta s vplyvom reforiem, ktoré sú súčasťou plánu obnovy a odolnosti, a mohli by preto posilniť potenciálny rast Rakúska.
- (20) Predpokladá sa, že miera zadlženosti verejnej správy klesne z 88,1 % HDP v roku 2023 na 87,6 % HDP v roku 2024. Možno konštatovať, že Rakúsko čelí v strednodobom horizonte stredným rizikám v oblasti fiškálnej udržateľnosti.
- (21) Vzhľadom na súčasný stále mimoriadne vysoký stupeň neistoty by usmernenie v oblasti fiškálnej politiky malo zostať prevažne kvalitatívne. Presnejšie kvantifikované usmernenie na ďalšie roky by sa malo poskytnúť v roku 2022, ak sa dovedty stupeň neistoty uspokojivo zníži.

⁽⁶⁾ Záporné znamienko ukazovateľa znamená, že rast primárnych výdavkov preyšuje strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na expanzívnu fiškálnu politiku.

⁽⁷⁾ Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,1 percentuálneho bodu HDP.

⁽⁸⁾ Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,1 percentuálneho bodu HDP.

⁽⁹⁾ Na základe odhadov Komisie, ktoré vychádzajú zo spoločne dohodnutej metodiky.

- (22) Rada posúdila program stability na rok 2021 a následné opatrenia prijaté Rakúsom v nadväznosti na odporúčanie Rady z 20. júla 2020,

TÝMTO ODPORÚČA RAKÚSKU:

1. V roku 2022 zachovať podporné zámery fiškálnej politiky vrátane impulzu poskytnutého Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti a zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov.
2. Keď to hospodárske podmienky umožnia, uskutočňovať fiškálnu politiku zameranú na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte. Zároveň zvýšiť investície s cieľom posilniť rastový potenciál.
3. V záujme zabezpečenia udržateľnej a inkluzívnej obnovy venovať osobitnú pozornosť zloženiu verejných financií na strane príjmov aj na strane výdavkov rozpočtu, ako aj kvalite rozpočtových opatrení. Uprednostňovať udržateľné investície podporujúce rast, najmä investície zamerané na podporu zelenej a digitálnej transformácie. Uprednostňovať fiškálne štrukturálne reformy, ktoré pomôžu zabezpečiť financovanie priorít verejnej politiky a prispieť k dlhodobej udržateľnosti verejných financií, a to prípadne aj posilnením rozsahu pokrytia, primeranosti a udržateľnosti systémov zdravotnej starostlivosti a sociálnej ochrany pre všetkých.

V Luxemburgu 18. júna 2021

Za Radu

predseda

J. LEÃO

ODPORÚČANIE RADY**z 18. júna 2021****ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Poľska na rok 2021**

(2021/C 304/21)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 9 ods. 2,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

po porade s Hospodárskym a finančným výborom,

keďže:

- (1) Komisia 20. marca 2020 prijala oznámenie o aktivácii všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu. Všeobecná úniková doložka stanovená v článku 5 ods. 1, článku 6 ods. 3, článku 9 ods. 1 a článku 10 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1466/97 a v článku 3 ods. 5 a článku 5 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1467/97⁽²⁾ uľahčuje koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Komisia v uvedenom oznámení vyjadrila názor, že vzhľadom na očakávaný prudký hospodársky pokles v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 boli splnené podmienky na aktiváciu všeobecnej únikovej doložky. Ministri financií členských štátov 23. marca 2020 vyjadrili súhlas s posúdením Komisie. Všeobecná úniková doložka poskytla členským štátom rozpočtovú flexibilitu na riešenie krízy spôsobenej ochorením COVID-19. Uľahčila koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Jej aktivácia umožňuje dočasný odklon od postupu úprav smerom k dosiahnutiu strednodobých rozpočtových cieľov jednotlivých členských štátov za predpokladu, že to neohrozí fiškálnu udržateľnosť v strednodobom horizonte. Komisia 17. septembra 2020 vo svojom oznámení o ročnej stratégii udržateľného rastu na rok 2021 oznámila, že všeobecná úniková doložka zostane aktívna aj v roku 2021.
- (2) Rada 20. júla 2020 prijala odporúčanie⁽³⁾ (ďalej len „odporúčanie Rady z 20. júla 2020“). Odporučila Poľsku, aby v súlade so všeobecnou únikovou doložkou prijalo všetky potrebné opatrenia na účinné riešenie pandémie ochorenia COVID-19, posilnenie hospodárstva a podporu následnej obnovy. Zároveň Poľsku odporučila, aby – ak to hospodárske podmienky umožňujú – uskutočňovalo fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní miery investícií.
- (3) Nástrojom NextGenerationEU vrátane Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti sa zabezpečí udržateľná, inkluzívna a spravodlivá obnova. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241⁽⁴⁾, ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti bude poskytovať finančnú podporu na vykonávanie reforiem a investícií, pričom so sebou prinesie fiškálny impulz financovaný Úniou. Prispieje k obnove hospodárstva a vykonávaniu udržateľných reforiem a investícií podporujúcich rast, najmä na podporu zelenej a digitálnej transformácie, a posilní odolnosť a potenciálny rast hospodárstiev členských štátov. Pomôže tiež k návratu verejných financií k priaznivejším pozíciám v krátkodobom horizonte a k posilneniu udržateľných verejných financií, rastu a vytváraniu pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte.

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Nariadenie Rady (ES) č. 1467/97 zo 7. júla 1997 o urýchľovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku (Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 6).

⁽³⁾ Odporúčanie Rady z 20. júla 2020, ktoré sa týka národného programu reforiem Poľska na rok 2020 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Poľska na rok 2020 (Ú. v. EÚ C 282, 26.8.2020, s. 135).

⁽⁴⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (4) Komisia 3. marca 2021 prijala oznámenie, v ktorom poskytla ďalšie usmernenia v príslušnej oblasti politiky na uľahčenie koordinácie fiškálnych politík a prípravy programov stability a konvergenčných programov členských štátov. Celkové zámery fiškálnej politiky by vzhľadom na štátne rozpočty a Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti mali v rokoch 2021 a 2022 zostať podporné. Vzhľadom na očakávanie, že hospodárska činnosť sa bude v druhej polovici roku 2021 postupne normalizovať, by sa zároveň mali fiškálne politiky členských štátov v roku 2022 viac diferencovať. Fiškálne politiky členských štátov by mali zohľadňovať stav obnovy, fiškálnu udržateľnosť a potrebu znižovať hospodárske, sociálne a územné rozdiely. Keďže v Únii treba podporovať udržateľnú obnovu, členské štáty, ktoré z hľadiska udržateľnosti čelia menšiemu riziku, by mali svoje rozpočty v roku 2022 orientovať na zachovanie podpornej fiškálnej politiky a zohľadniť v nich vplyv Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Členské štáty s vysokou úrovňou zadlženia by mali uskutočňovať obozretné fiškálne politiky a zároveň zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov a využívať granty v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na financovanie dodatočných vysokokvalitných investičných projektov a štrukturálnych reforiem. V období po roku 2022 by fiškálne politiky mali naďalej zohľadňovať silu obnovy, stupeň hospodárskej neistoty a aspekty fiškálnej udržateľnosti. Preorientovanie fiškálnych politík na dosahovanie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií, a to aj postupným ukončením podporných opatrení vo vhodnom čase, prispeje k zabezpečeniu fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte.
- (5) Vo svojom oznámení z 3. marca 2021 Komisia uviedla, že rozhodnutie o deaktivácii alebo pokračovaní v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky by sa malo prijať ako celkové posúdenie stavu hospodárstva, pričom kľúčovým kvantitatívnym kritériom by mala byť úroveň hospodárskej činnosti v Únii alebo eurozóne v porovnaní s predkrízovými úrovňami (z konca roku 2019). Na základe prognózy Komisie z jari 2021 Komisia 2. júna 2021 usúdila, že podmienky na pokračovanie v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky v roku 2022 a jej deaktiváciu v roku 2023 boli splnené. Situácia jednotlivých krajín sa bude naďalej zohľadňovať aj po deaktivácii všeobecnej únikovej doložky.
- (6) Poľsko predložilo 30. apríla 2021 svoj konvergenčný program na rok 2021 v súlade s článkom 8 nariadenia (ES) č. 1466/97.
- (7) Na základe údajov overených Eurostatom bol v roku 2020 deficit verejných financií Poľska na úrovni 7,0 % hrubého domáceho produktu (HDP), zatiaľ čo verejný dlh sa zvýšil na 57,5 % HDP. Ročná zmena primárneho rozpočtového salda dosiahla -6,4 % HDP, a to vrátane diskrečných rozpočtových opatrení vo výške 4,3 % na podporu hospodárstva a vrátane fungovania automatických stabilizátorov. Zmena pomeru dlhu k HDP bola spôsobená aj emisiou dlhopisov Poľského rozvojového fondu (4,3 % HDP) v kontexte politiky reagujúcej na pandémiu ochorenia COVID-19, pričom časť z nich už bola zahrnutá do deficitu verejných financií v roku 2020. Poľsko takisto poskytlo spoločnostiam a domácnostiam podporu likvidity (napríklad záruky a odklady platenia daní, čo nemá priamy a okamžitý vplyv na rozpočet) v odhadovanom objeme 10,5 % HDP; skutočné využitie verejných záruk v roku 2020 odhaduje Komisia na úrovni pod 0,5 % HDP.
- (8) Komisia 2. júna 2021 vydala správu podľa článku 126 ods. 3 zmluvy. Táto správa sa zaoberá rozpočtovou situáciou Poľska, keďže jeho deficit verejných financií v roku 2020 presiahol referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve. V správe sa konštatovalo, že kritérium deficitu nebolo dodržané.
- (9) Makroekonomický scenár, z ktorého vychádzajú rozpočtové prognózy, je celkovo opatrný, najmä na rok 2022. V konvergenčnom programe na rok 2021 sa predpokladá rast reálneho HDP na úrovni 3,8 % v roku 2021 a 4,3 % v roku 2022, čo je oproti prognóze Komisie z jari 2021 menej robustné oživenie o 0,2 percentuálneho bodu v roku 2021 a o 1,1 percentuálneho bodu v roku 2022. Hlavným dôvodom je skutočnosť, že ústredný scenár uvedený v konvergenčnom programe na rok 2021 nezahŕňa vplyv Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na poľské hospodárstvo.
- (10) Vláda vo svojom konvergenčnom programe na rok 2021 plánuje zníženie deficitu verejných financií zo 7,0 % HDP v roku 2020 na 6,9 % HDP v roku 2021, pričom miera zadlženosti by sa mala v roku 2021 zvýšiť na 60,0 % HDP. Zmena primárneho rozpočtového salda v porovnaní s úrovňou pred krízou (2019) má podľa konvergenčného programu na rok 2021 dosiahnuť -6,4 % HDP, pod čo sa podpísali diskrečné rozpočtové opatrenia vo výške 2,5 % HDP na podporu hospodárstva a fungovanie automatických stabilizátorov. Tieto projekcie sú vyššie ako v prognóze Komisie z jari 2021. Rozdiel je spôsobený najmä vyššími výdavkami vrátane výdavkov na opatrenia na zamedzenie šírenia pandémie ochorenia COVID-19, s ktorými sa počíta v konvergenčnom programe na rok 2021.

- (11) Poľsko prijalo v reakcii na pandémiu ochorenia COVID-19 a súvisiaci hospodársky pokles rozpočtové opatrenia na posilnenie kapacity svojho systému zdravotnej starostlivosti, zamedzenie šírenia pandémie ochorenia COVID-19 a poskytnutie pomoci tým osobám a odvetviam, ktoré boli obzvlášť zasiahnuté. Táto rázna reakcia v príslušnej oblasti politiky zmiernila pokles HDP, čo zase pribrzdilo nárast deficitu verejných financií a verejného dlhu. Fiškálne opatrenia by mali maximalizovať podporu na obnovu bez toho, aby obmedzovali budúce fiškálne trajektórie. Opatrenia by preto nemali trvalo zaťažiť verejné financie. Ak členské štáty zavedú trvalé opatrenia, mali by ich riadne financovať, aby bola v strednodobom horizonte zabezpečená rozpočtová neutralita. Opatrenia, ktoré Poľsko prijalo v rokoch 2020 a 2021, sú v súlade s odporúčaním Rady z 20. júla 2020. Diskrečné rozpočtové opatrenia, ktoré vláda prijala v rokoch 2020 a 2021, sú dočasné alebo vyvážené kompenzačnými opatreniami.
- (12) V konvergenčnom programe na rok 2021 nie sú zatiaľ zahrnuté granty prijaté v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti.
- (13) Stanovené ukazovatele fiškálnej úpravy uvedené v nariadení (ES) č. 1466/97 treba zvážiť v kontexte súčasných okolností. Po prvé, s odhadmi produkčnej medzery sa spája značná neistota. Po druhé, je potrebné, aby fiškálna politika bola pripravená rýchlo sa prispôsobiť vývoju pandémie ochorenia COVID-19 a aby sa po zmiernení zdravotných rizík presunula od núdzovej pomoci k cielenejším opatreniam. Po tretie, súčasný kontext sa vyznačuje významnou reakciou v príslušnej oblasti politiky s cieľom podporiť hospodársku činnosť. Vzhľadom na značné transfery z rozpočtu Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti) nezachytávajú stanovené ukazovatele celý impulz, ktorý hospodárstvu poskytujú fiškálne politiky. Štrukturálne saldo sa preto za súčasných okolností nejaví ako primeraný ukazovateľ. Takisto treba prispôsobiť referenčnú hodnotu pre výdavky ⁽⁵⁾ a doplniť ju o dodatočné informácie, aby bolo možné v plnej miere posúdiť orientáciu fiškálnej politiky.
- (14) Podobne ako pri posudzovaní návrhov rozpočtových plánov na rok 2021 boli z výdavkového agregátu vylúčené dočasné núdzové opatrenia. Tieto dočasné núdzové opatrenia súvisiace s krízou slúžia na podporu systémov zdravotnej starostlivosti a odškodnenie pracovníkov a podnikov za straty príjmov v dôsledku obmedzení pohybu a narušení dodávateľského reťazca; ich zrušenie zo strany verejných orgánov je podmienené návratom situácie v oblasti verejného zdravia a hospodárskej situácie do normálneho stavu. Na posúdenie celkových zámerov fiškálnej politiky v súčasnej situácii by sa do príslušného výdavkového agregátu mali zahrnúť značné transfery z rozpočtu Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti). Celkové zámery fiškálnej politiky sa preto následne merajú na základe zmeny primárnych výdavkov (bez diskrečných príjmových opatrení a bez dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou) vrátane výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie. Nad rámec celkových zámerov fiškálnej politiky sa analýza zameriava aj na posúdenie toho, či je vnútroštátna fiškálna politika obozretná a či jej zloženie prispieva k udržateľnej obnove v súlade so zelenou a digitálnou transformáciou. Preto sa osobitná pozornosť venuje vývoju primárnych bežných výdavkov a investícií financovaných z vnútroštátnych zdrojov.
- (15) V konvergenčnom programe na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejných financií Poľska v roku 2022 klesne na 4,2 % HDP, a to najmä v dôsledku ukončenia dočasných podporných opatrení prijatých v rokoch 2020 a 2021. Predpokladá sa, že miera zadlženosti verejnej správy v roku 2022 klesne na úroveň 59,2 % HDP. Tieto projekcie sú vyššie než v prognóze Komisie z jari 2021, čo je spôsobené predpokladom vyšších výdavkov okrem iného na medzispotrebu a sociálne transfery vrátane výdavkov na opatrenia na zamedzenie šírenia pandémie ochorenia COVID-19. Na základe prognózy Komisie z jari 2021 a osobitnej metodiky, ktorá zohľadňuje uvedené výzvy, sa celkové zámery fiškálnej politiky odhadujú na +0,1 % HDP ⁽⁶⁾ – a to vrátane vplyvu investícií financovaných zo štátneho rozpočtu aj z rozpočtu Únie, najmä z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, na celkový dopyt v roku 2022. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie sa má zvýšiť o 0,1 percentuálneho bodu HDP. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať expanzívny príspevok vo výške 0,3 percentuálneho bodu HDP ⁽⁷⁾. Predpokladá sa, že primárne bežné výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,2 percentuálneho bodu HDP.

⁽⁵⁾ Najmä vzhľadom na to, že investície, ktoré sa používajú pri referenčnej hodnote pre výdavky, sú rozložené na štvorročné obdobie, nie je možné riadne posúdiť fiškálnu podporu na obnovu, ktorú poskytujú investície financované z vnútroštátnych zdrojov.

⁽⁶⁾ Záporné znamienko ukazovateľa znamená, že rast primárnych výdavkov prevyšuje strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na expanzívnu fiškálnu politiku.

⁽⁷⁾ Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,2 percentuálneho bodu HDP.

- (16) Zdá sa, že mimoriadne dôležitá je kvalita rozpočtových opatrení členských štátov. Fiškálne štrukturálne reformy zamerané na zlepšenie zloženia štátnych rozpočtov môžu podporiť potenciálny rast, vytvoriť veľmi potrebný fiškálny priestor a pomôcť zabezpečiť fiškálnu udržateľnosť v dlhodobejšom horizonte, a to aj vzhľadom na zmenu klímy a zdravotné výzvy. Na strane príjmov zvýšila kríza spôsobená ochorením COVID-19 význam reforiem zameraných na efektívnejšie a spravodlivejšie systémy verejných príjmov. Na strane výdavkov ešte viac podčiarkla zásadný význam toho, aby sa zvýšila úroveň a kvalita udržateľných investícií podporujúcich rast, a to spôsobom, ktorý je konzistentný s plnením cieľov zvýšenia rastového potenciálu, hospodárskej a sociálnej odolnosti a dvojakej – zelenej a digitálnej – transformácie. Národné plány obnovy a odolnosti umožnia zlepšiť zloženie štátnych rozpočtov.
- (17) Podľa strednodobých rozpočtových plánov konvergenčného programu na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejnej správy sa zníži z 3,2 % v roku 2023 na 2,5 % HDP v roku 2024. Predpokladá sa teda, že deficit verejných financií prestane prekračovať referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve v roku 2024. Konvergenčný program na rok 2021 neobsahuje informácie potrebné na odhad celkových zámerov fiškálnej politiky v rokoch 2023 a 2024. Desafročný priemerný nominálny potenciálny rast sa v súčasnosti odhaduje na 5,75 %⁽⁸⁾. Tento odhad však nepočíta s vplyvom reforiem, ktoré sú súčasťou plánu obnovy a odolnosti a môžu posilniť potenciálny rast Poľska.
- (18) Predpokladá sa, že miera zadlženosti verejnej správy klesne z 58,7 % HDP v roku 2023 na 57,9 % HDP v roku 2024. Možno konštatovať, že Poľsko čelí v strednodobom horizonte nízkym rizikám v oblasti fiškálnej udržateľnosti, ako vyplynulo z najnovšej analýzy udržateľnosti dlhovej služby.
- (19) Vzhľadom na súčasný stále mimoriadne vysoký stupeň neistoty by usmernenie v oblasti fiškálnej politiky malo zostať prevažne kvalitatívne. Presnejšie kvantifikované usmernenie na ďalšie roky by sa malo poskytnúť v roku 2022, ak sa dovedty stupeň neistoty uspokojivo zníži.
- (20) Rada posúdila konvergenčný program na rok 2021 a následné opatrenia prijaté Poľskom v nadväznosti na odporúčanie Rady z 20. júla 2020,

TÝMTO ODPORÚČA POĽSKU:

1. V roku 2022 uskutočňovať podporné zámery fiškálnej politiky vrátane impulzu poskytnutého Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti a zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov.
2. Keď to hospodárske podmienky umožnia, uskutočňovať fiškálnu politiku zameranú na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a na zabezpečenie fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte. Zároveň zvyšovať investície s cieľom posilniť rastový potenciál.
3. V záujme zabezpečenia udržateľnej a inkluzívnej obnovy venovať osobitnú pozornosť zloženiu verejných financií na strane príjmov aj na strane výdavkov rozpočtu, ako aj kvalite rozpočtových opatrení. Uprednostňovať udržateľné investície podporujúce rast, najmä investície zamerané na podporu zelenej a digitálnej transformácie. Uprednostňovať fiškálne štrukturálne reformy, ktoré pomôžu zabezpečiť financovanie priorít verejnej politiky a prispejú k dlhodobej udržateľnosti verejných financií, a to prípadne aj posilnením rozsahu pokrytia, primeranosti a udržateľnosti systémov zdravotnej starostlivosti a sociálnej ochrany pre všetkých.

V Luxemburgu 18. júna 2021

Za Radu
predseda
J. LEÃO

⁽⁸⁾ Na základe odhadov Komisie, ktoré vychádzajú zo spoločne dohodnutej metodiky.

ODPORÚČANIE RADY**z 18. júna 2021****ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Portugalska na rok 2021**

(2021/C 304/22)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 5 ods. 2,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

po porade s Hospodárskym a finančným výborom,

keďže:

- (1) Komisia 20. marca 2020 prijala oznámenie o aktivácii všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu. Všeobecná úniková doložka stanovená v článku 5 ods. 1, článku 6 ods. 3, článku 9 ods. 1 a článku 10 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1466/97 a v článku 3 ods. 5 a článku 5 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1467/97⁽²⁾ uľahčuje koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Komisia v uvedenom oznámení vyjadrila názor, že vzhľadom na očakávaný prudký hospodársky pokles v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 boli splnené podmienky na aktiváciu všeobecnej únikovej doložky. Ministri financií členských štátov 23. marca 2020 vyjadrili súhlas s posúdením Komisie. Všeobecná úniková doložka poskytla členským štátom rozpočtovú flexibilitu na riešenie krízy spôsobenej ochorením COVID-19. Uľahčila koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Jej aktivácia umožňuje dočasný odklon od postupu úprav smerom k dosiahnutiu strednodobého rozpočtového cieľa každého členského štátu za predpokladu, že to neohrozí fiškálnu udržateľnosť v strednodobom horizonte. Komisia 17. septembra 2020 vo svojom oznámení o ročnej stratégii udržateľného rastu na rok 2021 oznámila, že všeobecná úniková doložka zostane aktívna aj v roku 2021.
- (2) Rada 20. júla 2020 prijala odporúčanie⁽³⁾ (ďalej len „odporúčanie Rady z 20. júla 2020“). Rada odporučila Portugalsku, aby v súlade so všeobecnou únikovou doložkou prijala všetky potrebné opatrenia na účinné riešenie pandémie ochorenia COVID-19, posilnenie hospodárstva a podporu následnej obnovy. Zároveň Portugalsku odporučila, aby – ak to hospodárske podmienky umožňujú – uskutočňovalo fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní miery investícií.
- (3) V odporúčaní Rady týkajúcom sa hospodárskej politiky eurozóny na rok 2021 sa poukazuje na to, že vo všetkých členských štátoch eurozóny by sa počas celého roku 2021 malo pokračovať v podporných fiškálnych politikách a opatrenia v príslušných oblastiach politiky by mali byť prispôbené konkrétnej situácii v krajine a mali by byť včasné, dočasné a ciele. Keď to epidemiologické a hospodárske podmienky umožnia, mali by sa postupne ukončovať núdzové opatrenia a zároveň by sa mal riešiť sociálny vplyv krízy, ako aj jej vplyv na trh práce. Členské štáty by mali realizovať fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní miery investícií. Členské štáty by mali uskutočňovať reformy, ktoré posilnia rozsah pokrytia, primeranosť a udržateľnosť systémov zdravotnej starostlivosti a sociálnej ochrany pre všetkých.

(1) Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.

(2) Nariadenie Rady (ES) č. 1467/97 zo 7. júla 1997 o urýchľovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku (Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 6).

(3) Odporúčanie Rady z 20. júla 2020, ktoré sa týka národného programu reforiem Portugalska na rok 2020 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Portugalska na rok 2020 (Ú. v. EÚ C 282, 26.8.2020, s. 142).

- (4) Komisia 18. novembra 2020 prijala stanoviská k návrhom rozpočtových plánov členských štátov eurozóny na rok 2021, ktoré boli založené na kvalitatívnom posúdení fiškálnych opatrení. Komisia zastávala názor, že návrh rozpočtového plánu Portugalska je celkovo v súlade s odporúčaniami v oblasti fiškálnej politiky stanovenými v odporúčaní Rady z 20. júla 2020, a že väčšina opatrení zahrnutých do návrhu rozpočtového plánu podporuje hospodársku činnosť v kontexte značnej neistoty.
- (5) Nástrojom Next Generation EU vrátane Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti (RRF) sa zabezpečí udržateľná, inkluzívna a spravodlivá obnova. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241⁽⁴⁾, ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti bude poskytovať finančnú podporu na vykonávanie reforiem a investícií, pričom so sebou prinesie fiškálny impulz financovaný Úniou. Prispieje k obnove hospodárstva a vykonávaniu udržateľných reforiem a investícií podporujúcich rast, najmä na podporu zelenej a digitálnej transformácie, a posilní odolnosť hospodárstiev členských štátov a ich potenciálny rast. Pomôže tiež k návratu verejných financií k priaznivejším pozíciám v krátkodobom horizonte a prispieje k posilneniu udržateľných verejných financií, ako aj k rastu a vytváraniu pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte.
- (6) Komisia 3. marca 2021 prijala oznámenie, v ktorom poskytla ďalšie usmernenia v príslušnej oblasti politiky na uľahčenie koordinácie fiškálnych politík a prípravy programov stability a konvergenčných programov členských štátov. Celkové zámery fiškálnej politiky by vzhľadom na štátne rozpočty a Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti mali v rokoch 2021 a 2022 zostať podporné. Vzhľadom na očakávanie, že hospodárska činnosť sa bude v druhej polovici roku 2021 postupne normalizovať, by sa zároveň mali fiškálne politiky členských štátov v roku 2022 viac diferencovať. Fiškálne politiky členských štátov by mali zohľadňovať stav obnovy, fiškálnu udržateľnosť a potrebu znižovať hospodárske, sociálne a územné rozdiely. Keďže v Únii treba podporovať udržateľnú obnovu, členské štáty, ktoré z hľadiska udržateľnosti čelia menšiemu riziku, by mali svoje rozpočty v roku 2022 orientovať na zachovanie podpornej fiškálnej politiky a zohľadniť v nich vplyv Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Členské štáty s vysokou úrovňou zadĺženia by mali uskutočňovať obozretné fiškálne politiky a zároveň zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov a využívať granty v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na financovanie dodatočných kvalitných investičných projektov a štrukturálnych reforiem. V období po roku 2022 by fiškálne politiky mali naďalej zohľadňovať silu obnovy, stupeň hospodárskej neistoty a aspekty fiškálnej udržateľnosti. Preorientovanie fiškálnych politík na dosahovanie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií, a to aj postupným ukončením podporných opatrení vo vhodnom čase, prispieje k zabezpečeniu fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte.
- (7) Vo svojom oznámení z 3. marca 2021 Komisia uviedla, že rozhodnutie o deaktivácii alebo pokračovaní v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky by sa malo prijať ako celkové posúdenie stavu hospodárstva, pričom kľúčovým kvantitatívnym kritériom by mala byť úroveň hospodárskej činnosti v Únii alebo eurozóne v porovnaní s predkrízovými úrovňami (z konca roku 2019). Na základe prognózy Komisie z jari 2021 Komisia 2. júna 2021 usúdila, že podmienky na pokračovanie v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky v roku 2022 a jej deaktiváciu v roku 2023 boli splnené. Situácia jednotlivých krajín sa bude naďalej zohľadňovať aj po deaktivácii všeobecnej únikovej doložky.
- (8) Portugalsko predložilo 30. apríla 2021 svoj program stability na rok 2021 v súlade s článkom 4 nariadenia (ES) č. 1466/97.
- (9) Na základe údajov overených Eurostatom bol v roku 2020 deficit verejných financií Portugalska na úrovni 5,7 % hrubého domáceho produktu (HDP), zatiaľ čo verejný dlh sa zvýšil na 133,6 % HDP. Ročná zmena primárneho rozpočtového salda dosiahla - 6 % HDP, a to vrátane diskrečných rozpočtových opatrení vo výške približne 3 % HDP na podporu hospodárstva a vrátane fungovania automatických stabilizátorov. Portugalsko takisto poskytlo spoločnostiam a domácnostiam podporu likvidity (ako napríklad záruky a odklady platenia daní, čo nemá priamy a okamžitý vplyv na rozpočet) v odhadovanom objeme takmer 4 % HDP; skutočné použitie verejných záruk v roku 2020 odhaduje Komisia približne na úrovni rovnajúcej sa 3,5 % HDP.
- (10) Komisia 2. júna 2021 vydala správu podľa článku 126 ods. 3 zmluvy. Táto správa sa zaoberá rozpočtovou situáciou Portugalska, keďže jeho deficit verejných financií v roku 2020 presiahol referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve, pričom jeho verejný dlh presiahol referenčnú hodnotu 60 % HDP stanovenú v zmluve a neznižoval sa uspokojivým tempom. V správe sa konštatovalo, že nebolo dodržané kritérium deficitu ani dlhové kritérium.

(4) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (11) Makroekonomický scenár, z ktorého vychádzajú rozpočtové prognózy, je v rokoch 2021 a 2022 realistický. V programe stability na rok 2021 sa predpokladá, že reálny HDP sa v roku 2021 zvýši o 4 % a v roku 2022 o 4,9 %. To je v súlade s prognózou Komisie z jari 2021. Krízou spôsobenou pandémiou ochorenia COVID-19 boli obzvlášť ťažko postihnuté odvetvia, v ktorých dochádza k množstvu kontaktov. Stále prevažujú riziká nepriaznivého vývoja spojené s makroekonomickým výhľadom spôsobené tým, že Portugalsko je do veľkej miery závislé od zahraničného cestovného ruchu, ktorého cesta k obnove je stále spojená s vysokým stupňom neistoty.
- (12) Vláda vo svojom programe stability na rok 2021 plánuje zníženie deficitu verejných financií z 5,7 % HDP v roku 2020 na 4,5 % HDP v roku 2021, pričom miera zadlženosti by sa mala v roku 2021 znížiť na 128 % HDP. Zmena primárneho rozpočtového salda v roku 2021 v porovnaní s úrovňou pred krízou (2019) má podľa programu stability na rok 2021 dosiahnuť - 5 % HDP, pod čo sa podpísali diskrečné rozpočtové opatrenia vo výške približne 3 % HDP na podporu hospodárstva a fungovanie automatických stabilizátorov. Tieto projekcie sú v súlade s prognózou Komisie z jari 2021.
- (13) Portugalsko prijalo v reakcii na pandémiu ochorenia COVID-19 a súvisiaci hospodársky pokles rozpočtové opatrenia na posilnenie kapacity svojho systému zdravotnej starostlivosti, zamedzenie šírenia pandémie ochorenia COVID-19 a poskytnutie pomoci tým osobám a odvetviám, ktoré boli obzvlášť zasiahnuté. Táto rázna reakcia v príslušnej oblasti politiky zmiernila pokles HDP, čo zase pribrzdilo nárast deficitu verejných financií a verejného dlhu. Fiškálne opatrenia by mali maximalizovať podporu obnovy bez toho, aby obmedzovali budúce fiškálne trajektórie. Opatrenia by preto nemali trvalo zaťažiť verejné financie. Ak členské štáty zavedú trvalé opatrenia, mali by ich riadne financovať, aby bola v strednodobom horizonte zabezpečená rozpočtová neutralita. Opatrenia, ktoré Portugalsko prijalo v rokoch 2020 a 2021, sú v súlade s odporúčaním Rady z 20. júla 2020. Zdá sa, že niektoré diskrečné opatrenia, ktoré vláda prijala v období 2020 až 2021, nie sú dočasné ani vyvážené kompenzačnými opatreniami. V roku 2023, mimo časového rámca prognózy Komisie z jari 2021, sa zostávajúci kumulatívny vplyv uvedených opatrení, ktoré nie sú dočasné, predbežne odhaduje približne na 1 % HDP, pričom ide najmä o dodatočné výdavky na mzdy vo verejnom sektore. Uvedené opatrenia, ktoré nie sú dočasné, zahŕňajú aj investície vo výške približne 0,1 % HDP, ktoré majú podporiť strednodobý potenciálny rast, a tým aj udržateľnosť.
- (14) V programe stability na rok 2021 sa predpokladajú investície a reformy financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti vo výške 0,3 % HDP v roku 2021, 1,3 % HDP v roku 2022, 1,5 % HDP v roku 2023, 1,3 % HDP v roku 2024 a 1,1 % HDP v roku 2025. V programe stability na rok 2021 sa predpokladajú aj úvery v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti vo výške 0,7 % HDP v roku 2021, 0,2 % HDP v roku 2022 a 0,1 % HDP ročne v rokoch 2023 až 2025. V rámci prognózy Komisie z jari 2021 sú tieto granty zahrnuté do rozpočtových projekcií.
- (15) Stanovené ukazovatele fiškálnej úpravy uvedené v nariadení (ES) č. 1466/97 treba zvážiť v kontexte súčasných okolností. Po prvé, s odhadmi produkčnej medzery sa spája značná neistota. Po druhé, je potrebné, aby fiškálna politika bola pripravená rýchlo sa prispôsobiť vývoju pandémie ochorenia COVID-19 a aby sa po zmiernení zdravotných rizík presunula od núdzovej pomoci k cielenejším opatreniam. Po tretie, súčasný kontext sa vyznačuje významnou reakciou v príslušnej oblasti politiky s cieľom podporiť hospodársku činnosť. Vzhľadom na značné transfery z rozpočtu Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti) nezachytávajú stanovené ukazovatele celý impulz, ktorý hospodárstvu poskytujú fiškálne politiky. Štrukturálne saldo sa preto za súčasných okolností nejaví ako primeraný ukazovateľ. Takisto treba prispôsobiť referenčnú hodnotu pre výdavky^(?) a doplniť ju o dodatočné informácie, aby bolo možné v plnej miere posúdiť orientáciu fiškálnej politiky.
- (16) Podobne ako pri posudzovaní návrhov rozpočtových plánov na rok 2021 boli z výdavkového agregátu vylúčené dočasné núdzové opatrenia. Tieto dočasné núdzové opatrenia súvisiace s krízou slúžia na podporu systémov zdravotnej starostlivosti a odškodnenie pracovníkov a podnikov za straty príjmov v dôsledku obmedzení pohybu a narušení dodávateľského reťazca; ich zrušenie zo strany verejných orgánov je podmienené návratom situácie v oblasti verejného zdravia a hospodárskej situácie do normálneho stavu. Na posúdenie celkových zámerov fiškálnej politiky v súčasnej situácii by sa do príslušného výdavkového agregátu mali zahrnúť značné transfery z rozpočtu

(?) Najmä vzhľadom na to, že investície, ktoré sa používajú pri referenčnej hodnote pre výdavky, sú rozložené na štvorročné obdobie, nie je možné riadne posúdiť fiškálnu podporu na obnovu, ktorú poskytujú investície financované z vnútroštátnych zdrojov.

Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti). Celkové zámery fiškálnej politiky sa preto následne merajú na základe zmeny primárnych výdavkov (bez diskrečných príjmových opatrení a bez dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou) vrátane výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie. Nad rámec celkových zámerov fiškálnej politiky sa analýza zameriava aj na posúdenie toho, či je vnútroštátna fiškálna politika obozretná a či jej zloženie prispieva k udržateľnej obnove v súlade so zelenou a digitálnou transformáciou. Preto sa osobitná pozornosť venuje vývoju primárnych bežných výdavkov a investícií financovaných z vnútroštátnych zdrojov.

- (17) V programe stability na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejných financií Portugalska v roku 2022 klesne na 3,2 % HDP, a to najmä v dôsledku ukončenia dočasných podporných opatrení prijatých v rokoch 2020 a 2021, ako aj v dôsledku očakávaného oživenia hospodárstva. Predpokladá sa, že miera zadlženosti verejnej správy v roku 2022 klesne na úroveň 123 % HDP. Tieto projekcie sú v súlade s prognózou Komisie z jari 2021. Na základe prognózy Komisie z jari 2021 a osobitnej metodiky, ktorá zohľadňuje uvedené výzvy, sa celkové zámery fiškálnej politiky odhadujú na - 1,1 % HDP ⁽⁶⁾ – a to vrátane vplyvu investícií financovaných zo štátneho rozpočtu aj z rozpočtu Únie, najmä z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, na celkový dopyt v roku 2022. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie sa má zvýšiť o 0,1 percentuálneho bodu HDP. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať expanzívny príspevok vo výške 0,2 percentuálneho bodu HDP ⁽⁷⁾. Predpokladá sa, že primárne bežné výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) budú predstavovať expanzívny príspevok vo výške 0,7 percentuálneho bodu HDP.
- (18) Zdá sa, že mimoriadne dôležitá je kvalita rozpočtových opatrení členských štátov. Fiškálne štrukturálne reformy zamerané na zlepšenie zloženia štátnych rozpočtov môžu podporiť potenciálny rast, vytvoriť veľmi potrebný fiškálny priestor a pomôcť zabezpečiť fiškálnu udržateľnosť v dlhodobjšom horizonte, a to aj vzhľadom na zmenu klímy a zdravotné výzvy. Na strane príjmov zvýšila kríza spôsobená pandémiou ochorenia COVID-19 význam reforiem zameraných na efektívnejšie a spravodlivejšie systémy verejných príjmov. Na strane výdavkov ešte viac podčiarkla zásadný význam toho, aby sa zvýšila úroveň a kvalita udržateľných investícií podporujúcich rast, a to spôsobom, ktorý je konzistentný s plnením cieľov zvýšenia rastového potenciálu, hospodárskej a sociálnej odolnosti a dvojakej – zelenej a digitálnej – transformácie. Národné plány obnovy a odolnosti umožnia zlepšiť zloženie štátnych rozpočtov.
- (19) Podľa strednodobých rozpočtových plánov programu stability na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejných financií sa zníži z 2,2 % HDP v roku 2023 na 1,6 % HDP v roku 2024. Predpokladá sa teda, že deficit verejných financií prestane prekračovať referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve v roku 2023. Na základe programu stability na rok 2021 sa celkové zámery fiškálnej politiky – vrátane vplyvu investícií financovaných zo štátneho rozpočtu aj z rozpočtu Únie, najmä z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, na celkový dopyt – v rokoch 2023 a 2024 odhadujú v priemere na 0,3 % HDP. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie má zostať nezmenený. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať expanzívny príspevok vo výške 0,1 percentuálneho bodu HDP ⁽⁸⁾. Predpokladá sa, že primárne bežné výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,3 percentuálneho bodu HDP. Desafročný priemerný nominálny potenciálny rast sa v súčasnosti odhaduje na 3 % ⁽⁹⁾. Tento odhad však nepočíta s vplyvom reforiem, ktoré sú súčasťou plánu obnovy a odolnosti a mohli by preto posilniť potenciálny rast Portugalska.
- (20) Predpokladá sa, že miera zadlženosti verejnej správy klesne zo 120,7 % HDP v roku 2023 na 117,1 % HDP v roku 2024. Vzhľadom na vysokú mieru zadlženosti, ktorá má časom postupne klesať, možno konštatovať, že Portugalsko čelí v strednodobom horizonte vysokým rizikám v oblasti fiškálnej udržateľnosti, ako vyplynulo z najnovšej analýzy udržateľnosti dlhovej služby.
- (21) Vzhľadom na súčasný stále mimoriadne vysoký stupeň neistoty by usmernenie v oblasti fiškálnej politiky malo zostať prevažne kvalitatívne. Presnejšie kvantifikované usmernenie na ďalšie roky by sa malo poskytnúť v roku 2022, ak sa dovedty stupeň neistoty uspokojivo zníži.

⁽⁶⁾ Záporné znamienko ukazovateľa znamená, že rast primárnych výdavkov preyšuje strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na expanzívnu fiškálnu politiku.

⁽⁷⁾ Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať expanzívny príspevok vo výške 0,1 percentuálneho bodu HDP.

⁽⁸⁾ Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,2 percentuálneho bodu HDP.

⁽⁹⁾ Na základe odhadov Komisie, ktoré vychádzajú zo spoločne dohodnutej metodiky.

- (22) Rada posúdila program stability na rok 2021 a následné opatrenia prijaté Portugalskom v nadväznosti na odporúčanie Rady z 20. júla 2020,

TÝMTO ODPORÚČA PORTUGALSKU:

1. Využiť v roku 2022 Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti na financovanie dodatočných investícií na podporu obnovy a zároveň uskutočňovať obozretnú fiškálnu politiku. Zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov. Obmedziť rast bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov.
2. Keď to hospodárske podmienky umožnia, uskutočňovať fiškálnu politiku zameranú na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte. Zároveň zvýšiť investície s cieľom posilniť rastový potenciál.
3. V záujme zabezpečenia udržateľnej a inkluzívnej obnovy venovať osobitnú pozornosť zloženiu verejných financií na strane príjmov aj na strane výdavkov štátneho rozpočtu, ako aj kvalite rozpočtových opatrení. Uprednostňovať udržateľné investície podporujúce rast, najmä investície zamerané na podporu zelenej a digitálnej transformácie. Uprednostňovať fiškálne štrukturálne reformy, ktoré pomôžu zabezpečiť financovanie priorít verejnej politiky a prispieť k dlhodobej udržateľnosti verejných financií, a to prípadne aj posilnením rozsahu pokrytia, primeranosti a udržateľnosti systémov zdravotnej starostlivosti a sociálnej ochrany pre všetkých.

V Luxemburgu 18. júna 2021

Za Radu

predseda

J. LEÃO

ODPORÚČANIE RADY**z 18. júna 2021****ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Rumunska na rok 2021**

(2021/C 304/23)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 9 ods. 2,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

po porade s Hospodárskym a finančným výborom,

keďže:

- (1) Komisia 20. marca 2020 prijala oznámenie o aktivácii všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu. Všeobecná úniková doložka stanovená v článku 5 ods. 1, článku 6 ods. 3, článku 9 ods. 1 a článku 10 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1466/97 a v článku 3 ods. 5 a článku 5 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1467/97⁽²⁾ uľahčuje koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Komisia v uvedenom oznámení vyjadrila názor, že vzhľadom na očakávaný prudký hospodársky pokles v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 boli splnené podmienky na aktiváciu všeobecnej únikovej doložky. Ministri financií členských štátov 23. marca 2020 vyjadrili súhlas s posúdením Komisie. Všeobecná úniková doložka poskytla členským štátom rozpočtovú flexibilitu na riešenie krízy spôsobenej ochorením COVID-19. Uľahčila koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Jej aktivácia umožňuje dočasný odklon od postupu úprav smerom k dosiahnutiu strednodobého rozpočtového cieľa každého členského štátu za predpokladu, že to neohrozí fiškálnu udržateľnosť v strednodobom horizonte. Komisia 17. septembra 2020 vo svojom oznámení o ročnej stratégii udržateľného rastu na rok 2021 oznámila, že všeobecná úniková doložka zostane aktívna aj v roku 2021.
- (2) Rada 3. apríla 2020 prijala rozhodnutie (EÚ) 2020/509⁽³⁾ o existencii nadmerného deficitu v Rumunsku z dôvodu nedodržania kritéria deficitu v roku 2019. Vychádzalo z aktualizovaných fiškálnych cieľov vlády, pričom následné uverejnenie výsledného deficitu verejných financií vo výške 4,3 % HDP potvrdilo porušenie. Prekročenie referenčnej hodnoty 3 % HDP stanovenej v zmluve bolo výsledkom nepretržitého hromadenia fiškálnych nerovnováh v dôsledku expanzívnej fiškálnej politiky od roku 2016 v období silného hospodárskeho rastu. Rada takisto vydala 3. apríla 2020 odporúčanie⁽⁴⁾ s cieľom odstrániť nadmerný deficit verejných financií v Rumunsku najneskôr do roku 2022.

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Nariadenie Rady (ES) č. 1467/97 zo 7. júla 1997 o urýchlňovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku (Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 6).

⁽³⁾ Rozhodnutie Rady (EÚ) 2020/509 z 3. apríla 2020 o existencii nadmerného deficitu v Rumunsku (Ú. v. EÚ L 110, 8.4.2020, s. 58).

⁽⁴⁾ Odporúčanie Rady z 3. apríla 2020 s cieľom odstrániť nadmerný deficit verejných financií v Rumunsku (Ú. v. EÚ C 116, 8.4.2020, s. 1).

- (3) Rada 20. júla 2020 prijala odporúčanie ⁽⁵⁾ (ďalej len „odporúčanie Rady z 20. júla 2020“). Odporučila Rumunsku uskutočňovať fiškálne politiky v súlade s odporúčaním Rady z 3. apríla 2020 a zároveň prijať všetky potrebné opatrenia na účinné riešenie pandémie ochorenia COVID-19, posilnenie hospodárstva a podporu následnej obnovy.
- (4) Nástrojom NextGenerationEU vrátane Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti sa zabezpečí udržateľná, inkluzívna a spravodlivá obnova. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 ⁽⁶⁾, ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti bude poskytovať finančnú podporu na vykonávanie reforiem a investícií, pričom so sebou prinesie fiškálny impulz financovaný Úniou. Prispeje k obnove hospodárstva a vykonávaniu udržateľných reforiem a investícií podporujúcich rast, najmä na podporu zelenej a digitálnej transformácie, a posilní odolnosť hospodárstiev členských štátov a ich potenciálny rast. Pomôže tiež k návratu verejných financií k priaznivejším pozíciám v krátkodobom horizonte a prispeje k posilneniu udržateľných verejných financií, ako aj k rastu a vytváraniu pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte.
- (5) Komisia 3. marca 2021 prijala oznámenie, v ktorom poskytla ďalšie usmernenia v príslušnej oblasti politiky na uľahčenie koordinácie fiškálnych politík a prípravy programov stability a konvergenčných programov členských štátov. V tomto oznámení bol uvedený aj názor Komisie, že rozhodnutie o deaktivácii alebo pokračovaní v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky by sa malo prijať ako celkové posúdenie stavu hospodárstva, pričom kľúčovým kvantitatívnym kritériom by mala byť úroveň hospodárskej činnosti v Únii alebo eurozóne v porovnaní s predkrízovými úrovňami (z konca roku 2019). Na základe prognózy Komisie z jari 2021 Komisia 2. júna 2021 usúdila, že podmienky na pokračovanie v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky v roku 2022 a jej deaktiváciu v roku 2023 boli splnené. Situácia jednotlivých krajín sa bude naďalej zohľadňovať aj po deaktivácii všeobecnej únikovej doložky.
- (6) Rumunsko predložilo 5. mája 2021 svoj konvergenčný program na rok 2021 po lehote stanovenej v článku 8 nariadenia (ES) č. 1466/97.
- (7) Na základe údajov overených Eurostatom bol v roku 2020 deficit verejných financií Rumunska na úrovni 9,2 % hrubého domáceho produktu (HDP), zatiaľ čo verejný dlh sa zvýšil na 47,3 % HDP. Ročná zmena primárneho rozpočtového salda dosiahla -3,6 % HDP, a to vrátane diskrečných rozpočtových opatrení vo výške 1,5 % na podporu hospodárstva a vrátane fungovania automatických stabilizátorov. Rumunsko takisto poskytlo spoločnostiam a domácnostiam podporu likvidity (ako napríklad záruky a odklady platenia daní, čo nemá priamy a okamžitý vplyv na rozpočet) v odhadovanom objeme 4 % HDP; skutočné využitie verejných záruk v roku 2020 odhaduje Komisia približne na úrovni rovnajúcej sa 1,5 % HDP.
- (8) Makroekonomický scenár, z ktorého vychádzajú rozpočtové prognózy, je v rokoch 2021 a 2022 realistický. Podľa konvergenčného programu na rok 2021 sa predpokladá rast reálneho HDP na úrovni 5,0 % v roku 2021 a 4,8 % v roku 2022. V oboch rokoch sa očakáva, že hlavnou hnacou silou bude domáci dopyt spolu so silným rastom spotreby a investícií. V prognóze Komisie z jari 2021 je rast Rumunska mierne nad úrovňou rastu v konvergenčnom programe na rok 2021, a to 5,1 % v roku 2021 a 4,9 % v roku 2022, čo je spôsobené aj domácim dopytom.
- (9) Vláda vo svojom konvergenčnom programe na rok 2021 plánuje zníženie deficitu verejných financií z 9,2 % HDP v roku 2020 na 8 % HDP v roku 2021, pričom miera zadlženosti by sa mala v roku 2021 zvýšiť na 50,8 % HDP. Zmena primárneho rozpočtového salda v roku 2021 v porovnaní s úrovňou pred krízou (2019) má podľa konvergenčného programu na rok 2021 dosiahnuť 3,3 % HDP, pod čo sa podpísali diskrečné rozpočtové opatrenia vo výške 1,5 % HDP na podporu hospodárstva a fungovanie automatických stabilizátorov. Tieto prognózy sú v súlade s prognózou Komisie z jari 2021.
- (10) Rumunsko prijalo v reakcii na pandémiu ochorenia COVID-19 a súvisiaci hospodársky pokles rozpočtové opatrenia na posilnenie kapacity svojho systému zdravotnej starostlivosti, zamedzenie šírenia pandémie ochorenia COVID-19 a poskytnutie pomoci tým osobám a odvetviam, ktoré boli obzvlášť zasiahnuté. Táto rázna reakcia v príslušnej oblasti politiky zmiernila pokles HDP, čo zase pribrzdilo nárast deficitu verejných financií a verejného dlhu. Opatrenia, ktoré Rumunsko prijalo v rokoch 2020 a 2021, sú v súlade s odporúčaním Rady z 20. júla 2020. Diskrečné opatrenia, ktoré vláda prijala v rokoch 2020 a 2021, sú dočasné alebo vyvážené kompenzačnými opatreniami. Zároveň pretrvávajú fiškálny vplyv expanzívnych opatrení, ktoré boli prijaté pred pandémiou ochorenia COVID-19. Tieto opatrenia zahŕňali najmä zvýšenie dôchodkov a iných sociálnych výdavkov a zníženie daní.

⁽⁵⁾ Odporúčanie Rady z 20. júla 2020, ktoré sa týka národného programu reforiem Rumunska na rok 2020 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Rumunska na rok 2020 (Ú. v. EÚ C 282, 26.8.2020, s. 149).

⁽⁶⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (11) V konvergenčnom programe na rok 2021 sa predpokladajú investície a reformy financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti vo výške 0,1 % HDP v roku 2021, 0,6 % HDP v roku 2022, 1,2 % HDP v roku 2023, 1,2 % HDP v roku 2024, 0,9 % HDP v roku 2025 a 0,9 % HDP v roku 2026. V konvergenčnom programe na rok 2021 sa predpokladajú aj úvery v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti vo výške 2,3 % HDP v roku 2025 a 2,5 % HDP v roku 2026. Rozpočtové prognózy uvedené v prognóze Komisie z jari 2021 zahŕňajú len granty, keďže v konvergenčnom programe na rok 2021 sa predpokladá, že úvery sa začnú po období prognózy Komisie z jari 2021.
- (12) Na posúdenie celkových zámerov fiškálnej politiky v súčasnej situácii by sa do príslušného výdavkového agregátu mali zahrnúť značné transfery z rozpočtu Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti). Celkové zábery fiškálnej politiky sa preto merajú na základe zmeny primárnych výdavkov (bez diskrečných príjmových opatrení a bez dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou) vrátane výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie. Nad rámec celkových zámerov fiškálnej politiky sa analýza zameriava aj na posúdenie toho, či je vnútroštátna fiškálna politika obozretná a či jej zloženie prispieva k udržateľnej obnove v súlade so zelenou a digitálnou transformáciou. Preto sa osobitná pozornosť venuje vývoju primárnych bežných výdavkov a investícií financovaných z vnútroštátnych zdrojov.
- (13) V konvergenčnom programe na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejných financií Rumunska v roku 2022 klesne na 6,2 % HDP, a to najmä v dôsledku ukončenia dočasných podporných opatrení prijatých v rokoch 2020 a 2021. Predpokladá sa, že miera zadlženosti verejnej správy sa v roku 2022 zvýši na úroveň 52,9 % HDP. Tieto prognózy sú optimistickejšie než v prognóze Komisie z jari 2021. Na základe prognózy Komisie z jari 2021 a osobitnej metodiky, ktorá zohľadňuje uvedené výzvy, sa celkové zábery fiškálnej politiky odhadujú na -0,5 % HDP⁽⁷⁾ – a to vrátane vplyvu investícií financovaných zo štátneho rozpočtu aj z rozpočtu Únie, najmä z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, na celkový dopyt v roku 2022. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie sa má zvýšiť o 0,4 percentuálneho bodu HDP. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať expanzívny príspevok vo výške 0,1 percentuálneho bodu HDP⁽⁸⁾. Predpokladá sa, že primárne bežné výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) budú predstavovať neutrálny príspevok.
- (14) Podľa strednodobých rozpočtových plánov konvergenčného programu na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejných financií sa zníži zo 4,4 % HDP v roku 2023 na 2,9 % HDP v roku 2024. Predpokladá sa, že deficit verejných financií prestane prekračovať referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve v roku 2024. Na základe konvergenčného programu na rok 2021 sa celkové zábery fiškálnej politiky – vrátane vplyvu investícií financovaných zo štátneho rozpočtu aj z rozpočtu Únie, najmä z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, na celkový dopyt – v rokoch 2023 a 2024 odhadujú v priemere na 0,6 % HDP. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie sa má zvýšiť o 0,2 percentuálneho bodu HDP. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,1 percentuálneho bodu HDP⁽⁹⁾. Predpokladá sa, že primárne bežné výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,8 percentuálneho bodu HDP. Desiatročný priemerný nominálny potenciálny rast sa v súčasnosti odhaduje na 5,75 %⁽¹⁰⁾. Tento odhad však nepočíta s vplyvom reforiem, ktoré sú súčasťou plánu obnovy a odolnosti, a mohli by preto posilniť potenciálny rast Rumunska.
- (15) Predpokladá sa, že miera zadlženosti verejnej správy sa v roku 2023 zvýši na 53,3 % HDP a v roku 2024 klesne na 52,4 % HDP. Vzhľadom na mimoriadne rýchlo narastajúci trend dlhu v strednodobom horizonte, najmä v dôsledku veľkého deficitu predpokladaného na rok 2022 a nepriaznivých podmienok financovania v porovnaní s inými členskými štátmi, sa usudzuje, že Rumunsko čelí v strednodobom horizonte vysokým rizikám v oblasti fiškálnej udržateľnosti, ako vyplynulo z najnovšej analýzy udržateľnosti dlhovej služby.
- (16) Komisia 2. júna 2021 navrhla odporúčanie Rady na nápravu nadmerného deficitu Rumunska do roku 2024. Podľa uvedeného odporúčania by Rumunsko malo dosiahnuť v roku 2021 celkový cieľový deficit verejných financií vo výške 8,0 % HDP, v roku 2022 vo výške 6,2 % HDP, v roku 2023 vo výške 4,4 % HDP a v roku 2024 vo výške 2,9 %, čo je v súlade s nominálnou mierou rastu čistých primárnych verejných výdavkov vo výške 3,4 % v roku 2021, 1,3 % v roku 2022, 0,9 % v roku 2023 a 0,0 % v roku 2024. Tieto údaje zodpovedajú ročnej štrukturálnej úprave na úrovni 0,7 % HDP v roku 2021, 1,8 % HDP v roku 2022, 1,7 % HDP v roku 2023 a 1,5 % HDP v roku 2024.

(7) Záporné znamienko ukazovateľa znamená, že rast primárnych výdavkov prevyšuje strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na expanzívnu fiškálnu politiku.

(8) Ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov majú predstavovať neutrálny príspevok.

(9) Ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov majú predstavovať neutrálny príspevok.

(10) Na základe odhadov Komisie, ktoré vychádzajú zo spoločne dohodnutej metodiky.

- (17) Rada posúdila konvergenčný program na rok 2021 a následné opatrenia prijaté Rumunskom v nadväznosti na odporúčanie Rady z 20. júla 2020,

TÝMTO ODPORÚČA RUMUNSKU, ABY:

1. uskutočňovalo fiškálne politiky v súlade s odporúčaním Rady z 18. júna 2021 s cieľom odstrániť nadmerný deficit verejných financií v Rumunsku ⁽¹⁾.

V Luxemburgu 18. júna 2021

Za Radu
predseda
J. LEÃO

⁽¹⁾ Pozri stranu XX tohto úradného vestníka.

ODPORÚČANIE RADY**z 18. júna 2021****s cieľom odstrániť nadmerný deficit verejných financií v Rumunsku**

(2021/C 304/24)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 126 ods. 7,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

keďže:

- (1) Podľa článku 126 Zmluvy o fungovaní Európskej únie sa členské štáty majú vyhýbať nadmernému deficitu verejných financií.
- (2) Pakt stability a rastu vychádza z cieľa zdravých verejných financií, ktoré sú prostriedkom na posilňovanie podmienok pre cenovú stabilitu a silný udržateľný rast smerujúci k vytváraniu pracovných miest.
- (3) Rada v nadväznosti na odporúčanie Komisie rozhodla 3. apríla 2020 rozhodnutím (EÚ) 2020/509⁽¹⁾ v súlade s článkom 126 ods. 6 zmluvy, že v Rumunsku existuje nadmerný deficit a vydala odporúčanie na nápravu nadmerného deficitu najneskôr do roku 2022⁽²⁾ (ďalej len „odporúčanie Rady z 3. apríla 2020“), a to v súlade s článkom 126 ods. 7 zmluvy a článkom 3 nariadenia Rady (ES) č. 1467/97⁽³⁾.
- (4) Komisia 20. marca 2020 prijala oznámenie o aktivácii všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu. Táto doložka uvedená v článku 5 ods. 1, článku 6 ods. 3, článku 9 ods. 1 a článku 10 ods. 3 nariadenia Rady (ES) č. 1466/97⁽⁴⁾ a v článku 3 ods. 5 a článku 5 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1467/97 uľahčuje koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Komisia v uvedenom oznámení vyjadrila názor, že vzhľadom na prudký hospodársky pokles v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 boli splnené podmienky na aktiváciu všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu. Ministri financií členských štátov 23. marca 2020 vyjadrili súhlas s posúdením Komisie.
- (5) Rumunsko 15. septembra 2020 predložilo svoju správu o opatreniach prijatých v reakcii na odporúčanie Rady z 3. apríla 2020. V uvedenej správe sa poukazuje na výrazné zhoršenie stavu jeho verejných financií počas roku 2020, hlavne z dôvodu pandémie ochorenia COVID-19.
- (6) Komisia 18. novembra 2020 prijala oznámenie o fiškálnej situácii Rumunska. Vzhľadom na pretrvávajúcu výnimočnú neistotu spôsobenú pandemiou ochorenia COVID-19 a jej mimoriadny makroekonomický a fiškálny vplyv Komisia usúdila, že v tejto situácii nemohlo byť prijaté žiadne rozhodnutie o ďalších krokoch v rámci postupu pri nadmernom deficite iniciovaných pre Rumunsko. Najmä výnimočná neistota, a to aj pokiaľ ide o navrhnutie dôveryhodného smerovania fiškálnej politiky, neumožnila Komisii predložiť v tejto fáze odporúčanie na odporúčanie Rady podľa článku 126 ods. 7 zmluvy. Komisia konštatovala, že na jar 2021 prehodnotí rozpočtovú

(1) Rozhodnutie Rady (EÚ) 2020/509 z 3. apríla 2020 o existencii nadmerného deficitu v Rumunsku (Ú. v. EÚ L 110, 8.4.2020, s. 58).

(2) Odporúčanie Rady z 3. apríla 2020 s cieľom odstrániť nadmerný deficit verejných financií v Rumunsku (Ú. v. EÚ C 116, 8.4.2020, s. 1).

(3) Nariadenie Rady (ES) č. 1467/97 zo 7. júla 1997 o urýchlovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku (Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 6).

(4) Nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii (Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1).

situáciu Rumunska na základe výsledných údajov za rok 2020, rozpočtu na rok 2021 a hospodárskej prognózy Komisie z jari 2021 a prípadne navrhne nové kroky v rámci postupu pri nadmernom deficite, pričom zohľadní pokračujúce uplatňovanie všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu v roku 2021.

- (7) Komisia 3. marca 2021 prijala oznámenie, v ktorom poskytla ďalšie usmernenie v príslušnej oblasti politiky na uľahčenie koordinácie fiškálnych politík a prípravy programov stability a konvergenčných programov členských štátov. V uvedenom oznámení Komisia vyjadrila svoj názor, že rozhodnutie o deaktivácii alebo pokračovaní v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu by malo obsahovať celkové posúdenie stavu hospodárstva, pričom kľúčovým kvantitatívnym kritériom by mala byť úroveň hospodárskej činnosti v Únii alebo eurozóne v porovnaní s predkrízovými úrovňami (z konca roku 2019). Komisia 2. júna 2021 prijala oznámenie s názvom „Koordinácia hospodárskych politík v roku 2021: prekonanie pandémie COVID-19, podpora obnovy a modernizácia nášho hospodárstva“. Podľa uvedeného oznámenia sa všeobecná úniková doložka Paktu stability a rastu bude uplatňovať naďalej aj v roku 2022 a od roku 2023 sa očakáva jej deaktivácia.
- (8) Podľa aktualizácie Monitora Komisie týkajúceho sa udržateľnosti dlhovej služby za rok 2020, ktorej cieľom je odzrkadliť hospodársku prognózu Komisie z jari 2021, zostávajú riziká v oblasti strednodobej a dlhodobej fiškálnej udržateľnosti Rumunska vysoké. Uvedené riziká sa musia riešiť na základe primeraného strednodobého fiškálneho plánu podporovaného štrukturálnymi opatreniami.
- (9) Vzhľadom na hlboký pokles hospodárskej činnosti spojený s pandemiou ochorenia COVID-19 a v súvislosti s potrebou, aby fiškálne politiky podporovali obnovu v rokoch 2021 a 2022, už odporúčanie Rady z 3. apríla 2020 neposkytuje relevantný základ pre usmernenie v oblasti fiškálnej politiky pre Rumunsko.
- (10) Podľa poslednej vety článku 3 ods. 5 nariadenia (ES) č. 1467/97 môže Rada v prípade prudkého hospodárskeho poklesu v eurozóne alebo v Únii ako celku na základe odporúčania Komisie rozhodnúť, že prijme revidované odporúčanie podľa článku 126 ods. 7 zmluvy, a to za predpokladu, že to neohrozí fiškálnu udržateľnosť v strednodobom horizonte.
- (11) V súlade s článkom 126 ods. 7 zmluvy a článkom 3 nariadenia (ES) č. 1467/97 sa vyžaduje, aby Rada pre dotknutý členský štát vypracovala odporúčanie stanovujúce lehotu na nápravu nadmerného deficitu. V uvedenom odporúčaní sa má stanoviť maximálna lehota v trvaní šiestich mesiacov, počas ktorej má dotknutý členský štát prijať účinné opatrenia na nápravu nadmerného deficitu a ktorá sa môže skrátiť na tri mesiace, ak si to vyžiada závažnosť situácie. V odporúčaní týkajúcom sa nápravy nadmerného deficitu má Rada navyše požadovať dosiahnutie ročných rozpočtových cieľov, ktoré sú na základe prognózy, z ktorej vychádza uvedené odporúčanie, v súlade s minimálnym ročným zlepšením štrukturálneho salda, t. j. salda očisteného od cyklických vplyvov bez jednorazových a iných dočasných opatrení, vo výške referenčnej hodnoty na úrovni najmenej 0,5 % HDP.
- (12) Reálny HDP Rumunska klesol v roku 2020 o 3,9 %. Na základe hospodárskej prognózy Komisie z jari 2021 sa očakáva, že rast reálneho HDP sa v roku 2021 zvýši na 5,1 % a v roku 2022 na 4,9 %. Po nasadení vakcíny a postupnom zrušení opatrení na obmedzenie kontaktu medzi ľuďmi sa očakáva obnovenie súkromnej spotreby, ako aj pretrvávanie silného rastu miezd. Zavádzanie projektov v rámci plánu obnovy a odolnosti uvedeného v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241⁽³⁾ má priniesť nový impulz pre rast investícií. Očakáva sa, že príspevok čistého vývozu (t. j. vývoz mínus dovoz) zostane počas prognózovaného obdobia negatívny. Je to tak preto, lebo sa očakáva, že dovoz bude stimulovaný oživením súkromnej spotreby, ako aj zvyšovaním investícií. Očakáva sa, že oživenie zahraničného dopytu podporí vývoz, ktorý však naďalej zostane menej dynamický ako dovoz. Výhľad rastu je ohrozený v dôsledku vyvážených rizík. Na jednej strane môže dôveryhodná strednodobá fiškálna stratégia pomôcť rozptýliť obavy týkajúce sa fiškálnej udržateľnosti, najmä v kombinácii s ambicióznymi reformami (vrátane tých, ktoré sú obsiahnuté v pláne obnovy a odolnosti). Pomohlo by to riešiť makroekonomické nerovnováhy Rumunska, zmierniť riziká finančnej stability a prispieť k udržateľnému rastu, a to aj zlepšením investičného prostredia. Na druhej strane neistota, pokiaľ ide o tvorbu verejných politík, a zdržania či neefektívnosti pri realizácii plánu obnovy a odolnosti, by mohli viesť k negatívnym vplyvom na dôveru.

(³) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (13) Rumunský parlament 2. marca 2021 prijal rozpočet Rumunska a strednodobú fiškálnu stratégiu na rok 2021. Uvedená fiškálna stratégia spolu s informáciami o profile nenávratnej finančnej podpory a úverov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti zriadeného nariadením (EÚ) 2021/241 (ďalej len „mechanizmus“) bola zohľadnená v konvergenčnom programe Rumunska na rok 2021 (ďalej len „konvergenčný program“), ktorý bol predložený Komisii 5. mája 2021. Počnúc deficitom verejných financií na úrovni 9,2 % HDP v roku 2020 sa konvergenčný program zameriava na dosiahnutie deficitu verejných financií pod úrovňou 3 % HDP do roku 2024, a to v nasledujúcich krokoch: 8,0 % HDP v roku 2021, 6,2 % HDP v roku 2022, 4,4 % HDP v roku 2023 a 2,9 % HDP v roku 2024. Fiškálna úprava stanovená v konvergenčnom programe je založená hlavne na výdavkoch. Kontrola výdavkov (zníženie ako percentuálny podiel HDP) sa plánuje najmä v oblasti miezd vo verejnom sektore (od roku 2022 do roku 2024 pokles o 1,4 percentuálneho bodu) a sociálnych transferov (od roku 2022 do roku 2024 pokles o 0,9 percentuálneho bodu).
- (14) V hospodárskej prognóze Komisie z jari 2021 predĺženej do roku 2024 sa predpokladá deficit verejných financií v roku 2021 na úrovni 8,0 % HDP, v roku 2022 na úrovni 7,1 % HDP a v rokoch 2023 a 2024 na úrovni 6,8 % HDP. V uvedenej prognóze sa zohľadňujú výdavky, ktoré majú byť podľa očakávaní financované z nenávratnej finančnej podpory a úverov v rámci mechanizmu, ako sa uvádza v konvergenčnom programe a dodatočných informáciách, ktoré poskytli rumunské orgány. Zníženie celkového deficitu verejných financií, ktoré predpokladá Komisia, je spôsobené hlavne postupným ukončením platnosti núdzových opatrení prijatých v reakcii na pandémiu ochorenia COVID-19, vyššími príjmami v dôsledku predpokladanej hospodárskej obnovy a dodatočným pozitívnym vplyvom investícií a reforiem, ktoré sa majú podľa očakávaní financovať z mechanizmu. Rumunská vláda sa navyše rozhodla, že v rokoch 2021 a 2022 zmrazí mzdy vo verejnom sektore, odloží zvýšenie dôchodkov v roku 2021 a mierne zvýši dôchodky v roku 2022, čo sú opatrenia, ktoré prispievajú k zlepšeniu výhľadu v porovnaní s výhľadom uvedeným v hospodárskej prognóze Komisie z jesene 2020. Uvedené opatrenia už boli prijaté. Rumunská vláda má okrem toho v úmysle prijať nové právne predpisy v oblasti dôchodkov, ktoré by udržali výdavky na dôchodky ako percentuálny podiel HDP vo všeobecnosti stabilné. Predpoklad vyššieho deficitu v hospodárskej prognóze Komisie z jari 2021 v porovnaní s konvergenčným programom vyplýva z toho, že plánovaná konsolidácia nie je v plnej miere podporovaná prijatými alebo dôveryhodne oznámenými opatreniami, a preto nemusela byť zohľadnená v uvedenej prognóze. Podľa predpokladov Komisie sa štrukturálny deficit v roku 2021 zlepšil o 0,7 percentuálneho bodu HDP a v roku 2022 o 0,5 percentuálneho bodu HDP, zatiaľ čo v roku 2023 sa zhoršil o 0,1 percentuálneho bodu HDP a v roku 2024 o 0,4 percentuálneho bodu HDP.
- (15) Verejný dlh sa na konci roku 2018 nachádzal na úrovni 34,7 % HDP, na konci roku 2019 na úrovni 35,3 % HDP a na konci roku 2020 na úrovni 47,3 % HDP. Podľa hospodárskej prognózy Komisie z jari 2021 sa na konci roku 2021 predpokladá zvýšenie verejného dlhu na 49,7 % HDP, na konci roku 2022 na 52,7 % HDP a na konci roku 2024 na 59,5 % HDP, v dôsledku čoho sa po prvýkrát priblíži k referenčnej hodnote 60 % HDP stanovenej v zmluve, ak sa neprijmú dodatočné nápravné opatrenia k opatreniam, ktoré už boli prijaté alebo dôveryhodne oznámené.
- (16) Analýza strednodobej až dlhodobej udržateľnosti dlhovej služby aktualizovaná v nadväznosti na hospodársku prognózu Komisie z jari 2021 potvrdzuje, že riziká v oblasti udržateľnosti sú v strednodobom horizonte vysoké. Podľa základného scenára desaťročnej prognózy by sa pomer dlhu verejnej správy k HDP počas prognózovaného obdobia naďalej zvyšoval a dosiahol by úroveň blízko 90 % HDP. Riziká v oblasti udržateľnosti dlhovej služby vyplývajú zo značných fiškálnych deficitov, z nákladov súvisiacich so starnutím obyvateľstva a zo zraniteľnosti v oblasti vývoja dlhu spôsobenej makrofiškálnymi otrasmi. Hlavným zdrojom rizík v oblasti udržateľnosti dlhovej služby je zvýšenie dôchodkov prijaté v lete 2019 a nateraz odložené do konca roka 2022. Dlhová štruktúra s vysokým podielom dlhu denominovaného v cudzej mene a významným podielom dlhu v držbe nerezidentov ďalej prispieva k rizikám v oblasti udržateľnosti dlhovej služby, a to aj napriek tomu, že intervencie Národnej banky Rumunska na sekundárnom trhu pomohli udržať štátne pôžičky v roku 2020 na priaznivých úrovniach. Navyše existujú riziká spojené s podmienenými záväzkami vyplývajúcimi zo štátnych záruk (na úrovni 1,4 % HDP) poskytnutých firmám a samostatne zárobkovo činným osobám počas krízy spôsobenej ochorením COVID-19. Predpokladá sa zvýšenie hrubých potrieb v oblasti financovania. Naopak, očakáva sa, že reformy a investície v rámci nástroja NextGenerationEU, ak sa realizujú účinne, budú mať v nadchádzajúcich rokoch pozitívny vplyv na rast HDP, čo by malo prispieť k udržateľnosti dlhovej služby.
- (17) Podľa článku 3 ods. 4 nariadenia (ES) č. 1467/97 by sa náprava nadmerného deficitu mala ukončiť v roku nasledujúcom po jeho zistení, ak nenastanú osobitné okolnosti. Postup úprav by sa mal určiť v súlade s nariadením (ES) č. 1467/97, pričom by sa mala zohľadniť hospodárska a fiškálna pozícia dotknutého členského štátu.
- (18) V súčasnej situácii v Rumunsku takéto osobitné okolnosti existujú. Ak by sa Rumunsku poskytol jeden rok navyše, čo je v súlade s pravidlom stanoveným v článku 3 ods. 4 nariadenia (ES) č. 1467/97, vyžadovalo by si to veľmi výrazné fiškálne úpravy, ktorých výsledkom by boli značné straty produkcie, v dôsledku čoho by bola ohrozená

hospodárska obnova po pandémie ochorenia COVID-19. Aj keď si postup úprav s lehotou na nápravu nadmerného deficitu do roku 2024 stále vyžaduje značné ročné úpravy, predstavoval by postupné úsilie a nájdenie primeranej rovnováhy medzi fiškálnou konsolidáciou a podporovaním hospodárskej obnovy. V novom postupe úprav sa takisto zohľadňuje zmenená fiškálna situácia, ako aj vývoj rozpočtu v roku 2020 a nová rozpočtová stratégia, ktorú zaviedla rumunská vláda. Pri zabezpečovaní trvalej nápravy nadmerného deficitu by pomohli reformy vrátane tých, ktoré zlepšujú riadenie verejných financií. Vzhľadom na tieto skutočnosti a v súlade s usmerneniami fiškálnej politiky uvedenými v oznámení Komisie z 3. marca 2021 je stanovenie lehoty na nápravu nadmerného deficitu do roku 2024 odôvodnené.

- (19) Dôveryhodný a udržateľný postup úprav v uvedenej lehote by si vyžadoval, aby Rumunsko dosiahlo celkový cieľový deficit verejných financií vo výške 8,0 % HDP v roku 2021, 6,2 % HDP v roku 2022, 4,4 % HDP v roku 2023 a 2,9 % HDP v roku 2024 v súlade s vlastnými cieľmi vlády. Na základe hospodárskej prognózy Komisie z jari 2021 je to v súlade s nominálnou mierou rastu čistých primárnych verejných výdavkov na úrovni 3,4 % v roku 2021, 1,3 % v roku 2022, 0,9 % v roku 2023 a 0,0 % v roku 2024⁽⁶⁾. Takéto miery rastu čistých primárnych verejných výdavkov budú primárnym ukazovateľom použitým na posúdenie fiškálneho úsilia, ak bude potrebná starostlivá analýza. Príslušná ročná fiškálna úprava štrukturálneho salda je na úrovni 0,7 % HDP v roku 2021, 1,8 % HDP v roku 2022, 1,7 % HDP v roku 2023 a 1,5 % HDP v roku 2024.
- (20) Na posúdenie potenciálneho vplyvu celkovej fiškálnej politiky na produkciu v súčasnej situácii by sa do príslušných celkových výdavkov mali zahrnúť značné platby z rozpočtu Únie (z mechanizmu a iných fondov Únie) ako miera zámerov fiškálnej politiky⁽⁷⁾. Na základe toho sa očakáva, že fondy Únie budú mať v nadchádzajúcich rokoch významný pozitívny vplyv na rumunské hospodárstvo. Konkrétne investície a reformy podporované z mechanizmu poskytujú Rumunsku príležitosť zlepšiť si základnú fiškálnu pozíciu v strednodobom horizonte a zároveň podporiť rast a tvorbu pracovných miest.
- (21) Opatrenia na rozpočtovú konsolidáciu by mali zabezpečiť trvalú nápravu nadmerného deficitu, pričom sa orientujú na zlepšenie kvality verejných financií a posilnenie rastového potenciálu hospodárstva. Reformy fiškálnej a širšej hospodárskej povahy vrátane reforiem dôchodkového systému, daňovej správy, miezd vo verejnom sektore a riadenia štátom vlastnených podnikov by mali podporovať úsilie v oblasti fiškálnej konsolidácie a zabezpečiť jeho udržateľnosť.
- (22) Od roku 2016 sa Rumunsko systematicky a opakovaním odchyľovalo od svojich vnútroštátnych fiškálnych pravidiel a od harmonogramu pre prijatie strednodobej fiškálnej stratégie zakotvených vo vnútroštátnom fiškálnom rámci. V budúcnosti by rozpočtovú úpravu Rumunska podporilo úplné uplatňovanie vnútroštátneho fiškálneho rámca,

PRIJALA TOTO ODPORÚČANIE:

1. Rumunsko by malo najneskôr do roku 2024 odstrániť nadmerný deficit.
2. Rumunsko by malo dosiahnuť cieľ celkového deficitu verejných financií na úrovni 8,0 % HDP v roku 2021, 6,2 % HDP v roku 2022, 4,4 % HDP v roku 2023 a 2,9 % HDP v roku 2024, čo je v súlade s nominálnou mierou rastu čistých primárnych verejných výdavkov na úrovni 3,4 % v roku 2021, 1,3 % v roku 2022, 0,9 % v roku 2023 a 0,0 % v roku 2024. Tieto údaje zodpovedajú ročnej štrukturálnej úprave na úrovni 0,7 % HDP v roku 2021, 1,8 % HDP v roku 2022, 1,7 % HDP v roku 2023 a 1,5 % HDP v roku 2024.
3. Rumunsko by malo v plnej miere vykonať opatrenia, ktoré už boli prijaté na rok 2021. Malo by spresniť a vykonať dodatočné opatrenia, ktoré sú potrebné na nápravu nadmerného deficitu do roku 2024. Opatrenia na rozpočtovú konsolidáciu by mali zabezpečiť udržateľnú nápravu spôsobom, ktorý podporuje rast. Všetky neočakávané zisky by sa mali použiť na znižovanie deficitu verejných financií.

⁽⁶⁾ Čisté primárne výdavky verejnej správy pozostávajú z celkových výdavkov verejnej správy bez úrokových výdavkov, výdavkov na programy Únie plne hradených z fondov Únie a nediskrečných zmien vo výdavkoch na dávky v nezamestnanosti. Štátom financovaná tvorba hrubého fixného kapitálu sa rovnomerne rozloží na obdobie štyroch rokov. Diskrečné príjmové opatrenia alebo zvýšenia príjmov vyplývajúce z právnych predpisov sú zohľadnené. Jednorazové opatrenia na strane príjmov aj výdavkov sú vzájomne započítané.

⁽⁷⁾ Celkové zámery fiškálnej politiky sa merajú na základe porovnania zmeny primárnych výdavkov (bez diskrečných príjmových opatrení a dočasných opatrení, ale vrátane zmien vo výdavkoch financovaných z mechanizmu a inej nenávratnej finančnej podpory Únie) s desaťročnou priemernou potenciálnou mierou rastu. Tento odhad však nepočíta s vplyvom reforiem, ktoré sú súčasťou plánu obnovy a odolnosti a môžu posilniť potenciálny rast rumunského hospodárstva. Záporné znamienko ukazovateľa znamená, že rast primárnych výdavkov prevyšuje strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na expanzívnu fiškálnu politiku.

4. Rada stanovuje Rumunsku lehotu do 15. októbra 2021, aby prijalo účinné opatrenia a aby v súlade s článkom 3 ods. 4a nariadenia Rady (ES) č. 1467/97 predložilo správu o konsolidačnej stratégii, ktorú plánuje v záujme dosiahnutia stanovených cieľov. Potom by Rumunsko malo podávať správu o pokroku pri vykonávaní tohto odporúčania aspoň raz za šesť mesiacov, kým sa nedosiahne náprava nadmerného deficitu. Rumunsko by okrem toho malo zabezpečiť úplné a účinné uplatňovanie svojho vnútroštátneho fiškálneho rámca. Na zabezpečenie úspechu strednodobej fiškálnej stratégie bude takisto dôležité, aby fiškálnu konsolidáciu podporili komplexné reformy.

Toto odporúčanie je určené Rumunsku.

V Luxemburgu 18. júna 2021

Za Radu

predseda

J. LEÃO

ODPORÚČANIE RADY**z 18. júna 2021****ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Slovinska na rok 2021**

(2021/C 304/25)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 5 ods. 2,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

po porade s Hospodárskym a finančným výborom,

keďže:

- (1) Komisia 20. marca 2020 prijala oznámenie o aktivácii všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu. Všeobecná úniková doložka stanovená v článku 5 ods. 1, článku 6 ods. 3, článku 9 ods. 1 a článku 10 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1466/97 a v článku 3 ods. 5 a článku 5 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1467/97⁽²⁾ uľahčuje koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Komisia v uvedenom oznámení vyjadrila názor, že vzhľadom na očakávaný prudký hospodársky pokles v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 boli splnené podmienky na aktiváciu všeobecnej únikovej doložky. Ministri financií členských štátov 23. marca 2020 vyjadrili súhlas s posúdením Komisie. Všeobecná úniková doložka poskytla členským štátom rozpočtovú flexibilitu na riešenie krízy spôsobenej pandemiou ochorenia COVID-19. Uľahčila koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Jej aktivácia umožňuje dočasný odklon od postupu úprav smerom k dosiahnutiu strednodobého rozpočtového cieľa každého členského štátu za predpokladu, že to neohrozí fiškálnu udržateľnosť v strednodobom horizonte. Komisia 17. septembra 2020 vo svojom oznámení o ročnej stratégii udržateľného rastu na rok 2021 oznámila, že všeobecná úniková doložka zostane aktívna aj v roku 2021.
- (2) Rada 20. júla 2020 prijala odporúčanie⁽³⁾ (ďalej len „odporúčanie Rady z 20. júla 2020“). Rada 20. júla 2020 odporučila Slovinsku, aby v súlade so všeobecnou únikovou doložkou prijala všetky potrebné opatrenia na účinné riešenie pandémie ochorenia COVID-19, posilnenie hospodárstva a podporu následnej obnovy. Zároveň Slovinsku odporučila, aby – ak to hospodárske podmienky umožňujú – uskutočňovalo fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní miery investícií.
- (3) V odporúčaní Rady týkajúcom sa hospodárskej politiky eurozóny na rok 2021 sa poukazuje na to, že vo všetkých členských štátoch eurozóny by sa počas celého roku 2021 malo pokračovať v podporných fiškálnych politikách, pričom opatrenia v príslušných oblastiach politiky by mali byť prispôbované konkrétnej situácii v krajine a mali by byť včasné, dočasné a ciele. Keď to epidemiologické a hospodárske podmienky umožnia, mali by sa postupne ukončovať núdzové opatrenia a zároveň by sa mal riešiť sociálny vplyv krízy, ako aj jej vplyv na trh práce. Členské štáty by mali realizovať fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní miery investícií. Členské štáty by mali uskutočňovať reformy, ktoré posilnia rozsah pokrytia, primeranosť a udržateľnosť systémov zdravotnej starostlivosti a sociálnej ochrany pre všetkých.

(1) Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1

(2) Nariadenie Rady (ES) č. 1467/97 zo 7. júla 1997 o urýchľovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku (Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 6).

(3) Odporúčanie Rady z 20. júla 2020, ktoré sa týka národného programu reforiem Slovinska na rok 2020 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Slovinska na rok 2020 (Ú. v. EÚ C 282, 26.8.2020, s. 157).

- (4) Komisia 18. novembra 2020 prijala stanoviská k návrhom rozpočtových plánov členských štátov eurozóny na rok 2021, ktoré boli založené na kvalitatívnom posúdení fiškálnych opatrení. Komisia zastávala názor, že návrh rozpočtového plánu Slovinska je celkovo v súlade s odporúčaniami v oblasti fiškálnej politiky, ktoré boli stanovené v odporúčaní Rady z 20. júla 2020, a že väčšina opatrení zahrnutých do návrhu rozpočtového plánu podporuje hospodársku činnosť v kontexte značnej neistoty.
- (5) Nástrojom NextGenerationEU vrátane Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti sa zabezpečí udržateľná, inkluzívna a spravodlivá obnova. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241⁽⁴⁾, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti bude poskytovať finančnú podporu na vykonávanie reforiem a investícií, pričom so sebou prinesie fiškálny impulz financovaný Úniou. Prispieje k obnove hospodárstva a vykonávaniu udržateľných reforiem a investícií podporujúcich rast, najmä na podporu zelenej a digitálnej transformácie, a posilní odolnosť hospodárstiev členských štátov a ich potenciálny rast. Pomôže tiež k návratu verejných financií k priaznivejším pozíciám v krátkodobom horizonte a k posilneniu udržateľných verejných financií, ako aj k rastu a vytváraniu pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte.
- (6) Komisia 3. marca 2021 prijala oznámenie, v ktorom poskytla ďalšie usmernenia v príslušnej oblasti politiky na uľahčenie koordinácie fiškálnych politík a prípravy programov stability a konvergenčných programov členských štátov. Celkové zámery fiškálnej politiky by vzhľadom na štátne rozpočty a Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti mali v rokoch 2021 a 2022 zostať podporné. Vzhľadom na očakávanie, že hospodárska činnosť sa bude v druhej polovici roku 2021 postupne normalizovať, by sa zároveň mali fiškálne politiky členských štátov v roku 2022 viac diferencovať. Fiškálne politiky členských štátov by mali zohľadňovať stav obnovy, fiškálnu udržateľnosť a potrebu znižovať hospodárske, sociálne a územné rozdiely. Keďže v Únii treba podporovať udržateľnú obnovu, členské štáty, ktoré z hľadiska udržateľnosti čelia menšiemu riziku, by mali svoje rozpočty v roku 2022 orientovať na zachovanie podpornej fiškálnej politiky a zohľadniť v nich vplyv Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Členské štáty s vysokou úrovňou zadĺženia by mali uskutočňovať obozretné fiškálne politiky a zároveň zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov a využívať granty v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na financovanie dodatočných kvalitných investičných projektov a štrukturálnych reforiem. V období po roku 2022 by fiškálne politiky mali naďalej zohľadňovať silu obnovy, stupeň hospodárskej neistoty a aspekty fiškálnej udržateľnosti. Preorientovanie fiškálnych politík na dosahovanie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií, a to aj postupným ukončením podporných opatrení vo vhodnom čase, prispieje k zabezpečeniu fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte.
- (7) Vo svojom oznámení z 3. marca 2021 Komisia uviedla, že rozhodnutie o deaktivácii alebo pokračovaní v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky by sa malo prijať ako celkové posúdenie stavu hospodárstva, pričom kľúčovým kvantitatívnym kritériom by mala byť úroveň hospodárskej činnosti v Únii alebo eurozóne v porovnaní s predkrízovými úrovňami (z konca roku 2019). Na základe prognózy Komisie z jari 2021 Komisia 2. júna 2021 usúdila, že podmienky na pokračovanie v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky v roku 2022 a jej deaktiváciu v roku 2023 boli splnené. Situácia jednotlivých krajín sa bude naďalej zohľadňovať aj po deaktivácii všeobecnej únikovej doložky.
- (8) Slovinsko predložilo 30. apríla 2021 svoj program stability na rok 2021 v súlade s článkom 4 nariadenia (ES) č. 1466/97.
- (9) Na základe údajov overených Eurostatom bol v roku 2020 deficit verejných financií Slovinska na úrovni 8,4 % hrubého domáceho produktu (HDP), zatiaľ čo verejný dlh sa zvýšil na 80,8 % HDP. Ročná zmena primárneho rozpočtového salda dosiahla -8,9 % HDP, a to vrátane diskrečných rozpočtových opatrení vo výške 5,2 % HDP na podporu hospodárstva a vrátane fungovania automatických stabilizátorov. Slovinsko takisto poskytlo spoločnostiam a domácnostiam podporu likvidity (ako napríklad záruky a odklady platenia daní, čo nemá priamy a okamžitý vplyv na rozpočet) v odhadovanom objeme 5,5 % HDP; skutočné využitie verejných záruk v roku 2020 odhaduje Komisia približne na menej ako 0,5 % HDP.
- (10) Komisia 2. júna 2021 vydala správu podľa článku 126 ods. 3 zmluvy. Táto správa sa zaoberá rozpočtovou situáciou Slovinska, keďže jeho deficit verejných financií v roku 2020 presiahol referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve, pričom jeho verejný dlh presiahol referenčnú hodnotu 60 % HDP stanovenú v zmluve a neznižoval sa uspokojivým tempom. V správe sa konštatovalo, že nebolo dodržané kritérium deficitu ani dlhové kritérium.

⁽⁴⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (11) Makroekonomický scenár, z ktorého vychádzajú rozpočtové prognózy, je v rokoch 2021 a 2022 opatrný. V programe stability na rok 2021 sa predpokladá rast reálneho HDP na úrovni 4,6 % v roku 2021 a 4,4 % v roku 2022. V prognóze Komisie z jari 2021 sa predpokladá rast reálneho HDP na úrovni 4,9 % v roku 2021 a 5,1 % v roku 2022. V prognóze Komisie z jari 2021 sa očakáva o niečo rýchlejšie oživenie súkromnej spotreby než v programe stability na rok 2021, a to v dôsledku dopytu nahromadeného v súvislosti s krízou a vyššieho predpokladaného rastu zamestnanosti a miezd. V prognóze Komisie z jari 2021 sa očakáva aj vyššia dynamika investícií v roku 2022 a silnejší vývoz v rokoch 2021 a 2022.
- (12) Vláda vo svojom programe stability na rok 2021 plánuje zvýšenie deficitu verejných financií z 8,4 % HDP v roku 2020 na 8,6 % HDP v roku 2021 a zníženie miery zadlženosti v roku 2021 na 80,4 % HDP. Zmena primárneho rozpočtového salda v roku 2021 v porovnaní s úrovňou pred krízou (2019) má podľa programu stability na rok 2021 dosiahnuť -9,2 % HDP, pod čo sa podpísali diskrečné rozpočtové opatrenia vo výške 2,6 % HDP na podporu hospodárstva a fungovanie automatických stabilizátorov. Tieto prognózy sú v súlade s prognózou Komisie z jari 2021, podľa ktorej má deficit verejných financií dosiahnuť 8,5 % HDP a miera zadlženosti dosiahne 79,0 % HDP. Hoci sa v oboch prognózach predpokladá výrazné zvýšenie primárnych výdavkov, ktoré nemožno vysvetliť dočasnými núdzovými opatreniami súvisiacimi s krízou, zloženie týchto výdavkov sa líši. V prognóze Komisie z jari 2021 sa predpokladá slabší trend verejných investícií v dôsledku nižšej miery čerpania finančných prostriedkov Únie v roku 2021 a pomalšie rozbiehanie investičných projektov financovaných z vnútroštátnych zdrojov. Očakáva sa aj vyšší nominálny rast v niektorých kategóriách bežných výdavkov. Miera zadlženosti predpokladaná v prognóze Komisie z jari 2021 je nižšia v dôsledku priaznivejšieho vývoja nominálneho HDP.
- (13) Slovinsko prijalo v reakcii na pandémie ochorenia COVID-19 a súvisiaci hospodársky pokles rozpočtové opatrenia na posilnenie kapacity svojho systému zdravotnej starostlivosti, zamedzenie šírenia ochorenia COVID-19 a poskytnutie pomoci tým osobám a odvetviam, ktoré boli obzvlášť zasiahnuté. Táto rázna reakcia v príslušnej oblasti politiky zmiernila pokles HDP, čo zase pribrzdiло nárast deficitu verejných financií a verejného dlhu. Fiškálne opatrenia by mali maximalizovať podporu na obnovu bez toho, aby obmedzovali budúce fiškálne trajektórie. Opatrenia by preto nemali trvalo zaťažiť verejné financie. Ak členské štáty zavedú trvalé opatrenia, mali by ich riadne financovať, aby bola v strednodobom horizonte zabezpečená rozpočtová neutralita. Opatrenia, ktoré Slovinsko prijalo v rokoch 2020 a 2021, sú v súlade s odporúčaním Rady z 20. júla 2020. Diskrečné rozpočtové opatrenia, ktoré vláda prijala v rokoch 2020 a 2021, sú väčšinou dočasné alebo vyvážené kompenzačnými opatreniami.
- (14) V programe stability na rok 2021 sa predpokladajú investície a reformy financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti vo výške 0,6 % HDP v roku 2021, 1,2 % HDP v roku 2022 a 0,7 % HDP v roku 2023. V programe sa predpokladajú ďalšie výdavky vo výške 0,2 % HDP v roku 2024 a približne 0,3 % HDP v rokoch 2025 a 2026. V programe stability na rok 2021 sa predpokladajú aj úvery v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti vo výške 0,1 % HDP v roku 2022 a vo výške až 0,4 % HDP v roku 2025. V prognóze Komisie z jari 2021 nie sú tieto granty plne zahrnuté do rozpočtových prognóz, keďže tieto informácie neboli k dátumu uzávierky tejto prognózy k dispozícii. Namiesto toho sa v prognóze Komisie z jari 2021 predpokladajú výdavky financované z grantov vo výške 0,2 % HDP v roku 2021 a 0,6 % HDP v roku 2022, pričom sa vychádzalo z informácií uvedených v pláne obnovy a odolnosti, ktorý vláda prijala 28. apríla 2021.
- (15) Stanovené ukazovatele fiškálnej úpravy uvedené v nariadení (ES) č. 1466/97 treba zvážiť v kontexte súčasných okolností. Po prvé, s odhadmi produkčnej medzery sa spája značná neistota. Po druhé, je potrebné, aby fiškálna politika bola pripravená rýchlo sa prispôsobiť vývoju pandémie ochorenia COVID-19 a aby sa po zmiernení zdravotných rizík presunula od núdzovej pomoci k cielenejším opatreniam. Po tretie, súčasný kontext sa vyznačuje významnou reakciou v príslušnej oblasti politiky s cieľom podporiť hospodársku činnosť. Vzhľadom na značné transfery z rozpočtu Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti) nezachytávajú stanovené ukazovatele celý impulz, ktorý hospodárstvu poskytujú fiškálne politiky. Štrukturálne saldo sa preto za súčasných okolností nejaví ako primeraný ukazovateľ. Takisto treba prispôsobiť referenčnú hodnotu pre výdavky^(?) a doplniť ju o dodatočné informácie, aby bolo možné v plnej miere posúdiť orientáciu fiškálnej politiky.
- (16) Podobne ako pri posudzovaní návrhov rozpočtových plánov na rok 2021 boli z výdavkového agregátu vylúčené dočasné núdzové opatrenia. Tieto dočasné núdzové opatrenia súvisiace s krízou slúžia na podporu systémov zdravotnej starostlivosti a odškodnenie pracovníkov a podnikov za straty príjmov v dôsledku obmedzení pohybu

(?) Najmä vzhľadom na to, že investície, ktoré sa používajú pri referenčnej hodnote pre výdavky, sú rozložené na štvorročné obdobie, nie je možné riadne posúdiť fiškálnu podporu na obnovu, ktorú poskytujú investície financované z vnútroštátnych zdrojov.

a narušení dodávateľského reťazca; ich zrušenie zo strany verejných orgánov je podmienené návratom situácie v oblasti verejného zdravia a hospodárskej situácie do normálneho stavu. Na posúdenie celkových zámerov fiškálnej politiky v súčasnej situácii by sa do príslušného výdavkového agregátu mali zahrnúť značné transfery z rozpočtu Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti). Celkové zámery fiškálnej politiky sa preto následne merajú na základe zmeny primárnych výdavkov (bez diskrečných príjmových opatrení a bez dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou) vrátane výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie. Nad rámec celkových zámerov fiškálnej politiky sa analýza zameriava aj na posúdenie toho, či je vnútroštátna fiškálna politika obozretná a či jej zloženie prispieva k udržateľnej obnove v súlade so zelenou a digitálnou transformáciou. Preto sa osobitná pozornosť venuje vývoju primárnych bežných výdavkov a investícií financovaných z vnútroštátnych zdrojov.

- (17) V programe stability na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejných financií Slovinska v roku 2022 klesne na 5,7 % HDP, a to najmä v dôsledku obnovy hospodárstva a ukončenia dočasných podporných opatrení prijatých v rokoch 2020 a 2021. Predpokladá sa, že miera zadlženosti verejnej správy v roku 2022 klesne na úroveň 79,6 % HDP. V prognóze Komisie z jari 2021 sa predpokladá nižšia miera deficitu (4,7 % HDP) a nižšia miera zadlženosti (76,7 % HDP). V oboch prognózach sa predpokladá, že trend vysokých primárnych výdavkov (bez dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou) bude pokračovať. Rozdiel v prognózach deficitu možno do veľkej miery vysvetliť priaznivejším makroekonomickým scenárom v prognóze Komisie z jari 2021, a teda nižším podielom celkových výdavkov na HDP. Ani v jednej z prognóz nie je zahrnutý vplyv viacerých opatrení vrátane veľkého balíka daňových reforiem, ktorý nedávno prijala vláda. Podľa informácií uvedených v programe stability na rok 2021 môžu mať tieto opatrenia v prípade, že ich parlament prijme, vplyv na zvýšenie deficitu v roku 2022 minimálne o 0,7 % HDP. Na základe prognózy Komisie z jari 2021 a na základe osobitnej metodiky, ktorá zohľadňuje uvedené výzvy, sa celkové zámery fiškálnej politiky, ako sú vymedzené vyššie, odhadujú na -0,1 % HDP⁽⁶⁾ – a to vrátane vplyvu investícií financovaných zo štátneho rozpočtu aj z rozpočtu Únie, najmä z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, na celkový dopyt v roku 2022. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie sa má zvýšiť o 0,3 percentuálneho bodu HDP. Investície financované z vnútroštátnych zdrojov majú predstavovať neutrálny príspevok⁽⁷⁾. Predpokladá sa, že primárne bežné výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) budú predstavovať restriktívny príspevok vo výške 0,2 percentuálneho bodu HDP.
- (18) Zdá sa, že mimoriadne dôležitá je kvalita rozpočtových opatrení členských štátov. Fiškálne štrukturálne reformy zamerané na zlepšenie zloženia štátnych rozpočtov môžu podporiť potenciálny rast, vytvoriť veľmi potrebný fiškálny priestor a pomôcť zabezpečiť fiškálnu udržateľnosť v dlhodobom horizonte, a to aj vzhľadom na zmenu klímy a zdravotné výzvy. Na strane príjmov zvýšila kríza spôsobená pandémiou ochorenia COVID-19 význam reforiem zameraných na efektívnejšie a spravodlivejšie systémy verejných príjmov. Na strane výdavkov ešte viac podčiarkla zásadný význam toho, aby sa zvýšila úroveň a kvalita udržateľných investícií podporujúcich rast, a to spôsobom, ktorý je konzistentný s plnením cieľov zvýšenia rastového potenciálu, hospodárskej a sociálnej odolnosti a dvojakej – zelenej a digitálnej – transformácie. Národné plány obnovy a odolnosti umožnia zlepšiť zloženie štátnych rozpočtov.
- (19) Podľa strednodobých rozpočtových plánov programu stability na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejných financií sa zníži z 3,8 % HDP v roku 2023 na 2,8 % HDP v roku 2024. Predpokladá sa teda, že deficit verejných financií prestane prekračovať referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve v roku 2024. Na základe programu stability na rok 2021 sa celkové zámery fiškálnej politiky – vrátane vplyvu investícií financovaných zo štátneho rozpočtu aj z rozpočtu Únie, najmä z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, na celkový dopyt – v rokoch 2023 a 2024 odhadujú v priemere na 1,5 % HDP. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie sa má znížiť o 0,6 percentuálneho bodu HDP. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať restriktívny príspevok vo výške 0,4 percentuálneho bodu HDP⁽⁸⁾. Predpokladá sa, že primárne bežné výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) budú predstavovať restriktívny príspevok vo výške 0,6 percentuálneho bodu HDP. Desaťročný priemerný nominálny potenciálny rast sa v súčasnosti odhaduje na 4,25 %⁽⁹⁾. Tento odhad však nepočíta s vplyvom reforiem, ktoré sú súčasťou plánu obnovy a odolnosti, a môžu teda posilniť potenciálny rast Slovinska.

⁽⁶⁾ Záporné znamienko ukazovateľa znamená, že rast primárnych výdavkov preyšuje strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na expanzívnu fiškálnu politiku.

⁽⁷⁾ Iné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov majú takisto predstavovať neutrálny príspevok.

⁽⁸⁾ Ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov majú predstavovať neutrálny príspevok.

⁽⁹⁾ Na základe odhadov Komisie, ktoré vychádzajú zo spoločne dohodnutej metodiky.

- (20) Predpokladá sa, že miera zadlženosti verejnej správy klesne zo 79,0 % HDP v roku 2023 na 78,0 % HDP v roku 2024. Možno konštatovať, že Slovinsko čelí v strednodobom horizonte stredným rizikám v oblasti fiškálnej udržateľnosti, ako vyplynulo z najnovšej analýzy udržateľnosti dlhovej služby.
- (21) Vzhľadom na súčasný stále mimoriadne vysoký stupeň neistoty by usmernenie v oblasti fiškálnej politiky malo zostať prevažne kvalitatívne. Presnejšie kvantifikované usmernenie na ďalšie roky by sa malo poskytnúť v roku 2022, ak sa dovedty stupeň neistoty uspokojivo zníži.
- (22) Rada posúdila program stability na rok 2021 a následné opatrenia prijaté Slovinskom v nadväznosti na odporúčanie Rady z 20. júla 2020,

TÝMTO ODPORÚČA SLOVINSKU:

1. V roku 2022 zachovať podporné zámery fiškálnej politiky vrátane impulzu poskytnutého Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti a zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov.
2. Keď to hospodárske podmienky umožnia, uskutočňovať fiškálnu politiku zameranú na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a na zabezpečenie fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte. Zároveň zvyšovať investície s cieľom posilniť rastový potenciál.
3. V záujme zabezpečenia udržateľnej a inkluzívnej obnovy venovať osobitnú pozornosť zloženiu verejných financií na strane príjmov aj na strane výdavkov rozpočtu, ako aj kvalite rozpočtových opatrení. Uprednostňovať udržateľné investície podporujúce rast, najmä investície zamerané na podporu zelenej a digitálnej transformácie. Uprednostňovať fiškálne štrukturálne reformy, ktoré pomôžu zabezpečiť financovanie priorít verejnej politiky a prispejú k dlhodobej udržateľnosti verejných financií, a to prípadne aj posilnením rozsahu pokrytia, primeranosti a udržateľnosti systémov zdravotnej starostlivosti a sociálnej ochrany pre všetkých.

V Luxemburgu 18. júna 2021

Za Radu

predseda

J. LEÃO

ODPORÚČANIE RADY**z 18. júna 2021****ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Slovenska na rok 2021**

(2021/C 304/26)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 5 ods. 2,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

po porade s Hospodárskym a finančným výborom,

keďže:

- (1) Komisia 20. marca 2020 prijala oznámenie o aktivácii všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu. Všeobecná úniková doložka stanovená v článku 5 ods. 1, článku 6 ods. 3, článku 9 ods. 1 a článku 10 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1466/97 a v článku 3 ods. 5 a článku 5 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1467/97⁽²⁾ uľahčuje koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Komisia v uvedenom oznámení vyjadrila názor, že vzhľadom na očakávaný prudký hospodársky pokles v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 boli splnené podmienky na aktiváciu všeobecnej únikovej doložky. Ministri financií členských štátov 23. marca 2020 vyjadrili súhlas s posúdením Komisie. Všeobecná úniková doložka poskytla členským štátom rozpočtovú flexibilitu na riešenie krízy spôsobenej ochorením COVID-19. Uľahčila koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Jej aktivácia umožňuje dočasný odklon od postupu úprav smerom k dosiahnutiu strednodobého rozpočtového cieľa každého členského štátu za predpokladu, že to neohrozí fiškálnu udržateľnosť v strednodobom horizonte. Komisia 17. septembra 2020 vo svojom oznámení o ročnej stratégii udržateľného rastu na rok 2021 oznámila, že všeobecná úniková doložka zostane aktívna aj v roku 2021.
- (2) Rada 20. júla 2020 prijala odporúčanie⁽³⁾ (ďalej len „odporúčanie Rady z 20. júla 2020“). Rada 20. júla 2020 odporučila Slovensku, aby v súlade so všeobecnou únikovou doložkou prijala všetky potrebné opatrenia na účinné riešenie pandémie ochorenia COVID-19, posilnenie hospodárstva a podporu následnej obnovy. Zároveň Slovensku odporučila, aby – ak to hospodárske podmienky umožňujú – uskutočňovalo fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní investícií.
- (3) V odporúčaní Rady týkajúcom sa hospodárskej politiky eurozóny na rok 2021 sa poukazuje na to, že vo všetkých členských štátoch eurozóny by sa počas celého roku 2021 malo pokračovať v podporných fiškálnych politikách a opatrenia v príslušných oblastiach politiky by mali byť prispôbené konkrétnej situácii v krajine a mali by byť včasné, dočasné a ciele. Keď to epidemiologické a hospodárske podmienky umožnia, mali by sa postupne ukončovať núdzové opatrenia a zároveň by sa mal riešiť sociálny vplyv krízy, ako aj jej vplyv na trh práce. Členské štáty by mali realizovať fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní miery investícií. Členské štáty by mali uskutočňovať reformy, ktoré posilnia rozsah pokrytia, primeranosť a udržateľnosť systémov zdravotnej starostlivosti a sociálnej ochrany pre všetkých.

(1) Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.

(2) Nariadenie Rady (ES) č. 1467/97 zo 7. júla 1997 o urýchľovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku (Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 6).

(3) Odporúčanie Rady z 20. júla 2020, ktoré sa týka národného programu reforiem Slovenska na rok 2020 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Slovenska na rok 2020 (Ú. v. EÚ C 282, 26.8.2020, s. 164).

- (4) Komisia 18. novembra 2020 prijala stanoviská k návrhom rozpočtových plánov členských štátov eurozóny na rok 2021, ktoré boli založené na kvalitatívnom posúdení fiškálnych opatrení. Komisia zastávala názor, že návrh rozpočtového plánu Slovenska je celkovo v súlade s odporúčaniami v oblasti fiškálnej politiky stanovenými v odporúčaní Rady z 20. júla 2020, a že väčšina opatrení zahrnutých do návrhu rozpočtového plánu podporuje hospodársku činnosť v kontexte značnej neistoty. V prípade niektorých opatrení sa však zdalo, že nie sú dočasné ani vyvážené kompenzačnými opatreniami.
- (5) Nástrojom NextGenerationEU vrátane Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti sa zabezpečí udržateľná, inkluzívna a spravodlivá obnova. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241⁽⁴⁾, ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. Tento Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti bude poskytovať finančnú podporu na vykonávanie reforiem a investícií, pričom so sebou prinesie fiškálny impulz financovaný Úniou. Prispieje k obnove hospodárstva a vykonávaniu udržateľných reforiem a investícií podporujúcich rast, najmä na podporu zelenej a digitálnej transformácie, a posilní odolnosť hospodárstiev členských štátov a ich potenciálny rast. Pomôže tiež k návratu verejných financií k priaznivejším pozíciám v krátkodobom horizonte a prispieje k posilneniu udržateľných verejných financií, ako aj k rastu a vytváraniu pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte.
- (6) Komisia 3. marca 2021 prijala oznámenie, v ktorom poskytla ďalšie usmernenia v príslušnej oblasti politiky na uľahčenie koordinácie fiškálnych politík a prípravy programov stability a konvergenčných programov členských štátov. Celkové zámery fiškálnej politiky by vzhľadom na štátne rozpočty a Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti mali v rokoch 2021 a 2022 zostať podporné. Vzhľadom na očakávanie, že hospodárska činnosť sa bude v druhej polovici roku 2021 postupne normalizovať, by sa zároveň mali fiškálne politiky členských štátov v roku 2022 viac diferencovať. Fiškálne politiky členských štátov by mali zohľadňovať stav obnovy, fiškálnu udržateľnosť a potrebu znižovať hospodárske, sociálne a územné rozdiely. Keďže v Únii treba podporovať udržateľnú obnovu, členské štáty, ktoré z hľadiska udržateľnosti čelia menšiemu riziku, by mali svoje rozpočty v roku 2022 orientovať na zachovanie podpornej fiškálnej politiky a zohľadniť v nich vplyv Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Členské štáty s vysokou úrovňou zadĺženia by mali uskutočňovať obozretné fiškálne politiky a zároveň zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov a využívať granty v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na financovanie dodatočných vysokokvalitných investičných projektov a štrukturálnych reforiem. V období po roku 2022 by fiškálne politiky mali naďalej zohľadňovať silu obnovy, stupeň hospodárskej neistoty a aspekty fiškálnej udržateľnosti. Preorientovanie fiškálnych politík na dosahovanie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií, a to aj postupným ukončením podporných opatrení vo vhodnom čase, prispieje k zabezpečeniu fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte.
- (7) Vo svojom oznámení z 3. marca 2021 Komisia uviedla, že rozhodnutie o deaktivácii alebo pokračovaní v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky by sa malo prijať ako celkové posúdenie stavu hospodárstva, pričom kľúčovým kvantitatívnym kritériom by mala byť úroveň hospodárskej činnosti v Únii alebo eurozóne v porovnaní s predkrízovými úrovňami (z konca roku 2019). Na základe prognózy Komisie z jari 2021 Komisia 2. júna 2021 usúdila, že podmienky na pokračovanie v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky v roku 2022 a jej deaktiváciu v roku 2023 boli splnené. Situácia jednotlivých krajín sa bude naďalej zohľadňovať aj po deaktivácii všeobecnej únikovej doložky.
- (8) Slovensko predložilo 12. mája 2021 svoj program stability na rok 2021, a to po uplynutí lehoty stanovenej v článku 4 nariadenia (ES) č. 1466/97.
- (9) Na základe údajov overených Eurostatom bol v roku 2020 deficit verejných financií Slovenska na úrovni 6,2 % hrubého domáceho produktu (HDP), zatiaľ čo verejný dlh sa zvýšil na 60,6 % HDP. Ročná zmena primárneho rozpočtového salda dosiahla - 4,8 % HDP, a to vrátane diskrečných rozpočtových opatrení vo výške 3,6 % HDP na podporu hospodárstva a vrátane fungovania automatických stabilizátorov. Slovensko takisto poskytlo spoločnostiam a domácnostiam podporu likvidity (ako napríklad záruky a odklady platenia daní, čo nemá priamy a okamžitý vplyv na rozpočet) v odhadovanom objeme 2,1 % HDP; skutočné použitie verejných záruk v roku 2020 odhaduje Komisia približne na úrovni rovnajúcej sa 1 % HDP.

(4) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (10) Komisia 2. júna 2021 vydala správu podľa článku 126 ods. 3 zmluvy. Táto správa sa zaoberá rozpočtovou situáciou Slovenska, keďže jeho deficit verejných financií v roku 2020 presiahol referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve, pričom jeho verejný dlh presiahol referenčnú hodnotu 60 % HDP stanovenú v zmluve. V správe sa konštatovalo, že nebolo dodržané kritérium deficitu, ale bolo dodržané dlhové kritérium.
- (11) Makroekonomický scenár, z ktorého vychádzajú rozpočtové prognózy, je v rokoch 2021 a 2022 vzhľadom na súčasnú neistotu realistický. V programe stability na rok 2021 sa predpokladá, že reálny HDP sa zvýši o 3,3 % v roku 2021 a o 6,3 % v roku 2022. Na porovnanie, v prognóze Komisie z jari 2021 sa predpokladá skoršia obnova, s rastom reálneho HDP na úrovni 4,8 % v roku 2021 a 5,2 % v roku 2022.
- (12) Vláda vo svojom programe stability na rok 2021 plánuje zvýšenie deficitu verejných financií zo 6,2 % HDP v roku 2020 na 9,9 % HDP v roku 2021, pričom miera zadlženosti by sa mala v roku 2021 zvýšiť na 64,1 % HDP. Zmena primárneho rozpočtového salda v roku 2021 v porovnaní s úrovňou pred krízou (2019) má podľa programu stability na rok 2021 dosiahnuť -4,0 % HDP, pod čo sa podpísali diskrečné rozpočtové opatrenia vo výške 2,3 % HDP na podporu hospodárstva a fungovanie automatických stabilizátorov. Predpokladaný deficit, ako aj miera zadlženosti sú vyššie, než sa predpokladá v prognóze Komisie z jari 2021. Komisia predpokladá v roku 2021 deficit verejných financií na úrovni 6,5 % a mieru zadlženosti na úrovni 59,5 %. Prognóza Komisie z jari 2021 nezahŕňa rezervu na výdavky súvisiace s pandémiou vo výške 2,4 percentuálneho bodu HDP ani vyššie výdavky štátnych podnikov a Sociálnej poisťovne, ktoré patria pod verejnú správu, keďže informácie neboli k dátumu uzávierky prognózy k dispozícii. Komisia predpokladá, že príjmy budú o 0,2 percentuálneho bodu HDP vyššie a výdavky budú o 3,4 percentuálneho bodu nižšie, než sa uvádza v programe stability. Výrazné rozdiely vo výdavkoch možno pripísať tomu, že v prognóze Komisie z jari 2021 sa počíta s nižšou medzispotrebou, nižšími sociálnymi dávkami a nižšími dotáciami. Nižší predpokladaný dlh v prognóze Komisie možno vysvetliť najmä nižším primárnym saldom (o 3,6 percentuálneho bodu).
- (13) Slovensko prijalo v reakcii na pandémiu ochorenia COVID-19 a súvisiaci hospodársky pokles rozpočtové opatrenia na posilnenie kapacity svojho systému zdravotnej starostlivosti, zamedzenie šírenia pandémie ochorenia COVID-19 a poskytnutie pomoci tým osobám a odvetviam, ktoré boli obzvlášť zasiahnuté. Táto rázna reakcia v príslušnej oblasti politiky zmiernila pokles HDP, čo zase pribrzdilo nárast deficitu verejných financií a verejného dlhu. Fiškálne opatrenia by mali maximalizovať podporu obnovy bez toho, aby obmedzovali budúce fiškálne trajektórie. Opatrenia by preto nemali trvalo zaťažiť verejné financie. Ak členské štáty zavedú trvalé opatrenia, mali by ich riadne financovať, aby bola v strednodobom horizonte zabezpečená rozpočtová neutralita. Opatrenia, ktoré Slovensko prijalo v rokoch 2020 a 2021, sú v súlade s odporúčaním Rady z 20. júla 2020. Zdá sa však, že niektoré diskrečné opatrenia, ktoré vláda prijala v období 2020 až 2021, nie sú dočasné ani vyvážené kompenzačnými opatreniami. V roku 2023, mimo časového rámca prognózy Komisie z jari 2021, sa kumulatívny zostávajúci vplyv uvedených opatrení, ktoré nie sú dočasné, predbežne odhaduje približne na 1 % HDP, čo zahŕňa predovšetkým opätovné zavedenie vianočných príspevkov, zmeny v systéme podpory zelenej energie, vyššie platy pre vojakov, zníženie dane z motorových vozidiel, zrušenie bankového odvodu, príspevky pre zdravotnícke zariadenia a daňové bonusy na deti. Uvedené opatrenia, ktoré nie sú dočasné, boli iba čiastočne kompenzované zmrazením výšky minimálneho dôchodku a rastu prevádzkových nákladov ministerstiev.
- (14) V programe stability na rok 2021 nie sú do fiškálnych agregátov zahrnuté granty prijaté v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. V makroekonomickom scenári, z ktorého program vychádza, sa však predpokladajú investície a reformy financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti vo výške 0,2 % HDP v roku 2021, 1,1 % HDP v roku 2022 a 1,3 % HDP v rokoch 2023 aj 2024. V rámci prognózy Komisie z jari 2021 sú tieto granty zahrnuté do rozpočtových projekcií.
- (15) Stanovené ukazovatele fiškálnej úpravy uvedené v nariadení (ES) č. 1466/97 treba zvážiť v kontexte súčasných okolností. Po prvé, s odhadmi produkčnej medzery sa spája značná neistota. Po druhé, je potrebné, aby fiškálna politika bola pripravená rýchlo sa prispôsobiť vývoju pandémie ochorenia COVID-19 a aby sa po zmiernení zdravotných rizík presunula od núdzovej pomoci k cielenejším opatreniam. Po tretie, súčasný kontext sa vyznačuje významnou reakciou v príslušnej oblasti politiky s cieľom podporiť hospodársku činnosť. Vzhľadom na značné

transfery z rozpočtu Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti) nezachytávajú stanovené ukazovatele celý impulz, ktorý hospodárstvu poskytujú fiškálne politiky. Štrukturálne saldo sa preto za súčasných okolností nejaví ako primeraný ukazovateľ. Takisto treba prispôsobiť referenčnú hodnotu pre výdavky ⁽⁵⁾ a doplniť ju o dodatočné informácie, aby bolo možné v plnej miere posúdiť orientáciu fiškálnej politiky.

- (16) Podobne ako pri posudzovaní návrhov rozpočtových plánov na rok 2021 boli z výdavkového agregátu vylúčené dočasné núdzové opatrenia. Tieto dočasné núdzové opatrenia súvisiace s krízou slúžia na podporu systémov zdravotnej starostlivosti a odškodnenie pracovníkov a podnikov za straty príjmov v dôsledku obmedzení pohybu a narušení dodávateľského reťazca; ich zrušenie zo strany verejných orgánov je podmienené návratom situácie v oblasti verejného zdravia a hospodárskej situácie do normálneho stavu. Na posúdenie celkových zámerov fiškálnej politiky v súčasnej situácii by sa do príslušných výdavkových agregátov mali zahrnúť značné transfery z rozpočtu Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti). Celkové zábery fiškálnej politiky sa preto následne merajú na základe zmeny primárnych výdavkov (bez diskrečných príjmových opatrení a bez dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou) vrátane výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie. Nad rámec celkových zámerov fiškálnej politiky sa analýza zameriava aj na posúdenie toho, či je vnútroštátna fiškálna politika obozretná a či jej zloženie prispieva k udržateľnej obnove v súlade so zelenou a digitálnou transformáciou. Preto sa osobitná pozornosť venuje vývoju primárnych bežných výdavkov a investícií financovaných z vnútroštátnych zdrojov.
- (17) V programe stability na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejných financií Slovenska v roku 2022 klesne na 5,1 % HDP, a to najmä v dôsledku ukončenia dočasných podporných opatrení prijatých v rokoch 2020 a 2021. Predpokladá sa, že sa miera zadlženosti verejnej správy v roku 2022 zvýši na úroveň 65,5 % HDP. Tieto projekcie sú vyššie než v prognóze Komisie z jari 2021. V prognóze Komisie sa v roku 2022 predpokladajú menej rozsiahle opatrenia súvisiace s ochorením COVID-19 a rýchlejšia miera čerpania finančných prostriedkov Únie než v programe stability na rok 2021. Na základe prognózy Komisie z jari 2021 a osobitnej metodiky, ktorá zohľadňuje uvedené výzvy, sa celkové zábery fiškálnej politiky odhadujú na +0,9 % HDP ⁽⁶⁾ – a to vrátane vplyvu investícií financovaných zo štátneho rozpočtu aj z rozpočtu Únie, najmä z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, na celkový dopyt v roku 2022. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie sa má zvýšiť o 0,8 percentuálneho bodu HDP. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,7 percentuálneho bodu HDP ⁽⁷⁾. Predpokladá sa, že primárne bežné výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 1,1 percentuálneho bodu HDP.
- (18) Zdá sa, že mimoriadne dôležitá je kvalita rozpočtových opatrení členských štátov. Fiškálne štrukturálne reformy zamerané na zlepšenie zloženia štátnych rozpočtov môžu podporiť potenciálny rast, vytvoriť veľmi potrebný fiškálny priestor a pomôcť zabezpečiť fiškálnu udržateľnosť v dlhodobejšom horizonte, a to aj vzhľadom na zmenu klímy a zdravotné výzvy. Na strane príjmov zvýšila kríza spôsobená ochorením COVID-19 význam reforiem zameraných na efektívnejšie a spravodlivejšie systémy verejných príjmov. Na strane výdavkov ešte viac podčiarkla zásadný význam toho, aby sa zvýšila úroveň a kvalita udržateľných investícií podporujúcich rast, a to spôsobom, ktorý je konzistentný s plnením cieľov zvýšenia rastového potenciálu, hospodárskej a sociálnej odolnosti a dvojakej – zelenej a digitálnej – transformácie. Národné plány obnovy a odolnosti umožnia zlepšovať zloženie štátnych rozpočtov.
- (19) Podľa strednodobých rozpočtových plánov programu stability na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejných financií sa zníži zo 4,1 % HDP v roku 2023 na 3,8 % HDP v roku 2024. Deficit verejných financií je preto počas celého trvania programu stability na rok 2021 plánovaný nad referenčnou hodnotou 3 % HDP stanovenou v zmluve. Na základe programu stability na rok 2021 sa celkové zábery fiškálnej politiky – vrátane vplyvu investícií financovaných zo štátneho rozpočtu aj z rozpočtu Únie, najmä z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, na celkový dopyt – v rokoch 2023 a 2024 odhadujú v priemere na 0,2 % HDP. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie sa má znížiť

⁽⁵⁾ Najmä vzhľadom na to, že investície, ktoré sa používajú pri referenčnej hodnote pre výdavky, sú rozložené na štvorročné obdobie, nie je možné riadne posúdiť fiškálnu podporu na obnovu, ktorú poskytujú investície financované z vnútroštátnych zdrojov.

⁽⁶⁾ Záporné znamienko ukazovateľa znamená, že rast primárnych výdavkov prevyšuje strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na expanzívnu fiškálnu politiku.

⁽⁷⁾ Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať neutrálny príspevok.

o 0,3 percentuálneho bodu HDP. Investície financované z vnútroštátnych zdrojov majú predstavovať neutrálny príspevok ⁽⁸⁾. Predpokladá sa, že primárne bežné výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 1,3 percentuálneho bodu HDP. Desaťročný priemerný nominálny potenciálny rast sa v súčasnosti odhaduje na 4,5 % ⁽⁹⁾. Tento odhad však nepočíta s vplyvom reforiem, ktoré sú súčasťou plánu obnovy a odolnosti, a mohli by preto posilniť potenciálny rast Slovenska.

- (20) Predpokladá sa, že miera zadlženosti verejnej správy sa zvýši zo 64,6 % HDP v roku 2023 na 65,8 % HDP v roku 2024. Možno konštatovať, že Slovensko čelí v strednodobom horizonte stredným rizikám v oblasti fiškálnej udržateľnosti, ako vyplynulo z najnovšej analýzy udržateľnosti dlhovej služby.
- (21) Vzhľadom na súčasný stále mimoriadne vysoký stupeň neistoty by usmernenie v oblasti fiškálnej politiky malo zostať prevažne kvalitatívne. Presnejšie kvantifikované usmernenie na ďalšie roky by sa malo poskytnúť v roku 2022, ak sa dovedy stupeň neistoty dostatočne zníži.
- (22) Rada posúdila program stability na rok 2021 a následné opatrenia prijaté Slovenskom v nadväznosti na odporúčanie Rady z 20. júla 2020,

TÝMTO ODPORÚČA SLOVENSKU:

1. V roku 2022 zachovať podporné zámery fiškálnej politiky vrátane impulzu poskytnutého Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti a zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov.
2. Keď to hospodárske podmienky umožnia, uskutočňovať fiškálnu politiku zameranú na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte. Zároveň zvýšiť investície s cieľom posilniť rastový potenciál.
3. V záujme zabezpečenia udržateľnej a inkluzívnej obnovy venovať osobitnú pozornosť zloženiu verejných financií na strane príjmov aj na strane výdavkov rozpočtu, ako aj kvalite rozpočtových opatrení. Uprednostňovať udržateľné investície podporujúce rast, najmä investície zamerané na podporu zelenej a digitálnej transformácie. Uprednostňovať fiškálne štrukturálne reformy, ktoré pomôžu zabezpečiť financovanie priorít verejnej politiky a prispejú k dlhodobej udržateľnosti verejných financií, a to prípadne aj posilnením rozsahu pokrytia, primeranosti a udržateľnosti systémov zdravotnej starostlivosti a sociálnej ochrany pre všetkých.

V Luxemburgu 18. júna 2021

Za Radu

predseda

J. LEÃO

⁽⁸⁾ Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať expanzívny príspevok vo výške 1,6 percentuálneho bodu HDP.

⁽⁹⁾ Na základe odhadov Komisie, ktoré vychádzajú zo spoločne dohodnutej metodiky.

ODPORÚČANIE RADY**z 18. júna 2021****ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Fínska na rok 2021**

(2021/C 304/27)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 5 ods. 2,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

po porade s Hospodárskym a finančným výborom,

keďže:

- (1) Komisia 20. marca 2020 prijala oznámenie o aktivácii všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu. Všeobecná úniková doložka stanovená v článku 5 ods. 1, článku 6 ods. 3, článku 9 ods. 1 a článku 10 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1466/97 a v článku 3 ods. 5 a článku 5 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1467/97⁽²⁾ uľahčuje koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Komisia v uvedenom oznámení vyjadrila názor, že vzhľadom na očakávaný prudký hospodársky pokles v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 boli splnené podmienky na aktiváciu všeobecnej únikovej doložky. Ministri financií členských štátov 23. marca 2020 vyjadrili súhlas s posúdením Komisie. Všeobecná úniková doložka poskytla členským štátom rozpočtovú flexibilitu na riešenie krízy spôsobenej ochorením COVID-19. Uľahčila koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Jej aktivácia umožňuje dočasný odklon od postupu úprav smerom k dosiahnutiu strednodobého rozpočtového cieľa každého členského štátu za predpokladu, že to neohrozí fiškálnu udržateľnosť v strednodobom horizonte. Komisia 17. septembra 2020 vo svojom oznámení o ročnej stratégii udržateľného rastu na rok 2021 oznámila, že všeobecná úniková doložka zostane aktívna aj v roku 2021.
- (2) Rada 20. júla 2020 prijala odporúčanie⁽³⁾ (ďalej len „odporúčanie Rady z 20. júla 2020“). Odporučila Fínsku, aby v súlade so všeobecnou únikovou doložkou prijala všetky potrebné opatrenia na účinné riešenie pandémie ochorenia COVID-19, posilnenie hospodárstva a podporu následnej obnovy. Zároveň Fínsku odporučila, aby – ak to hospodárske podmienky umožňujú – uskutočňovalo fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní miery investícií.
- (3) V odporúčaní Rady týkajúcom sa hospodárskej politiky eurozóny na rok 2021 sa poukazuje na to, že vo všetkých členských štátoch eurozóny by sa počas celého roku 2021 malo pokračovať v podporných fiškálnych politikách a opatrenia v príslušných oblastiach politiky by mali byť prispôbené konkrétnej situácii v krajine a mali by byť včasné, dočasné a ciele. Keď to epidemiologické a hospodárske podmienky umožnia, mali by sa postupne ukončovať núdzové opatrenia a zároveň by sa mal riešiť sociálny vplyv krízy, ako aj jej vplyv na trh práce. Členské štáty by mali realizovať fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní miery investícií. Členské štáty by mali uskutočňovať reformy, ktoré posilnia rozsah pokrytia, primeranosť a udržateľnosť systémov zdravotnej starostlivosti a sociálnej ochrany pre všetkých.

(1) Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.

(2) Nariadenie Rady (ES) č. 1467/97 zo 7. júla 1997 o urýchľovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku (Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 6).

(3) Odporúčanie Rady z 20. júla 2020, ktoré sa týka národného programu reforiem Fínska a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Fínska na rok 2020 (Ú. v. EÚ C 282, 26.8.2020, s. 171).

- (4) Komisia 18. novembra 2020 prijala stanoviská k návrhom rozpočtových plánov členských štátov eurozóny na rok 2021, ktoré boli založené na kvalitatívnom posúdení fiškálnych opatrení. Komisia zastávala názor, že návrh rozpočtového plánu Fínska je celkovo v súlade s odporúčaniami v oblasti fiškálnej politiky stanovenými v odporúčaní Rady z 20. júla 2020, a že väčšina opatrení zahrnutých do návrhu rozpočtového plánu podporuje hospodársku činnosť v kontexte značnej neistoty.
- (5) Nástrojom NextGenerationEU vrátane Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti sa zabezpečí udržateľná, inkluzívna a spravodlivá obnova. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241⁽⁴⁾, ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti bude poskytovať finančnú podporu na vykonávanie reforiem a investícií, pričom so sebou prinesie fiškálny impulz financovaný Úniou. Prispeje k obnove hospodárstva a vykonávaniu udržateľných reforiem a investícií podporujúcich rast, najmä na podporu zelenej a digitálnej transformácie, a posilní odolnosť hospodárstiev členských štátov a ich potenciálny rast. Pomôže tiež k návratu verejných financií k priaznivejším pozíciám v krátkodobom horizonte a k posilneniu udržateľných verejných financií, ako aj k rastu a vytváraniu pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte.
- (6) Komisia 3. marca 2021 prijala oznámenie, v ktorom poskytla ďalšie usmernenia v príslušnej oblasti politiky na uľahčenie koordinácie fiškálnych politík a prípravy programov stability a konvergenčných programov členských štátov. Celkové zámery fiškálnej politiky by vzhľadom na štátne rozpočty a Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti mali v rokoch 2021 a 2022 zostať podporné. Vzhľadom na očakávanie, že hospodárska činnosť sa bude v druhej polovici roku 2021 postupne normalizovať, by sa zároveň mali fiškálne politiky členských štátov v roku 2022 viac diferencovať. Fiškálne politiky členských štátov by mali zohľadňovať stav obnovy, fiškálnu udržateľnosť a potrebu znižovať hospodárske, sociálne a územné rozdiely. Keďže v Únii treba podporovať udržateľnú obnovu, členské štáty, ktoré z hľadiska udržateľnosti čelia menšiemu riziku, by mali svoje rozpočty v roku 2022 orientovať na zachovanie podpornej fiškálnej politiky a zohľadniť v nich vplyv Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Členské štáty s vysokou úrovňou zadĺženia by mali uskutočňovať obozretné fiškálne politiky a zároveň zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov a využívať granty v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na financovanie dodatočných vysokokvalitných investičných projektov a štrukturálnych reforiem. V období po roku 2022 by fiškálne politiky mali naďalej zohľadňovať silu obnovy, stupeň hospodárskej neistoty a aspekty fiškálnej udržateľnosti. Preorientovanie fiškálnych politík na dosahovanie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií, a to aj postupným ukončením podporných opatrení vo vhodnom čase, prispeje k zabezpečeniu fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte.
- (7) Vo svojom oznámení z 3. marca 2021 Komisia uviedla, že rozhodnutie o deaktivácii alebo pokračovaní v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky by sa malo prijať ako celkové posúdenie stavu hospodárstva, pričom kľúčovým kvantitatívnym kritériom by mala byť úroveň hospodárskej činnosti v Únii alebo eurozóne v porovnaní s predkrízovými úrovňami (z konca roku 2019). Na základe prognózy Komisie z jari 2021 Komisia 2. júna 2021 usúdila, že podmienky na pokračovanie v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky v roku 2022 a jej deaktiváciu v roku 2023 boli splnené. Situácia jednotlivých krajín sa bude naďalej zohľadňovať aj po deaktivácii všeobecnej únikovej doložky.
- (8) Fínsko predložilo 13. mája 2021 svoj program stability na rok 2021 v súlade s článkom 4 nariadenia (ES) č. 1466/97.
- (9) Na základe údajov overených Eurostatom bol v roku 2020 deficit verejných financií Fínska na úrovni 5,4 % hrubého domáceho produktu (HDP), zatiaľ čo verejný dlh sa zvýšil na 69,2 % HDP. Ročná zmena primárneho rozpočtového salda dosiahla -4,6 % HDP, a to vrátane diskrečných rozpočtových opatrení vo výške 3,0 % na podporu hospodárstva a vrátane fungovania automatických stabilizátorov. Fínsko takisto poskytlo spoločnostiam a domácnostiam podporu likvidity (ako napríklad záruky a odklady platenia daní, čo nemá priamy a okamžitý vplyv na rozpočet) v odhadovanom objeme 20,1 % HDP; skutočné využitie verejných záruk v roku 2020 odhaduje Komisia približne na úrovni rovnajúcej sa 1 % HDP.
- (10) Komisia 2. júna 2021 vydala správu podľa článku 126 ods. 3 zmluvy. Táto správa sa zaoberá rozpočtovou situáciou Fínska, keďže jeho deficit verejných financií v roku 2020 presiahol referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve, pričom jeho verejný dlh presiahol referenčnú hodnotu 60 % HDP stanovenú v zmluve a neznižoval sa uspokojivým tempom. V správe sa konštatovalo, že nebolo dodržané kritérium deficitu ani dlhové kritérium.

(4) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (11) Makroekonomický scenár, z ktorého vychádzajú rozpočtové prognózy, je v rokoch 2021 a 2022 realistický. Podľa programu stability na rok 2021 by reálny HDP mal vzrásť o 2,6 % v roku 2021 a o 2,5 % v roku 2022. Je to v súlade s prognózou Komisie z jari 2021, a to napriek tomu, že sa v nej predpokladá trochu vyššia spotreba a trochu vyšší rast HDP v roku 2022.
- (12) Vláda vo svojom programe stability na rok 2021 plánuje zníženie deficitu verejných financií z 5,4 % HDP v roku 2020 na 4,7 % HDP v roku 2021, pričom miera zadlženosti by sa mala v roku 2021 zvýšiť na 71,6 % HDP. Zmena primárneho rozpočtového salda v porovnaní s úrovňou pred krízou (2019) má podľa programu stability na rok 2021 dosiahnuť - 4,1 % HDP, pod čo sa podpísali diskrečné rozpočtové opatrenia vo výške 1,5 % HDP na podporu hospodárstva a fungovanie automatických stabilizátorov. Tieto projekcie sú v súlade s prognózou Komisie z jari 2021.
- (13) Fínsko prijalo v reakcii na pandémiu ochorenia COVID-19 a súvisiaci hospodársky pokles rozpočtové opatrenia na posilnenie kapacity svojho systému zdravotnej starostlivosti, zamedzenie šírenia pandémie ochorenia COVID-19 a poskytnutie pomoci tým osobám a odvetviam, ktoré boli obzvlášť zasiahnuté. Táto rázna reakcia v príslušnej oblasti politiky zmiernila pokles HDP, čo zase pribrzdilo nárast deficitu verejných financií a verejného dlhu. Fiškálne opatrenia by mali maximalizovať podporu na obnovu bez toho, aby obmedzovali budúce fiškálne trajektórie. Opatrenia by preto nemali trvalo zaťažiť verejné financie. Ak členské štáty zavedú trvalé opatrenia, mali by ich riadne financovať, aby bola v strednodobom horizonte zabezpečená rozpočtová neutralita. Opatrenia, ktoré Fínsko prijalo v rokoch 2020 a 2021, sú v súlade s odporúčaním Rady z 20. júla 2020. Diskrečné opatrenia, ktoré vláda prijala v rokoch 2020 a 2021, sú dočasné alebo vyvážené kompenzačnými opatreniami.
- (14) V programe stability na rok 2021 sa predpokladajú investície a reformy financované z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti vo výške 0,1 % HDP v roku 2021, 0,2 % HDP v roku 2022, 0,2 % HDP v roku 2023, 0,2 % HDP v roku 2024 a 0,1 % HDP v roku 2025. V rámci prognózy Komisie z jari 2021 sú tieto granty zahrnuté do rozpočtových projekcií, ale predpokladá sa, že opatrenia financované z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti sa v rokoch 2021 a 2022 uskutočnia prednostne.
- (15) Stanovené ukazovatele fiškálnej úpravy uvedené v nariadení (ES) č. 1466/97 treba zvážiť v kontexte súčasných okolností. Po prvé, s odhadmi produkčnej medzery sa spája značná neistota. Po druhé, je potrebné, aby fiškálna politika bola pripravená rýchlo sa prispôsobiť vývoju pandémie ochorenia COVID-19 a aby sa po zmiernení zdravotných rizík presunula od núdzovej pomoci k cielenejším opatreniam. Po tretie, súčasný kontext sa vyznačuje významnou reakciou v príslušnej oblasti politiky s cieľom podporiť hospodársku činnosť. Vzhľadom na značné transfery z rozpočtu Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti) nezachytávajú stanovené ukazovatele celý impulz, ktorý hospodárstvu poskytujú fiškálne politiky. Štrukturálne saldo sa preto za súčasných okolností nejaví ako primeraný ukazovateľ. Takisto treba prispôsobiť referenčnú hodnotu pre výdavky^(?) a doplniť ju o dodatočné informácie, aby bolo možné v plnej miere posúdiť orientáciu fiškálnej politiky.
- (16) Podobne ako pri posudzovaní návrhov rozpočtových plánov na rok 2021 boli z výdavkového agregátu vylúčené dočasné núdzové opatrenia. Tieto dočasné núdzové opatrenia súvisiace s krízou slúžia na podporu systémov zdravotnej starostlivosti a odškodnenie pracovníkov a podnikov za straty príjmov v dôsledku obmedzení pohybu a narušení dodávateľského reťazca; ich zrušenie zo strany verejných orgánov je podmienené návratom situácie v oblasti verejného zdravia a hospodárskej situácie do normálneho stavu. Na posúdenie celkových zámerov fiškálnej politiky v súčasnej situácii by sa do príslušného výdavkového agregátu mali zahrnúť značné transfery z rozpočtu Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti). Celkové zábery fiškálnej politiky sa preto následne merajú na základe zmeny primárnych výdavkov (bez diskrečných príjmových opatrení a bez dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou) vrátane výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie. Nad rámec celkových zámerov fiškálnej politiky sa analýza zameriava aj na posúdenie toho, či je vnútroštátna fiškálna politika obozretná a či jej zloženie prispieva k udržateľnej obnove v súlade so zelenou a digitálnou transformáciou. Preto sa osobitná pozornosť venuje vývoju primárnych bežných výdavkov a investícií financovaných z vnútroštátnych zdrojov.
- (17) V programe stability na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejných financií Fínska v roku 2022 klesne na 2,9 % HDP, a to najmä v dôsledku ukončenia dočasných podporných opatrení prijatých v rokoch 2020 a 2021. Predpokladá sa, že sa miera zadlženosti verejnej správy v roku 2022 zvýši na úroveň 72,4 % HDP. V prognóze

(?) Najmä vzhľadom na to, že investície, ktoré sa používajú pri referenčnej hodnote pre výdavky, sú rozložené na štvorročné obdobie, nie je možné riadne posúdiť fiškálnu podporu na obnovu, ktorú poskytujú investície financované z vnútroštátnych zdrojov.

Komisie z jari 2021 sa predpokladá nižší deficit (2,1 % HDP) a nižšia miera zadlženosti (70,1 % HDP), čo odzrkadľuje najmä zahrnutie opatrení, o ktorých rozhodla vláda 29. apríla, do programu stability na rok 2021, ako aj prognózu silnejšej obnovy hospodárstva na rok 2022 zo strany Komisie. Na základe prognózy Komisie z jari 2021 a osobitnej metodiky, ktorá zohľadňuje uvedené výzvy, sa celkové zámery fiškálnej politiky odhadujú na 0,5 % HDP⁽⁶⁾ – a to vrátane vplyvu investícií financovaných zo štátneho rozpočtu aj z rozpočtu Únie, najmä z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, na celkový dopyt v roku 2022. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie sa má znížiť o 0,1 percentuálneho bodu HDP. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,2 percentuálneho bodu HDP⁽⁷⁾. Predpokladá sa, že primárne bežné výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,4 percentuálneho bodu HDP.

- (18) Zdá sa, že mimoriadne dôležitá je kvalita rozpočtových opatrení členských štátov. Fiškálne štrukturálne reformy zamerané na zlepšenie zloženia štátnych rozpočtov môžu podporiť potenciálny rast, vytvoríť veľmi potrebný fiškálny priestor a pomôcť zabezpečiť fiškálnu udržateľnosť v dlhodobejšom horizonte, a to aj vzhľadom na zmenu klímy a zdravotné výzvy. Na strane príjmov zvýšila kríza spôsobená ochorením COVID-19 význam reformiem zameraných na efektívnejšie a spravodlivejšie systémy verejných príjmov. Na strane výdavkov ešte viac podčiarkla zásadný význam toho, aby sa zvýšila úroveň a kvalita udržateľných investícií podporujúcich rast, a to spôsobom, ktorý je konzistentný s plnením cieľov zvýšenia rastového potenciálu, hospodárskej a sociálnej odolnosti a dvojakej – zelenej a digitálnej – transformácie. Národné plány obnovy a odolnosti umožnia zlepšiť zloženie štátnych rozpočtov.
- (19) Podľa strednodobých rozpočtových plánov programu stability na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejných financií sa zníži z 2,1 % v roku 2023 na 1,7 % HDP v roku 2024. Na základe programu stability na rok 2021 sa celkové zámery fiškálnej politiky – vrátane vplyvu investícií financovaných zo štátneho rozpočtu aj z rozpočtu Únie, najmä z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, na celkový dopyt – v rokoch 2023 a 2024 odhadujú v priemere na 0,7 % HDP. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie má zostať nezmenený. Predpokladá sa, že investície financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,1 percentuálneho bodu HDP⁽⁸⁾. Predpokladá sa, že primárne bežné výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) budú predstavovať reštriktívny príspevok vo výške 0,5 percentuálneho bodu HDP. Desaťročný priemerný nominálny potenciálny rast sa v súčasnosti odhaduje na 3 %⁽⁹⁾. Tento odhad však nepočíta s vplyvom reforiem, ktoré sú súčasťou plánu obnovy a odolnosti, a mohli by preto posilniť potenciálny rast Fínska.
- (20) Predpokladá sa, že miera zadlženosti verejnej správy klesne zo 73,9 % HDP v roku 2023 na 74,7 % HDP v roku 2024. Možno konštatovať, že Fínsko čelí v strednodobom horizonte nízkym rizikám v oblasti fiškálnej udržateľnosti, ako vyplynulo z najnovšej analýzy udržateľnosti dlhovej služby.
- (21) Vzhľadom na súčasný stále mimoriadne vysoký stupeň neistoty by usmernenie v oblasti fiškálnej politiky malo zostať prevažne kvalitatívne. Presnejšie kvantifikované usmernenie na ďalšie roky by sa malo poskytnúť v roku 2022, ak sa dovedty stupeň neistoty uspokojivo zníži.
- (22) Rada posúdila program stability na rok 2021 a následné opatrenia prijaté Fínskom v nadväznosti na odporúčanie Rady z 20. júla 2020,

TÝMTO ODPORÚČA FÍNSKU:

1. V roku 2022 zachovať podporné zámery fiškálnej politiky vrátane impulzu poskytnutého Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti a zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov.
2. Keď to hospodárske podmienky umožnia, uskutočňovať fiškálnu politiku zameranú na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a na zabezpečenie fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte. Zároveň zvýšiť investície s cieľom posilniť rastový potenciál.

⁽⁶⁾ Záporné znamienko ukazovateľa znamená, že rast primárnych výdavkov prevyšuje strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na expanzívnu fiškálnu politiku.

⁽⁷⁾ Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať neutrálny príspevok.

⁽⁸⁾ Predpokladá sa, že ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov budú predstavovať neutrálny príspevok.

⁽⁹⁾ Na základe odhadov Komisie, ktoré vychádzajú zo spoločne dohodnutej metodiky.

3. V záujme zabezpečenia udržateľnej a inkluzívnej obnovy venovať osobitnú pozornosť zloženiu verejných financií na strane príjmov aj na strane výdavkov rozpočtu, ako aj kvalite rozpočtových opatrení. Uprednostňovať udržateľné investície podporujúce rast, najmä investície zamerané na podporu zelenej a digitálnej transformácie. Uprednostňovať fiškálne štrukturálne reformy, ktoré pomôžu zabezpečiť financovanie priorít verejnej politiky a prispieť k dlhodobej udržateľnosti verejných financií, a to prípadne aj posilnením rozsahu pokrytia, primeranosti a udržateľnosti systémov zdravotnej starostlivosti a sociálnej ochrany pre všetkých.

V Luxemburgu 18. júna 2021

Za Radu

predseda

J. LEÃO

ODPORÚČANIE RADY**z 18. júna 2021****ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Švédska na rok 2021**

(2021/C 304/28)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 9 ods. 2,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

po porade s Hospodárskym a finančným výborom,

keďže:

- (1) Komisia 20. marca 2020 prijala oznámenie o aktivácii všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu. Všeobecná úniková doložka stanovená v článku 5 ods. 1, článku 6 ods. 3, článku 9 ods. 1 a článku 10 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1466/97 a v článku 3 ods. 5 a článku 5 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1467/97⁽²⁾ uľahčuje koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Komisia v uvedenom oznámení vyjadrila názor, že vzhľadom na očakávaný prudký hospodársky pokles v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 boli splnené podmienky na aktiváciu všeobecnej únikovej doložky. Ministri financií členských štátov 23. marca 2020 vyjadrili súhlas s posúdením Komisie. Všeobecná úniková doložka poskytla členským štátom rozpočtovú flexibilitu na riešenie krízy spôsobenej ochorením COVID-19. Uľahčila koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Jej aktivácia umožňuje dočasný odklon od postupu úprav smerom k dosiahnutiu strednodobého rozpočtového cieľa každého členského štátu za predpokladu, že to neohrozí fiškálnu udržateľnosť v strednodobom horizonte. Komisia 17. septembra 2020 vo svojom oznámení o ročnej stratégii udržateľného rastu na rok 2021 oznámila, že všeobecná úniková doložka zostane aktívna aj v roku 2021.
- (2) Rada 20. júla 2020 prijala odporúčanie⁽³⁾ (ďalej len „odporúčanie Rady z 20. júla 2020“). Rada 20. júla 2020 odporučila Švédsku, aby v súlade so všeobecnou únikovou doložkou prijalo všetky potrebné opatrenia na účinné riešenie pandémie ochorenia COVID-19, posilnenie hospodárstva a podporu následnej obnovy. Zároveň mu odporučila, aby – ak to hospodárske podmienky umožňujú – uskutočňovalo fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní miery investícií.
- (3) Nástrojom NextGenerationEU vrátane Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti (RRF) sa zabezpečí udržateľná, inkluzívna a spravodlivá obnova. Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241⁽⁴⁾, ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti, nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti bude poskytovať finančnú podporu na vykonávanie reforiem a investícií, pričom so sebou prinesie fiškálny impulz financovaný Úniou. Prispieje k obnove hospodárstva a vykonávaniu udržateľných reforiem a investícií podporujúcich rast, najmä na podporu zelenej a digitálnej transformácie, a posilní odolnosť hospodárstiev členských štátov a ich potenciálny rast. Pomôže tiež k návratu verejných financií k priaznivejším pozíciám v krátkodobom horizonte a k posilneniu udržateľných verejných financií, ako aj k rastu a vytváraniu pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte.

(1) Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1

(2) Nariadenie Rady (ES) č. 1467/97 zo 7. júla 1997 o urýchľovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku (Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 6).

(3) Odporúčanie Rady z 20. júla 2020, ktoré sa týka národného programu reforiem Švédska na rok 2020 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Švédska na rok 2020 (Ú. v. EÚ C 282, 26.8.2020, s. 177).

(4) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (4) Komisia 3. marca 2021 prijala oznámenie, v ktorom poskytla ďalšie usmernenia v príslušnej oblasti politiky na uľahčenie koordinácie fiškálnych politík a prípravy programov stability a konvergenčných programov členských štátov. Celkové zámery fiškálnej politiky by vzhľadom na štátne rozpočty a Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti mali v rokoch 2021 a 2022 zostať podporné. Vzhľadom na očakávanie, že hospodárska činnosť sa bude v druhej polovici roku 2021 postupne normalizovať, by sa zároveň mali fiškálne politiky členských štátov v roku 2022 viac diferencovať. Fiškálne politiky členských štátov by mali zohľadňovať stav obnovy, fiškálnu udržateľnosť a potrebu znižovať hospodárske, sociálne a územné rozdiely. Keďže v Únii treba podporovať udržateľnú obnovu, členské štáty, ktoré z hľadiska udržateľnosti čelia menšiemu riziku, by mali svoje rozpočty v roku 2022 orientovať na zachovanie podpornej fiškálnej politiky a zohľadniť v nich vplyv Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Členské štáty s vysokou úrovňou zadlženia by mali uskutočňovať obozretné fiškálne politiky a zároveň zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov a využívať granty v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na financovanie dodatočných kvalitných investičných projektov a štrukturálnych reforiem. V období po roku 2022 by fiškálne politiky mali naďalej zohľadňovať silu obnovy, stupeň hospodárskej neistoty a aspekty fiškálnej udržateľnosti. Preorientovanie fiškálnych politík na dosahovanie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií, a to aj postupným ukončením podporných opatrení vo vhodnom čase, prispeje k zabezpečeniu fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte.
- (5) Vo svojom oznámení z 3. marca 2021 Komisia uviedla, že rozhodnutie o deaktivácii alebo pokračovaní v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky by sa malo prijať ako celkové posúdenie stavu hospodárstva, pričom kľúčovým kvantitatívnym kritériom by mala byť úroveň hospodárskej činnosti v Únii alebo eurozóne v porovnaní s predkrízovými úrovňami (z konca roku 2019). Na základe prognózy Komisie z jari 2021 Komisia 2. júna 2021 usúdila, že podmienky na pokračovanie v uplatňovaní všeobecnej únikovej doložky v roku 2022 a jej deaktiváciu v roku 2023 boli splnené. Situácia jednotlivých krajín sa bude naďalej zohľadňovať aj po deaktivácii všeobecnej únikovej doložky.
- (6) Švédsko predložilo 30. apríla 2021 svoj konvergenčný program na rok 2021 v súlade s článkom 8 nariadenia (ES) č. 1466/97.
- (7) Na základe údajov overených Eurostatom bol v roku 2020 deficit verejných financií Švédska na úrovni 3,1 % hrubého domáceho produktu (HDP), zatiaľ čo verejný dlh sa zvýšil na 39,9 % HDP. Ročná zmena primárneho rozpočtového salda dosiahla - 3,8 % HDP, a to vrátane diskrečných rozpočtových opatrení vo výške 3,3 % HDP na podporu hospodárstva a vrátane fungovania automatických stabilizátorov. Švédsko takisto poskytlo spoločnostiam a domácnostiam podporu likvidity (ako napríklad záruky a odklady platenia daní, čo nemá priamy a okamžitý vplyv na rozpočet) v odhadovanom objeme 11,5 % HDP; skutočné využitie verejných záruk v roku 2020 odhaduje Komisia približne na úrovni rovnajúcej sa 1 % HDP.
- (8) Komisia 2. júna 2021 vydala správu podľa článku 126 ods. 3 zmluvy. Táto správa sa zaoberá rozpočtovou situáciou Švédska, keďže jeho deficit verejných financií v roku 2020 presiahol referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve. V správe sa konštatovalo, že kritérium deficitu bolo dodržané.
- (9) Makroekonomický scenár, z ktorého vychádzajú rozpočtové prognózy, je v roku 2021 opatrný a v roku 2022 realistický. V prognóze Komisie z jari 2021, ktorá je založená na novších údajoch, sa v roku 2021 predpokladá vyššia miera rastu reálneho HDP než v základnom scenári v konvergenčnom programe na rok 2021.
- (10) Vláda vo svojom konvergenčnom programe na rok 2021 plánuje zvýšenie deficitu verejných financií z 3,1 % HDP v roku 2020 na 4,5 % HDP v roku 2021, pričom miera zadlženosti má v roku 2021 zostať na úrovni 39,9 % HDP. Zmena primárneho rozpočtového salda v porovnaní s úrovňou pred krízou (2019) má podľa konvergenčného programu na rok 2021 dosiahnuť - 5,2 % HDP, pod čo sa podpísali diskrečné rozpočtové opatrenia vo výške 5,0 % HDP na podporu hospodárstva a fungovanie automatických stabilizátorov. Tieto projekcie deficitu verejných financií sú vyššie než v prognóze Komisie z jari 2021, v ktorej sa predpokladá rýchlejšie oživenie hospodárskej činnosti, a teda aj nižšie výdavky na podporné opatrenia súvisiace s krízou, najmä opatrenia na pokrytie dočasnej nezamestnanosti a výpadkov obrátu firiem, ktoré kríza výrazne zasiahla.
- (11) Švédsko prijalo v reakcii na pandémiu ochorenia COVID-19 a súvisiaci hospodársky pokles rozpočtové opatrenia na posilnenie kapacity svojho systému zdravotnej starostlivosti, zamedzenie šírenia pandémie ochorenia COVID-19 a poskytnutie pomoci tým osobám a odvetviam, ktoré boli obzvlášť zasiahnuté. Táto rázna reakcia v príslušnej oblasti politiky zmiernila pokles HDP, čo zase pribrzdiло nárast deficitu verejných financií a verejného dlhu. Fiškálne

opatrenia by mali maximalizovať podporu obnovy bez toho, aby obmedzovali budúce fiškálne trajektórie. Opatrenia by preto nemali trvalo zaťažiť verejné financie. Ak členské štáty zavedú trvalé opatrenia, mali by ich riadne financovať, aby bola v strednodobom horizonte zabezpečená rozpočtová neutralita. Opatrenia, ktoré Švédsko prijalo v rokoch 2020 a 2021, sú v súlade s odporúčaním Rady z 20. júla 2020. Zdá sa, že niektoré diskrečné opatrenia, ktoré vláda prijala v období 2020 až 2021, nie sú dočasné ani vyvážené kompenzačnými opatreniami. V roku 2023, mimo časového rámca prognózy Komisie, sa zostávajúci kumulatívny vplyv uvedených opatrení, ktoré nie sú dočasné, predbežne odhaduje približne na 1 % HDP, čo zahŕňa predovšetkým niekoľko výdavkových opatrení, ako aj zníženia dane z príjmov.

- (12) V konvergenčnom programe na rok 2021 nie sú zahrnuté žiadne výdavky v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. V rámci prognózy Komisie z jari 2021 sú do rozpočtových projekcií zahrnuté príjmy z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ktoré v roku 2021 predstavujú jedenástinu a v roku 2022 dve jedenástiny celkových dostupných vyčlenených grantov, pričom sa predpokladá zjednodušené a lineárne začlenenie výdavkov financovaných z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti⁽⁵⁾.
- (13) Stanovené ukazovatele fiškálnej úpravy uvedené v nariadení (ES) č. 1466/97 treba zvážiť v kontexte súčasných okolností. Po prvé, s odhadmi produkčnej medzery sa spája značná neistota. Po druhé, je potrebné, aby fiškálna politika bola pripravená rýchlo sa prispôsobiť vývoju pandémie ochorenia COVID-19 a aby sa po zmiernení zdravotných rizík presunula od núdzovej pomoci k cielenejším opatreniam. Po tretie, súčasný kontext sa vyznačuje významnou reakciou v príslušnej oblasti politiky s cieľom podporiť hospodársku činnosť. Vzhľadom na značné transfery z rozpočtu Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti) nezachytávajú stanovené ukazovatele celý impulz, ktorý hospodárstvu poskytujú fiškálne politiky. Štrukturálne saldo sa preto za súčasných okolností nejaví ako primeraný ukazovateľ. Takisto treba prispôsobiť referenčnú hodnotu pre výdavky⁽⁶⁾ a doplniť ju o dodatočné informácie, aby bolo možné v plnej miere posúdiť orientáciu fiškálnej politiky.
- (14) Podobne ako pri posudzovaní návrhov rozpočtových plánov na rok 2021 boli z výdavkového agregátu vylúčené dočasné núdzové opatrenia. Tieto dočasné núdzové opatrenia súvisiace s krízou slúžia na podporu systémov zdravotnej starostlivosti a odškodnenie pracovníkov a podnikov za straty príjmov v dôsledku obmedzení pohybu a narušení dodávateľského reťazca; ich zrušenie zo strany verejných orgánov je podmienené návratom situácie v oblasti verejného zdravia a hospodárskej situácie do normálneho stavu. Na posúdenie celkových zámerov fiškálnej politiky v súčasnej situácii by sa do príslušného výdavkového agregátu mali zahrnúť značné transfery z rozpočtu Únie (napríklad z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti). Celkové zámery fiškálnej politiky sa preto následne merajú na základe zmeny primárnych výdavkov (bez diskrečných príjmových opatrení a bez dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou) vrátane výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie. Nad rámec celkových zámerov fiškálnej politiky sa analýza zameriava aj na posúdenie toho, či je vnútroštátna fiškálna politika obozretná a či jej zloženie prispieva k udržateľnej obnove v súlade so zelenou a digitálnou transformáciou. Preto sa osobitná pozornosť venuje vývoju primárnych bežných výdavkov a investícií financovaných z vnútroštátnych zdrojov.
- (15) V konvergenčnom programe na rok 2021 sa predpokladá, že deficit verejných financií Švédska v roku 2022 klesne na 1,0 % HDP v súlade s prognózou Komisie z jari 2021, a to najmä v dôsledku obnovy hospodárstva v spojení s ukončením dočasných podporných opatrení prijatých v rokoch 2020 a 2021. Miera zadlženosti verejnej správy má v roku 2022 klesnúť na 37,0 % HDP, teda na mierne nižšiu úroveň, než sa uvádza v prognóze Komisie z jari 2021, čo je sčasti spôsobené účinkami oceňovania. Na základe prognózy Komisie z jari 2021 a na základe osobitnej metodiky, ktorá zohľadňuje uvedené výzvy, sa celkové zámery fiškálnej politiky, odhadujú na -0,2 % HDP⁽⁷⁾, a to vrátane vplyvu investícií financovaných zo štátneho rozpočtu aj z rozpočtu Únie, najmä z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, na celkový dopyt v roku 2022. Kladný príspevok výdavkov financovaných z grantov v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie sa má zvýšiť o 0,1 percentuálneho bodu HDP. Investície financované z vnútroštátnych zdrojov majú predstavovať neutrálny príspevok⁽⁸⁾. Predpokladá sa, že primárne bežné výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) budú predstavovať expanzívny príspevok vo výške 0,1 percentuálneho bodu HDP.

⁽⁵⁾ Pozri rámček 1.2.3 v Európskej hospodárskej prognóze Komisie z jari 2021.

⁽⁶⁾ Najmä vzhľadom na to, že investície, ktoré sa používajú pri referenčnej hodnote pre výdavky, sú rozložené na štvorročné obdobie, nie je možné riadne posúdiť fiškálnu podporu na obnovu, ktorú poskytujú investície financované z vnútroštátnych zdrojov.

⁽⁷⁾ Záporné znamienko ukazovateľa znamená, že rast primárnych výdavkov prevyšuje strednodobý hospodársky rast, čo poukazuje na expanzívnu fiškálnu politiku.

⁽⁸⁾ Ostatné kapitálové výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov majú predstavovať neutrálny príspevok.

- (16) Zdá sa, že mimoriadne dôležitá je kvalita rozpočtových opatrení členských štátov. Fiškálne štrukturálne reformy zamerané na zlepšenie zloženia štátnych rozpočtov môžu podporiť potenciálny rast, vytvoriť veľmi potrebný fiškálny priestor a pomôcť zabezpečiť fiškálnu udržateľnosť v dlhodobejšom horizonte, a to aj vzhľadom na zmenu klímy a zdravotné výzvy. Na strane príjmov zvýšila kríza spôsobená pandémiou ochorenia COVID-19 význam reforiem zameraných na efektívnejšie a spravodlivejšie systémy verejných príjmov. Na strane výdavkov ešte viac podčiarkla zásadný význam toho, aby sa zvýšila úroveň a kvalita udržateľných investícií podporujúcich rast, a to spôsobom, ktorý je konzistentný s plnením cieľov zvýšenia rastového potenciálu, hospodárskej a sociálnej odolnosti a dvojakej – zelenej a digitálnej – transformácie. Národné plány obnovy a odolnosti umožnia zlepšiť zloženie štátnych rozpočtov.
- (17) Podľa strednodobých rozpočtových plánov konvergenčného programu na rok 2021 sa predpokladá, že prebytok verejných financií sa zvýši z 0,5 % HDP v roku 2023 na 1,0 % HDP v roku 2024. Konvergenčný program na rok 2021 neobsahuje informácie potrebné na odhad celkových zámerov fiškálnej politiky v rokoch 2023 a 2024. Desafročný priemerný nominálny potenciálny rast sa v súčasnosti odhaduje na 4 %⁽⁹⁾. Tento odhad však nepočíta s vplyvom reforiem, ktoré sú súčasťou plánu obnovy a odolnosti a mohli by preto posilniť potenciálny rast Švédska.
- (18) Predpokladá sa, že miera zadlženosti verejnej správy klesne z 33,7 % HDP v roku 2023 na 31,4 % HDP v roku 2024. Možno konštatovať, že Švédsko čelí v strednodobom horizonte nízkym rizikám v oblasti fiškálnej udržateľnosti, ako vyplynulo z najnovšej analýzy udržateľnosti dlhovej služby.
- (19) Vzhľadom na súčasný stále mimoriadne vysoký stupeň neistoty by usmernenie v oblasti fiškálnej politiky malo zostať prevažne kvalitatívne. Presnejšie kvantifikované usmernenie na ďalšie roky by sa malo poskytnúť v roku 2022, ak sa dovedty stupeň neistoty uspokojivo zníži.
- (20) Rada posúdila konvergenčný program na rok 2021 a následné opatrenia prijaté Švédskom v nadväznosti na odporúčanie Rady z 20. júla 2020,

TÝMTO ODPORÚČA ŠVÉDSKU:

1. V roku 2022 zachovať podporné zámery fiškálnej politiky vrátane impulzu poskytnutého Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti a zachovať investície financované z vnútroštátnych zdrojov.
2. Keď to hospodárske podmienky umožnia, uskutočňovať fiškálnu politiku zameranú na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte. Zároveň zvýšiť investície s cieľom posilniť rastový potenciál.
3. V záujme zabezpečenia udržateľnej a inkluzívnej obnovy venovať osobitnú pozornosť zloženiu verejných financií na strane príjmov aj na strane výdavkov rozpočtu, ako aj kvalite rozpočtových opatrení. Uprednostňovať udržateľné investície podporujúce rast, najmä investície zamerané na podporu zelenej a digitálnej transformácie. Uprednostňovať fiškálne štrukturálne reformy, ktoré pomôžu zabezpečiť financovanie priorít verejnej politiky a prispejú k dlhodobej udržateľnosti verejných financií, a podľa potreby aj posilnením rozsahu pokrytia, primeranosti a udržateľnosti systémov zdravotnej starostlivosti a sociálnej ochrany pre všetkých.

V Luxemburgu 18. júna 2021

Za Radu

predseda

J. LEÃO

⁽⁹⁾ Na základe odhadov Komisie, ktoré vychádzajú zo spoločne dohodnutej metodiky.

ISSN 1977-1037 (elektronické vydanie)
ISSN 1725-5236 (papierové vydanie)

Úrad pre vydávanie publikácií
Európskej únie
L-2985 Luxemburg
LUXEMBURSKO

SK